

Algemeen Ambtsbericht Afghanistan

Juni 2023

Colofon

Plaats	Den Haag
Opgesteld door	Afdeling Ambtsberichten (DAF/AB)

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Inleiding	5
1	Politieke- en veiligheidssituatie..... 7
1.1	Politieke ontwikkelingen .....
1.1.1	Belangrijkste politieke ontwikkelingen .....
1.1.2	Talibanbestuur .....
1.1.3	Interne organisatie Taliban .....
1.1.4	Rol van personen die vóór augustus 2021 belangrijke politieke posities bekleedden .....
1.1.5	Relatie tussen Taliban en Islamitische Staat Khorasan Provincie (ISKP).....
1.1.6	Relatie tussen Taliban en Al Qaida .....
1.1.7	Erkenning Taliban, buitenlandse ambassades in Kabul en Afghaanse ambassades ..
1.1.8	Relatie van de Taliban met Iran en met Pakistan .....
1.2	Veiligheidssituatie.....
1.2.1	Gewapende strijd .....
1.2.2	(Bom)aanslagen .....
1.2.3	Burgerslachtoffers .....
1.2.4	Actieradius ISKP, Al Qaida, NRF.....
1.2.5	Veiligheidsorganisaties .....
1.2.6	Dienstplicht voor leger .....
1.2.7	Ronseling (gedwongen rekrutering) door de Taliban.....
1.2.8	Ronseling door ISKP en andere gewapende groeperingen .....
1.2.9	Opsporingsmethoden Taliban .....
1.3	Humanitaire situatie .....
1.3.1	Humanitaire situatie .....
1.3.2	Actieve internationale (hulp)organisaties .....
2	Documenten .....
2.1	Identificatieplicht en identificerende documenten.....
2.1.1	Algemene identificatieplicht .....
2.1.2	(E-)tazkera en paspoort .....
2.1.3	Biometrische gegevens.....
2.1.4	Burgerlijke documenten .....
2.1.5	Documentfraude.....
3	Mensenrechten .....
3.1	Positie van specifieke groepen.....
3.1.1	Personen die voor de voormalige overheid werkzaam waren .....
3.1.2	Mensenrechtenactivisten .....
3.1.3	Journalisten die rapporteren over 'problematische' onderwerpen .....
3.1.4	Personen die hebben gewerkt met westerse mogendheden of ermee geassocieerd worden.....
3.1.5	Etnische groepen en minderheden .....
3.1.6	Sjiieten en Hazara's .....
3.1.7	Niet praktiserende moslims.....
3.1.8	Niet-moslims .....
3.1.9	Vrouwen.....

3.1.10	Bloed- en erekwesties	102
3.1.11	LHBTI	103
3.1.12	Dienstplichtweigeraars	106
3.1.13	Deserteurs.....	107
3.1.14	(Alleenstaande) minderjarigen	107
3.2	Naleving en schendingen	110
3.2.1	Vrijheid van meningsuiting	110
3.2.2	Vrijheid van vereniging en vergadering	116
3.2.3	Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en religieuze minderheden	118
3.2.4	Bewegingsvrijheid	120
3.3	Toezicht en rechtsbescherming	121
3.3.1	Afghaanse wetgeving/Afghaans recht.....	121
3.3.2	Aangifte doen van een misdrijf.....	126
3.3.3	Rechtsgang.....	126
3.3.4	Arrestaties, bewaring en detenties.....	127
3.3.5	Lijfstraffen.....	129
3.3.6	Doodstraf	130
3.3.7	Mishandeling en foltering.....	131
3.3.8	Verdwijningen en ontvoeringen	132
3.3.9	Buitengerechtigde executies/moorden	133
4	Vluchtelingen en ontheemden	135
4.1	Ontheemden- en vluchtelingenstroom	135
4.1.1	Ontheemden	135
4.1.2	Vluchtelingen	136
5	Terugkeer	143
5.1	Terugkeer naar Afghanistan	143
5.1.1	MoU NL-Afghanistan	143
5.1.2	Nederland.....	143
5.1.3	Terugkeer vanuit andere Europese/westerse landen terug naar Afghanistan	143
5.1.4	MoU's Afghanistan met Pakistan en Iran.....	143
5.1.5	Terugkeer Afghanen vanuit Pakistan en Iran	144
5.1.6	Organisaties die ondersteuning bieden aan terugkeerders	147
5.1.7	Problemen met de Taliban bij terugkeer	147
5.1.8	Sociaaleconomische omstandigheden van Afghanen die terugkeren	149
5.1.9	MoU Turkije - Taliban.....	150
6	Bijlagen	151
6.1	Geraadpleegde bronnen	151
6.2	Kaart van Afghanistan.....	169
6.3	Overige bijlage(n)	170
6.3.1	Gebruikte afkortingen en buitenlandse benamingen/termen.....	170

Inleiding

Dit algemeen ambtsbericht beschrijft de situatie in Afghanistan voor zover deze van belang is voor de beoordeling van asielverzoeken van personen die afkomstig zijn uit Afghanistan en voor besluitvorming over de terugkeer van afgewezen Afghaanse asielzoekers. Dit ambtsbericht is een actualisering van het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022. De verslagperiode van dit ambtsbericht loopt van april 2022 tot en met mei 2023. Relevante ontwikkelingen tot aan de publicatie van dit ambtsbericht zijn zoveel mogelijk meegenomen

Het ambtsbericht is opgesteld aan de hand van de in de Terms of Reference (ToR) gestelde vragen en genoemde aandachtspunten. Deze ToR is opgesteld door het ministerie van Justitie en Veiligheid en vastgesteld op 15 november 2022. De ToR is samen met het ambtsbericht gepubliceerd op de website van de Rijksoverheid.

Dit ambtsbericht betreft een feitelijke, neutrale en objectieve weergave van de bevindingen gedurende de onderzochte periode. Het ambtsbericht is opgesteld aan de hand van openbare en vertrouwelijke bronnen, waarbij gebruik gemaakt is van zorgvuldig geselecteerde en geanalyseerde informatie. Bij de opstelling is gebruik gemaakt van informatie van verschillende organisaties van de Verenigde Naties, (internationale) niet-gouvernementele organisaties ((i)ngo's), vakliteratuur en berichtgeving in de (inter)nationale media.

De passages in dit ambtsbericht berusten op meerdere bronnen, tenzij anders vermeld of in het geval van algemeen onbetwiste feiten. De tekst is een synthese van de bronnen. Waar kwalificaties gegeven worden, zijn deze te herleiden tot de bronnen. De geraadpleegde openbare bronnen zijn opgenomen in paragraaf 6.1 van dit ambtsbericht.

In dit ambtsbericht is gebruik gemaakt van interviews met relevante en deskundige bronnen. Deze interviews zijn voornamelijk afgenomen tijdens een *fact finding* missie in de regio in februari/maart 2023. Sommige interviews zijn online afgenomen.

Daarnaast is gebruik gemaakt van vertrouwelijke informatie afkomstig van de diplomatieke vertegenwoordiging(en) van Nederland in Afghanistan (tijdelijk gevestigd in Doha, Qatar) en elders alsmede van gesprekken en correspondentie. De op vertrouwelijke basis ingewonnen informatie is voornamelijk gebruikt ter ondersteuning en aanvulling van passages die zijn gebaseerd op openbare informatie. Deze bronnen zijn in het voetnoten-apparaat aangemerkt als 'vertrouwelijke bron' en voorzien van een datum. Waar informatie op basis van één bron is opgenomen, wordt dit expliciet vermeld. Dit betreft ingewonnen informatie die meldenswaardig was, maar die niet kon worden bevestigd middels andere bronnen.

Dit ambtsbericht is geen beleidsdocument en geeft niet de visie van de regering of het beleid jegens een land of regio weer en biedt geen beleidsaanbevelingen. Het bevat geen conclusies ten aanzien van het vreemdelingenbeleid.

Het ambtsbericht pretendeert niet volledig te zijn wat betreft afzonderlijke veiligheidsincidenten en mensenrechtenschendingen; de specifiek genoemde incidenten zijn aangehaald ter onderbouwing van een meer algemeen beeld. De situatie in Afghanistan met betrekking tot de in het ambtsbericht behandelde onderwerpen kan echter van plaats tot plaats verschillen en/of snel veranderen.

De indeling van het ambtsbericht is als volgt:

Hoofdstuk één behandelt de relevante politieke ontwikkelingen en veiligheidssituatie in Afghanistan tot 30 april 2023.

Hoofdstuk twee bevat informatie over identiteitsdocumenten.

Hoofdstuk drie geeft een overzicht van de mensenrechtensituatie in Afghanistan.

In hoofdstuk vier wordt de Afghaanse ontheemden- en vluchtelingenproblematiek weergegeven.
Hoofdstuk vijf beschrijft kwesties die kunnen spelen bij terugkeer van Afghanen naar hun land van herkomst.

1 Politieke- en veiligheidssituatie

In dit ambtsbericht wordt met de 'Republiek Afghanistan' bedoeld op de Islamitische Republiek Afghanistan vóór de machtsovername door de Taliban op 15 augustus 2021. Het huidige Afghanistan onder de *de facto* heerschappij van de Taliban wordt aangeduid met het 'Emiraat Afghanistan' ofwel het Islamitische Emiraat Afghanistan dat door de Taliban werd gesticht. Wanneer dit ambtsbericht verwijst naar de Taliban of naar vertegenwoordigers van het Taliban bewind, worden daarmee de *de facto* autoriteiten en de *de facto* vertegenwoordigers bedoeld. De termen Taliban en 'de facto autoriteiten' worden door elkaar heen gebruikt. Ook wordt 'de facto' wel afgekort tot 'df'.

Dit hoofdstuk gaat in op de politieke ontwikkelingen en de veiligheidssituatie in Afghanistan vanaf april 2022 tot en met april 2023.

Het eerste deel bespreekt het bestuur en de organisatie van de Taliban, de verhoudingen binnen de Taliban en de relaties van de Taliban met andere actoren. Het tweede deel van dit hoofdstuk gaat in op de belangrijkste ontwikkelingen op veiligheidsgebied in Afghanistan.

1.1 Politieke ontwikkelingen

1.1.1 Belangrijkste politieke ontwikkelingen

De verslagperiode (april 2022-april 2023) van dit ambtsbericht werd gekenmerkt door een steeds sterkere inperking van mensenrechten - met name van vrouwen - een groeiende humanitaire crisis, strijd tegen gewapende groeperingen zoals *Islamitische Staat Khorasan Provincie* (ISKP) en het *National Resistance Front* (NRF) en signalen van interne onenigheid binnen de Taliban.

Sinds de machtsovername door de Taliban op 15 augustus 2021 werden vrouwenrechten steeds verder beperkt. Zo werd de mogelijkheid tot het volgen van middelbaar en hoger onderwijs voor vrouwen en meisjes opgeschort. Vrouwen werden gedwongen zich geheel te bedekken en mochten geen lange afstanden reizen zonder *mahram* (mannelijke begeleider). Dit gold vanaf toen voor *alle* vrouwen; vóór de machtsovername golden deze praktijken al voor een deel van de vrouwen. Vrouwen werden door de Taliban uitgesloten van functies in de rechterlijke macht, bij ngo's en de VN en van toegang tot openbare ruimtes. De bestaande rechtsstructuren werden opgeschort en de Taliban's interpretatie van de sharia werd steeds verder ingevoerd. De meeste rechters werden vervangen door Taliban met vaak alleen een religieuze opleiding. In november 2022 werden straffen op basis van de sharia ingevoerd, zoals *hudud en qisas*.¹ Dat betekende onder andere zweepslagen en zware straffen voor bijvoorbeeld *zina* (seks buiten het huwelijk en overspel). In december 2022 vond de eerste publieke executie onder *qisas* plaats.²

¹ *Hudud* misdaden worden bestraft met straffen die door God via de sharia zouden zijn vastgesteld. Dit zijn onder andere de doodstraf, stenigen en zweepslagen. De *Hudud* misdaden zijn onder meer *zina* (seks buiten het huwelijk en overspel), *riiddah* (afvalligheid), *hirabah* (oorlog voeren tegen God en de samenleving), *sariqa* (diefstal), *shurb al-khamr* (drinken van alcohol) en *qadhif* (laster).

Qisas (verging) volgt het principe van 'oog om oog, tand om tand' en wordt gebruikt bij moord of opzettelijke verwonding.

² Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023; BBC News, *Afghanistan: Taliban leader orders Sharia law punishments*, 14 november 2022; CNN, *Taliban to impose their interpretation of Sharia law in Afghanistan*, 15 november 2022; Al Jazeera, *The Taliban's year-one report card*, 15 augustus 2022; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*,

De economische en daarmee humanitaire crisis verscherpte zich. Volgens *Human Rights Watch* (HRW) leed gedurende het jaar 2022 negentig procent van de bevolking onder voedselonzekeerheid. Tientallen miljoenen mensen waren gedwongen om maaltijden over te slaan of hadden hele dagen geen voedsel. Continue ondervoeding leidde tot verhoogde aantallen hongerdoden en lange termijn gezondheidsproblemen bij kinderen.³

De machtsovername in 2021 betekende het einde van de gewapende strijd tussen de Taliban en de geallieerde troepen. Het geweld in Afghanistan nam hierdoor direct na de overname sterk af. Volgens de periodieke rapportages van de SGVN nam het aantal 'security related incidents' vanaf eind 2021 echter weer toe (hoewel nog steeds ver onder het niveau van voor de machtsovername - om eind 2022 weer te dalen. Er waren aanslagen door ISKP⁴ en verzetsgroepen als het NRF. De doelen van ISKP waren vaak openbare plaatsen en etnische en religieuze minderheden zoals Hazara's.⁵ In de zomer van 2022 voerde het NRF⁶ het aantal aanvallen op, met name in het noorden van het land. De de facto veiligheidstroepen voerden huiszoekingen uit op zoek naar medestanders van het NRF en ISKP.⁷ Daarbij maakten zij zich schuldig aan arbitraire detenties, gedwongen verdwijningen en buitengerechtigde executies.⁸

De Taliban worden niet erkend als rechtmatige regering van Afghanistan door de internationale gemeenschap, ondanks pogingen van de Taliban hiertoe. De interne strubbelingen binnen de Taliban tussen *hardliners* en meer pragmatische leiders kwamen tijdens de verslagperiode steeds meer naar buiten. Een voorbeeld is het onderwerp van vrouwenonderwijs. Ondanks de schijnbare meningsverschillen behield emir Hibatullah Akhundzada het absolute leiderschap en steeds het laatste woord. Zo bleef toegang tot onderwijs voor meisjes en vrouw na de lagere-schoolleeftijd opgeschort.⁹

Begin augustus 2022 werd Al-Qaida leider Ayman al-Zawahiri gedood in Kabul door een Amerikaanse drone. Dit leverde volgens de VS het bewijs dat Afghanistan nog steeds leden van Al-Qaida herbergt die op de Amerikaanse 'meest gezochten lijst' staan. De VS stelde dat dit indruist tegen de in Doha gesloten vredesakkoorden (februari 2020).¹⁰

De onderdrukking van de vrijheid van meningsuiting zette zich voort. Leden van de veiligheidsdienst GDI (*General Directorate for Intelligence*) en andere de facto overheidsinstanties bedreigden media en waren verantwoordelijk voor geweld tegen journalisten. Honderden media werden gesloten en naar schatting tachtig procent

Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, 9 februari 2023; Brookings, *Afghanistan in 2023: Taliban internal power struggles and militancy*, 23 februari 2023; UN News, *Afghanistan: Collapse of legal system is 'human rights catastrophe'*, 20 januari 2023.

³ Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, 9 februari 2023.

⁴ Zie paragraaf 1.1.5.

⁵ Schweizerische Flüchtlingshilfe (SFH), *Afghanistan: Die aktuelle Sicherheitslage*, paragraaf 3.1., 2 november 2022; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, 9 februari 2023; Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁶ Zie paragraaf 1.2.4.

⁷ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 36, 7 december 2022.

⁸ Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁹ Le Monde, *A Kaboul, des dissensions au sein du régime taliban*, 14 februari 2023.

¹⁰ BBC News, *Ayman al-Zawahiri: Al-Qaeda leader killed in US drone strike*, 2 augustus 2022.

van de vrouwelijke journalisten verloren hun baan.¹¹ De SGVN rapporteerde over de arrestatie van 84 journalisten en mediavertegenwoordigers door de de facto Taliban autoriteiten in de periode 1 januari 2022 - 13 november 2022.¹² Het *Afghanistan Journalist Centre* (AFJC) noemde 193 incidenten¹³ tegen journalisten begaan door de Taliban in de periode mei 2022 – mei 2023. Dit betrof 2 gewonden, 6 gevallen van fysiek lastigvallen, 115 bedreigingen en 70 arrestaties van journalisten. In de voorafgaande 12 maanden waren er in totaal 130 incidenten tegen journalisten, aldus AFJC.¹⁴

1.1.2

Talibanbestuur

Op 15 augustus 2021 veroverden de Taliban Kabul. Zij verkregen daarmee de controle over Afghanistan en veranderden de naam van het land in 'Islamitisch Emiraat van Afghanistan'.¹⁵

De facto (interim)regering

Na de machtsovername kondigden de Taliban aan dat zij een interim regering hadden opgesteld. Er was echter geen tijdsplanning of plan bekend voor een overgang naar een meer permanente structuur.¹⁶

De de facto interim-regering van de Taliban bestaat uit een dertigtal leden. Alle ministers zijn verbonden aan de Taliban of sympathiseren ermee. De overgrote meerderheid zijn Pashtun, de grootste bevolkingsgroep van Afghanistan. Sommigen staan op de sanctielijst van de VN en worden door de VS als terroristen beschouwd.¹⁷ Er maken geen vrouwen deel uit van de regering. Volgens onder meer de denktank Chatham House zijn er geen plannen voor een transitie naar een meer inclusieve regering. Vooral niet wanneer de bestaande interne strubbelingen zouden voortduren.¹⁸ Zie hiervoor paragraaf 1.1.3.

Aan het hoofd van de interim regering staat emir Hibatullah Akhundzada. Daarna volgt premier Mohammad Hasan Akhund. Eerste vice premier (van de drie) is Mullah Abdul Ghani Baradar voor economische zaken. Hij is medeoprichter van de Taliban en degene die de vredesonderhandelingen met de VS leidde. Minister van Binnenlandse Zaken is Sirajuddin Haqqani, leider van het Haqqani Network¹⁹. Mullah Muhammad Yaqoob, de zoon van Mulla Omar²⁰, heeft de functie van minister van Defensie. Mawlawi Amir Khan Muttaqi is minister van Buitenlandse Zaken en Zabihullah Mujahid is woordvoerder.²¹ De andere twee vicepremiers zijn Mullah

¹¹ Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023; Al Jazeera, *The Taliban's year-one report card*, 15 augustus 2022.

¹² General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, 7 december 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/340-S/2022/692*, 14 september 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/76/862-S/2022/485*, 5 juni 2022.

¹³ Van de totaal 213 incidenten werden er 19 begaan door ISKP en werd een moord gepleegd door ISKP.

¹⁴ Institute for Economics & Peace (IEP), *Global Terrorism Index 2021, Measuring the Impact of Terrorism, Afghanistan*, p.20, maart 2022; Institute for Economics & Peace (IEP), *Global Terrorism Index 2022, Measuring the Impact of Terrorism, Afghanistan*, p.21, maart 2023; Afghanistan International, *Afghanistan Journalists Center Records 64% Rise in Violence Against Media Professionals*, 5 maart 2023.

¹⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.10.

¹⁶ Chatham House, *Afghanistan: One year of Taliban rule*, 15 augustus 2022,

¹⁷ Council on Foreign Relations (CFR), *The Taliban in Afghanistan*, 17 augustus 2022.

¹⁸ Chatham House, *Afghanistan: One year of Taliban rule*, 15 augustus 2022,

¹⁹ Zie paragraaf 1.1.3.

²⁰ Oprichter van de Taliban, zie uitleg verderop in de paragraaf.

²¹ Council on Foreign Relations (CFR), *The Taliban in Afghanistan*, 17 augustus 2022.

Abdul Salam Hanafi voor administratieve zaken en Maulawi Abdul Kabir voor politieke zaken.²²

Op 17 mei 2023 kondigden de Taliban aan dat Abdul Kabir tijdelijk de positie van premier zou overnemen. Dit omdat Hasan Akhund gezondheidsproblemen zou hebben.²³

Sleutelposities in de de facto regering

Hieronder volgt informatie over de belangrijkste personen in de Taliban en de interim regering.

Positie: Opperste leider en emir

Naam: Hibatullah Akhundzada

Akhundzada is een islamgeleerde die in 2016 werd benoemd tot hoofd van de leiderschapsraad van de Taliban, de Rahbari Shura²⁴ en zodoende tot opperste leider (*amir-ul-momenin*).

Akhundzada is een Pashtun, geboren in Kandahar. Hij was niet betrokken bij de oprichting van de Taliban. In de tachtiger jaren vocht hij mee in het islamitische verzet tegen de Sovjets, maar hij wordt meer gezien als een religieuze leider dan als een militaire. In de jaren negentig was hij hoofd van de sharia rechtbanken. Als opperste leider maakt hij geen deel uit van het kabinet. In de praktijk heeft hij echter wel het laatste woord bij politieke, religieuze en militaire beslissingen.²⁵ Akhundzada is de persoon die de decreten met beperkende maatregelen uitvaardigt.²⁶ Hij is een ultraconservatieve geestelijke die zich niet in het openbaar laat zien. Hij verlaat zelden Kandahar en omringt zich met geestelijken en tribale leiders die tegen onderwijs en arbeid voor vrouwen zijn. Er bestaat slechts een – jaren oude – foto van hem. Hij zou sinds de val van Kabul slechts eenmaal naar de hoofdstad zijn gekomen. Hij zou toen een speech gegeven hebben bij een verzameling van pro-Taliban geestelijken. Het was echter een gesloten bijeenkomst waarbij geen media toegelaten werden. Volgens aanwezigen zat hij met zijn rug naar het publiek toe en verborg zijn gezicht.²⁷ In tegenstelling tot andere hooggeplaatste Talibanleiders staat hij niet op de sanctielijst van de VN en wordt hij ook niet gezocht door de VS.²⁸

Positie: Premier

Naam: Mohammad Hasan Akhund, tijdelijk vervangen door Abdul Kabir

Akhund is een islamitisch geestelijke (*mullah*), die Pashtun is en afkomstig is uit Kandahar. Hij stond samen met Mullah Omar aan de wieg van de Taliban en was een van de vier oprichters. In de beginjaren van de Taliban gaf Akhund vooral religieuze sturing aan de groep, waarbij hij schendingen van de rechten van etnische en religieuze minderheden aanmoedigde en een verregaande inperking van de bewegingsvrijheid van vrouwen bepleitte. Akhund is evenals Akhundzada geen invloedrijke militair figuur. Hij is sinds lange tijd lid van de Rehbari Shura. Akhund staat op de sanctielijst van de VN vanwege zijn leiderschapsrol binnen de Taliban

²² CIA World Factbook, *Executive Branch Afghanistan*, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/executive-branch/>, voor het laatst geraadpleegd op 17 april 2023.

²³ VOA News, *UN-Blacklisted Taliban Leader Becomes Acting Afghan Prime Minister*, 17 mei 2023; RFE/RL, Azadi Briefing, *Who is the Taliban's New Premiere?*, 19 mei 2023.

²⁴ De hoogste advies- en besluitvormingsautoriteit van de Taliban, zie paragraaf 1.3.

²⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Afghanistan*, maart 2022, p.41; Voice of America, *Taliban Welcome, Others Criticize Return of Former Afghan Officials*, 8 juni 2022; BBC, *Afghanistan: Who's who in the Taliban leadership*, 7 september 2021.

²⁶ BBC, *Afghanistan: Who's who in the Taliban leadership*, 7 september 2021.

²⁷ Vertrouwelijke bron, 8 mei 2023.

²⁸ ABC News, *Ruling Taliban display rare division in public over bans*, 16 februari 2023.

²⁹ Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.41.

door de jaren heen. Hij was minister van Buitenlandse Zaken en vice-premier toen de Taliban aan de macht waren van 1996-2001.²⁹

Op 17 mei 2023 benoemden de Taliban Abdul Kabir tijdelijk tot premier vanwege gezondheidsproblemen van Hasan Akhund. Abdul Kabir is een van Akhunds drie plaatsvervaarders. De benoeming zou tijdelijk zijn, maar het is onduidelijk of Akhund, een 78-jarige geestelijke, naar zijn post zal terugkeren. De 60-jarige Kabir was militair commandant en schaduwgouverneur tijdens de 19 jaar durende opstand van de Taliban tegen de Afgaanse regering. Hij was ambtenaar tijdens de eerste machtsperiode van de Taliban van 1996 tot 2001 en staat op de VN-sanctielijst sinds 2001.³⁰

Positie: Eerste vice-premier

Naam: Abdul Ghani Baradar

Baradar is een Pashtun die werd geboren in de provincie Uruzgan, maar opgroeide in Kandahar. Hij was een van de oprichters van de Taliban. Samen met de rest van het Talibanleiderschap vluchtte hij in 2001 naar Pakistan en speelde daar een hoofdrol bij het heropbouwen van de beweging en coördineren van het gewapende verzet. Baradar toonde echter ook bereidheid om diplomatieke oplossingen te zoeken. Reeds in 2001 onderhandelde hij met president Karzai over de overgave van de Taliban. In 2010 leidden zijn onderhandelingen met Karzai over een vredesakkoord tussen de Afgaanse regering en de Taliban tot zijn gevangenneming door de Pakistaanse autoriteiten. In 2018 liet Pakistan Baradar op aandringen van de VS vrij, zodat hij deel kon nemen aan de onderhandelingen in Doha over de internationale troepenterugtrekking. Daar leidde Baradar vanaf 2019 het politieke bureau van de Taliban.³¹

Positie: Minister van Binnenlandse Zaken

Naam: Sirajuddin Haqqani

Sirajuddin Haqqani is de zoon van Jalaluddin Haqqani, de oprichter van het Haqqani-netwerk.³² Na de dood van zijn vader werd Sirajuddin de leider van het netwerk. Als minister van Binnenlandse Zaken staat hij aan het hoofd van de politie, geheime dienst en douane. Haqqani staat op de sanctielijst van de VN en de *most wanted list* van de FBI. De VS looft een beloning van 10 miljoen dollar uit voor de tip die zal leiden tot zijn arrestatie.^{33 34}

Positie: Minister van Defensie

Naam: Muhammad Yaqoob

Yaqoob is de zoon van Mullah Omar, de oprichter van de Taliban. Hij was de afgelopen jaren het hoofd van de machtige militaire operationele commissie, die militaire operaties in vijftien (zuidelijke) provincies overzag.³⁵

²⁹ BBC, *Afghanistan: Who's who in the Taliban leadership*, 7 september 2021; Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.41.

³⁰ VOA News, *UN-Blacklisted Taliban Leader Becomes Acting Afghan Prime Minister*, 17 mei 2023; RFE/RL, Azadi Briefing, *Who is the Taliban's New Premiere?*, 19 mei 2023.

³¹ Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, pp.41, 42; BBC, *Afghanistan: Who's who in the Taliban leadership*, 7 september 2021; BBC, *Who are the Taliban?*, 12 augustus 2022.

³² Zie paragraaf 1.1.3.

³³ ABC News, *Ruling Taliban display rare division in public over bans*, 16 februari 2023.

³⁴ Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.42, BBC, *Afghanistan: Who's who in the Taliban leadership*, 7 september 2021; BBC, *Who are the Taliban?*, 12 augustus 2022.

³⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.42; *Afghanistan: Who's who in the Taliban leadership*, 7 september 2021; BBC, *Who are the Taliban?*, 12 augustus 2022.

Positie: Minister van Buitenlandse Zaken

Naam: Amir Khan Muttaqi

Muttaqi was minister van Cultuur en Informatie en minister van Onderwijs tijdens het vorige Talibanbestuur. Gedurende de gewapende opstand leidde hij de belangrijke *Invitation and Guidance Commission* die probeerde strijdkrachten van de *Afghan National Defense and Security Forces* (ANDSF) te overtuigen om de strijd en Afghaanse overheid de rug toe te keren. Muttaqi was lid van het onderhandelingsteam in Qatar.³⁶

Positie: Opperrechter en hoofd juridische structuur Taliban

Naam: Mullah Abdul Hakim Ishaqai

Mullah Abdul Hakim is opperrechter en staat daarmee aan het hoofd van de juridische structuur van de Taliban. Hij leidde het onderhandelingsteam in Doha.³⁷ Hakim is een conservatieve hardliner en wordt gezien als de Talibanleider met de grootste religieuze geloofwaardigheid, naast de emir.³⁸

Positie: Woordvoerder

Naam: Zabihullah Mujahid³⁹

Zabihullah Mujahid studeerde islamitisch recht aan de Haqqani madrassa in Pakistan. Hij was strijder en journalist voor media van de Taliban, nu is hij al jarenlang woordvoerder van de Taliban.⁴⁰ Hij was sinds de machtsovername ook viceminister voor Informatie en Cultuur, maar verloor deze functie.⁴¹

1.1.3

Interne organisatie Taliban

Na de machtsovername door de Taliban werden de belangrijke posities in de de facto regering voornamelijk verdeeld tussen de twee machtigste facties binnen de beweging: de zuidelijke 'Kandahari's'⁴² en de zuidoostelijke Haqqani's.^{43 44} Talibanleiders die tot etnische minderheden behoorden en (Pashtun) Talibanleiders uit het noorden van Afghanistan kregen slechts een paar relatief onbelangrijke benoemingen. Voor meer details over de toenmalige benoemingen, zie het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022.⁴⁵

Bestuurscapaciteit en braindrain

De Taliban hebben geprobeerd om tot op bepaalde hoogte ambtenaren van de vorige regering in de ministeries te houden. Dit om het institutioneel geheugen en technische expertise te behouden. De Taliban hadden immers het land al twintig jaar niet meer volledig bestuurd en hadden veel tijd besteed aan vechten. Wel hadden zij ervaring opgebouwd met schaduwoverheden op provinciaal niveau. Ook werden veel districten in het land al jaren gecontroleerd door de Taliban vóór de totale machtsovername in augustus 2021. Sommige Talibanstrijders waren nog nooit in de

³⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.42; Council on Foreign Relations (CFR), *The Taliban in Afghanistan*, 17 augustus 2022.

³⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, pp.159-160; *Afghanistan: Who's who in the Taliban leadership*, 7 september 2021; BBC, *Who are the Taliban?*, 12 augustus 2022.

³⁸ Vertrouwelijke bron 11 mei 2023.

³⁹ Council on Foreign Relations (CFR), *The Taliban in Afghanistan*, 17 augustus 2022.

⁴⁰ Tribune, *They thought I was a ghost*, 12 september 2021.

⁴¹ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

⁴² Dit is de groep rond Hibatullah Akhundzada, zie passage over de Rabhari Shura en Haqqani Netwerk in deze paragraaf.

⁴³ United States Institute for Peace (USIP), *One Year Later: Taliban Reprise Repressive Rule, but Struggle to Build a State*, 17 augustus 2022.

⁴⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.43.

⁴⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.43.

stad geweest en hadden nooit een ander leven gekend dan de jihad.⁴⁶ Een deel van de ambtenaren van de Islamitische Republiek was al sinds de machtsovername gevlucht. De overgebleven ambtenaren werden vaak meer en meer vervangen door Taliban-sympathisanten. Ondanks dat er nog steeds ambtenaren van de Ghani-regering naar hun werk gaan, heeft de de facto regering niet altijd voldoende kennis en capaciteit om het land te besturen.

Volgens een bron hebben veel Talibanleden slechts een bescheiden of geen opleiding gevolgd. Voor sommigen was 'hun enige opleiding de strijd'. Enkelen hebben een goede opleiding in het buitenland gevolgd. Anderen hebben tot wel twaalf jaren in de gevangenis in *Guantanamo Bay* doorgebracht en hebben daar trauma's opgelopen.⁴⁷

Centralisatie versus autonomie

Sinds de machtsovername hebben de Taliban geprobeerd het bestuur van het land te centraliseren. Naast machts-strategische redenen willen zij ook de inkomsten van het land in handen houden van hun eigen Pashtunstammen.⁴⁸

Volgens verschillende analisten zal centralisatie echter leiden tot verzwakking van een van de succesfactoren van de Taliban, namelijk de decentrale macht van autonome Taliban commandanten. Toen de commandanten het gemeenschappelijke doel nastreefden van omverwerping van de vorige regering, hadden zij veel operationele vrijheid. In het noorden waren er onder hen ook niet-Pashtun commandanten. Nu blijkt het moeilijk om leiders van het slagveld te integreren in de nieuwe bestuurlijke structuren. Commandanten zoals Qari Fasihuddin (een Tadzjiek uit het noorden) genoten voorheen vergaande autoriteit en vrijheid, maar worden nu steeds meer geacht hun autonomie op te geven en orders op te volgen. Centralisatie duwde juist die figuren van het toneel die cruciaal waren voor de overwinning van de Taliban. Verschillende seniore politieke en militaire leiders maken nu geen deel uit van het besluitvormingsproces. Dit alles kan volgens analisten leiden tot meer onenigheid, desertie, geweld en desintegratie van het regime.⁴⁹

Sommige lokale Talibanleiders behouden echter nog steeds een bepaalde mate van autonomie en implementeren de verordeningen uit Kabul op hun eigen manier. Een voorbeeld was het op bepaalde plekken officieus openlaten van meisjesscholen (zie het kopje *onenigheid binnen de Taliban*). Ook andere verordeningen van de emir werden in verschillende provincies enigszins op een verschillende manier – strenger of liberaler - geïmplementeerd.⁵⁰

Niet-Pashtuns binnen de Taliban

Zoals hierboven beschreven, bevinden zich ook niet-Pashtun commandanten onder de Taliban. Dit zijn Tadzjiek, Oezbeken en Hazara's. Het plaatsen van personen van een andere etniciteit of vanuit een ander gebied werd door de Taliban gebruikt om corruptie te voorkomen of de machtsbasis te vergroten. Zo zouden ze een Pashtun commandant uit Kandahar in het noorden plaatsen. Omdat de persoon geen lokaal netwerk of een systeem van cliëntelisme heeft, is de kans op corruptie kleiner en kan hij beter gecontroleerd worden.⁵¹ Volgens een vertrouwelijke bron worden de

⁴⁶ AAN, *New Lives in the City: How Taleban have experienced life in Kabul*, 2 februari 2023; Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

⁴⁷ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023; Vertrouwelijke bron 28 februari 2023; CNN, *Taliban name ex-Guantanamo detainees and wanted man to new caretaker government*, 8 september 2021.

⁴⁸ East Asia Forum, *Taliban leaders still lack legitimacy*, 20 oktober 2022.

⁴⁹ Middle East Eye, *Dysfunctional centralization and growing fragility under Taliban rule*, 6 september 2022; East Asia Forum, *Taliban leaders still lack legitimacy*, 20 oktober 2022.

⁵⁰ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁵¹ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

hoogste functies in de de facto regering voor 90-95% bekleed door Pashtun. Op de lagere niveaus van de commandanten zijn geen percentages bekend. Volgens dezelfde bron is het waarschijnlijk dat dit niet sterk afwijkt. Verder is het afhankelijk van de regio; met name in het noorden zijn er meer Tadzjiek, Oezbeken en af en toe een Hazara. Er zijn voortdurend verschuivingen van benoemingen zichtbaar.⁵²

Rahbari Shura en Haqqani Netwerk

De Taliban wordt sinds tientallen jaren geleid door een raad van leiders, Rahbari Shura genaamd. Deze hoogste besluitvormings- en advies autoriteit telt 26 leden. Het wordt ook wel de Quetta Shura genoemd, naar de stad in Pakistan waar Mullah Omar en zijn belangrijkste vertrouwelingen naartoe gevlucht zouden zijn na de komst van de Amerikanen. Analisten menen dat de Rahbari Shura zich nu bezighoudt met het leiden van het Taliban-bestuur. De Raad wordt geleid door Hibatullah Akhundzada^{53, 54}. Diverse leden van de Rahbari Shura zijn eveneens lid van het interim-kabinet, zoals de de facto ministers van Binnenlandse Zaken, Sirajuddin Haqqani, van Defensie, Mohammad Yaqoob, premier Muhammad Akhund en vicepremier en Abdul Ghani Baradar.⁵⁵

Het Haqqani-netwerk, dat officieel onder de Rahbari Shura valt maar zich sinds de dood van Mullah Omar meer distantiëerde van het Rahbari Shura leiderschap, staat onder leiding van minister van Binnenlandse Zaken, Sirajuddin Haqqani. Het Haqqani-netwerk gold reeds vóór de machtsovername door de Taliban als een van de meer machtige lokale netwerken binnen de Taliban. Het Haqqani netwerk was berucht voor aanvallen op burgers en zelfmoordaanslagen in Kabul. De groep is opgebouwd rondom de familie Haqqani die hun basis hebben in Khost. Het netwerk is semiautonoom en heeft haar eigen leiderschapsraden in Pakistan (de Peshawar Shura en de Miran Shah Shura).⁵⁶

Onenigheid binnen de Taliban

Tijdens de verslagperiode was op verschillende momenten onenigheid te zien binnen de Taliban over het te voeren beleid. De Taliban doen echter hun uiterste best om interne onenigheid niet naar buiten te laten komen. Zij zouden zichzelf zien als het tegenmodel van de toenmalige moedjahedien, die 'het land ten onder lieten gaan aan hun onderlinge twisten', zoals zij zelf stelden. De emir heeft tot nu toe steeds het laatste woord en heeft ministers gedwongen zijn standpunt aan te nemen op grote en kleine thema's.⁵⁷

Een voorbeeld daarvan was de toegang tot onderwijs voor meisjes en vrouwen. De emir was daar steeds op tegen. Op 23 maart 2022 maakte hij op het laatste moment de lang gedane belofte ongedaan dat meisjes weer terug naar de middelbare school mochten.⁵⁸ Meer beperkende maatregelen werden ingevoerd⁵⁹ en uiteindelijk werd het in december 2022 vrouwen verboden om de universiteit te betreden.⁶⁰ Verschillende hoge functionarissen van de Taliban waren tegen het besluit en sommigen stuurden vóór de machtsovername hun eigen dochters naar

⁵² Vertrouwelijke bron, 23 juni 2023.

⁵³ Zie beschrijving in paragraaf 1.1.2.

⁵⁴ Council on Foreign Relations (CFR), *The Taliban in Afghanistan*, 17 augustus 2022; BBC, *Who are the Taliban?*, 12 augustus 2022.

⁵⁵ Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.41.

⁵⁶ ABC News, *Ruling Taliban display rare division in public over bans*, 16 februari 2023; Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.34.

⁵⁷ Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ), *Der Emir hat das letzte Wort*, 22 december 2022; United States Institute for Peace (USIP), *One Year Later: Taliban Reprise Repressive Rule, but Struggle to Build a State*, 17 augustus 2022; Chatham House, *Afghanistan: One year of Taliban rule*, 15 augustus 2022.

⁵⁸ Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ), *Der Emir hat das letzte Wort*, 22 december 2022; United States Institute for Peace (USIP), *One Year Later: Taliban Reprise Repressive Rule, but Struggle to Build a State*, 17 augustus 2022.

⁵⁹ Zie paragraaf 3.1.9 over vrouwen.

⁶⁰ Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ), *Der Emir hat das letzte Wort*, 22 december 2022; United States Institute for Peace (USIP), *One Year Later: Taliban Reprise Repressive Rule, but Struggle to Build a State*, 17 augustus 2022.

scholen geleid door ngo's of in het buitenland.⁶¹ Ook zouden op verschillende plekken meisjesscholen een tijdlang officieus open gebleven zijn. De lokale Talibanheersers zouden dit oogluikend toegestaan hebben totdat het bekend werd en alsnog verboden door de centrale Talibanleiding.⁶² Dit zou ook het geval kunnen zijn geweest voor medische trainingen voor vrouwen. Zie paragraaf 3.1.9. betreffende de positie van vrouwen en meisjes.

Een ander voorbeeld van interne onenigheid werd zichtbaar rond het verbod voor vrouwen om bij hulp- en VN-organisaties te werken. Verschillende ministeries zouden het hierover oneens zijn, de *hardliners* en de emir zouden evenwel aan het langste eind getrokken hebben.⁶³ De ministers van Defensie en Binnenlandse Zaken zouden geprobeerd hebben het besluit voor hulporganisaties te laten herroepen.⁶⁴ Ten minste een hoge functionaris werd gedegradeerd naar een lagere positie omdat hij zich had uitgesproken tegen het verbod.⁶⁵ Zie hiervoor paragraaf 1.3.2 over hulporganisaties en paragraaf 3.1.9 over vrouwen.

Een opmerkelijk inkijkje in de interne strijd gaven uitspraken van minister van Binnenlandse Zaken Haqqani tijdens een speech op 11 februari 2023 in de provincie Khost. 'Het monopoliseren van macht en het schaden van de reputatie van het hele systeem brengt ons geen voordeel', zei hij. Hiermee zou hij impliciet gedoeld hebben op het beleid van de emir. De woordvoerder van de Taliban, Zabihullah Mujahed, zei later dat 'kritiek het beste binnenshuis geuit kan worden'.⁶⁶ Een andere invloedrijke Taliban leider, minister van Defensie Mullah Mohammad Yaqoob, zei in een speech op 15 februari 2023 dat de Taliban 'nooit arrogant zouden moeten zijn' en dat ze 'altijd de legitieme eisen van de natie moeten beantwoorden'.⁶⁷

Het is niet duidelijk hoe ver en hoe diep de meningsverschillen gaan. De emir zou in ieder geval preventieve maatregelen hebben genomen, ook voor eventuele externe bedreigingen. Hij zou zich in Kandahar laten beschermen door een speciale garde met gewapende strijders uit de naburige provincie Helmand.⁶⁸ Volgens geruchten zou hij een parallel leger nastreven.⁶⁹

1.1.4

Rol van personen die vóór augustus 2021 belangrijke politieke posities bekleedden
 Veel personen die vóór de machtsovername van de Taliban belangrijke politieke posities bekleedden, vertrokken naar het buitenland. Voormalig president Mohammad Ashraf Ghani verblijft in de Verenigde Arabische Emiraten (VAE). Voormalig eerste vice-president Amrullah Saleh zou in Tadzjikistan verblijven, net als voormalig minister van Defensie Bismillah Mohammadi en leider van de NRF Ahmed Massoud. De voormalige tweede vice-president Sarwar Danesh bevindt zich samen met een grote groep familieleden in Nieuw-Zeeland.⁷⁰ Voormalig minister van Buitenlandse Zaken Hanif Atmar zou in Turkije wonen.⁷¹ Voormalig veiligheidsadviseur Hamdallah Mohib en voormalig hoofd nationale veiligheid Ahmad

⁶¹ AFP, *Afghanistan: les talibans ont "trompé" les ONG, selon un responsable humanitaire*, 10 januari 2023 ; The Guardian, *Hypocrisy or a reason for hope? The Taliban who send their girls to school*, 14 augustus 2022.

⁶² Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁶³ NRC, *Werk niet mee aan Afghaanse genderapartheid*, 17 januari 2023.

⁶⁴ Vertrouwelijke bron 28 december 2022.

⁶⁵ Vertrouwelijke bron 23 januari 2023.

⁶⁶ Le Monde, *A Kaboul, des dissensions au sein du régime taliban*, 14 februari 2023; ABC News, *Ruling Taliban display rare division in public over bans*, 16 februari 2023.

⁶⁷ RFE/RL, *The Azadi Briefing: Taliban Divisions Come Out Into The Open*, 17 februari 2023.

⁶⁸ Le Monde, *A Kaboul, des dissensions au sein du régime taliban*, 14 februari 2023.

⁶⁹ Vertrouwelijke bron 27 maart 2023.

⁷⁰ Afghanistan Times, *Political figures of the previous Afghan government: Where they are now*, 25 augustus 2022.

⁷¹ Afghanistan Times, *Political figures of the previous Afghan government: Where they are now*, 25 augustus 2022.

Zia Siraj zouden in Londen wonen. Moedjahedienleider en voormalig gouverneur van Herat Ismail Khan zou in Iran zijn.⁷² De voormalige vrouwelijke minister van Vrouwenzaken Massouda Jalal woont in Europa.⁷³ Veel hoge beampten hebben het land verlaten en verblijven in Turkije.⁷⁴

Enkele voormalige prominente figuren wonen nog in Kabul, zoals voormalig president Hamid Karzai, voormalig hoofd van de Hoogste Vredesraad Abdullah Abdullah, de voormalige voorzitter van de senaat Fazal Hadi Muslimayar en de leider van de extremistische groepering *Hizb-e-Islami*, Golbedin Hekmatyar.⁷⁵ Volgens een bron zijn de meeste oud-prominenten die nog in Kabul wonen van Pashtun origine.⁷⁶

Sommige van de vertrokken personen hebben geprobeerd vanuit het buitenland invloed uit te oefenen. Zo probeerde Hanif Atmar (de voormalige minister van Buitenlandse Zaken) een Afghaanse vertegenwoordiger bij de VN in New York aan te wijzen. Op dit moment bekleedt Naseer Faiq als *chargé d'affaires* de positie. De Taliban hebben Suhail Shaheen benoemd, maar deze is nog niet erkend door de VN. (zie ook paragraaf 1.1.7 over diplomatieke erkenning). Anderen, zoals Ashraf Ghani, Massouda Jalal en Hamdallah Mohib probeerden via media-interviews invloed uit te oefenen.⁷⁷

Return Commission

Na de machtsovername hadden de Taliban een amnestie afgekondigd voor medewerkers van de voormalige regering.⁷⁸ In navolging hiervan zetten de Taliban ook de *Return and Communications Commission for Former Afghan Officials and Political Figures* (hierna *Return Commission*) op om prominente Afghanen in ballingschap terug in het land te verwelkomen. Dit om te voorkomen dat ze zich bij een vijandelijk kamp zouden aansluiten. In de eerste helft van 2022 verzorgde de commissie naar eigen zeggen de veilige terugkeer van tientallen Afghaanse politici, waaronder ook voormalige hoge ambtenaren van het ministerie van Defensie. Aan prominente terugkeerders werd een warm welkom beloofd, met veiligheids escortes en andere verwelkomende gebaren.⁷⁹

Terugkeer prominente personen

In juni 2022 kwamen enkele beampten en leiders van de voormalige Afghaanse regering terug naar Kabul. De hoogste functionaris hieronder was Farooq Wardak, voormalig minister van Onderwijs. Anderen waren de voormalig viceminister van Transport, een directeur van een staats elektriciteitsbedrijf, een lid van de Nationale Veiligheidsraad en een woordvoerder van het ministerie van Defensie. De Taliban maakten foto's van de aankomst van de voormalige beampten en verspreidden deze op sociale media. Volgens een Taliban woordvoerder kwamen zij 'terug naar hun huizen, niet om voor de regering te werken'. Zij zouden speciale 'immuniteitskaarten' gekregen hebben om ervoor te zorgen dat zij niet gearresteerd zouden worden vanwege hun voormalige werk.⁸⁰ Het is niet duidelijk of dit ook inderdaad gebeurd is.

⁷² Afghanistan Times, *Political figures of the previous Afghan government: Where they are now*, 25 augustus 2022.

⁷³ <https://www.massoudajalal.com/about>, geraadpleegd op 29 juni 2023.

⁷⁴ Voice of America, *Taliban Welcome, Others Criticize Return of Former Afghan Officials*, 8 juni 2022.

⁷⁵ Afghanistan Times, *Political figures of the previous Afghan government: Where they are now*, 25 augustus 2022.

⁷⁶ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

⁷⁷ Afghanistan Times, *Political figures of the previous Afghan government: Where they are now*, 25 augustus 2022; Vertrouwelijke bron 15 april 2023.

⁷⁸ Zie paragraaf 3.1.1.

⁷⁹ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.24, 12 augustus 2022.

⁸⁰ Voice of America, *Taliban Welcome, Others Criticize Return of Former Afghan Officials*, 8 juni 2022.

Volgens de Return Commission zouden er eind 2022 meer dan honderd prominente personen teruggekomen zijn.⁸¹

Voormalig directeur van de veiligheidsdienst Rahmatullah Nabil – die zelf buiten Afghanistan verblijft – bevestigde dat sommige ambtenaren zijn teruggegaan naar Afghanistan vanwege persoonlijke en zakenbelangen, om voor hun eigendommen te zorgen.⁸²

Volgens een bron wordt de Return Commission vooral gebruikt als propagandamiddel van de Taliban. Zij willen laten zien dat het veilig is om terug te komen en dat de Taliban terugkeerders beschermen. Prominente personen die terugkeren kunnen niet in sleutelposities werken en mogen niet politiek actief zijn. De terugkeerders waren onder andere technocraten en plaatsvervangers van directeuren. Veel van hen kozen ervoor om geen hoge positie meer te bekleden en in zaken te gaan. Anderen verkochten al hun bezittingen en vertrokken opnieuw. Sommigen kwamen terug omdat zij niet als asielzoekers in een opvangcentrum wilden leven. 'Afghanen zijn immers trots', aldus een bron. Anderen kwamen terug omdat zij zonder hun familie gevlucht waren en dichterbij hen wilden zijn.⁸³ Zie ook de paragraaf 5.1. over terugkeer naar Afghanistan.

Terugkeer prominente vrouwen

Er zijn geen prominente vrouwen voor langere tijd terug gegaan. Asila Wardak, een voormalige Afgaanse diplomate, zegt dat zij geen mogelijkheid ziet om een inkomen te verdienen met de Taliban aan de macht. De voormalige burgemeester van Maidan Shahr, Zarifa Ghafari, ging kort terug, maar vertrok opnieuw na twee weken. Zij beschreef Afghanistan als een 'gevangenis voor vrouwen' en daagde een senior Taliban-beambte op Twitter uit zijn eigen dochters, zusters of andere vrouwelijke familie leden terug te brengen naar het land.⁸⁴ Hoge Taliban-beambten zouden vrouwelijke familieleden in het buitenland ondergebracht hebben.⁸⁵

1.1.5 *Relatie tussen Taliban en Islamitische Staat Khorasan Provincie (ISKP)*

1.1.5.1 *Algemeen Islamic State Khorasan Province (ISKP)*

Islamic State Khorasan Province (ISKP), ook wel ISIS-K, ISK-P of IS-K genoemd, vormde tijdens de verslagperiode de grootste bedreiging voor de veiligheid in Afghanistan. Er werden talloze aanslagen gepleegd, onder andere gericht op de Taliban, (religieuze) minderheden zoals Hazara's, sikhs en soefi's en de internationale gemeenschap. Volgens cijfers van het USIP (*United States Institute of Peace*) waren er 70 aanslagen tussen januari en april 2022, 71 aanslagen tussen mei en augustus 2022, en 27 aanslagen tussen september en december 2022.⁸⁶

⁸¹ Tolo News, *Over 100 Political Figures Returned to Afghanistan in 3 Months: Commission*, 15 januari 2023.

⁸² Voice of America, *Taliban Welcome, Others Criticize Return of Former Afghan Officials*, 8 juni 2022.

⁸³ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁸⁴ Voice of America, *Taliban Welcome, Others Criticize Return of Former Afghan Officials*, 8 juni 2022; Twitter @Zharifa_Ghafari, 18 mei 2022, https://twitter.com/Zarifa_Ghafari/status/1526816242031640583?ref_src=twsrc%5Etfw

⁸⁵ Guardian, *Hypocrisy or a reason for hope? The Taliban who send their girls to school*, 14 augustus 2022.

⁸⁶ UPIS (*United States Institute of Peace*), *The Growing Threat of the Islamic State in Afghanistan and South Asia*, zie table op p.10, 7 juni 2023.

Volgens cijfers in de rapporten van UNAMA waren er 48 aanslagen in de periode 22 mei - 16 augustus 2022, 30 aanslagen in de periode 17 augustus- 13 november 2022 en 16 aanslagen in de periode 14 november 2022 – 31 januari 2023.⁸⁷

ISKP is de regionale tak van IS. De naam verwijst naar de historische regio Khorasan die ruwweg in het hedendaagse Afghanistan, Iran en Turkmenistan ligt.⁸⁸ ISKP komt voort uit een gewelddadige minderheidsstroming van het salafisme, die voor haar morele leidraad teruggrijpt op de beginjaren van de islam rondom de zevende eeuw.⁸⁹

Volgens verschillende media is de in januari 2015 opgerichte groepering een van de meest extreme en gewelddadige van alle jihadistische militante groeperingen in Afghanistan.⁹⁰ ISKP had haar ideologische basis in de oostelijke Afghaanse provincie Nangarhar.⁹¹

ISKP krijgt financiële en politieke ondersteuning van haar 'moederorganisatie' IS en beschikt over de capaciteit om grensoverschrijdend te opereren.⁹²

Doelwitten

Er heerst veel onduidelijkheid over ISKP. Het is niet mogelijk een eenduidig beeld te geven van gerichte doelwitten van de groepering. Deze betroffen onder andere de Taliban, religieuze minderheden waaronder sjiitische moslims zoals Hazara's, sikhs en soefi's en internationale doelen meer in het algemeen.⁹³

Aanslagen

In de maanden na de machtsovername door de Taliban pleegde ISKP volgens de *International Crisis Group* (ICG) meer aanslagen dan ooit.⁹⁴ Het was onder andere verantwoordelijk voor de aanval op de luchthaven van Kabul in augustus 2021, waarbij 183 doden vielen.⁹⁵ Volgens cijfers van het USIP waren er 122 aanslagen tussen mei en augustus 2021, en 119 aanslagen tussen september en december 2021.⁹⁶

ISKP concentreerde haar terreurdaden meer op stedelijke gebieden. Omdat ISKP van oudsher rekruteerde onder de opgeleide klasse - en met name salafisten⁹⁷ - in steden als Kabul en Jalalabad, had zij een voorsprong op het gebied van stedelijke oorlogsvoering. De grootschalige ontsnapping – sommige bronnen spreken ook van

⁸⁷ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, 27 februari 2023; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, 7 december 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/340-S/2022/692*, 14 september 2022.

⁸⁸ BBC, *Afghanistan: Who are Islamic State Khorasan Province militants?*, 11 oktober 2021; Encyclopedias Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "Khorāsān", 22 maart 2023.

⁸⁹ HRW, *Afghanistan: Taliban Execute, 'Disappear' Alleged Militants*, 7 juli 2022.

⁹⁰ BBC, *Afghanistan: Who are Islamic State Khorasan Province militants?*, 11 oktober 2021; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Pakistan*, p. 14, september 2022.

⁹¹ BBC, *Afghanistan: Who are Islamic State Khorasan Province militants?*, 11 oktober 2021.

⁹² International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, 12 August 2022.

⁹³ BBC, *Afghanistan: Who are Islamic State Khorasan Province militants?*, 11 oktober 2021; Diplomat, *In Afghanistan, Taliban Face a Growing Threat in ISKP*, 21 maart 2023.

⁹⁴ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, p. 8, 12 August 2022.

⁹⁵ BBC, *Afghanistan: Who are Islamic State Khorasan Province militants?*, 11 oktober 2021.

⁹⁶ UPTIS (*United States Institute of Peace*), *The Growing Threat of the Islamic State in Afghanistan and South Asia*, zie table op p.10, 7 juni 2023.

⁹⁷ Het salafisme is een conservatieve, fundamentalistische, puriteinse stroming binnen de Islam. De beweging is geïnspireerd door de eerste drie generaties moslims uit de vroege periode van de islam. Salafisten beschouwen deze drie generaties als blauwdruk voor hoe de islam behoort te zijn. Zie: *Historiek, Salafisme – Conservatieve stroming binnen de soennitische islam*, 6 december 2019.

'vrijlating'⁹⁸ - van honderden onder andere ISKP gevangenen tijdens de machtsovername door de Taliban bracht nieuwe energie en dynamiek in de opstand.⁹⁹ De ISKP-strijders voerden een reeks aanslagen uit op leden van de Taliban.¹⁰⁰ Sinds eind 2021 begonnen de Taliban een harde tegencampagne tegen ISKP in de steden, waardoor ISKP haar tactiek opnieuw moest aanpassen. ISKP voerde als gevolg daarvan beduidend minder aanvallen uit.¹⁰¹ Volgens cijfers van UNAMA daalde het aantal aanslagen van 121 in de periode 17 augustus – 13 november 2021 naar 53 in de periode 14 november 2021 – 31 januari 2022.¹⁰² In de provincie Nangarhar had de groepering minder operationele capaciteit, maar in de naastgelegen provincie Kunar ging het door met aanvallen op de Taliban. Ook viel de groepering af en toe individuele checkpoints aan door middel van een hinderlaag met zware wapens. De groepering genoot traditioneel steun in het oosten van het land, maar breidde haar operatiegebied uit met sporadische aanvallen in het zuiden en westen. Ook waren er meer frequente aanvallen in het noorden. Daarbij richtte de groepering zich vooral op sjiitische Hazara's en soefi minderheden, die traditioneel al een doelwit waren. De meeste van de operaties waren op zichzelf staand, maar in het noorden leek er volgens ICG – naast het oosten – sprake te zijn van een meer gecoördineerde aanpak.¹⁰³

Volgens cijfers van het Iraanse *Institute for East Strategic Studies* pleegde ISKP in totaal 273 aanslagen in Afghanistan tussen 23 augustus 2021 en 27 maart 2023. Daarvan vonden er 8 plaats in het westen (Herat, Farah), 5 in het zuiden (Helmand, Kandahar), 38 in het noorden (Balkh, Samangan, Kunduz, Takhar, Badakhshan) en 222 in het oosten (Parwan, Kabul, Logar, Laghman, Kunar, Nangarhar). Het instituut stelt haar bevindingen te baseren op mediaberichten, nieuws van de Taliban websites, rapporten van bekende waarnemers (*observers*), aankondigingen van ISIL en lokale bronnen.¹⁰⁴

Het was moeilijk voor de Taliban om ISKP te verzwakken of represailles uit te voeren. Dit kwam onder andere door onvoldoende capaciteit van de Taliban en door de gefragmenteerde aanpak en wisselende aanvalstechnieken van ISKP. Naast de focus op *soft targets* zoals sjiitische en soefi minderheden claimde de groepering ook de verantwoordelijkheid voor raketaanvallen op Tadzjikistan en Oezbekistan in voorjaar en zomer 2022. Volgens ICG waren deze aanvallen vooral bedoeld om het Taliban-narratief te ontkrachten dat alleen de Taliban vrede en stabiliteit in de regio zou kunnen brengen.¹⁰⁵

⁹⁸ US House of Representatives, Committee on Homeland Security, *Katko, McCaul, Rogers Warn of Dangerous Threat Posed by Prisoners Released by Taliban*, 20 augustus 2021.

⁹⁹ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, p. 8, 12 August 2022.

¹⁰⁰ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, p. 8, 12 August 2022.

¹⁰¹ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, p. 9, 12 August 2022.

¹⁰² General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, 27 februari 2023; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, 7 december 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/340-S/2022/692*, 14 september 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/76/862-S/2022/485*, 5 juni 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/76/667-S/2022/64*, 28 januari 2022.

¹⁰³ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, p. 9, 12 August 2022.

¹⁰⁴ East Institute - Institute for East Strategic Studies, *Mapping ISKP attacks in Afghanistan*, <https://www.iess.ir/en/event/2821/> geraadpleegd 23 juni 2023.

¹⁰⁵ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, p. 9,10, 12 August 2022; Diplomat, *In Afghanistan, Taliban Face a Growing Threat in ISKP*, 21 maart 2023.

Begin 2023 begon ISKP de reikwijdte van haar aanvallen uit te breiden. Naast de Taliban, (religieuze) minderheden zoals de Hazara's en enkele internationale actoren, leek er een dreiging te bestaan over de grens en potentiële capaciteit voor aanslagen richting westerse landen.¹⁰⁶ Er vonden aanslagen plaats in Tadzjikistan, Pakistan en Oezbekistan. Binnen Afghanistan waren er aanslagen op Chinese, Russische en Pakistaanse doelen. De aanvallen in Afghanistan zelf leken doelgericht op bovengenoemde groepen. De Taliban hadden onvoldoende capaciteit om ISKP effectief tegen te gaan. Wel is het gelukt ISKP's presentie in het oosten van het land ietwat te verstoren. Het bestrijden van ISKP is voor de Taliban een belangrijke opgave aangezien zij het als hun voornaamste 'wapenfeit' presenteren dat oorlog en conflict voorbij zouden zijn.¹⁰⁷ Voor een gedetailleerd overzicht van de aanslagen van ISKP op Hazara's, zie paragraaf 3.1.6.2. Voor de actieradius van ISKP, zie verder paragraaf 1.2.4.

De Taliban voerden agressieve huiszoekingen uit, op zoek naar ISKP strijders en hun aanhangers. Daarbij pakten zij salafisten hard aan, omdat zij ervan uitgingen dat deze zonder meer ISKP zouden steunen.¹⁰⁸ De huiszoekingen en de meer algemene discriminatie en onder druk zetten van salafisten door de Taliban leidden tot anti-Taliban sentimenten onder salafisten. Dit zou mogelijk juist meer rekrutering onder deze groep in de hand kunnen werken.¹⁰⁹ Tegelijkertijd leken de hardhandige huiszoekingen zelf soms een ontmoedigend effect te hebben gehad op de rekrutering door ISKP.¹¹⁰

Zie ook paragraaf 1.1.5.2 over rekrutering.

1.1.5.2 *Ronseling (gedwongen rekrutering) en rekrutering en door ISKP*

Ronseling (gedwongen rekrutering) door ISKP

ISKP ronselde kinderen voor de strijd en ondersteunende taken. Volgens het mensenrechtenrapport over 2022 van het *US State Department* (USDOS) werden ook kinderen onder de twaalf jaar gedwongen gerekruteerd door ISKP.¹¹¹ Zie hiervoor paragrafen 1.2.8 en 1.2.7.1.

Er zijn geen aanwijzingen dat ronseling van volwassenen plaatsvond door ISKP. Wel vond er vrijwillige rekrutering plaats en konden mensen onder druk gezet worden om bijvoorbeeld informatie te delen over *safe houses*.¹¹²

Rekrutering door ISKP

¹⁰⁶ Diplomat, *Islamic State-Khorasan's Transition Into a Transregional Threat*, 11 november 2022; Diplomat, *In Afghanistan, Taliban Face a Growing Threat in ISKP*, 21 maart 2023; Telegraaf, *Helemaal terug bij af; Dreiging van aanslagen in Europa neemt toe; experts vrezen wederopstanding Islamitische Staat*, 23 april 2023.

¹⁰⁷ Vertrouwelijke bron 8 februari 2023; Diplomat, *Islamic State-Khorasan's Transition Into a Transregional Threat*, 11 november 2022; Diplomat, *In Afghanistan, Taliban Face a Growing Threat in ISKP*, 21 maart 2023; Jamestown Foundation, *Terrorism Monitor, ISKP Expands its Focus Toward Central Asia*, 14 april 2023.

¹⁰⁸ HRW, *Afghanistan: Taliban Execute, 'Disappear' Alleged Militants*, 7 juli 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

¹⁰⁹ Vertrouwelijke bron 13 april 2023; EUAA, *Country Guidance: Afghanistan*, p.61, januari 2023.

¹¹⁰ Vertrouwelijke bron 8 februari 2023

¹¹¹ US Department of State, *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.3, 20 maart 2023.

¹¹² Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

In de stedelijke gebieden bestond ISKP doorgaans voornamelijk uit mannen en vrouwen uit de middenklasse die zich bij de groepering hadden aangesloten om ideologische redenen. In landelijke gebieden waar ISKP actief was werd druk uitgeoefend op gemeenschappen om zich achter ISKP te scharen. Voor rekrutering richtte ISKP zich volgens bronnen op personen die om persoonlijke, psychologische of sociaaleconomische redenen een groepering zochten om bij te horen. Dit konden bijvoorbeeld voormalige Taliban en Al-Qaida strijders zijn die ontevreden waren of wraak wilden nemen.¹¹³ Sommige oud-strijders van de Taliban misten naar verluidt de strijd en de levensstijl daaromheen en sloten zich daarom aan bij ISKP. Anderen vonden dat zij nooit een beloning hebben gekregen voor hun vele jaren van jihad.¹¹⁴ Of zij misten het saamhorigheidsgevoel tijdens de strijd en zochten een 'sense of belonging'.¹¹⁵ Ook werden actief kinderen gerekruteerd.¹¹⁶ Het is niet duidelijk hoeveel oud-Taliban strijders zich bij ISKP hebben aangesloten. Volgens de *International Crisis Group* (ICG) ging hadden zij tot augustus 2022¹¹⁷ weinig succes, maar zullen zij het blijven proberen.¹¹⁸ Ook is het onbekend hoe succesvol rekrutering onder voormalige ANDSF was.¹¹⁹ Volgens *The Wall Street Journal* (WSJ) hebben ook leden van de voormalige ANDSF zich bij ISKP aangesloten, om zowel ideologische als economische drijfveren.¹²⁰ Want naast idealistische zouden er ook financiële redenen zijn om zich bij ISKP aan te sluiten. Personen die geen betaald werk hadden, zouden een uitweg zien in de gewapende strijd. Soms was vechten de enige vaardigheid die ze hadden.¹²¹ Bovendien zou ISKP haar strijders beter betalen dan de Taliban.¹²² Strijders zouden rond de 300 dollar 'instappeld' krijgen wanneer zij zich aansloten.¹²³ Meestal was de voornaamste drijfveer echter vooral ideologisch. ISKP richtte zich op opgeleide rekruten. Zij vormden kleine decentrale cellen die onder de radar bleven en werden in huizen van sympathisanten getraind.¹²⁴

Volgens een bron leek de rekrutering door ISKP binnen Afghanistan gestagneerd, al waren er hierover uiteenlopende analyses. Het aantal strijders lag volgens een bron rond februari 2023 tussen de 2500 en 3000 strijders. Een andere bron berichtte rond maart 2023 over een verdubbeling van 3000 naar 6000. De meeste strijders bevonden zich in Kabul en het noordoosten van het land. Omdat ISKP geen grondgebied onder controle had, was rekrutering lastiger en duurder.¹²⁵

Rekrutering niet-Pashtuns door ISKP

ISKP zou proberen etnische Tadzjiken, Oezbeken en Turkmeneren in Afghanistan te rekruteren. Dit omdat de ontevredenheid over de Taliban onder deze etnische

¹¹³ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Country Guidance: Afghanistan*, p.70, april 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

¹¹⁴ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

¹¹⁵ Vertrouwelijke bron 23 februari 2023.

¹¹⁶ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Country Guidance: Afghanistan*, p.70, april 2022.

¹¹⁷ Rapport gepubliceerd in augustus 2022.

¹¹⁸ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, 12 August 2022.

¹¹⁹ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

¹²⁰ Wall Street Journal (WSJ), *Left Behind After U.S. Withdrawal, Some Former Afghan Spies and Soldiers Turn to Islamic State*, 31 oktober 2021; Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022.

¹²¹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023; Wall Street Journal (WSJ), *Left Behind After U.S. Withdrawal, Some Former Afghan Spies and Soldiers Turn to Islamic State*, 31 oktober 2021; Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022.

¹²² Vertrouwelijke bron 23 februari 2023; Vertrouwelijke bron 21 april 2023; EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p. 191, augustus 2022.

¹²³ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

¹²⁴ Vertrouwelijke bron 23 februari 2023; Vertrouwelijke bron 28 februari 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

¹²⁵ Diplomat, *In Afghanistan, Taliban Face a Growing Threat in ISKP*, 21 maart 2023; Vertrouwelijke bron 8 februari 2023

groepen groeiende zou zijn.¹²⁶ ISKP gebruikte hierbij ook het narratief van *Pashtunisatie* van Afghanistan onder de Taliban, waarbij andere etnische groepen in het gedrang zullen komen. De Taliban zouden vijandig staan tegenover Oezbeken en Tadzjiekken en zouden volgens ISKP een 'marionetten-regime zijn voor buitenlandse mogendheden en contacten onderhouden met afvallige regimes'.¹²⁷

ISKP rekrutering in Centraal Azië

Volgens verschillende bronnen rekruteerde ISKP tijdens de verslagperiode ook in Centraal-Azië. Dit deden ze vooral online, daarbij gebruik makend van de lokale talen. Zo werden Tadzjiekken afkomstig uit Afghanistan geronseld in het Dari in Perzisch-Arabisch schrift, en Tadzjiekken uit Tadzjikistan in het Tadzjiek in Cyrillisch schrift.¹²⁸ Bij een contraterrorisme operatie door de Taliban in noord Afghanistan in maart 2023 zouden Tadzjiekse en Oezbeekse strijders gevonden en gedood zijn.¹²⁹ Radicalisering van jonge mannen gebeurde overigens niet zozeer in Centraal-Azië, maar veelal in Rusland, volgens bronnen. Arbeidsmigranten die naar Rusland gingen om te werken voelden zich daar vaak gemarginaliseerd en achtergesteld. Daardoor werden zij gevoelig voor radicalisering.¹³⁰ Zie ook paragraaf 3.1.13 over deserteurs.

Salafisten

Volgens de Taliban vormt de Afghaanse salafi-gemeenschap een potentiële rekruteringspool voor ISKP. Daarom hebben de Taliban sinds de machtsovername in het algemeen hard opgetreden tegen salafisten. Veel salafisten in het land steunden ISKP echter niet en verzetten zich tegen de groepering. Volgens sommige analisten heeft ISKP geprobeerd de Taliban te provoceren tot het voeren van een willekeurig en hardhandig optreden ten aanzien van de Afghaanse salafistische gemeenschappen, om daar op de lange termijn profijt van te hebben. Dit heeft naar verluidt reeds geleid tot beleid van de Taliban, zoals collectieve bestraffing van salafisten die verdacht worden van banden met de ISKP. Volgens Human Rights Watch (HRW) werden hele salafistische gemeenschappen in de provincies Kunar en Nangarhar onderworpen aan nachtelijke razzia's, verdwijningen, standrechtelijke executies en opsluiting van mannen en soms jongens, zelfs als zij geen banden hadden met ISKP. Hoewel HRW niet beschikte over exacte aantallen zouden velen slachtoffer zijn geworden van standrechtelijke executie of verdwijningen.¹³¹ Volgens Radio Free Europe zijn er een paar honderdduizend salafisten in Afghanistan, voornamelijk in de provincies Nangarhar, Kunar, and Nuristan.¹³²

1.1.5.3 Relatie tussen Taliban en ISKP

Ideologische tegenstellingen

De Taliban en ISKP zijn verwickeld in een gewapende strijd die gebaseerd is op een diepe vijandschap. Deze heeft zijn oorsprong in politieke onenigheid en de tegenstellingen tussen de religieuze stromingen binnen de conservatieve islam die zij aanhangen.¹³³ ISKP beschuldigt de Taliban ervan dat zij afvalligen en

¹²⁶ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Country Guidance: Afghanistan*, p.191, april 2022.

¹²⁷ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023; Jamestown Foundation, *Terrorism Monitor, ISKP Expands its Focus Toward Central Asia*, 14 april 2023.

¹²⁸ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 16 april 2023.

¹²⁹ Jamestown Foundation, *Terrorism Monitor, ISKP Expands its Focus Toward Central Asia*, 14 april 2023

¹³⁰ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 28 februari 2023.

¹³¹ EUAA, *Country Guidance: Afghanistan*, p.61, januari 2023; HRW, *Afghanistan: Taliban Execute, 'Disappear' Alleged Militants*, 7 juli 2022.

¹³² RFE/RL, *Taliban Wages Deadly Crackdown On Afghan Salafists As War With IS-K Intensifies*, 22 oktober 2021.

¹³³ Het belangrijkste ideologische verschil tussen de Taliban en ISKP is dat ISKP streeft naar een wereldwijde jihad en de oprichting van een politiek entiteit bestaande uit alle moslimlanden en gebieden. De Taliban is meer

meergodenaanbidders zijn. De Taliban beschouwt ISKP als 'ketterse extremisten'. Een belangrijk meningsverschil gaat over de bestaande wereldorde. ISKP wil deze omver werpen, terwijl de Taliban inmiddels speler in deze wereldorde is geworden.¹³⁴ ISKP beschuldigde de Taliban ervan de jihad en het slagveld te hebben verlaten voor een vredesregeling 'die via onderhandelingen tot stand is gekomen in chique hotels in Doha (Qatar)'. Aangezien ISKP leden van de Taliban beschouwt als 'afvalligen', is het doden van Taliban-militanten geoorloofd volgens hun interpretatie van de islamitische wet.¹³⁵ Tegen deze achtergrond probeerde ISKP ook strijders bij de Taliban weg te lokken. Dit had echter weinig succes.¹³⁶ Zie de paragraaf over rekrutering door ISKP.

1.1.6 *Relatie tussen Taliban en Al Qaida*

Volgens een VN-rapport bleven de relaties tussen de Taliban en Al-Qaida hecht tijdens de verslagperiode. Al-Qaida juichte de machtsovername door de Taliban toe en sprak opnieuw steun uit voor Taliban leider Hibatullah Akhundzada.¹³⁷ Al Qaida zou sinds de machtsovername een periode van 'strategische terughoudendheid' inachtgenomen hebben.¹³⁸

Het Haqqani netwerk werd gezien als de groep die de nauwste banden heeft met Al-Qaida. Haqqani bleef een partner die ondersteuning bood en faciliteerde dat Al-Qaida zich op veilige plekken kon terugtrekken. Het netwerk zou banden onderhouden met de zogenaamde 'Al-Qaida erfenis'. Dit zijn degenen die al lang geleden verbonden waren met de overleden Jalaluddin Haqqani en hem nog immer dankbaar zijn of bij hem in het krijt stonden.¹³⁹ Volgens de VN zou Al-Qaida meer vrijheid genieten onder het de facto Taliban regime en zou het strijders rekruteren en trainen en aan fondsenwerving doen op het Afghaanse grondgebied. In augustus 2022 werd Al-Qaida leider Ayman al-Zawahiri gedood in zijn schuilplaats in Kabul door een Amerikaanse drone aanval. Volgens de VS ondersteunde dit de theorie dat zich nog meer Al-Qaida leiders in het land bevonden en daar bescherming genoten.¹⁴⁰

Voor de actieradius van Al-Qaida, zie paragraaf 1.2.4

1.1.7 *Erkenning Taliban, buitenlandse ambassades in Kabul en Afghaanse ambassades*

Erkenning Taliban

nationalistisch en zegt zich te richten op de controle over het grondgebied van Afghanistan. In theologisch opzicht is de Taliban een conservatieve klerikale beweging die een puriteinse versie aanhangt van de Hanafi-school van de soennitische islam, een school waar de overgrote meerderheid van de soennitische Afghanen zich toe rekent. De Taliban gelooft over het algemeen in het soefisme en is geneigd anti-sjiitisch sektarisch geweld te vermijden. De ISKP onderschrijft de ideologie van de meer sobere wahabistische/salafistische tak van de soennitische islam, gelooft niet in soefisme en beschouwd sjiieten als ongelovige.

¹³⁴ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, p.10, 12 augustus 2022.

¹³⁵ BBC, *Afghanistan: Who are Islamic State Khorasan Province militants?*, 11 oktober 2021.

¹³⁶ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, 12 August 2022.

¹³⁷ VN Veiligheidsraad, *Letter dated 25 May 2022 from the Chair of the Security Council, Committee established pursuant to resolution 1988 (2011) addressed to the President of the Security Council, S/2022/419*, p.1, 26 mei 2022.

¹³⁸ CSIS – Centre for Strategic and International Studies, *Zawahiri's Death and What's Next for al Qaeda*, 4 augustus 2022.

¹³⁹ VN Veiligheidsraad, *Letter dated 25 May 2022 from the Chair of the Security Council, Committee established pursuant to resolution 1988 (2011) addressed to the President of the Security Council, S/2022/419*, p.10, 26 mei 2022.

¹⁴⁰ Council on Foreign Relations (CFR), *The Taliban in Afghanistan*, 17 augustus 2022; George Washington University, *GW Program on Extremism, Al-Qaeda, the Taliban, and the Future of U.S. Counterterrorism in Afghanistan*, 8 september 2022.

Geen enkel land in de wereld heeft het Taliban regime erkend als de legitieme regering van Afghanistan. Wel hebben enkele landen diplomaten van de Taliban geaccrediteerd. Daarmee onderhouden zij de facto diplomatieke relaties, wat echter geen officiële erkenning inhoudt.¹⁴¹

Afghaanse ambassades in het buitenland

Op 25 maart 2023 zei de woordvoerder van de Taliban Zabihullah Mujahid dat de de facto autoriteiten meer controle willen gaan uitoefenen over de Afghaanse ambassades in het buitenland. Zij hadden diplomaten naar veertien landen gestuurd en zijn bezig om er meer naar het buitenland te zenden. Het Islamitische Emiraat heeft diplomaten geplaatst in Iran, Turkije, Pakistan, Rusland, China, Kazachstan en andere Afrikaanse en Arabische landen, aldus de woordvoerder. Hij gaf geen verdere details.¹⁴²

Het land Afghanistan heeft ongeveer 45 ambassades en 20 consulaten over de hele wereld. Het grootste deel hiervan wordt geleid door diplomaten die zijn aangewezen door de regering van voormalig president Ashraf Ghani. Deze ambassades hebben zich verenigd in een netwerk genaamd *Diplomatic Missions of the Islamic Republic of Afghanistan*, dat met enige regelmaat verklaringen uitgeeft over de ontwikkelingen in Afghanistan en aanbevelingen doet aan de internationale gemeenschap.¹⁴³

Volgens Suhail Shaheen volgden enkele van de diplomaten van de Ghani-regering echter wel de instructies van de Taliban op. Shaheen zelf is door de Taliban als vertegenwoordiger bij de VN in New York benoemd, al werd deze benoeming nog niet door de VN erkend. Bovendien bekleedt hij nog altijd zijn positie als hoofd van het politieke kantoor van de Taliban in Doha. De opmerking van Shaheen zou gaan over de ambassades in Iran, Saudi-Arabië en Maleisië.¹⁴⁴ De ambassade in Teheran zou geheel overgegaan zijn naar diplomaten van de Taliban.¹⁴⁵ Op sommige plekken zouden de ambassadeurs onder druk vervangen zijn door Taliban-getrouwen, zoals in Pakistan en China.¹⁴⁶ Ook hebben vertegenwoordigers van de Taliban inmiddels het consulaat-generaal in Istanbul, het consulaat in het Tadzjiekse Termez en de ambassades in Dubai en Moskou overgenomen.¹⁴⁷ Alle buurlanden van Afghanistan zouden inmiddels een Taliban-vertegenwoordiger op de ambassade of een consulaat hebben.¹⁴⁸

In het buurland Tadzjikistan zou de ambassade uitgegroeid zijn tot een oppositiebolwerk tegen de Taliban. Op de ambassade in Italië moest de politie tussenbeide komen bij onenigheid tussen medewerkers aangesteld door de Ghani regering en een oud-medewerker die de Taliban aanhangt. Deze claimde de nieuwe ambassadeur te zijn.¹⁴⁹

¹⁴¹ Voice of America (VOA), *Russia Latest Country to Establish Diplomatic Ties With Taliban*, 9 april 2022; Council on Foreign Relations (CFR), *The Taliban in Afghanistan*, 17 augustus 2022.

¹⁴² Independent, *Taliban want control of more Afghan diplomatic missions*, 25 maart 2023; Tolo News, *Islamic Emirate Has Diplomats in 14 World Countries: Mujahid*, 24 maart 2023.

¹⁴³ Vertrouwelijke bron 29 juni 2023.

¹⁴⁴ Voice of America (VOA), *Russia Latest Country to Establish Diplomatic Ties With Taliban*, 9 april 2022.

¹⁴⁵ VOA News, *Iran Hands Over Afghan Embassy in Tehran to Taliban*, 27 februari 2023.

¹⁴⁶ Gandhara (RFE/RL), *Afghanistan's Embassies Remain In Limbo As Most Staff Still Loyal To Toppled Government*, 17 januari 2022.

¹⁴⁷ Tolqun News, *The Afghan consulate in Istanbul was handed over to the Taliban*, februari 2023; Vertrouwelijke bron 28 februari 2023; Vertrouwelijke bron 27 februari 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 27 maart 2023.

¹⁴⁸ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

¹⁴⁹ Gandhara (RFE/RL), *Afghanistan's Embassies Remain In Limbo As Most Staff Still Loyal To Toppled Government*, 17 januari 2022.

De ambassades waar tijdens de verslagperiode nog vertegenwoordigers van de Ghani regering werkzaam waren, ontvingen geen fondsen meer van het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Zij haalden hun inkomsten onder andere uit de uitgifte van visa en het legaliseren van documenten zoals geboorteaktes, commerciële documenten en vervoersvergunningen.¹⁵⁰ Voorheen werd ook geld verdiend met de uitgifte van paspoorten.¹⁵¹ Sommige medewerkers hadden naast hun onbetaalde baan op de ambassade andere werkzaamheden of handel opgepakt.¹⁵² Een ambassade stelde geld te krijgen van vermogende Afghanen voor evenementen. Ook hadden zij dienstauto's verkocht.¹⁵³ Diplomaten leenden elkaar geld om te kunnen overleven. Diversen van hen hebben geprobeerd in het land van hun plaatsing of elders asiel aan te vragen. In sommige gevallen zijn ze succesvol. Er zijn echter ook diplomaten die het risico lopen het land waar ze verblijven uitgezet te worden.¹⁵⁴

Volgens een bron was er contact tussen de ambassades en Kabul over financiële, juridische en consulaire zaken, maar niet over politieke. Het zou een 'fine line' zijn, ambassademedewerkers werken met de Taliban samen om onder andere visa uit te geven, maar zijn ook bang vervolgd te worden als ze weer terug zouden keren naar Kabul.¹⁵⁵

Heropening buitenlandse ambassades en vertegenwoordigingen in Kabul

Na de machtsovername sloten veel ambassades in Kabul hun deuren. Aan het einde van de verslagperiode had een tiental landen en organisaties een vertegenwoordiging in Kabul. Dit waren onder andere de EU, India¹⁵⁶, China, Iran, Maleisië, Pakistan, Qatar, Rusland en Turkmenistan¹⁵⁷, alsmede Japan,¹⁵⁸ Indonesië, Oezbekistan en Tadzjikistan.¹⁵⁹ Turkije is het enige NAVO land dat een vertegenwoordiging heeft in Afghanistan met een ambassade en twee consulaten.¹⁶⁰ Het Russische consulaat-generaal in Mazar-e-Sharif werd heropend.¹⁶¹ In februari 2023 verlieten Saudi-Arabisch diplomaten Kabul en vestigden zich in Islamabad.¹⁶² Er gingen geruchten dat ook andere ambassades hun diplomaten zouden weghalen. Ambassades zouden bezorgd zijn vanwege de dreiging van aanslagen door ISKP. De groepering had verschillende aanslagen in Kabul opgeëist, waaronder een zelfmoordaanval op de Pakistaanse *chargé d'affaires* in Afghanistan Ubaidur Rehman Nizamani, een aanval op de Russische ambassade en een op een hotel waar veel Chinese staatsburgers kwamen.¹⁶³ Aan het einde van de verslagperiode zouden verschillende landen waaronder Kazachstan en Turkmenistan van plan zijn weer een vertegenwoordiging naar Kabul te sturen.¹⁶⁴

¹⁵⁰ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Gandhara (RFE/RL), *Afghanistan's Embassies Remain In Limbo As Most Staff Still Loyal To Toppled Government*, 17 januari 2022.

¹⁵¹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

¹⁵² Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

¹⁵³ Vertrouwelijke bron 27 februari 2023.

¹⁵⁴ Vertrouwelijke bron 29 juni 2023.

¹⁵⁵ Vertrouwelijke bron, 2 maart 2023.

¹⁵⁶ New Indian Express, *India reopens embassy in Kabul after 10 months; deploys technical team with relief aid*, 24 juni 2022.

¹⁵⁷ Voice of America (VOA), *Russia Latest Country to Establish Diplomatic Ties With Taliban*, 9 april 2022; Council on Foreign Relations (CFR), *The Taliban in Afghanistan*, 17 augustus 2022.

¹⁵⁸ Vertrouwelijke bron 5 december 2022.

¹⁵⁹ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

¹⁶⁰ Vertrouwelijke bron 17 maart 2023.

¹⁶¹ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

¹⁶² Reuters, *Saudi diplomats leave Afghanistan, relocate to Pakistani capital -sources*, 6 februari 2023; Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

¹⁶³ Dawn, *Saudi 'exit' from Kabul sparks fears of exodus*, 8 februari 2023; RFE/RL, *The Azadi Briefing, A Diplomatic Exodus From Afghanistan*, 10 februari 2023.

¹⁶⁴ Vertrouwelijke bron 17 april 2023.

Relaties Taliban met Iran

Het sjiitische Iran is een ideologische tegenstander van de soennitische Taliban. Iran ziet met lede ogen aan dat een extremistische soennitische groepering zich succesvol verandert van een opstandige groepering tot een mogelijke speler op het internationale toneel. Dit zou Iran immers opzadelen met een permanente dreiging direct aan haar grens. Naast de ideologische tegenstelling zijn er volgens het *United States Institute for Peace* (USIP) ook praktische problemen en onenigheden.¹⁶⁵

Iran heeft het Taliban regime niet erkend. Hoewel de relaties tussen Iran en Afghanistan verbeterd waren, bestonden er spanningen tussen Iran en het de facto Taliban regime tijdens de verslagperiode. Desalniettemin kent Iran een pragmatische benadering jegens de nieuwe machtshebbers in Afghanistan, de belangen voor Iran op het gebied van veiligheid, migratie, drugsmokkel economie, regionale dynamieken en water zijn simpelweg te groot en vormen dan ook de voornaamste drijfveer voor engagement. In dit licht werd de Afgaanse ambassade in Teheran overgedragen aan de Taliban in februari 2023. Tegelijkertijd komt Iran op voor de positie van de sjiitische minderheid in Afghanistan. De behandeling van deze minderheid leidt van tijd tot tijd tot onenigheid. Teheran vond dat de Taliban de sjiitische Hazara's en de Tadzjiekse minderheid discrimineren. Hoewel de meeste Tadzjiekse in Afghanistan soennieten zijn, delen Iraniërs en Tadzjiekse wel een gemeenschappelijke linguïstische achtergrond. In januari 2022 bemiddelde de Iraanse regering bij vredesonderhandelingen tussen de Taliban en het door etnische Tadzjiekse gedomineerde NRF van Ahmad Massoud. Massoud is de zoon van de legendarische strijder Ahmad Shah Massoud die eerder door onder meer Iran werd gesteund. Ahmad Massoud zou goede banden hebben met enkele senioren leden van het Iraanse regime.¹⁶⁶

Een ander onderwerp dat frictie opleverde was water. Iran beschuldigde Afghanistan ervan dat het al jaren een verdrag schond dat in 1973 werd gesloten over het delen van water. De Ghani-regering bouwde dammen in de Helmand rivier, waaronder de (nieuw gebouwde) Kamal Khan Dam. Deze zouden nu afgesloten zijn waardoor er weinig tot geen water meer stroomt van de rivier naar het Hamoon meer in de overwegend soennitische Iraanse provincie Sistan-Baluchistan, die kampt met extreme droogte. Deze onenigheid bleef voortbestaan.¹⁶⁷ Eind mei 2023 leidden de spanningen tot confrontaties aan de Iraans-Afgaanse grens, waarbij ten minste drie personen omkwamen en verschillende gewond raakten.¹⁶⁸

Een ander twistpunt was de voortzetting onder de Taliban van de productie van opiaten zoals opium en metamfetamine. Grote drugsvangsten in Iran afkomstig uit Afghanistan waren het Iraanse regime een doorn in het oog.¹⁶⁹

Daarnaast waren er de vele vluchtelingen die nog steeds het land binnenkwamen. Er waren zo'n 3.5 miljoen Afgaanse vluchtelingen in Iran. In het eerste half jaar van 2022 werden er naar schatting 460.000 teruggestuurd. Dit betrof met name alleenstaande mannen, die illegaal inreisden, en van wie Iran vermoedde dat de migratiereden economisch van aard was. Hoewel Iran een inclusief

¹⁶⁵ Institute for Peace (USIP), *Iran's Response to the Taliban's Comeback in Afghanistan*, p.9, augustus 2022.

¹⁶⁶ Middle East Eye, *For Tehran, Afghanistan is a problem not an opportunity*, 25 augustus 2022; United States Institute for Peace (USIP), *Iran's Response to the Taliban's Comeback in Afghanistan*, p.9, augustus 2022; Minority Rights Directory of Minorities and Indigenous Peoples, *Afghanistan, Tajiks*, <https://minorityrights.org/minorities/tajiks/geraadpleegd> op 14 juni 2023.

¹⁶⁷ Middle East Eye, *For Tehran, Afghanistan is a problem not an opportunity*, 25 augustus 2022; United States Institute for Peace (USIP), *Iran's Response to the Taliban's Comeback in Afghanistan*, p.9, augustus 2022.

¹⁶⁸ NY Times, *At Least Three Are Killed in Clashes on Iranian-Afghan Border*, 28 mei 2023.

¹⁶⁹ Middle East Eye, *For Tehran, Afghanistan is a problem not an opportunity*, 25 augustus 2022; United States Institute for Peace (USIP), *Iran's Response to the Taliban's Comeback in Afghanistan*, p.9, augustus 2022.

vluchtelingenbeleid voert, waren irregulier ingereisde Afghaanse vluchtelingen vaak het slachtoffer van discriminatie en slechte behandeling. Sinds de val van Kabul voerde Iran het aantal afgegeven visa in Afghanistan op, en consulaire dienstverlening is nooit gestopt. Hiermee hoopt Iran migratie zoveel mogelijk te reguleren en buiten het criminele circuit te houden. Zie paragraaf 4.1.2.1 over Afghaanse vluchtelingen in Iran.

De handelsstromen tussen de beide landen – die van oudsher omvangrijk waren – namen af sinds de machtswisseling in Kabul.¹⁷⁰

Spanningen bleven bestaan en langs de gemeenschappelijke grens kwam het tot confrontaties tussen Iraanse grenswachten en de Taliban. In de periode 17 augustus 2022– 13 november 2022 vonden er 3 grensincidenten plaats, onder andere in het Pul-e Abreshamgebied in de provincie Nimroz op 17 oktober 2022.¹⁷¹

Relaties Taliban met Pakistan

Pakistan en Afghanistan delen een 2700 kilometer lange grens.¹⁷² De opeenvolgende Afghaanse regeringen hebben geweigerd de bestaande Durand-lijn (die door het koloniale Britse bestuur is getrokken in 1893) te accepteren als de officiële grens. Langs een groot deel daarvan heeft Pakistan een hek gebouwd. De bouwwerkzaamheden leidden tot schermutselingen tussen de Taliban en Pakistaanse grenswachten. De grens is poreus en Pashtuns die in het grensgebied leven konden zich van oudsher met een speciaal identiteitsbewijs vrij bewegen aan beide kanten van de grens. Ook benutten grensbewoners en smokkelaars wel informele grensovergangen zoals bergpaadjes.¹⁷³

Gedurende de gewapende opstand van de Taliban tegen internationale troepen en de voormalige Afghaanse regering, onderhield Pakistan met name goede banden met het Haqqani-netwerk. De machtswisseling in Afghanistan viel samen met een toename van aanslagen door de extremistische groepering *Tehreek-e-Taliban Pakistan* (TTP), in Pakistan. Het land beschuldigde de Taliban ervan de TTP een veilige uitvalsbasis te bieden op Afghaans grondgebied. Daardoor kon het aanvallen uitvoeren vanuit Afghanistan.¹⁷⁴ Ook was Pakistan ontstemd over de grote aantallen Afghaanse vluchtelingen die het land instroomden.

Zie ook paragraaf 4.1.2.1. over Afghaanse vluchtelingen in Pakistan.

Sinds de machtsovername door de Taliban zijn vijandelijkheden langs de Afghaans-Pakistaanse grens toegenomen. In de periode 17 augustus 2022 –31 januari 2023 vonden er voor zover bekend 22 incidenten plaats op de grens tussen de twee landen, waarbij doden en gewonden vielen. Dit was onder andere in het Dand-e Patan gebied, in de provincie Paktia op 14 september 2022 en in het Spin Boldak district in de provincie Kandahar op 19 en 20 oktober 2022.¹⁷⁵ Op 12 december 2022 was er opnieuw een incident bij de grens, waarbij verschillende personen van beide kanten gedood werden en gewond raakten.¹⁷⁶

¹⁷⁰ Middle East Eye, *For Tehran, Afghanistan is a problem not an opportunity*, 25 augustus 2022.

¹⁷¹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 22, 7 december 2022; Middle East Eye, *For Tehran, Afghanistan is a problem not an opportunity*, 25 augustus 2022.

¹⁷² Middle East Institute, *Pakistan-Afghan Taliban relations face mounting challenges*, 2 december 2022; Gandhara (RFE/RL), *Key Border Crossing Between Pakistan And Afghanistan Reopens After Clashes*, 21 november 2022

¹⁷³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Pakistan*, pp. 8 en 111, september 2022.

¹⁷⁴ Al Jazeera, *Pakistan summons Afghan diplomat over border shelling*, 16 december 2022.

¹⁷⁵ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 22, 7 december 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, paragraaf 30, 27 februari 2023; Middle East Institute, *Pakistan-Afghan Taliban relations face mounting challenges*, 2 december 2022.

¹⁷⁶ Al Jazeera, *Pakistan summons Afghan diplomat over border shelling*, 16 december 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*. Pp.47-48, maart 2022.

Pakistan heeft geprobeerd de oplopende spanningen te verminderen met diplomatieke stappen. Deze bestonden bij voorbeeld uit het heropenen van de grensovergang bij Spin Boldak-Chaman, die was gesloten na het schietincident. Ook reisde een onderminister van Buitenlandse Zaken naar Kabul eind november 2022.¹⁷⁷

1.2 Veiligheidssituatie

Veiligheidssituatie algemeen

Met de machtsovername van de Taliban stopte de directe gewapende strijd tussen de Taliban en de voormalige regeringstroepen ANDSF (*Afghan National Defense and Security Forces*). Dit leidde tot een onmiddellijke vermindering van het aantal burgerslachtoffers als gevolg van (oorlogs)geweld. Offensieven van de Taliban hadden immers veel burgerslachtoffers gemaakt en militaire offensieven tegen de Afghaanse strijdkrachten waren niet meer nodig.¹⁷⁸

De Taliban en pro-Taliban media stelden dat de veiligheid in Afghanistan verbeterd was sinds de machtsovername.¹⁷⁹ Volgens een bron was het bestrijden van ISKP en NRF en andere gewapende groeperingen belangrijk voor de Taliban omdat zij daarmee wilden laten zien dat het 'hun verdienste' is dat er minder geweld is.¹⁸⁰

In vergelijking met vóór de machtsovername was er minder geweld door het hele land heen. De onveiligheid was meer geconcentreerd in deelgebieden in het oosten en noorden. Als er gevechten uitbraken was dit vaak geïnitieerd door de Taliban zelf en niet door opstandelingen.¹⁸¹

Tijdens de verslagperiode was de veiligheidssituatie nog steeds veel beter in vergelijking met voor de machtsovername. Er was beduidend minder geweld door het gehele land heen en er vielen veel minder slachtoffers. Wel was het aantal aanslagen door ISKP toegenomen.

Het algemene beeld was dat de veiligheidssituatie enigszins aan het verslechteren was tegen het einde van de verslagperiode (maar nog lang niet zo slecht als vóór de machtsovername).

Sinds de machtsovername is het nog moeilijker dan voorheen om een adequate schets van de veiligheidssituatie in Afghanistan te geven. Openbare data-overzichten van gewelddadige incidenten zijn gebaseerd op mediaberichten. Deze zijn minder betrouwbaar geworden omdat de Taliban pogingen tot onderzoek de kop indrukten en oppositiegroepen hun kleine overwinningen overdreven. In gebieden waar de Taliban streed met rebellengroeperingen was de toegang voor journalisten en waarnemers beperkt. Datasets die waren gebaseerd op open bronnen gaven daarom niet altijd een volledig beeld van de gewelddatums.¹⁸²

¹⁷⁷ Middle East Institute, *Pakistan-Afghan Taliban relations face mounting challenges*, 2 december 2022.

¹⁷⁸ Schweizerische Flüchtlingshilfe (SFH), *Afghanistan: Die aktuelle Sicherheitslage*, paragraaf 3.1., 2 november 2022; UNAMA Human Rights Service (HRS), *Human Rights in Afghanistan: 15 August 2021 to 15 June 2022*, pp.10-12, juli 2022; Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023; BBC News, *Afghanistan: What's changed a year after Taliban return*, 16 augustus 2023.

¹⁷⁹ BBC Monitoring Afghanistan, *Taliban media claim improving security despite think tank report*, 6 januari 2022.

¹⁸⁰ Vertrouwelijke bron 8 februari 2023

¹⁸¹ ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, pp.4-7, 12 August 2022.

¹⁸² ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, pp.4-7, 12 August 2022.

Informatie over veiligheid werd gekenmerkt door tegenstrijdige narratieven. De Taliban omschreven aanvallen op de gewapende oppositie vaak als ordeherstellende acties tegen criminelen en ontvoerders. Zij verhinderden journalisten soms om onderzoek hiernaar te doen. Dit maakte het moeilijk de identiteit en vermeende misdaden vast te stellen van de personen die het doelwit waren. Tegelijkertijd claimden gewapende groeperingen vaker aanvallen op de Taliban, soms aan de hand van misleidende video's. Bij gelegenheid eisten verschillende groeperingen dezelfde aanslag op.¹⁸³

Tijdens de verslagperiode was de Taliban verwickeld in gewelddadige conflicten met ISKP en het geheel van oppositie groeperingen dat is ontstaan vanuit de voormalige strijdkrachten van de Afghaanse Islamitische Republiek.

Gewapend verzet

Er is een veelvoud aan politieke en gewapende verzetsbewegingen opgericht sinds de machtsovername door de Taliban. Volgens UNAMA zijn het er nu ruimschoots twintig. De belangrijkste gewapende verzetsbewegingen zijn *het National Resistance Front* (NRF) en *het Afghanistan Freedom Front*.

Het NRF bevond zich voornamelijk in de provincie Panjshir ten noordoosten van Kabul. De strijd tussen de Taliban en de geallieerde noordelijke verzetsgroeperingen¹⁸⁴ (voorloper van het NRF onder leiding van Massoud) groeperingen dateerde al vanaf de jaren negentig.¹⁸⁵ Geen van deze bewegingen vormde tijdens de verslagperiode militair gezien een serieuze existentiële bedreiging voor de Taliban.¹⁸⁶

In de lente van 2022 voerde het NRF meer aanvallen uit dan ISKP.¹⁸⁷ In reactie op de aanvallen van het NRF sloegen de de facto autoriteiten hard terug, met name in de provincie Panjshir. Er waren buitengerechtelijke executies van gevangengenomen strijders, arbitraire arrestaties en verdwijningen van personen die ervan verdacht werden gelieerd te zijn met het NRF. Ook werden gemeenschappen onderdrukt en waren er informatie *blackouts*.¹⁸⁸ Daarbij werden de netwerken van mobiele telefoons en internet afgesloten, om communicatie tegen te gaan.¹⁸⁹ Burgers die ervan verdacht werden gelieerd te zijn met het NRF werden het slachtoffer van huiszoekingen, arbitraire arrestatie en detentie, buitengerechtelijke moorden, mishandeling en ontheemding. De algehele mensenrechtensituatie verslechterde. Veiligheidsbeambten onderzochten en confisqueerden regelmatig mobiele telefoons van burgers. Zij waarschuwden geen berichten op sociale media te posten over de situatie in Panjshir.¹⁹⁰

De zoektocht naar NRF leden leidde tot een verslechtering van de mensenrechtensituatie. Zo bezetten de Taliban scholen, stelden een avondklok in en legden beperkingen op aan bewegingsvrijheid. Van de 129 scholen in de provincie Panjshir werden er 24 gedeeltelijk bezet door de de facto autoriteiten sinds juli 2022. Omdat zij zich niet vrij konden bewegen wanneer zij wilden, werd het moeilijk

¹⁸³ ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, pp.4-7, 12 August 2022.

¹⁸⁴ *Northern Alliance*, een geheel van verzetsgroeperingen, voornamelijk uit het noorden van het land, die tegen de Taliban vochten.

¹⁸⁵ ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, pp.4-7, 12 August 2022.

¹⁸⁶ ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, pp.4-7, 12 August 2022.

¹⁸⁷ ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, pp.4-7, 12 August 2022.

¹⁸⁸ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 74-76, 9 februari 2023.

¹⁸⁹ Vertrouwelijke bron 23 juni 2023.

¹⁹⁰ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 74-76, 9 februari 2023.

voor veel mensen om hun geld te verdienen in de landbouw of met het houden van vee.¹⁹¹

Voor de actieradius van NRF, zie paragraaf 1.2.4

Terroristische aanslagen ISKP

ISKP voerde tijdens de verslagperiode aanslagen uit op de Taliban en op burgerdoelwitten zoals Hazara's. De Taliban voerden gerichte tegenoffensieven uit en gingen op naar vermeende ISKP strijders in huiszoekingen.

Voor een overzicht van deze aanslagen en van tegenacties van de Taliban, zie paragraaf 1.1.5. Voor de actieradius van ISKP, zie paragraaf 1.2.4.

Andere geweldsincidenten en tegenacties

In veel gevallen was het moeilijk vast te stellen welke daders zich met welk motief schuldig hebben gemaakt aan aanvallen op leden van de Taliban. Volgens sommige tellingen kon meer dan de helft van de aanvallen op de Taliban aan niemand worden toegeschreven. Het is aannemelijk dat veel niet-opgeëiste aanvallen te maken hadden met persoonlijke of lokale vetes. In sommige gevallen ging het daarbij om etnische, tribale of familie dynamiek die voortkwam uit politieke disputen, wedijver om bodemschatten of historische vetes en vijandschappen. Sommige aanvallen werden uitgevoerd door individuen die banden hadden met de vorige regering, maar geen onderdeel uitmaakten van een georganiseerde oppositiegroepering. Daartoe hoorden ook wraakmoorden uitgevoerd door families wiens verwanten gedood of verwond werden door de Taliban (ondanks beloften van amnestie). Andere bronnen van conflict waren onenigheid over eigendom of geweld tussen de Taliban onderling over bijvoorbeeld posities. De verslechtering van de economische situatie leidde tot een toename van criminaliteit.¹⁹²

Het aantal niet-opgeëiste aanvallen leek te zijn afgenomen in de periode tot aan augustus 2022, aldus ICG.¹⁹³ In sommige provincies leek dat te komen doordat de Taliban hun machtspositie hadden geconsolideerd. Op andere plaatsen lag de oorzaak erin dat ongebonden gewapende groeperingen zich aangesloten hadden bij georganiseerde verzetsgroepen die elke aanval tegen de Taliban breeduit bekend maakten.¹⁹⁴

1.2.1 Gewapende strijd

Cijfers veiligheid algemeen

Periode mid augustus 2022– mid november 2022

In de periode 17 augustus 2022 - 13 november 2022 registreerde de VN 1587 veiligheidsincidenten in Afghanistan. Dit was een toename van 23% in vergelijking met dezelfde periode het jaar ervoor, toen er 1291 incidenten genoteerd werden. Het aantal gewapende confrontaties namen toe met 27% en stegen van 99 confrontaties in 2021 tot 126 in 2022. Luchtaanvallen namen toe van 4 naar 5, ontploffingen van *Improvised Explosive Devices* (IEDs) stegen met 7%, van 74 tot

¹⁹¹ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 74-76, 9 februari 2023.

¹⁹² ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, pp.4-7, 12 August 2022.

¹⁹³ Deze datum wordt genoemd omdat het zo in het rapport staat: ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, pp.4-7, 12 August 2022.

¹⁹⁴ ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, pp.4-7, 12 August 2022.

79. Het aantal geregistreerde moorden nam af met 53% van 160 naar 75. 52% van de geregistreerde incidenten vond plaats in het westen, zuiden en oosten, met name in Kabul, Herat en Kandahar.¹⁹⁵

Volgens observaties van UNAMA intensiverden de activiteiten van gewapende oppositiegroeperingen in de periode 17 augustus 2022– 13 november 2022. UNAMA telde 22 gewapende groeperingen in 11 provincies. Het NRF en *National Liberation Front* (NLF) claimden aanvallen in Badakhshan, Baghlan, Kapisa, Nangarhar, Nuristan, Takhar, Panjshir and Parwan Provinces. Het NRF breidde zijn operaties uit naar de oostelijke en noordoostelijke provincies. De belangrijkste confrontaties vonden plaats in Panjshir.¹⁹⁶ Daar begonnen de Taliban op 9 september 2022 een offensief in verschillende districten nadat Mullah Abdul Qayyum Zakir aangesteld was als militaire commandant voor Baghlan's Andarab vallei en Panjshir om orde op zaken te stellen.¹⁹⁷

Periode mid november 2022 – eind januari 2023

Tussen 14 november en 31 januari was er een toename te zien van het totale aantal conflictgerelateerde veiligheidsincidenten en burgerslachtoffers vergeleken met dezelfde periode in 2021-2022. De VN registreerden 1.201 veiligheidsgerelateerde incidenten, een stijging van 10% ten opzichte van de 1.088 incidenten die in dezelfde periode in 2021-2022. Uit de beschikbare gegevens bleek dat het aantal gewapende conflicten was afgenomen met 35 procent, van 81 naar 52 incidenten; er vonden 2 luchtaanvallen plaats tegenover 1 het jaar ervoor; de ontploffingen van geïmproviseerde explosieven was met 7% gestegen, van 52 naar 56; het aantal moorden daalde met 24%, van 77 naar 58. De economische en de humanitaire situatie bleven verslechteren, wat ervoor zorgde dat het aantal misdaadgerelateerde veiligheidsincidenten toenam. De westelijke, zuidelijke en oostelijke regio's waren het toneel van 58% van alle geregistreerde veiligheidsincidenten, waarbij Helmand, Herat, Kandahar, Kabul en Nangarhar het zwaarst werden getroffen.¹⁹⁸

Gewapende aanvallen van de oppositie en gewapende confrontaties met de Taliban bleven afnemen. UNAMA registreerde 23 gewapende groeperingen die stelden actief te zijn in Afghanistan. Het NRF, het Afghanistan Freedom Front en de Afghanistan Liberation Movement (voorheen het Afghanistan Bevrijdingsfront) eisten de verantwoordelijkheid op voor aanvallen in de provincies Helmand, Kabul, Kandahar, Kapisa, Nangarhar, Nuristan en Panjshir. De facto veiligheidstroepen voerden operaties uit tegen strijders van het NRF, waaronder een militaire operatie op 25 en 26 december in de provincie Baghlan, waarbij een onbevestigd aantal slachtoffers viel.¹⁹⁹

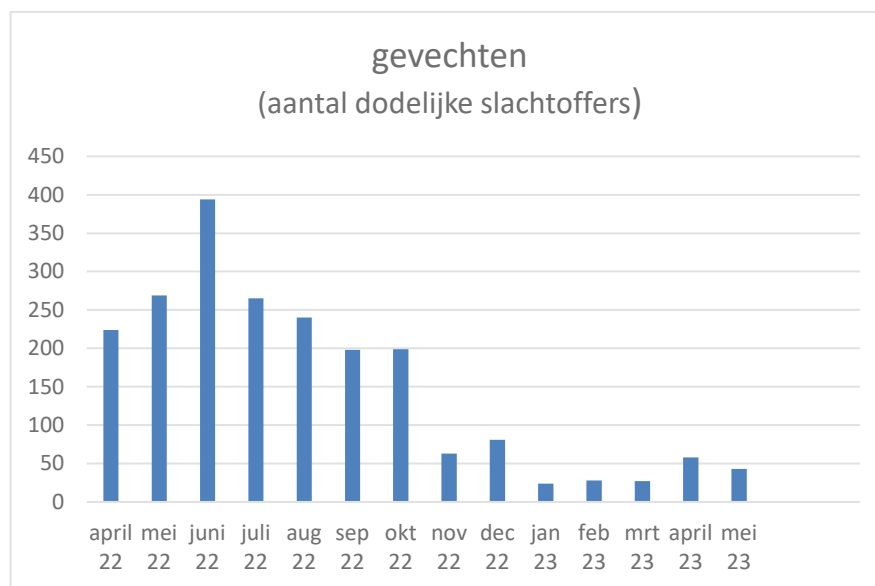
¹⁹⁵ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 18, 7 december 2022.

¹⁹⁶ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 19, 7 december 2022.

¹⁹⁷ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 19, 7 december 2022.

¹⁹⁸ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 16, 27 februari 2023.

¹⁹⁹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 17, 27 februari 2023.

BRON: ACLED²⁰⁰

1.2.2 (Bom)aanslagen

Aanslagen algemeen

Zowel de facto veiligheidstroepen van de Taliban als burgers werden het slachtoffer van bomaanslagen tijdens de verslagperiode. Aanslagen op burgers werden vaak gepleegd met *Improvised Explosive Devices* (IED's) ofwel zelfgemaakte bommen en waren gericht tegen specifieke groepen, zoals bijvoorbeeld sjiieten. Zie hiervoor paragraaf 1.2.3. over burgerslachtoffers.

In de periode 17 augustus 2022 – 13 november 2022 daalde volgens UNAMA het aantal aanslagen dat werd geclaimd door ISKP ten opzichte van dezelfde periode het jaar ervoor. Tussen 17 aug-13 nov 2022 waren dat 30 aanslagen in 6 provincies tegenover 121 in 14 provincies het jaar ervoor. Het aantal slachtoffers bleef echter aanzienlijk. ISKP eiste onder andere een zelfmoordaanslag op de Russische ambassade op 5 september 2022 op, een explosie in de Sekandar moskee in Kunduz provincie op 7 oktober 2022 en verschillende ontploffingen van IEDs. Daaronder waren een aanslag op een voertuig van veiligheidstroepen in Mehterlam in de provincie Laghman op 10 oktober 2022 waarbij 44 burgers gewond raakten. Ook was er een aanslag op een bus in de stad Herat, waarbij 10 Taliban veiligheidstroepen gewond of gedood werden.²⁰¹

Cijfers over het totale aantal slachtoffers van ISKP waren schattingen en werden vaak niet uitgesplitst naar toegeschreven dader. UNAMA noemde voor de periode 17 augustus-13 november 2022 in totaal 530 burgerslachtoffers in Afghanistan (124 doden, 406 gewonden), de meeste als gevolg van IED's en *unexploded ordnances*.

²⁰⁰ Voor deze grafieken is de informatie van het ACLED gebruikt. De meeste data die door ACLED verzameld worden, komen uit openbare, secundaire berichtgeving. Data inzake aantallen slachtoffers kunnen onderhevig zijn aan subjectiviteit en zijn volgens ACLED zelf de minst accurate component van conflict data. De organisatie verklaart de meest conservatieve schattingen die beschikbaar zijn te gebruiken. Daarnaast registreert ACLED alleen dodelijke slachtoffers. Informatie over gewonden, slachtoffers van plundering en ontvoering zijn niet meegenomen.

²⁰¹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 20, 7 december 2022.

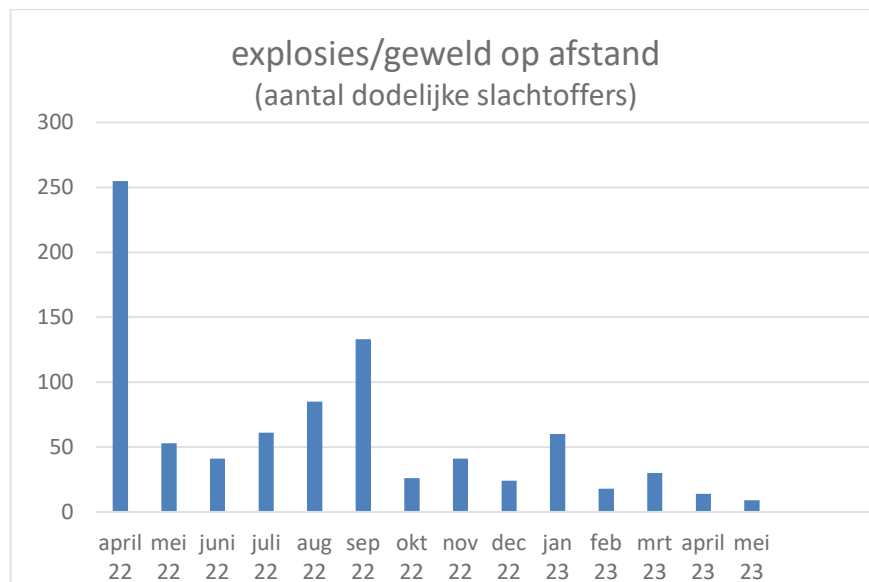
Deze getallen betroffen niet uitsluitend ISKP, maar ook niet-opgeëiste aanslagen en doden door *unexploded ordnances*.²⁰²

Het *Institute for Economics and Peace* (IEP) heeft cijfermateriaal vergeleken over aantallen doden veroorzaakt door ISKP in haar Global Terrorism Index 2022 en Global Terrorism Index 2023. Zij stelden dat ISKP in 2021 verantwoordelijk was voor 518 slachtoffers. In 2022 was de groepering verantwoordelijk voor 115 incidenten en 422 doden, wat neerkomt op 76 procent van het totale aantal terrorisme-gerelateerde doden in het land. ISKP was verantwoordelijk voor de meest dodelijke aanslagen waarbij meer dan vijftig doden vielen.²⁰³

Verschillende aanslagen tegen religieuze doelwitten werden niet opgeëist. Dit gebeurde bijvoorbeeld bij een zelfmoordaanslag in de Gazargah moskee in Herat stad op 2 september 2022. Daarbij werden 20 mensen gedood waaronder pro-Taliban geestelijke Mujib Rahman Ansari) en vielen nog eens 22 gewonden. Ook een aanslag met een IED in Kabul op 23 september 2022 werd niet opgeëist (4 burgers gedood en 52 gewond), net als een zelfmoordaanslag op 5 oktober op de compound moskee van het de facto ministerie van Binnenlandse Zaken (9 mensen gedood en 30 gewond).²⁰⁴

In de periode tussen 14 november 2022 en 31 januari 2023 nam het aantal aanvallen van ISKP af. Er waren 16 aanvallen tijdens deze periode, vergeleken met 53 tijdens dezelfde periode het jaar ervoor. De aanvallen waren onder andere op een imam in Kabul, de Pakistaanse ambassade een winkel waarvan de eigenaar Sikh is, een hotel, voor het ministerie van Buitenlandse Zaken en andere doelwitten.²⁰⁵

Voor cijfers van het aantal burgerslachtoffers bij bomaanslagen, zie paragraaf 1.2.3. hieronder.

²⁰² General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 34, 7 december 2022.

²⁰³ Institute for Economics & Peace (IEP), *Global Terrorism Index, Measuring the Impact of Terrorism, Afghanistan*, p.20, maart 2022; Institute for Economics & Peace (IEP), *Global Terrorism Index, Measuring the Impact of Terrorism, Afghanistan*, p.21, maart 2023.

²⁰⁴ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 21, 7 december 2022.

²⁰⁵ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, paragraaf 18, 27 februari 2023.

BRON: ACLED²⁰⁶

1.2.3

Burgerslachtoffers

Met de machtsovername van de Taliban stopte de directe gewapende strijd tussen de Taliban en de voormalige regeringstroepen ANDSF (*Afghan National Defense and Security Forces*). Dit leidde tot een onmiddellijke vermindering van het aantal burgerslachtoffers als gevolg van geweld. Offensieven van de Taliban hadden immers veel burgerslachtoffers gemaakt en militaire offensieven tegen de Afghaanse strijdkrachten waren niet meer nodig.²⁰⁷

In de periode daarna tot aan juni 2022 viel er volgens UNAMA opnieuw een groot aantal burgerslachtoffers als gevolg van aanslagen. Deze werden vaak door ISKP opgeëist en waren doorgaans gericht tegen etnische en religieuze minderheden, zoals Hazara's en soefi's. De aanslagen werden uitgevoerd op zogenaamde *soft targets* (niet-militaire doelwitten) zoals moskeeën, openbare parken, scholen en bussen.²⁰⁸

Tussen 15 augustus 2021 en 15 juni 2022 documenteerde UNAMA 2106 burgerslachtoffers (700 doden, 1406 gewonden) in Afghanistan. Deze werden met name veroorzaakt door aanvallen met IED's die werden toegeschreven aan ISKP. Ook achtergebleven onontplofte explosieven, *Unexploded Ordnance* (UXO) zorgden voor burgerslachtoffers. Onder deze slachtoffers waren 88 vrouwen (37 doden en 51 gewonden) en 441 kinderen (159 doden, 282 gewonden).²⁰⁹

De meeste burgerslachtoffers vielen door IED aanvallen op *soft targets* (niet-militaire doelwitten) zoals moskeeën, publieke parken, scholen en openbaar vervoer. Het grootste deel van de aanvallen werd opgeëist door of toegeschreven aan ISKP. In veel gevallen was het doelwit een etnische en/of religieuze minderheid, namelijk Hazara's, sjiitische moslims of soefi moslims.²¹⁰

In dezelfde periode werden 80 personen gedood en 183 gewond als gevolg van onontplofte explosieven. De meerderheid van de slachtoffers (71%) waren kinderen die speelden met een onontplofte bom.²¹¹

In de periode 14 september 2022 - 7 december 2022 documenteerde UNAMA 530 burgerslachtoffers (124 gedood, 406 gewond). De voornaamste reden waren IEDs en UXO. Op 30 september 2022 werden 54 mensen gedood en 114 gewond bij een aanslag op het Kaaj onderwijs centrum in de Dasht-e-Barchi wijk van Kabul. die niet werd opgeëist. De slachtoffers waren voornamelijk meisjes en jonge vrouwen van de Hazara gemeenschap.²¹²

²⁰⁶ Voor deze grafieken is de informatie van het ACLED gebruikt. De meeste data die door ACLED verzameld worden, komen uit openbare, secundaire berichtgeving. Data inzake aantallen slachtoffers kunnen onderhevig zijn aan subjectiviteit en zijn volgens ACLED zelf de minst accurate component van conflict data. De organisatie verklaart de meest conservatieve schattingen die beschikbaar zijn te gebruiken. Daarnaast registreert ACLED alleen dodelijke slachtoffers. Informatie over gewonden, slachtoffers van plundering en ontvoering zijn niet meegenomen.

²⁰⁷ Schweizerische Flüchtlingshilfe (SFH), *Afghanistan: Die aktuelle Sicherheitslage*, paragraaf 3.1., 2 november 2022; UNAMA Human Rights Service (HRS), *Human Rights in Afghanistan: 15 August 2021 to 15 June 2022*, pp.10-12, juli 2022.

²⁰⁸ Schweizerische Flüchtlingshilfe (SFH), *Afghanistan: Die aktuelle Sicherheitslage*, paragraaf 3.1., 2 november 2022; BBC News, *Afghanistan: What's changed a year after Taliban return*, 16 augustus 2023.

²⁰⁹ UNAMA Human Rights Service (HRS), *Human Rights in Afghanistan: 15 August 2021 to 15 June 2022*, pp.10-12, juli 2022.

²¹⁰ UNAMA Human Rights Service (HRS), *Human Rights in Afghanistan: 15 August 2021 to 15 June 2022*, pp.10-12, juli 2022.

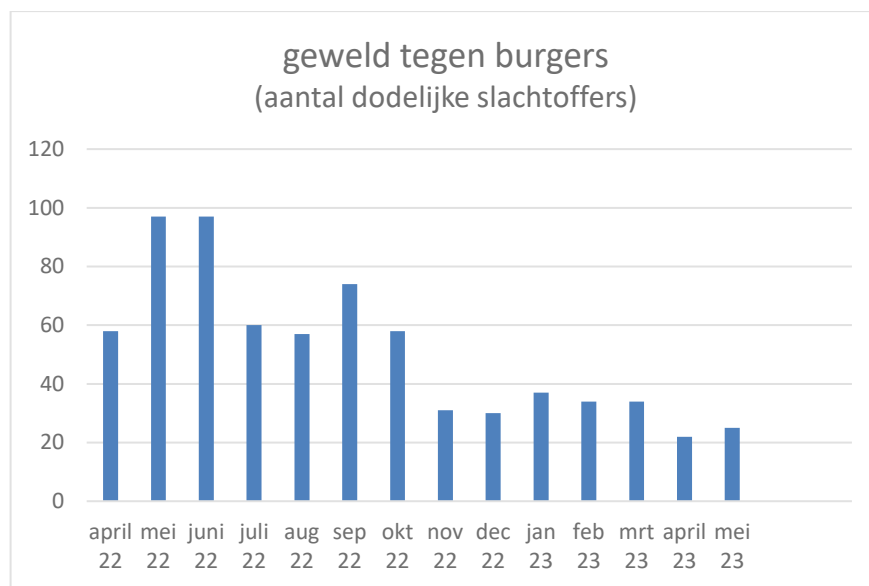
²¹¹ UNAMA Human Rights Service (HRS), *Human Rights in Afghanistan: 15 August 2021 to 15 June 2022*, pp.10-12, juli 2022.

²¹² General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragraaf 34, 7 december 2022.

In de periode 15 november 2022 – 31 januari 2023 documenteerde UNAMA 103 burgerslachtoffers (20 gedood en 83 gewond). De voornaamste oorzaken waren wederom IED's en UXO, een derde van alle slachtoffers waren kinderen. Tussen 1 oktober en 31 december waren er 435 ontploffingen waarbij bijna 200 kinderen het slachtoffer waren. In 90% van de gevallen raakten de kinderen verminkt of werden gedood.²¹³

Slachtoffers tijdens huiszoekingen

Tijdens huiszoekingen in zuid-Afghanistan werden burgers gedood of liepen verwondingen op. Volgens sociale media rapporten werden in sommige gevallen tijdens huiszoekingen mensen geïntimideerd, deuren ingetrapt, matrassen opengesneden en bezittingen overhoop gegooid.²¹⁴ Tijdens huiszoekingsoperaties op 18 september 2022 in Lashkargah in de provincie Helmand doodden de facto veiligheidstroepen vier vrouwen en verwonden ze acht burgers. Dit gebeurde omdat veiligheidstroepen het vuur openden op de burgers. Bij een soortgelijk huiszoekingsincident op 19 september werden een vrouw en twee mannen gedood in Kandahar.²¹⁵

BRON: ACLED²¹⁶

1.2.4

Actieradius ISKP, Al Qaida, NRF

Tijdens de verslagperiode behielden de de facto autoriteiten de controle over vrijwel het gehele territorium van het land, aldus UNAMA. Gewapende groeperingen voerden echter aanslagen en gewapende aanvallen uit. UNAMA uitte bezorgdheid over de aanwezigheid van buitenlandse terroristische groeperingen en het risico van

²¹³ General Assembly Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151 ,paragraaf 32, 27 februari 2023.

²¹⁴ Al Jazeera, *Taliban conducting house-to-house sweep across Afghan capital*, 11 februari 2022.

²¹⁵ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 80, 9 februari 2023.

²¹⁶ Voor deze grafieken is de informatie van het ACLED gebruikt. De meeste data die door ACLED verzameld worden, komen uit openbare, secundaire berichtgeving. Data inzake aantallen slachtoffers kunnen onderhevig zijn aan subjectiviteit en zijn volgens ACLED zelf de minst accurate component van conflict data. De organisatie verklaart de meest conservatieve schattingen die beschikbaar zijn te gebruiken. Daarnaast registreert ACLED alleen dodelijke slachtoffers. Informatie over gewonden, slachtoffers van plundering en ontvoering zijn niet meegenomen.

wapen proliferatie.²¹⁷ Het is onduidelijk waarom UNAMA het woord 'vrijwel' (*virtually*) gebruikt. Andere bronnen spreken van volledige territoriale controle door de Taliban.²¹⁸ Het zou gaan om kleine 'pockets of resistance' in en rondom de Pansjir vallei.²¹⁹

Actieradius ISKP

ISKP opereerde met name in kleine cellen in stedelijke gebieden. Het aantal strijders bestond volgens een bron rond februari 2023 uit tussen 2500 en 3000 strijders. Een andere bron berichtte rond maart 2023 over een verdubbeling van 3000 naar 6000. De meeste strijders bevonden zich in Kabul en het noordoosten van het land. ISKP zou een *hit and run* strategie hanteren.²²⁰

ISKP zou geen territoriale controle hebben in Afghanistan en de operationele capaciteit van de groepering door het land heen is onduidelijk.²²¹ Het richtte haar aanslagen onder andere op de Taliban, sjiiitische Hazara en soefi minderheden.²²² Zie verder paragraaf 1.1.5 over ISKP en haar relatie met de Taliban en paragraaf 1.2 over de veiligheidssituatie.

Aanvallen van ISKP vonden voornamelijk plaats in de provincie Nangarhar - wel het historische bolwerk van ISKP genoemd - en in diens hoofdstad Jalalabad. Ook voerde het aanslagen uit in Kabul.²²³

Daarnaast waren er aanvallen in het zuiden en westen van het land en groeide het aantal aanvallen in het noorden. Dit zou volgens analisten een geografische uitbreiding kunnen betekenen van het operationele gebied van ISKP. De aanvallen in het noorden leken meer gecoördineerd dan voorheen, wat zou kunnen duiden op groeiende 'voet aan de grond' daar.²²⁴

Sinds eind 2022 lijkt ISKP zich sterk te richten op internationale actoren, gezien de aanslagen op de ambassades van Rusland en Pakistan, een hotel in Kabul gefrequenteerd door Chinese bezoekers en tot twee maal toe aanslagen op het de facto ministerie van Buitenlandse Zaken.²²⁵

Volgens een bron had ISKP zich in mei 2023 weten te verspreiden naar bijna alle 34 provincies.²²⁶

Actieradius Al-Qaida

Afghanistan zou nog steeds een veilige haven bieden aan leden van Al-Qaida.²²⁷ Dit werd bevestigd door de aanwezigheid en uitschakeling van Al-Qaida leider Al

²¹⁷ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 74 p.14, 7 december 2022.

²¹⁸ FDD's Long War Journal, *Mapping Taliban Control in Afghanistan*, 21 juli 2022; FDD visuals, *Mapping the Fall of Afghanistan*, 29 augustus 2022; Chatham House, *Afghanistan: One Year of Taliban Rule*, 15 augustus 2022; Stimson Center, *Afghanistan Under the Taliban: Findings on the Current Situation*, 20 oktober 2022; Vertrouwelijke bron 23 juni 2023.

²¹⁹ Vertrouwelijke bron 23 juni 2023.

²²⁰ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Country Guidance: Afghanistan*, p.55, april 2022.; The Diplomat, *In Afghanistan, Taliban Face a Growing Threat in ISKP*, 21 maart 2023; Vertrouwelijke bron 8 februari 2023

²²¹ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Country Guidance: Afghanistan*, p.55, april 2022.

²²² International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.9, 12 augustus 2022.

²²³ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Country Guidance: Afghanistan*, p.55, april 2022.

²²⁴ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.9, 12 augustus 2022.

²²⁵ Vertrouwelijke bron 13 april 2023; BBC News, *Afghanistan: Deadly suicide bombing outside foreign ministry*, 12 januari 2023; CNN, *'No one feels safe': The Taliban promised to provide security to Afghans. New data shows threat from ISIS is growing*, 19 mei 2023.

²²⁶ Vertrouwelijke bron 1 mei 2023.

²²⁷ VN Veiligheidsraad, *Letter dated 11 July 2022 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council*, S/2022/547, p.6, 15 juli 2022; *Letter dated 13 February 2023 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq*

Zawahiri in Kabul in juli 2022. Volgens een VN-rapport zouden leden van Al-Qaida zich voornamelijk ophouden in het zuiden en oosten van Afghanistan, hun historische thuisbasis. Er gingen geruchten over een mogelijke verplaatsing van kopstukken verder naar het westen naar de provincies Farah en Herat.²²⁸ Al-Qaida heeft in het Afghanistan van de Taliban meer vrijheid dan voorheen, maar zou zich beperken tot adviseren en het onderhouden van nauwe banden met de Taliban.²²⁹ Bondgenoten van Al-Qaida binnen de Taliban maken deel uit van de de facto regering. Volgens een VN-rapport zou Al-Qaida geen internationale moeilijkheden willen creëren of de Taliban in verlegenheid willen brengen.²³⁰ De banden tussen de twee groepen zijn hecht door ideologische overeenkomsten, relaties die ontstaan zijn door gemeenschappelijke strijd en familiebanden als gevolg van gesloten huwelijken.²³¹ Al-Qaida heeft geen fysieke controle over gebiedsdelen in Afghanistan, het is meer gericht op een ideologische agenda.²³² Zie paragraaf 1.1.6 over de relatie tussen de Taliban en Al-Qaida.

Actieradius NRF

Het *National Resistance Front* (NRF) is de grootste van verschillende groeperingen die voortgekomen zijn uit de periode van de Islamitische Republiek Afghanistan, hoewel capaciteiten zeer beperkt zijn en ze geen existentiële dreiging vormen voor de Taliban. Zij strijden tegen de Taliban en bevinden zich voornamelijk in de Panjshir provincie ten noordoosten van Kabul.²³³ De groep wordt geleid door Ahmad Massoud, de zoon van de bekende moedjahedien leider Ahmad Shah Massoud (die werd vermoord door Al-Qaida in september 2001). Het NRF is vooral actief in Panjshir provincie en omliggende gebieden in het noorden, inclusief delen van de provincies Baghlan, Parwan en Kapisa. Ook heeft het enige capaciteit in Kabul. Het verzet van de groep tegen de Taliban begon onmiddellijk na de machtsovername. Panjshir was toen korte tijd de enige provincie die niet onder controle van de Taliban stond. De Taliban heeft sindsdien de controle over de provincie, maar in meer afgelegen gebieden blijft sterk verzet bestaan. NRF strijders verblijven op geheime posities in de bergen.²³⁴ Sinds de Taliban de controle hebben is het aantal aanvallen van het NRF beperkt, maar groeiende. Begin zomer 2022 waren er twaalf of meer aanvallen per week. In Andarab in de provincie Baghlan hebben NRF strijders een beperkte capaciteit om gevechten aan te gaan met veiligheidstroepen van de Taliban. Wanneer de Taliban versterkingen sturen, trekken NRF militanten zich meestal terug in de bergen om

and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council, UNSC, paragraaf, 1 en 2 en 71, 3 februari 2023.

²²⁸ VN Veiligheidsraad, *Letter dated 11 July 2022 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council, S/2022/547*, p.16, 15 juli 2022.

²²⁹ VN Veiligheidsraad, *Letter dated 11 July 2022 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council, S/2022/547*, p.16, 15 juli 2022.

²³⁰ VN Veiligheidsraad, *Letter dated 11 July 2022 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council, S/2022/547*, p.6, 15 juli 2022.

²³¹ RFE/FL, *Al-Qaeda Could Flourish With New Strategy Under Taliban Rule*, 30 september 2021.

²³² *Letter dated 13 February 2023 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council, UNSC, paragraaf 2*, 13 februari 2023.

²³³ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.4, 12 augustus 2022.

²³⁴ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.11, 12 augustus 2022; *The Washington Post, Inside the Taliban's secret war in the Panjshir Valley*, 8 juni 2022..

directe confrontaties te vermijden. Activiteiten van het NRF in Panjshir, Parwan en Kapisa bestaan vooral uit *hit-and-run* aanvallen, hinderlagen, aanvallen op checkpoints en patrouilles, en sporadische aanslagen op vertegenwoordigers van de Taliban, onder andere met IED's.²³⁵

Het NRF heeft geprobeerd om haar aantrekkingskracht buiten haar bastion in Panjshir uit te breiden. Hier is echter nooit veel gewicht en daadkracht achter gezet.²³⁶

Voor NRF, zie ook paragraaf 1.2 over de veiligheidssituatie.

1.2.5

Veiligheidsorganisaties

Deze paragraaf gaat in op de structuur van het veiligheidsapparaat onder de Taliban.

Herstructurering veiligheidsapparaat

Gedurende de eerste maanden na de machtsovername hebben de Taliban geprobeerd het veiligheidsapparaat te herstructureren. Het gaat om het leger, de politie en de inlichtingendienst. Er worden nieuwe structuren opgesteld en het wordt geprofessionaliseerd, onder meer door de instelling van officiële functies, introductie van uniformen, opleidingen met afrondingsceremonies. Er is echter nog veel onduidelijkheid over de bevelstructuur en over de bemensing en budget van politie, leger en de geheime dienst. Onder het schaduwbeleid van de Taliban vóór de machtsovername was er geen sprake van een echte Taliban politiemacht. In plaats daarvan waren lokale milities onder leiding van lokale rechters verantwoordelijk voor het handhaven van de orde in districten die onder controle van de Taliban stonden.²³⁷

Begin 2022 kondigden Taliban leiders veranderingen aan op het aantal veiligheidstroepen en hun taken. In februari 2022 berichtten zij dat er 100.000 tot 200.000 politie agenten getraind zouden worden. Het totale veiligheidsapparaat zou gaan bestaan uit 350.000 troepen. De door het ministerie van Defensie aangekondigde rekrutering van meer dan 130.000 militairen werd op 9 juni 2022 voltooid. Het ministerie startte militaire trainingen op het *Kabul Joint Training Centre* en opende de registratie voor militairen.²³⁸

Er werd ook voormalig veiligheidspersoneel gerekruteerd voor de nieuwe strijdkrachten. Dit waren voornamelijk personen met technische en administratieve vaardigheden.²³⁹ Het is onduidelijk hoeveel veiligheidstroepen er precies waren op het moment van schrijven.

Midden juni meldde het ministerie van Binnenlandse Zaken dat het politie agenten had getraind. De genoemde aantallen liepen uiteen van 35.000 tot 50.000. Het ministerie ontkende dat vrouwelijke agenten waren ontslagen en stelde dat het nieuwe vrouwelijke afgestudeerden zou aannemen.²⁴⁰ Volgens een bron zijn er inderdaad vrouwen aangenomen in de nieuwe veiligheidsorganisaties. Zij zouden

²³⁵ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.11, 12 augustus 2022.

²³⁶ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.27, 12 augustus 2022.

²³⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, maart 2022, p.55.

²³⁸ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.16, 12 augustus 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 11, p.3, 14 september 2022.

²³⁹ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.24, 12 augustus 2022.

²⁴⁰ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.16, 12 augustus 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 11, p.3, 14 september 2022.

worden ingezet bij huiszoekingen, bij veiligheidschecks en documentcontroles op het vliegveld en bij de grens.²⁴¹

In augustus 2022 meldde een nieuwsbericht op de website van het Afghaanse de facto ministerie van Binnenlandse Zaken dat er 800 leden van de speciale eenheden van het Logar trainingscentrum hun training hadden afgerond en ingezet konden worden. Dit vormt onderdeel van een regulier trainingsprogramma voor nationale en provinciale troepen van de speciale eenheden.²⁴² Het programma voor herstructurering loopt nog steeds en zou 'professionele, ideologische en religieuze training' omvatten.²⁴³

Veiligheidscommissies

In oktober 2022 werden verschillende veiligheidscommissies opgezet. Een daarvan moest personeel met een criminele achtergrond eruit filteren en een andere moest de 'jihad'- en onderwijsachtergrond van het legerpersoneel beoordelen. Er werden ten minste 52 personen op management-posities aangesteld, voornamelijk herschikkingen.²⁴⁴ Volgens de ICG heeft de de facto regering steeds meer oud-veiligheidstroepen van de Ghani-regering in haar gelederen opgenomen, voornamelijk personen met technische en administratieve kennis. Ook zouden voormalige veiligheidsbeambten wel benoemd zijn op sleutelposities, maar niet op het hoogste niveau.²⁴⁵

Een van de redenen van veiligheidspersoneel om zich aan te sluiten bij de gelederen van de voormalige tegenstander zou liggen in economische noodzaak.²⁴⁶ Zie ook paragraaf 1.2.7 over rekrutering door de Taliban

Lokale dynamiek

De Taliban zijn zich er sterk van bewust dat lokale ontevredenheid oppositie bewegingen in de kaart kan spelen. Voorheen bestond hun tactiek er vaak uit om lokale spanningen te benutten om strijders te rekruteren. De Taliban hebben herhaaldelijk problemen opgelost door lokale beambten te vervangen door buitenstaanders die zelf geen belangen of een rol hebben in de plaatselijke tribale of etnische dynamiek. Toen ISKP bijvoorbeeld een offensief begon in september 2021, vervingen de Taliban de gouverneurs van Kunar en Nangarhar door hoge ambtenaren uit andere provincies. Eenzelfde herplaatsing vond plaats na geweldsincidenten in het noorden in mei 2022. De Taliban benoemden toen nieuwe veiligheidsbeambten in verschillende provincies.²⁴⁷

Uniform en salaris

In juni 2022 begonnen de Taliban met het invoeren van nieuwe uniformen voor de politie, als eerste in Kabul en Kandahar. Dit om de aanhoudende kritiek te kenteren dat een gebrek aan uniformen en gedegen training zou leiden tot machtsmisbruik en criminele activiteiten door politie-agenten.²⁴⁸

²⁴¹ Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

²⁴² Ministry of Interior, *The Ministry Of Interior Affairs Of Afghanistan Special Forces*, 30 augustus 2022, <https://www.moi.gov.af/en/ministry-interior-affairs-afghanistan-special-forces>, geraadpleegd op 29 december 2022.

²⁴³ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 17, 27 februari 2023.

²⁴⁴ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 14 p.6, 7 december 2022.

²⁴⁵ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.24, 12 augustus 2022; EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.66, augustus 2022.

²⁴⁶ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.65-66, augustus 2022.

²⁴⁷ International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.21-22, 12 augustus 2022.

²⁴⁸ Voice of America (VOA), *Taliban Introducing New Uniform for Afghan Police*, 8 juni 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 11, p.3, 14 september 2022.

Het merendeel van het veiligheidspersoneel kreeg onregelmatig hun salaris. Uitzondering daarop waren veiligheidspersoneel (meestal technisch) overgenomen van de vorige regering, nieuwe rekruten die op de personeelslijst stonden en politiepersoneel. Deze zouden hun salaris wel regelmatig ontvangen.²⁴⁹ Begin 2023 verklaarde het ministerie van Financiën dat de salarissen van alle ambtenaren en veiligheidspersoneel tot aan december 2022 betaald zouden zijn.²⁵⁰ Volgens een bron zouden de salarissen lager zijn dan tijdens de Islamitische Republiek en niet altijd regelmatig betaald worden.²⁵²

1.2.6 *Dienstplicht voor leger*

Er waren geen aanwijzingen dat de Taliban een dienstplicht hebben ingesteld, noch voor grootschalige gedwongen rekrutering. Wel waren er signalen dat voormalige ANDSF leden de 'keuze' kregen, maar feitelijk gedwongen werden deel te worden van het nieuwe leger.²⁵³ Voor de nieuw gevormde veiligheidstroepen zijn vrijwillige rekruten aangenomen. Zie paragraaf 1.2.5. Volgens een bron was er geen noodzaak tot dienstplicht of gedwongen rekrutering, omdat er voldoende aanwas zou zijn.²⁵⁴ Dit omdat er strijders over waren vanuit de oorlog die geschikt waren om zich bij de veiligheidstroepen aan te sluiten.²⁵⁵

1.2.7 *Ronseling (gedwongen rekrutering) door de Taliban*

Van oudsher rekruteerden de Taliban werkloze Pashtun mannen die werden opgeleid in madrassa's. Er zou geen gebrek aan vrijwilligers of rekruten zijn geweest.²⁵⁶ De EUAA schreef in een rapport van augustus 2022 dat zij tijdens het schrijven van het rapport geen informatie had gevonden over gedwongen rekrutering van volwassenen door de Taliban. De rekrutering die heeft plaatsgevonden voor de nieuw opgezette veiligheidsstructuren (zoals beschreven in paragraaf 1.2.5) was vrijwillig volgens de Taliban.²⁵⁷ Diverse bronnen zeiden niet gehoord te hebben van gedwongen rekrutering van volwassenen.²⁵⁸ Wel zou er sprake zijn van gedwongen opdrachten van personen die al deel uitmaken van de Taliban. Dat ging dan bijvoorbeeld om overplaatsing naar gebieden waar strijders niet naartoe wilden.²⁵⁹ Ook waren er voormalige ANDSF leden die feitelijk gedwongen werden onderdeel te worden van het nieuwe leger. Zie paragraaf 1.2.6 over dienstplicht.

Kinderen liepen het risico om gedwongen gerekruteerd te worden door de Taliban. Zie paragraaf 1.2.7.1.

Volgens een ander rapport van de EUAA van april 2022 zouden de Taliban enkel in uitzonderlijke gevallen gebruik maken van gedwongen werving. Zo werd er melding gemaakt van pogingen om mensen te ronselen met een militaire achtergrond, zoals leden van de voormalige ANDSF. Ook zouden zij gedwongen rekrutering gebruiken

²⁴⁹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 11, p.3, 14 september 2022.

²⁵⁰ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, paragraaf 8, 27 februari 2023.

²⁵¹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 13 p.6, 7 december 2022.

²⁵² Vertrouwelijke bron 21 april 2023; Vertrouwelijke bron 11 mei 2023.

²⁵³ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

²⁵⁴ Vertrouwelijke bron 23 februari 2023; Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

²⁵⁵ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

²⁵⁶ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Country Guidance: Afghanistan*, p.69, april 2022.

²⁵⁷ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Afghanistan – Targeting of Individuals Country of Origin Information Report August 2022*, p.190, april 2022.

²⁵⁸ Vertrouwelijke bron 23 februari 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

²⁵⁹ Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

in acute noodgevallen. Druk en dwang om zich bij de Taliban aan te sluiten zijn niet altijd gewelddadig en komen vaak vanuit de familie, clan of religieuze netwerken, afhankelijk van de lokale omstandigheden. Niet gehoorzamen heeft meestal serieuze consequenties zoals dreigementen aan de familie, fysiek letsel of het doden van de weigeraar.²⁶⁰

De Taliban zou niet buiten het Afghaanse grondgebied rekruteren.²⁶¹

1.2.7.1 *Ronseling (gedwongen rekrutering) van kinderen*

Op 27 maart 2022 vaardigde Talibanleider Hibatullah Akhundzada een decreet uit waarmee rekrutering van kinderen verboden werd. Kinderen onder de achttien jaar zouden geen deel mogen uitmaken van de veiligheidstroepen.²⁶²

Desalniettemin rekruteerden de Taliban en andere gewapende groeperingen kinderen voor de strijd en voor ondersteunende taken. Sommigen waren jonger dan twaalf jaar. Zij hielden kinderen gevangen ongeacht hun leeftijd.²⁶³

Volgens een bron zou de leeftijd van jongens niet vastgesteld worden aan de hand van hun geboortejaar, maar op basis van hun baardgroei.²⁶⁴

De Taliban en ISKP gebruikten kinderen bij directe vijandelijkheden, bij IEDs, om wapens te dragen, te spioneren en bases te bewaken.²⁶⁵ Volgens het US DOS mensenrechtenrapport steeg het aantal kindsoldaten dat gerekruteerd werd door de Taliban in 2022.²⁶⁶

De Taliban rekruteerden kinderen soms door middel van dwang, fraude, indoctrinatie en valse beloften. Kinderen moesten meevechten, onder andere door het plaatsen en detoneren van IEDs en het uitvoeren van zelfmoord- en andere aanslagen.²⁶⁷

De Taliban ronselden kinderen op madrassa's in Afghanistan en Pakistan, die militaire training en religieuze indoctrinatie hadden ondergaan. Soms gaven de Taliban de families contante geldbetalingen, kleding of voedsel. Ook konden zij bescherming bieden in ruil voor het laten schoolgaan van het kind. Gewapende groeperingen richtten zich vooral op kinderen in verarmde en landelijke gebieden. Ontheemde minderjarigen liepen een groter gevaar gerekruteerd te worden door gewapende groeperingen.²⁶⁸ Jongens die in moeilijke economische omstandigheden leefden, zagen de gewapende strijd wel als een weg tot een beter leven.²⁶⁹

De Taliban hebben van oudsher madrassa's gebruikt om kinderen al vanaf een jonge leeftijd op te leiden. Ze beginnen vaak vanaf zes jaar met het studeren van religieuze vakken - onderwezen door Taliban leraren - en krijgen militaire training vanaf dertien jaar.²⁷⁰

Opvanghuizen en andere opvangmogelijkheden voor slachtoffers van gedwongen rekrutering zijn niet meer operationeel sinds de machtsovername door de Taliban. Er bestaat geen gecentraliseerde infrastructuur of organisatie om kinderen te helpen, waardoor Afghaanse kinderen een verhoogd risico lopen op ronseling door gewapende groeperingen en mensenhandel. Door de beperkende maatregelen op humanitaire hulp, kunnen ngo's hun werk niet meer goed uitvoeren. Taliban

²⁶⁰ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Country Guidance: Afghanistan*, p.69, april 2022.

²⁶¹ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023.

²⁶² US Department of State, *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.3, 13,14, 20 maart 2023.

²⁶³ US Department of State (USDOS), *Trafficking in persons report*, p.80, juli 2022; US Department of State, *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.3, 13,14, 20 maart 2023.

²⁶⁴ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

²⁶⁵ US Department of State (USDOS), *Trafficking in persons report*, p.80, juli 2022

²⁶⁶ US Department of State, *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.3, 13,14, 20 maart 2023.

²⁶⁷ US Department of State (USDOS), *Trafficking in persons report*, p.80, juli 2022

²⁶⁸ US Department of State (USDOS), *Trafficking in persons report*, p.80, juli 2022

²⁶⁹ The Borgen Project, *Child soldiers in Afghanistan*, 26 september, 2022.

²⁷⁰ The Borgen Project, *Child soldiers in Afghanistan*, 26 september, 2022.

strijders zouden de paar overgebleven opvanghuizen geplunderd hebben en de hulpverleners hebben bedreigd.²⁷¹

Zie verder de paragraaf over *bacha bazi* in 3.1.14 over (alleenstaande) minderjarigen.

Volgens het rapport van de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan waren er aanwijzingen voor een aanzienlijke stijging in de rekrutering en het gebruik van kindsoldaten in 2022. Er werd in het rapport geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende gewapende groeperingen.²⁷²

Voor ronseling van kinderen door ISKP en andere gewapende groeperingen, zie paragraaf 1.2.8.

1.2.7.2 *Ronseling niet-Pashtuns*

Er zijn geen aanwijzingen voor ronseling (gedwongen rekrutering) van niet – Pashtuns. Wel vond er vrijwillige rekrutering plaats, zoals beschreven in paragraaf 1.2.5.

Recrutering niet-Pashtuns

In het noorden zijn enkele niet-Pashtun commandanten aangesteld. Dit waren commandanten die aan de zijde van de Taliban meegevochten hebben. Zo zijn er tenminste een Hazara en een Tadzjiekse commandant. Zie paragraaf 1.1.3 over de interne organisatie van de Taliban.

1.2.8 *Ronseling door ISKP en andere gewapende groeperingen*

Ronseling van volwassenen door ISKP

Voor ronseling van volwassenen door ISKP zie paragraaf 1.1.5.2

Ronseling van kinderen door ISKP

Volgens het *Trafficking in Persons Report* van het *US Department of State* (USDOS) ronselden ISKP en andere gewapende groeperingen minderjarigen voor de strijd en voor ondersteunende taken. Ook het rapport van de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan stelde dat er aanwijzingen waren voor een aanzienlijke stijging in de rekrutering en het gebruik van kindsoldaten in 2022. Sommige kinderen waren jonger dan twaalf jaar.²⁷³ Er werd in het rapport van de VN speciale rapporteur geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende gewapende groeperingen. Het is dus onduidelijk welke groeperingen hiermee bedoeld werden en of/in welke mate dit ISKP betrof. Voor meer informatie, zie paragraaf 1.2.7.1.

Ronseling door andere gewapende groeperingen

Tijdens de verslagperiode waren er meldingen van gedwongen rekrutering door kleine gewapende groeperingen, inclusief van kinderen. De wijze van rekrutering en

²⁷¹ The Borgen Project, *Child soldiers in Afghanistan*, 26 september, 2022; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 82-83, 9 februari 2023.

²⁷² OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 82-83, 9 februari 2023; US Department of State, *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.3, 13,14, 20 maart 2023.

²⁷³ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 82-83, 9 februari 2023; US Department of State, *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.3, 20 maart 2023.

de mate van dwang hingen af van de commandant en van de dynamiek van het lokale conflict.²⁷⁴

Volgens het rapport van de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan zijn er aanwijzingen dat er een aanzienlijke stijging was in de ronseling en het gebruik van Afghaanse kindsoldaten in 2022.²⁷⁵ Er werd in het rapport geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende gewapende groeperingen. Het is dus onduidelijk of en in welke mate de verschillende gewapende groeperingen dit deden.

1.2.9

Opsporingsmethoden Taliban

In augustus 2021 vaardigden de Taliban een algemene amnestie uit voor medewerkers en veiligheidstroepen van de Ghani-regering. Desondanks werden veel oud-medewerkers vervolgd, gemarteld, gedood of slachtoffer van gedwongen verdwijning.²⁷⁶ Dit vond zowel in de vorige verslagperiode plaats als in de huidige. Zie paragraaf 3.1.1

Methodes

Voor opsporing en vervolging maakten Taliban-actoren volgens HRW gebruik van diverse methodes, waaronder valse beloftes, intimidatie, onder druk zetten van familieleden en meer. Gegevens haalden zij uit databases van de voormalige regering en donoren of verkregen zij van informanten.²⁷⁷

Amnesty International documenteerde een geval van een voormalig technisch medewerker van het *Afghan National Army* (ANA) die zich verborgen had in het huis van zijn zus. De Taliban belde hem verschillende malen op, boden hem aan te werken met de Taliban en beloofde amnestie en veiligheid. Toen hij op een uitnodiging inging om naar het kantoor te komen, verdween hij. Een paar dagen later werd zijn lichaam gevonden, doorzeefd met kogels en met sporen van marteling. De familie durfde geen aanvraag te doen voor een onderzoek uit angst voor represailles.²⁷⁸

Het is onduidelijk op welke schaal de Taliban dergelijke methodes inzette.

Databases

Toen de Taliban de macht overnamen, moesten verschillende donoren hun databases achterlaten met gegevens over Afghaanse burgers. Volgens *Human Rights Watch* (HRW) is de Taliban daardoor nu in het bezit van gevoelige biometrische data die duizenden Afghanen in gevaar kunnen brengen.²⁷⁹ Digitale salaris- en identiteitssystemen – die opgezet waren met steun van donoren – bevatten persoonlijke en biometrische gegevens van Afghaanse burgers, waaronder hun irisscan, vingerafdrukken, afbeeldingen, beroep, huisadres en namen van familieleden.²⁸⁰

Zo was er een systeem dat de Afghaanse ministeries voor Defensie en Binnenlandse Zaken gebruikten om de salarissen van de nationale politie en het nationale leger te betalen.²⁸¹ Ook bestaat het digitale identiteitssysteem *e-tazkera*. Dit systeem wordt

²⁷⁴ EUAA (European Union Agency for Asylum), *Country Guidance: Afghanistan*, p.70, april 2022.

²⁷⁵ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 82-83, 9 februari 2023; US Department of State, *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.3, 13,14, 20 maart 2023.

²⁷⁶ Amnesty International, *The Rule of Taliban, A year of violence, Impunity and False Promise*, p.7, 15 augustus 2022.

²⁷⁷ Human Rights Watch, *New Evidence that Biometric Data Systems Imperil Afghans*, 30 maart 2022.

²⁷⁸ Amnesty International, *The Rule of Taliban, A year of violence, Impunity and False Promise*, p.27, 15 augustus 2022

²⁷⁹ Human Rights Watch, *New Evidence that Biometric Data Systems Imperil Afghans*, 30 maart 2022.

²⁸⁰ Human Rights Watch, *New Evidence that Biometric Data Systems Imperil Afghans*, 30 maart 2022; EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.64, augustus 2022.

²⁸¹ MIT Technology Review, *This is the real story of the Afghan biometric databases abandoned to the Taliban*, 30 augustus 2021.

gebruikt om elektronische identiteitskaarten uit te geven. De ID-kaarten zijn onmisbaar voor bepaalde administratieve handelingen zoals het aanvragen van een paspoort, stemmen of voor bepaalde banen. Het systeem bevat persoonlijke gegevens zoals de naam van de persoon, van diens vader en grootvader, nationaal identiteitsnummer, fysieke beschrijving, geboorteplaats en -datum, sekse, burgerlijke staat, etniciteit, eerste taal, religie, tribale links, beroep, niveau van onderwijs en alfabetisering, alsmede biometrische gegevens zoals vingerafdrukken, iris scan en foto's.²⁸²

Buitenlandse overheden zoals de VS en internationale organisaties zoals de VN en de Wereldbank financierden of hielpen mee aan de bouw van systemen van biometrische en persoonlijke data. Deze data werden gebruikt voor officiële doeleinden. In sommige gevallen waren de systemen gebouwd voor de Ghani-regering. Andere keren waren zij opgezet voor buitenlandse overheden en militairen.²⁸³

HRW stelt dat de Taliban kunnen deze systemen kunnen gebruiken om vermeende opposanten en personen die werkten voor de coalitie-machten²⁸⁴, op te sporen.²⁸⁵

Opsporingssysteem door het hele land

De Taliban hadden van oudsher een efficiënt inlichtingenstelsel, gebaseerd op intensieve lokale contacten. Na de machtsovername behielden zij deze structuren. Er was nog steeds een groot aantal controleposten en een uitgebreid netwerk van lokale informanten.²⁸⁶

Volgens een vertrouwelijke bron helpen het informantensysteem in combinatie met de databases die in handen van de Taliban zijn gevallen, de Taliban waarschijnlijk bij het opsporen van door hun gezochte personen. Ook zou het monitoren van sociale media en andere communicatiemiddelen de Taliban kunnen helpen bij het vinden en bedreigen van mensen.²⁸⁷ Een andere bron stelde dat het monitoren van sociale media vooral leidde tot het opsporen van mensen die online kritiek uitten onder hun eigen naam.²⁸⁸

Volgens een bron vond informatiemonitoring op vrij significante schaal plaats. Dit was niet zozeer gericht op sociale media, maar meer op de overheidsdatabases om vooral NRF-geaffilieerden te vinden. Inmiddels zou dit veel minder gebeuren.²⁸⁹

Volgens verschillende bronnen monitorde de Taliban niet alleen sociale media netwerken, maar luisterde zij ook mee met telefoongesprekken. Dit gebeurde ook met personen die vanuit het buitenland naar hun familieleden in Afghanistan bellen.²⁹⁰ Een vluchteling in het buitenland stelde geen familieleden in Afghanistan als Facebookvriend te hebben, uit angst dat zij gevonden worden door de Taliban.²⁹¹

²⁸² Human Rights Watch, *New Evidence that Biometric Data Systems Imperil Afghans*, 30 maart 2022.

²⁸³ Human Rights Watch, *New Evidence that Biometric Data Systems Imperil Afghans*, 30 maart 2022.

²⁸⁴ Het geheel van landen die, onder leiding van de VS, steun gaven aan de Afghaanse regering om ze in staat te stellen het land onder controle te krijgen en veiligheid en stabiliteit te bevorderen.

²⁸⁵ Human Rights Watch, *New Evidence that Biometric Data Systems Imperil Afghans*, 30 maart 2022; MIT Technology Review, *This is the real story of the Afghan biometric databases abandoned to the Taliban*, 30 augustus 2021.

²⁸⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, p.59, maart 2022.

²⁸⁷ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

²⁸⁸ Vertrouwelijke bron 19 juni 2023.

²⁸⁹ Vertrouwelijke bron 23 juni 2023.

²⁹⁰ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

²⁹¹ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

1.3 Humanitaire situatie

1.3.1 Humanitaire situatie

Humanitaire situatie algemeen

Afghanistan staat op nummer 180 (van 191) van de *Human Development Index* (HDI) van UNDP van 2020/21.²⁹² Een recentere index is nog niet beschikbaar. Volgens verschillende internationale organisaties is Afghanistan de grootste humanitaire crisis in 2023.²⁹³ De economische situatie was al slecht vóór de machtsovername door de Taliban, daarna is de situatie nog dramatischer geworden. Tachtig procent van de overheidsbegroting was afkomstig van internationale donoren. Deze hulp is na de machtsovername grotendeels stopgezet. Veel mensen hebben hun baan verloren, salarissen worden niet meer uitbetaald, de prijzen van levensmiddelen zijn omhooggeschoten en er is een gebrek aan contant geld. De tegoeden op de Afghaanse centrale bank zijn bevroren. Volgens de VN zouden naar verwachting rond de 28,3 miljoen Afghanen humanitaire hulp nodig hebben in 2023 (op een totale bevolking van volgens schattingen 38.3 miljoen²⁹⁴), Dit is een record aantal en is een stijging ten opzichte van de 24.4 miljoen in 2022 en de 18.4 miljoen in 2021.²⁹⁵

Meer dan 64 procent van de Afghanen kunnen niet voldoen aan hun basisbehoeften voor voedsel en *non food*.²⁹⁶ ²⁹⁷. Het inkomen per hoofd van de bevolking werd per december 2022 geschat als twee derde van het inkomen in 2020.²⁹⁸

Volgens een bevolkingsonderzoek dat werd uitgevoerd door de Wereldbank (WB) tussen juni en augustus 2022 waren de levensomstandigheden voor Afghaanse families zwaar. De wijdverbreide tekorten duurden voort en de voedselonzekerheid was hoog. De stijgende voedselprijzen en de voortdurende effecten van de droogte van het jaar ervoor waren de voornaamste redenen voor beperkte toegang tot voedsel en de betaalbaarheid van het voedsel. 65 procent van de respondenten verwachtte een verslechtering van hun economische omstandigheden. De stemming over de economie was pessimistischer dan voorheen.²⁹⁹ De economische crisis heeft geleid tot een toename van het aantal bedelaars op straat.³⁰⁰

De crisis was zo groot dat in sommige gevallen mensen naar noodmiddelen grepen zoals het verkopen van een nier of die van hun kinderen. In andere gevallen verkochten hun kinderen als werkslaaf of voor een gedwongen huwelijk wanneer zij nauwelijks ouder dan tien jaar zijn.³⁰¹

²⁹² UNDP, *Human Development Report 2020/2021: Uncertain times, unsettled lives, Shaping our future in a transforming world*, 2022.

²⁹³ Unicef, *Appeal Afghanistan 2023, Humanitarian Action in Need (HAC)*, 2022; UN News, *Afghanistan still a grave humanitarian crisis, senior aid official says*, 28 februari 2023.

²⁹⁴ CIA, *The World Factbook – Afghanistan*, 4 januari 2023.

²⁹⁵ Unicef, *Appeal Afghanistan 2023, Humanitarian Action in Need (HAC)*, 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, paragraaf 55, 27 februari 2023.

²⁹⁶ Unicef, *Appeal Afghanistan 2023, Humanitarian Action in Need (HAC)*, 2022; World Bank, *Afghanistan Development Update*, p.4, oktober 2022.

²⁹⁷ Het aantal van tweederde van de huishoudens vormde een lichte verbetering ten opzichte van het voorgaande onderzoek in midwinter oktober-december 2021, toen bevonden 69 procent van de huishoudens zich in deze situatie.

²⁹⁸ Unicef, *Appeal Afghanistan 2023, Humanitarian Action in Need (HAC)*, 2022.

²⁹⁹ Worldbank (WB), *World Bank Survey: Living Conditions Remain Dire for the Afghan People*- PRESS RELEASE NO: SAR/2022, 22 november 2022.

³⁰⁰ Tolo News, *Ministry for Disaster Management: 90% of Citizens Need Help*, 14 december 2022; Tolo News, *Beggars Increase on Streets of Kabul Amid Widespread Poverty*, 9 augustus 2022.

³⁰¹ France 24, *Afghanistan suffering 'one of the world's worst humanitarian crises' under Taliban*, 15 augustus 2022;

Voedselvoorziening

Volgens cijfers van het *World Food Programme* (WFP) verkeerden in december 2022 bijna twintig miljoen personen in Afghanistan in acute voedselonzeekerheid. Daarvan waren er zes miljoen op de rand van een hongersnood. Vier miljoen mensen waren acuut ondervoed, waaronder 3,2 miljoen kinderen onder vijf jaar. Volgens voorspellingen van WFP van eind 2022 zouden 28,3 miljoen mensen – twee derde van de totale Afghaanse bevolking – multi-sectorale humanitaire hulp nodig hebben in het jaar 2023. In 2022 kregen meer dan 22,6 miljoen Afghanen noodvoedsel en ondersteuning bij levensonderhoud.

Een voedselzekerheids-rapport van WFP van oktober 2022 wees uit dat negen van de tien huishoudens onvoldoende voedsel consumeerden. Gemiddeld werd negentig procent van het huishoudensinkomen uitgegeven aan voedsel, terwijl vijftig procent van de huishoudens overlevingsstrategieën hanteerden om aan hun basis voedsel behoefte te kunnen voldoen. Vooral huishoudens met een vrouw aan het hoofd werden zwaar getroffen. 84 procent van deze families lukte het niet om voldoende voedsel binnen te krijgen. In vergelijking met mannen waren vrouwen twee keer zo vaak geneigd hun eigen maaltijd op te offeren voor andere familieleden. De schulden van huishoudens waren verzesvoudigd ten opzichte van 2019. De voedselcrisis werd in bepaalde regio's versterkt door een gelijktijdige aardbeving en overstromingen.³⁰²

Volgens Unicef is er in 15 van de 34 provincies sprake van meer dan drie procent zware ondervoeding onder kinderen, waarbij 875.000 kinderen onder vijf jaar levensreddende behandelingen ondergaan voor acute ondervoeding.³⁰³ Unicef waarschuwde voor een hongersnood wanneer niet tijdig gereageerd zou worden. 46 procent van de ondervraagde huishoudens waren getroffen door de droogte, 70 meldde een gebrek aan water, en 51 procent had geen toegang tot verbeterde latrines. Uitbraken van besmettelijke ziekten gingen door, waaronder een uitbraak van diarree waarmee meer dan twee miljoen mensen besmet raakten.³⁰⁴

Gezondheidszorg

Na de machtsovername door de Taliban stopte de financiering van verschillende ontwikkelingsorganisaties en internationale financiële instellingen. Hierdoor werden verschillende cruciale projecten stilgelegd, waaronder in de gezondheidszorg. Dit leidde tot onmiddellijke stopzetting van bepaalde diensten, alsmede de betaling van salarissen en lopende kosten.³⁰⁵ Volgens het ICRC is toegang tot gezondheidszorg een grote zorg voor gemeenschappen door heel Afghanistan. Voor gespecialiseerde zorg moeten patiënten vaak uren reizen, soms over gevaarlijke wegen in gebieden met veel landmijnen en achtergebleven explosieven.³⁰⁶

Een arts in een groot kraamziekenhuis in Kabul stelde dat er niet genoeg geld was voor de noodzakelijke geneesmiddelen of voor salarissen, waardoor een deel van de artsen vertrokken was. Door het gebrek aan personeel, medicijnen en apparatuur konden niet alle patiënten geholpen worden.³⁰⁷ Een slechte voedselsituatie en gebrekkige gezondheidszorg kan leiden tot kwetsbare gezondheid en daarmee tot meer behoefte aan medische voorzieningen. Zo ontstaat er een vicieuze cirkel, aldus een expert.³⁰⁸

³⁰² World Food Programme (WFP) Afghanistan, *Situation Report*, 22 December 2022.

³⁰³ Unicef, *Appeal Afghanistan 2023, Humanitarian Action in Need (HAC)*, 2022.

³⁰⁴ Unicef, *Appeal Afghanistan 2023, Humanitarian Action in Need (HAC)*, 2022.

³⁰⁵ International Committee of the Red Cross (ICRC), *Afghanistan: A health-care system on life support*, 13 augustus 2022.

³⁰⁶ International Committee of the Red Cross (ICRC), *Afghanistan: A health-care system on life support*, 13 augustus 2022.

³⁰⁷ International Committee of the Red Cross (ICRC), *Afghanistan: A health-care system on life support*, 13 augustus 2022.

³⁰⁸ France 24, *Afghanistan suffering 'one of the world's worst humanitarian crises' under Taliban*, 15 augustus 2022.

Volgens Unicef hebben 13,3 miljoen personen geen toegang tot gezondheidszorg, voornamelijk door gebrek aan infrastructuur, gelijktijdig met hoge kosten. Instellingen kampen met een gebrek aan personeel, medicijnen en andere middelen. Het gezondheidssysteem zou er slecht voor staan.³⁰⁹ Volgens het eerder genoemde onderzoek van de Wereldbank waren medische voorzieningen doorgaans beschikbaar. Slechts acht procent van de ondervraagden die medische zorg nodig hadden stelden die niet te kunnen krijgen. Er werd weinig verschil gerapporteerd tussen stedelijke en landelijke gebieden.³¹⁰

Watervoorziening

Volgens het *World Food Programme* (WFP) ging Afghanistan in 2023 het derde jaar van droogte in. Dertig van de vierendertig provincies in het land kampten met een extreem lage waterkwaliteit. Het aantal huishoudens dat de impact van de droogte voelde was in 2022 zes maal groter dan in 2020.³¹¹

Een rapport van Unicef van eind 2022 gaf de volgende cijfers:³¹²

- Ongeveer acht van tien Afghanen drinkt onveilig water;
- 93 procent van de kinderen in Afghanistan (15,6 miljoen kinderen) wonen in gebieden met hoge of extreem hoge waterkwetsbaarheid;
- Bijna 4,2 miljoen personen moeten hun behoefte in de openbare ruimte/buiten doen;
- Vijf op de tien Afghanen hebben geen toegang tot basis sanitaire faciliteiten;
- Zes van de tien Afghanen hebben geen toegang tot basis hygiëne faciliteiten;
- Ongeveer 94 procent van de scholen hebben geen basis faciliteiten om handen te wassen;
- Ongeveer 35 procent van de gezondheidsinstellingen hebben geen toegang tot minimaal basis drinkwater voorzieningen

Huisvesting ontheemden³¹³ en sloppenwijken

Rondom de grote steden in Afghanistan zijn sloppenwijk-achtige enclaves ontstaan waar kwetsbare groepen wonen, waaronder ontheemden en vluchtelingen. In de sloppenwijken door het hele land wonen in totaal ongeveer 2.5 miljoen mensen. De de facto autoriteiten wilden de informele nederzettingen sluiten en oefenden druk uit op ontheemden om terug te gaan naar het gebied vanwaar ze gevlucht zijn. Zo werden er maatregelen getroffen om acht kampen in de provincie Badghis provincie in West-Afghanistan sluiten, waar zo'n 18.000 mensen wonen. Ook zouden de meeste sloppenwijken in Kabul gesloten worden. Volgens de *Norwegian Refugee Council* (NRC) liepen rond juni 2022 in totaal bijna een half miljoen families het risico om dakloos te worden vanwege druk van de autoriteiten op ontheemden om terug te keren. Veel van de bewoners zeiden niets te hebben om naar terug te gaan in hun regio van oorsprong. Ondanks de erbarmelijke omstandigheden, hebben ze zich gevestigd op de nieuwe plek, werk en scholen voor hun kinderen gevonden, alsmede toegang tot humanitaire hulp.³¹⁴

Volgens de Norwegian Refugee Council waren er in 2023 1,3 miljoen ontheemden in Afghanistan, waarvan velen in deze informele nederzettingen wonen³¹⁵ Volgens

³⁰⁹ Unicef, *Appeal Afghanistan 2023, Humanitarian Action in Need (HAC)*, 2022.

³¹⁰ Worldbank (WB), *World Bank Survey: Living Conditions Remain Dire for the Afghan People*- PRESS RELEASE NO: SAR/2022, 22 november 2022.

³¹¹ World Food Programme (WFP) Afghanistan, *Situation Report*, 22 December 2022.

³¹² Unicef, *AFGHANISTAN: WASH on the Brink*, eind 2022.

³¹³ Met ontheemden worden hier intern ontheemden bedoeld, dus binnen Afghanistan.

³¹⁴ Norwegian Refugee Council (NRC), *Afghanistan: Eviction threats put hundreds of thousands of vulnerable families at risk of homelessness*, 30 juni 2022.

³¹⁵ Norwegian Refugee Council (NRC), *Afghanistan: Eviction threats put hundreds of thousands of vulnerable families at risk of homelessness*, 30 juni 2022.

UNHCR waren het er veel meer, in juni 2022 zo'n 3,4 miljoen, zie hiervoor paragraaf 4.1.1.

Natuurrampen

Tijdens de verslagperiode verloren mensen hun huizen door natuurrampen zoals overstromingen en een aardbeving in het zuidoosten van het land in juni 2022. Volgens het de facto ministerie voor Rampenmanagement zijn er in 2022 vijftienhonderd mensen overleden en werden twintigduizend woningen vernietigd bij natuurrampen.³¹⁶

In 2022 gaf UNHCR hulp aan honderdduizenden personen wiens huizen verwoest of beschadigd waren door de aardbeving of die hun huizen niet adequaat konden verwarmen. Ook hielp de organisatie met reparaties aan noodopvang en huursteun aan gemeenschappen in gebieden met extreme klimaatomstandigheden.³¹⁷ De extreme koude in de winter zorgde voor vele doden onder mensen en dieren. In Kabul was het 21 graden onder nul, de koudste temperatuur werd gemeten in de centrale provincie Ghor met min 33 graden.³¹⁸

1.3.2

Actieve internationale (hulp)organisaties

Sinds de machtsovername van de Taliban is de humanitaire crisis in Afghanistan verergerd. Westerse donoren beperkten hun hulp en er werden internationale sancties opgelegd aan de de facto Taliban regering zoals het bevriezen van tegoeden. Vooral de stedelijke economie werd getroffen door een kapitaalvlucht en het wegvallen van de dienstensector gericht op het ondersteunen van de internationale militaire presentie. Hoewel hulp op het gebied van infrastructuur, het versterken van de rechtsstaat en bredere begrotingssteun hiermee veelal werd beëindigd, ging humanitaire hulp en steun aan het voorzien van basisnoden (onderwijs en gezondheidszorg) veelal door. Het internationale betalingsverkeer ervaart nog altijd moeilijkheden omdat commerciële banken de risico's rondom *due diligence* en anti-terrorist financiering te hoog vinden en de niet-erkende status van de de facto autoriteiten de samenwerking tussen de Afghaanse Centrale Bank en het internationale netwerk aan Centrale Banken belemmert. VS, VAE en verschillende Europese overheden bevroren tegoeden van de Afghaanse Centrale Bank.³¹⁹ Verschillende internationale hulporganisaties zetten hun werk echter voort, gebruik makend van informele Hawala geldtransactienetwerken.³²⁰

Op 24 december 2022 maakten de Taliban bekend dat Afghaanse vrouwen niet langer bij ngo's mogen werken. Reden zou zijn dat de naleving van bepaalde regels niet altijd verzekerd kon worden. Dit betrof onder andere het dragen van een *hijab* of het scheiden van mannen en vrouwen tijdens het werk.³²¹

Het lijkt er echter meer op dat conservatieven binnen de Taliban de relatief grote rol van vrouwen in hulpverlening niet vinden rijmen met hun beeld van genderverhoudingen in hun ideaalbeeld van de sharia-conforme samenleving. In reactie op het verbod besloten diverse, met name internationale, hulporganisaties hun werk te pauzeren. Al snel volgden formele uitzonderingen voor de gezondheidszorg en primair onderwijs. Ook lieten op lokaal niveau de autoriteiten hier en daar op informele basis vrouwelijke werknemers aan het werk bij ngo

³¹⁶ Tolo News, *Ministry for Disaster Management: 90% of Citizens Need Help*, 14 december 2022; Tolo News, *Beggars Increase on Streets of Kabul Amid Widespread Poverty*, 9 augustus 2022.

³¹⁷ UNHCR regional bureau for Asia and Pacific (RBAP), *External update: Afghan situation nr 22*, 4 december 2022.

³¹⁸ Al Jazeera, *Afghans braving severe cold face stark choice: Food or warmth*, 17 januari 2023;

³¹⁹ Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *'We Don't Have Food To Eat': Afghans Pay The Price As Foreign NGOs Suspend Aid After Taliban Ban*, 7 januari 2023.

³²⁰ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

³²¹ Zie ook paragraaf 3.1.9 over vrouwen.

activiteiten, afhankelijk van het type werk en contacten tussen desbetreffende ngo en lokale bestuurder. *Protection* activiteiten hebben het zwaarst te leiden onder het verbod. De meeste ngo's hebben vanaf februari 2023 hun werkzaamheden hervat daar waar vrouwen een betekenisvolle onderdeel kunnen vormen bij de hulpverlening.³²²

De VN voerde eind december 2022 een rondvraag uit onder 151 lokale en internationale ngo's die in het land werkzaam zijn. Bijna vijftien procent daarvan zei volledig operationeel te kunnen zijn zonder vrouwelijke staf.³²³

Op 4 april 2023 verbood de de facto autoriteit Afghaanse vrouwen ook om voor de de VN te werken.³²⁴ Hierna vond bij de VN agentschappen een *operational review period* plaats tot 5 mei; gedurende deze periode werkte Afghaans VN personeel – zowel mannen als vrouwen – niet werkte, of slechts vanuit huis. Uitzonderingen werden gemaakt voor cruciaal personeel; de interpretatie welk personeel cruciaal was, verschilde per VN organisatie. Salarissen van degenen die (tijdelijk) niet meer konden werken werden doorbetaald. Na afloop van de *operational review period* heeft de VN besloten actief te blijven in Afghanistan en een eensgezinde VN-brede aanpak los te laten. In plaats daarvan bepalen de verschillende VN agentschappen individueel hun beleid.³²⁵

³²² CNN, *Major foreign aid groups suspend work in Afghanistan after Taliban bars female employees*, 26 december 2022; The Independent, *Taliban ban on women workers hits vital aid for Afghans*, 12 januari 2023; AFP, *Afghanistan: les talibans ont "trompé" les ONG, selon un responsable humanitaire*, 10 januari 2023; NRC, *Werk niet mee aan Afghaanse genderapartheid*, 17 januari 2023.; NRC, *Werk niet mee aan Afghaanse genderapartheid*, 17 januari 2023; Vertrouwelijke bron 13 april 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

³²³ Radio Free Europe/Radio Liberty (RFE/RL), *'We Don't Have Food To Eat': Afghans Pay The Price As Foreign NGOs Suspend Aid After Taliban Ban*, 7 januari 2023; The Independent, *Taliban ban on women workers hits vital aid for Afghans*, 12 januari 2023; UN Women, *Snapshot: Impact of the ban on women NGO and INGO workers in Afghanistan*, 31 december 2022.

³²⁴ UN, Press release Secretary-General, *Secretary-General Strongly Condemns Taliban Ban on Afghan Women Working with United Nations*, 5 april 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

³²⁵ Vertrouwelijke bron 11 mei 2023.

2 Documenten

De identiteitsdocumenten in Afghanistan zijn nog dezelfde als onder de Ghani regering. Ook lijken de Taliban vooralsnog vast te houden aan de procedures voor afgifte zoals die voorheen bestonden. De afgifte van paspoorten na de machtsovername werd regelmatig onderbroken – soms maandenlang - en vergde vaak lange wachttijden en steekpenningen. Ook de afgifte van elektronische identiteitskaarten had te kampen met onderbrekingen.

2.1 **Identificatieplicht en identificerende documenten**

2.1.1 *Algemene identificatieplicht*

Onder de regering Ghani was het een wettelijk vereiste dat iedere Afghaan in bezit was van een identiteitskaart, de zogeheten *tazkera*. Een *tazkera* werd niet automatisch afgegeven door de autoriteiten, maar moest aangevraagd worden. Iedereen boven de achttien jaar kon een *tazkera* en paspoort aanvragen en verkrijgen. Officieel was een ID-kaart vereist, in de praktijk in het dagelijks leven was er niet altijd een identificatieplicht van toepassing in Afghanistan. Een Afghaan die gebruik wilde maken van diensten, zoals de toelating van kinderen tot scholen of van volwassenen tot banen, of in het geval van het ontvangen van overheidsdiensten (zoals voedselhulp), diende echter wel een *tazkera* te kunnen overleggen. Ook was de *tazkera* het belangrijkste document dat overlegd moest worden bij de aanvraag van andere bewijzen van identificatie zoals het paspoort.³²⁶ Er zijn geen aanwijzingen dat de Taliban dit veranderd hebben. Volgens informatie van vóór de machtsovername hadden veel Afghaanse staatsburgers geen identiteitskaart. Mannen hadden er vaker een dan vrouwen. Stadsbewoners hadden eerder een ID-kaart dan dorpsbewoners. Nomaden en ontheemden bezaten er zelden een. Volgens informatie van de *Afghanistan Inter-agency Rapid Gender Analysis* van november 2022 beschikt ongeveer 28 procent van de Afghaanse vrouwen niet over een *tazkera*. Verderop in de tekst staat dat 22.8 procent van de vrouwen en 9.9 procent van de mannen geen *tazkera* of civiele documentatie heeft.³²⁷

2.1.2 *(E-)tazkera en paspoort*

2.1.2.1 *Tazkera's*

Tazkera's algemeen

De regering Ghani was begonnen met een proces om papieren *tazkera's* uit te faseren en elektronische ofwel e-*tazkera's* te introduceren. Sinds de machtsovername worden papieren *tazkera's* echter ook weer uitgegeven, met name in landelijke gebieden. *Tazkera's* waren voor het leven geldig. Sinds enige tijd hebben de *tazkera's* echter een geldigheidsduur van tien jaar.³²⁸

³²⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, p.62, maart 2022; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

³²⁷ Focus, *Afghanistan, Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, p.16, 15 december 2022; Tolo News, *Nearly 70% of Farahrud Residents Have No ID Cards: Officials*, 21 januari 2023; Gender in Humanitarian Action (GiHA) Working Group Afghanistan, *Afghanistan: Inter-agency Rapid Gender Analysis*, november 2022.

³²⁸ Vertrouwelijke bron 13 april 2023; Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

De tazkera is ook onder de huidige de facto autoriteiten onder meer nodig om toegang te krijgen tot het onderwijsstelsel, overheidsdiensten, om onroerend goed te kopen of te bezitten, om vergunningen aan te vragen en om andere identiteitsdocumenten te verkrijgen. In sommige provincies is schoolbezoek tot een bepaalde klas toegestaan zonder tazkera. In grotere steden worden e-tazkera's in creditcardformaat uitgegeven, terwijl in andere delen van het land de papieren tazkera's in A4-formaat worden afgegeven.³²⁹

Een bron vermoedt dat de aanvraagprocedures voor een tazkera sinds de machtsovername nog dezelfde zijn, maar weet het niet zeker.³³⁰ Volgens een andere bron zijn de procedures voor het aanvragen van (e-)tazkera's onder de Taliban niet gewijzigd. Ook zijn volgens deze bron de benodigde documenten dezelfde gebleven, voorzien van logo's van de Islamitische Republiek. Wel is de prijs van tazkera's toegenomen (van omgerekend ongeveer 1 dollar tot 5 dollar).³³¹

Volgens een bron is het eenvoudig om een tazkera aan te vragen en te verkrijgen, maar is het niet zo gemakkelijk om deze gelegaliseerd te krijgen. Tazkera's zouden fraudegevoelig zijn.³³²

Volgens een bron is een ID-kaart niet belangrijk bij checkpoints. Afghanistan zou een 'high context society' zijn; officieel heb je je ID-kaart voor alles nodig, in de praktijk niet altijd.³³³

Papieren tazkera

Voor de volgende alinea's is gebruik gemaakt van een Zwitsers rapport over Afghaanse documenten uit 2022.

Beschrijving papieren tazkera

De papieren tazkera bestaat uit een A-4 en kan in zwart-wit of kleur afgegeven worden. De gegevens zijn met de hand ingevuld.³³⁴

Op de papieren tazkera is meestal niet expliciet een achternaam vermeld, maar de voornamen van de vader en grootvader. Dit komt omdat er in Afghanistan geen traditie is van het gebruik van achternamen. Pas met de invoering van de e-tazkera en machinaal leesbare paspoorten zijn achternamen langzaamaan gestandaardiseerd. Op de e-tazkera is er een speciaal vakje voor de achternaam dat verplicht ingevuld moet worden. Op de papieren tazkera was dit vaak leeg. Voor de e-tazkera kozen mensen een achternaam gebaseerd op bijvoorbeeld hun Pashtun stam (zoals Nurzai) of gebaseerd op de naam van de vader. Wanneer de vader bijvoorbeeld Amir heette, kon de nieuwe achternaam Amiri zijn. Volgens een bron werd dit systeem niet in een keer ingevoerd, maar op organische wijze.³³⁵

Ook de geboortedatum is meestal niet vermeld. In Afghanistan wordt niet hetzelfde belang gehecht aan een geboortedatum als in sommige westerse landen. In plaats van een datum bevat de tazkera vaak een schatting van de leeftijd van de houder op het moment van afgifte. Sommige autoriteiten hebben specialisten die de leeftijd schatten voor het geval een aanvrager zijn of haar leeftijd niet kent. In het

³²⁹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron februari 2020.

³³⁰ Vertrouwelijke bron 20 juni 2023.

³³¹ Vertrouwelijke bron 22 juni 2023.

³³² Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

³³³ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

³³⁴ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³³⁵ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron 19 juni 2023; Vertrouwelijke bron 20 juni 2023..

algemeen wordt het gemakkelijk geacht de geboortedatum te manipuleren. Bij personen met een geboorteakte wordt soms wel de exacte geboortedatum ingevuld. Het komt voor dat in verschillende documenten van dezelfde persoon verschillende geboortedata worden ingevuld.³³⁶ Er zijn verschillende redenen voor uiteenlopende geboortedata op identiteitsdocumenten. Zo kon het gebeuren dat de aangever niet precies wist hoe oud de persoon was voor wie hij een tazkera aanvraag. Dan werd er iets opgeschreven als 'In het jaar 1976 was de persoon 14 jaar oud'. Volgens een bron werd er creatief omgegaan met deze data zodat een kind bijvoorbeeld eerder naar school kon. Andere redenen zijn de omzetting van de datum van de Afghaanse kalender naar de Gregoriaanse, of transcriptie van Pashto naar Engels. Ook was het volgens een bron mogelijk dat bij een paspoortaanvraag niet naar de geboortedatum in de tazkera werd gekeken of dat er alleen een jaar in de tazkera stond. Er werd dan een datum gekozen die passend leek, zoals een dag in de herfst of 1 januari van dat jaar. Volgens een bron is het gebruikelijk dat de geboortedatum verschilt tussen papieren en e-tazkera en kan het gebeuren dat deze verschilt tussen e-tazkera en paspoort.³³⁷

De geboorteplaats is vaak niet de werkelijke geboorteplaats, maar de plaats van herkomst van de vader of de voorouders.³³⁸

Er bestaat een gestandaardiseerd schema voor de vertaling van de tazkera in het Engels dat door vertaalbureaus in Afghanistan wordt gebruikt. Aangezien deze vertalingen worden gemaakt voor gebruik door buitenlandse autoriteiten, bevatten zij vaak informatie over achternamen en geboortedata, in tegenstelling tot het origineel.³³⁹

De tazkera bevat informatie over de plaats en datum van afgifte. De medewerker van de afgeevende autoriteit ondertekent het document en brengt het stempel van de autoriteit aan. Tazkera's zijn regelmatig voorzien van andere stempels en handtekeningen. Er lijkt geen uniforme praktijk te bestaan. Papieren tazkera's zijn vaak onvolledig ingevuld. Bovendien bevatten ze dikwijls onjuiste of verouderde informatie. Ze hebben geen controleerbare veiligheidskenmerken. De lay-out kan met eenvoudige middelen worden nagemaakt, evenals de stempels. Papieren tazkeras worden daarom bijzonder vaak nagemaakt of op frauduleuze wijze verkregen. Door het ontbreken van veiligheidskenmerken is het vrijwel onmogelijk de echtheid te controleren.³⁴⁰ De informatie op de tazkera kan onjuist zijn omdat er geen (juiste) geboortedatum is ingevuld of (nog) geen achternaam of door inconsistenties in transcriptie. Zie de bovenstaande paragraaf en de paragraaf betreffende e-tazkera's.

Afgifte papieren tazkera in Afghanistan

Uit een Zwitsers rapport blijkt dat de informatie over het afgifteproces van de tazkera niet eenduidig is. Het is waarschijnlijk dat het uitgifteproces per regio en per tijdsperiode heeft verschild en nog steeds verschild. Ook kan aangenomen worden dat onregelmatigheden en afwijkingen van het reguliere uitgifteproces voorkomen, zonder dat sprake is van fraude.³⁴¹

De papieren tazkera (zwart-wit of gekleurd) kan worden aangevraagd op het niveau van het district, de provincie of de centrale registratieautoriteit in Kabul. Afhankelijk

³³⁶ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³³⁷ Vertrouwelijke bron 19 juni 2023; Vertrouwelijke bron 20 juni 2023.

³³⁸ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³³⁹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³⁴⁰ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³⁴¹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

van het niveau zijn er verschillende verantwoordelijkheden en enigszins verschillende procedures. Volgens een bron worden tazkera's vooral in Kabul aangevraagd wanneer toegang tot het thuisdistrict vanwege de veiligheidssituatie niet mogelijk is.³⁴²

De *National Statistics and Information Authority* (NSIA)-directie in Kabul heeft haar veldkantoren in de provincies opgedragen alleen de gekleurde sjablonen te gebruiken en niet langer de zwart-witte. In de praktijk worden de zwart-witte sjablonen echter op sommige plaatsen nog steeds gebruikt, voornamelijk in afgelegen plattelandsgebied om oudere losse formulieren op te gebruiken. De twee versies worden dus parallel gebruikt. Volgens een bron gebeurt dit nog steeds.³⁴³

Aanvraagprocedure papieren tazkera

Hieronder volgt een beschrijving van het afgifteproces van de papieren tazkera vóór de machtsovername. Een bron vermoedt dat de aanvraagprocedures voor een tazkera nog dezelfde zijn, maar weet het niet zeker.³⁴⁴ Volgens een andere bron zijn de procedures voor het aanvragen van (e-)tazkera's onder de Taliban niet gewijzigd. Ook de benodigde documenten zijn hetzelfde gebleven, voorzien van logo's van de Islamitische Republiek.³⁴⁵

Het uitgifteproces van de papieren tazkera bestond uit de volgende drie stappen.

1. Aanvraag bij de bevoegde instantie (registratiebureaus voor inwoners op districts-, provinciaal of nationaal niveau).
2. Verificatie van de identiteit aan de hand van documenten en getuigen.
3. Afgifte van de tazkera.

Aanvragers moesten persoonlijk op het kantoor verschijnen, pasfoto's laten zien en een aanvraagformulier invullen. Kinderen jonger dan zeven jaar waren vrijgesteld van de verplichting persoonlijk aanwezig te zijn.³⁴⁶

Om hun identiteit te verifiëren moesten de aanvragers een geboorteakte overleggen. Als ze er geen hadden, moesten ze de tazkera van een mannelijk familielid overleggen. Gehuwde vrouwen moesten de tazkera van hun echtgenoot overleggen.³⁴⁷

De identiteit van de aanvrager moest door twee getuigen worden bevestigd. Bronnen gaven hierover verschillende informatie, er was schijnbaar geen vaste procedure. De getuigen moesten lokaal bekende personen zijn. Dat konden medewerkers van de overheid of de regering zijn, personen met een religieuze functie (bijvoorbeeld de dorpsmullah) of vertegenwoordigers van de lokale gemeenschap.³⁴⁸ ³⁴⁹ Een enkele keer werden ook bureaus of andere persoonlijke bekenden ingezet. Het is onduidelijk of de bevestiging door getuigen plaatsvond in het kader van de persoonlijke aanvraag of dat de bevoegde autoriteiten zelf contact met hen opnamen. Vermoedelijk hing dit af van de individuele context en de

³⁴² Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³⁴³ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron februari 2020; Vertrouwelijke bron 19 juni 2023.

³⁴⁴ Vertrouwelijke bron 20 juni 2023.

³⁴⁵ Vertrouwelijke bron 22 juni 2023.

³⁴⁶ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

³⁴⁷ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³⁴⁸ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

³⁴⁹ In de dorpen worden deze *malik* genoemd, in de districten *wakil-i gozar*.

mogelijkheden tot verificatie en van het bestuurlijke niveau waarop men de tazkera aanvruog.³⁵⁰

Soms zagen de autoriteiten af van getuigen als er documenten beschikbaar waren die de identiteit bevestigden.³⁵¹

De tazkera werd gewoonlijk afgegeven na een wachttijd van 30 minuten tot enkele dagen.³⁵²

Afgifte in het buitenland

Buiten Afghanistan werd de papieren tazkera voor de machtsovername alleen uitgegeven via Afghaanse vertegenwoordigingen in Iran. In de andere landen was het vóór de machtsovername mogelijk om via Afghaanse vertegenwoordigingen een in Kabul afgegeven papieren tazkera te verkrijgen. De aanvragers moesten de documenten daarvoor indienen bij de diplomatieke of consulaire post. De afgifte van de tazkera in Afghanistan werd soms door de diplomatieke missie zelf afgehandeld, en soms moesten de aanvragers de afgifte aanvragen via gemachtigde familieleden of wettelijke vertegenwoordigers in Afghanistan. Volgens berichten waren hiervoor vaak steekpenningen nodig. Er waren ook meldingen van Afghaanse onderdanen die vanuit het buitenland via contacten in Afghanistan tazkera's verkrijgen.³⁵³

Sinds augustus 2021 was het niet meer mogelijk om op Afghaanse ambassades in het buitenland een tazkera aan te vragen.³⁵⁴

E-tazkera

Beschrijving e-tazkera

Een elektronische tazkera is een polycarbonaatkaart in creditcardformaat (86 x 54 mm) met een chip die biometrische gegevens bevat. De kaart heeft talrijke moderne veiligheidskenmerken. In tegenstelling tot de papieren tazkera bevat de e-tazkera informatie over de achternaam of bijnaam (de zogenaamde *takallus*) en een exacte geboortedatum of geboortjaar. Volgens een bron staat er op een tazkera altijd een jaar, maar soms geen specifieke datum. Vaak staat er 1 januari.³⁵⁵ Volgens een andere bron staat er altijd een specifieke datum (al dan niet willekeurig gekozen) op een e-tazkera.³⁵⁶ De gegevens op de voorkant zijn geschreven in Dari of Pashto, de achterkant bevat een Engelse vertaling. Sommige categorieën op de voorkant ontbreken in de vertaling: namen van vader en grootvader, etniciteit en religie. De namen van vader en grootvader worden op de e-tazkeras inconsistent vermeld: soms de hele naam, soms alleen de voornaam. Ook bij de transcriptie van alle namen in het Latijnse schrift zijn er inconsistenties, aangezien aanvragers bij hun online-aanvraag zelf de spelling kunnen aangeven.³⁵⁷

³⁵⁰ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³⁵¹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³⁵² Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³⁵³ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragrafen 4.1 en 4.2, 15 december 2022.

³⁵⁴ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.3, 15 december 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.67-68, maart 2022.

³⁵⁵ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron februari 2020; Vertrouwelijke bron 19 juni 2023.

³⁵⁶ Vertrouwelijke bron 20 juni 2023.

³⁵⁷ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron februari 2020.

Als gevolg van verschillen in de praktijk met betrekking tot geboortedata, geboorteplaats en familienamen kunnen de persoonsgegevens van dezelfde persoon in de e-tazkera verschillen van die in de papieren tazkera.³⁵⁸ Redenen hiervoor zijn onder andere het feit dat de papieren tazkera soms alleen een geboortjaar en geen achternaam bevat. Ook kunnen er inconsistenties zijn in transcriptie van het ene alfabet naar het andere en bij de overzetting van de Afghaanse naar de Gregoriaanse kalender. Ook kunnen de aanvrager en de ambtenaar niet helemaal precies zijn geweest.³⁵⁹ Zie hiervoor de paragrafen betreffende de papieren tazkera.

Volgens een bron zouden de de facto autoriteiten bezig zijn nieuwe centra op te zetten waar mensen e-tazkera's kunnen aanvragen. De tazkera's zouden dan gebruikt kunnen worden om te reizen naar Pakistan en Iran.³⁶⁰

Afgifte e-tazkera in Afghanistan

Bronnen geven inconsistente informatie over het afgifteproces van de e-tazkera. Het is waarschijnlijk dat het uitgifteproces verschilt per regio en per periode. Het is niet duidelijk of dit veranderd is sinds de machtsovername.

Alle Afghaanse staatsburgers, ongeacht hun leeftijd, geslacht, etniciteit en woonplaats, kunnen een tazkera aanvragen. Pasgeborenen kunnen ook een tazkera krijgen. Ouders kunnen de tazkera van hun kinderen ook aanvragen voordat zij naar school gaan.³⁶¹

Aanvragen kunnen worden ingediend voor een individu of voor een heel gezin. Aangezien de administratieve last groter is voor individuele aanvragen, geven de meeste Afghanen er de voorkeur aan de tazkera voor het hele gezin te laten afgeven. Het centrale element in de aanvraagprocedure is de familiestamboom, die voor elke aanvraag - voor een individu of voor een gezin - moet worden opgesteld. Voor aanvragen van individuen zijn doorgaans twee getuigen (waarvan één overheidsfunctionaris) vereist, die ook hun tazkera's moeten tonen.³⁶²

E-tazkera's worden vooral in de stad afgegeven. Voor de bevolking buiten de stad is het gemakkelijker een papieren aan te vragen, omdat die in bijna alle districten te verkrijgen is.³⁶³

In juli 2021 waren 5.5 miljoen e-tazkera's uitgegeven, in november 2022 waren dat er 8.5 miljoen.³⁶⁴

Aanvraagprocedure e-tazkera

Vóór de machtsovername verliep de procedure voor het aanvragen van een e-tazkera via drie stappen. Eerst moest er een online formulier worden ingevuld, vervolgens werden biometrische gegevens afgenomen en daarna kon de e-tazkera afgehaald worden. Het aanvraagformulier voor de e-tazkera was te downloaden op de website van het NSIA.³⁶⁵ Net als voor de papieren tazkera, geldt volgens een bron dat de aanvraagprocedures voor e-tazkera's waarschijnlijk nog nagenoeg dezelfde zijn als vóór de machtsovername. De vereiste documenten zijn dezelfde, alleen de

³⁵⁸ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022.

³⁵⁹ Vertrouwelijke bron 20 juni 2023.

³⁶⁰ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

³⁶¹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022.

³⁶² Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.64-68, maart 2022.

³⁶³ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

³⁶⁴ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022.

³⁶⁵ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.64-68, maart 2022.

bureaucratische procedures zouden misschien iets gedigitaliseerd zijn omwille van de efficiëntie.³⁶⁶ Een andere bron vermoedt dat de aanvraagprocedures nog hetzelfde zijn, maar weet het niet zeker.³⁶⁷ Volgens een andere bron zijn de procedures voor het aanvragen van (e-)tazkera's onder de Taliban niet gewijzigd. Ook de benodigde documenten zijn hetzelfde gebleven, voorzien van logo's van de Islamitische Republiek.³⁶⁸

1-Aanvraag: De e-tazkera kan persoonlijk of online worden aangevraagd. Gedurende bepaalde periodes was online aanvragen verplicht. Na de machtsovername was het echter enige tijd niet mogelijk online een aanvraag in te dienen.³⁶⁹

Persoonlijke aanvraag: De aanvrager moet een formulier invullen en aanbieden bij een van de e-tazkera-uitgiftecentra. Hierbij is ook een bevestiging van de identiteit door getuigen (werknemers van de overheid of vertegenwoordigers van de plaatselijke gemeenschap) noodzakelijk. Een deel van het aanvraagformulier is hieraan gewijd. Het afgiftecentrum verifieert de identiteit van de aanvrager op basis van deze informatie.

Online aanvraag: aanvragers moeten een online aanvraag indienen via de website <https://nid.nsia.gov.af/> met informatie over zichzelf, hun familie, hun woonadres, hun burgerlijke staat en hun onderwijsachtergrond. Ook moet een pasfoto en een scan van een papieren tazkera of een ander identiteitsbewijs (bijvoorbeeld een geboorteakte) worden geüpload. Wie er geen heeft, moest in plaats daarvan de tazkera van een mannelijk familielid bijvoegen.³⁷⁰

2. Afname van biometrische gegevens: na indiening van de online aanvraag wordt de informatie gecontroleerd en krijgt de aanvrager een aanvraagnummer. Daarmee moet hij naar een NSIA-kantoor om zijn gegevens elektronisch te laten vastleggen. Het NSIA-kantoor verzamelt pasfoto's, tien vingerafdrukken en een irisscan. De aanvrager moet persoonlijk verschijnen voor het afnemen van de biometrische gegevens. Alleen kinderen jonger dan zes jaar zijn vrijgesteld.³⁷¹

3. Afgifte: de e-tazkera wordt binnen twee tot drie weken uitgegeven. De aanvrager moet de kaart ophalen bij het NSIA-kantoor en de ontvangst bevestigen met ondertekening van een formulier.³⁷²

Geldigheid

De geldigheid van e-tazkera's voor volwassenen was tot voor kort onbeperkt. Minderjarigen moesten na hun zesde en zeventiende verjaardag hun e-tazkera vernieuwen. Dit omdat het vanaf zes jaar verplicht is een foto erop te hebben. Met achttien jaar moeten biometrische gegevens afgenomen worden.³⁷³

In april 2023 vaardigden de Taliban een verordening uit waarin werd gesteld dat de nieuwe e-tazkera's voortaan tien jaar geldig zouden zijn. Ook werden de kosten voor de aanvraag van een paspoort verhoogd. Dit om te voldoen aan internationale standaarden voor identiteitskaarten. Deze regels zouden niet toestaan dat identiteitskaarten onbeperkt geldig zijn.³⁷⁴

³⁶⁶ Vertrouwelijke bron 19 juni 2023.

³⁶⁷ Vertrouwelijke bron 20 juni 2023.

³⁶⁸ Vertrouwelijke bron 22 juni 2023.

³⁶⁹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, pp.25+29, 15 december 2022.

³⁷⁰ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022.

³⁷¹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022.

³⁷² Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022.

³⁷³ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022.

³⁷⁴ Vertrouwelijke bron 21 april 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023; Vertrouwelijk bron 24 april 2023.

Onderbrekingen in afgifte

In de maanden na de machtsovername was het niet mogelijk e-tazkera's online aan te vragen. De website <https://nid.nsia.gov.af/> functioneerde een paar maanden niet. Inmiddels is het in verschillende provincies weer mogelijk e-tazkera's aan te vragen.³⁷⁵

Het aanvraagproces duurt langer dan vóór de machtsovername. Bij de aanvraagkantoren in de provinciale hoofdsteden bestaan lange wachttijden. In Kabul was er een wachttijd van twee maanden in mei 2022. Het kwam herhaaldelijk tot onderbrekingen in de afgifte, waarbij er gedurende enige tijd geen e-tazkera's werden afgegeven.³⁷⁶

Afgifte in het buitenland

Vóór de overname door de Taliban kon de online aanvraag voor een e-tazkera overal ter wereld worden ingevuld. Er golden dezelfde eisen als voor binnenlandse afgifte. Het is echter niet duidelijk welke buitenlandse missies de biometrische gegevens konden verzamelen en de kaart konden afgeven.³⁷⁷

Sinds augustus 2021 is het niet meer mogelijk om op Afghaanse ambassades in het buitenland een e-tazkera aan te vragen. Afghaanse posten in het buitenland beschikken over de technische mogelijkheden om goedgekeurde tazkera's af te geven. Het was echter na augustus 2021 niet meer mogelijk om een aanvraag in te dienen vanuit het buitenland.³⁷⁸

2.1.2.2 *Paspoorten*

Na de machtsovername hebben de Taliban de lay-out van de Afghaanse paspoorten niet veranderd. De paspoorten die nieuw uitgegeven worden hebben dus de naam 'Islamic Republic of Afghanistan' en de vlag van de Islamitische Republiek erop.³⁷⁹

Beschrijving paspoort

Het paspoortboekje heeft 48 pagina's. De omslagkleuren zijn blauwgroen (normaal paspoort), zwart (diplomatiek paspoort), donkerblauw (speciaal paspoort) of wijnrood (dienstpaspoort). Alle informatie wordt ingevuld in Dari en Pashto en Engels. In 2018 is een gewijzigde lay-out doorgevoerd. In tegenstelling tot de papieren tazkera vermeldt het paspoort sinds de invoering van de machinaal leesbare versie een achternaam en een exacte geboortedatum, hoewel daar ook weleens 1 januari staat als de precieze datum niet bekend is³⁸⁰. Bovendien wordt vaak de werkelijke geboorteplaats ingevuld en niet de plaats van herkomst van de voorouders zoals in de tazkera. Om deze redenen kunnen machinaal leesbare paspoorten persoonsgegevens bevatten die verschillen van de papieren tazkera van dezelfde persoon. Minderjarigen kunnen sinds ongeveer tien jaar niet meer in het paspoort van een ouder worden ingeschreven.³⁸¹

³⁷⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.64-68, maart 2022; Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022.

³⁷⁶ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022.

³⁷⁷ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.4, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

³⁷⁸ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 4.3, 15 december 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.67-68, maart 2022.

³⁷⁹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron 22 februari 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

³⁸⁰ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

³⁸¹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022.

He machinaal leesbare paspoort bestaat sinds 2011. Het handgeschreven paspoort werd tot november 2015 uitgegeven. Sinds 24 november 2017 zijn deze paspoorten ongeldig. Na de machtsovername door de Taliban probeerden sommige Afghaanse missies in het buitenland (bijvoorbeeld in India, Polen en Turkije) weer handgeschreven paspoorten uit te geven, omdat zij geen 'blanco exemplaren' van de machinaal leesbare paspoorten hadden. Volgens een woordvoerder van de Taliban die sprak namens het ministerie van Buitenlandse Zaken was het illegaal om zonder coördinatie met het ministerie paspoorten te printen of om paspoorten te verlengen door middel van stickers.³⁸² In sommige landen zoals Pakistan werden verlengde paspoorten echter wel geaccepteerd als reisdocument.³⁸³ In april 2023 vaardigden de Taliban een verordening uit waarin werd gesteld dat de nieuwe paspoorten voortaan tien jaar geldig zouden zijn. Ook werden de kosten voor de aanvraag van een paspoort verhoogd.³⁸⁴

Aanvraagprocedure paspoort

De Taliban zouden vastgehouden hebben aan de aanvraagprocedures die bestonden vóór de machtsovername.³⁸⁵ Volgens deze procedures moeten de aanvragers het paspoort persoonlijk aanvragen.³⁸⁶ Een bron vermoedt dat de aanvraagprocedures nog hetzelfde zijn, maar weet het niet zeker.³⁸⁷ Volgens een andere bron zijn de procedures voor het aanvragen van paspoorten onder de Taliban niet gewijzigd. Ook de benodigde documenten zijn hetzelfde gebleven, voorzien van logo's van de Islamitische Republiek. Wel is de prijs van tazkera's toegenomen (van omgerekend ongeveer 1 dollar tot 5 dollar).³⁸⁸

De aanvraagprocedure van een paspoort bestond vóór de machtsovername uit de volgende stappen:

1. Controle van de identiteit met een door de autoriteiten (NSIA) geverifieerde geldige tazkera. De aanvrager moet deze, vier pasfoto's en een ingevuld aanvraagformulier indienen en de paspoortkosten betalen bij een bank. Hiervoor ontvangt hij een kwitantie. Aanvragen in Kabul en verschillende provincies werden vanaf 2016 behandeld door een online aanvraagsite genaamd *Asan Khedmat*. In de overige provincies ging het via het paspoortkantoor. Als de persoon geen geldige tazkera heeft, moet die eerst worden aangevraagd.
2. Afname van biometrische gegevens (vingerafdrukken, irisscan, foto) door het paspoortkantoor na het tonen van het ontvangstbewijs. Kinderen onder de zeven jaar zijn hiervan vrijgesteld.
3. Afgifte van het paspoort; de aanvrager wordt verteld waar hij het kan ophalen. Alle in Afghanistan afgegeven paspoorten worden gedrukt in Kabul en vervolgens verzonden naar de provincie waar ze zijn aangevraagd.³⁸⁹

Afgifte in Afghanistan

De afgifte van paspoorten was al vóór de machtsovername door de Taliban opgeschort in verband met een lockdown voor pandemiebestrijding. Na 15 augustus 2021 bleven de paspoortkantoren nog enige tijd gesloten. Het was in deze periode

³⁸² Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.68-71, maart 2022.

³⁸³ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

³⁸⁴ Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

³⁸⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Afghanistan*, p.68, maart 2022.

³⁸⁶ Vertrouwelijke bron februari 2020.

³⁸⁷ Vertrouwelijke bron 20 juni 2023.

³⁸⁸ Vertrouwelijke bron 22 juni 2023.

³⁸⁹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.68-71, maart 2022.

echter nog steeds mogelijk om tegen forse steekpenningen paspoorten te verkrijgen. In oktober 2021 ging het paspoortkantoor in Kabul weer open. In december 2021 waren ook de paspoortbureaus in alle provincies van Afghanistan heropend. Om veiligheids- en technische redenen waren er echter sindsdien herhaaldelijk onderbrekingen in Kabul en elders, waarvan sommige meerdere weken duurden.³⁹⁰

De vraag naar paspoorten was duidelijk groter dan het aanbod. Er stonden lange rijen voor de paspoortkantoren. In de provincie Nangarhar bijvoorbeeld leidde dit tot een situatie waarin het paspoortbureau geen nieuwe aanvragen meer accepteerde. Het paspoortbureau in Kabul zei dat het 4.000 tot 5.000 paspoorten per dag kon uitgeven. In augustus 2022 wachtten ongeveer 700.000 mensen die online een aanvraag hadden ingediend, op de afgifte van hun paspoort. Wachttijden van meerdere maanden kwamen voor.³⁹¹

Vanaf 8 oktober 2022 werd de uitgifte van paspoorten in Afghanistan opnieuw tijdelijk onderbroken.³⁹² Dit keer bleven de paspoortkantoren vijf maanden lang gesloten. Volgens een woordvoerder was de afgifte gestopt wegens 'technische problemen'. Volgens bronnen was de reden echter dat de lege paspoortboekjes op waren en vanuit het buitenland aangeleverd moesten worden.³⁹³ De boekjes zouden in Litouwen geproduceerd worden³⁹⁴ en de betaling zou niet lukken.³⁹⁵ De enkele boekjes die nog over waren zouden achter gesloten deuren toch worden verkocht voor bedragen van boven de duizend Euro. Het hoogste bedrag dat een bron gehoord had was 10.000 dollar. Zakenmensen, hoge Taliban functionarissen, personen met een werkvisum in de Golfstaten en mensen met gezondheidsproblemen zouden voorrang krijgen.³⁹⁶ Er werden 300 werknemers van het paspoortkantoor ontslagen en/of gearresteerd vanwege corruptie.³⁹⁷

Begin maart 2023 kondigde een woordvoerder van de de facto autoriteiten aan dat de afgifte van paspoorten weer zou beginnen. Aanvragers konden hun aanvraag online doen, om corruptie te voorkomen. De de facto autoriteiten stelden dat er 10.000 paspoorten per dag konden worden afgegeven. Studenten en personen die medische zorg nodig hadden, zouden voorrang krijgen.³⁹⁸ Volgens een bron waren er in juni 2023 indicaties dat de situatie verbeterd is en dat 'gewone' Afghanen aangaven toegang te hebben tot paspoortaanvragen.³⁹⁹

Volgens een bron zouden sommige landen de paspoorten die afgegeven zijn na 15 augustus 2021 niet erkennen. Dit zou gaan om enkele Schengen-landen.⁴⁰⁰ Op een website met informatie over toegang van Afghaanse burgers tot het Schengengebied

³⁹⁰ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, pp.63-64, maart 2022.

³⁹¹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 13, 7 december 2022.

³⁹² Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022; Tolo News, *Kabul Residents concerned over Pause in Issuance of Passports*, 2 januari 2023; Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Afghanistan, pp.63-64, maart 2022.

³⁹³ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

³⁹⁴ Vertrouwelijke bron p.12, februari 2020.

³⁹⁵ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

³⁹⁶ Tolo News, *Mujahid: 300 Passport Employees Detained or Fired for Corruption*, 4 februari 2023; Vertrouwelijke bron 22 februari 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023; Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

³⁹⁷ Tolo News, *Mujahid: 300 Passport Employees Detained or Fired for Corruption*, 4 februari 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

³⁹⁸ Tolo News, *Passport Distribution Begins in Kabul, Other Provinces*, 2 maart 2023.

³⁹⁹ Vertrouwelijke bron 22 juni 2023.

⁴⁰⁰ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

staat niets hierover vermeld.⁴⁰¹ Volgens een overzicht van de EU is er geen gemeenschappelijk beleid op dit gebied.⁴⁰² Deze tabel wordt regelmatig ge-update.

Afgifte in het buitenland voor de machtsovername

Vóór de machtsovername door de Taliban konden Afghaanse staatsburgers bij alle consulaten een paspoort aanvragen. Net als bij de aanvraag in Afghanistan moesten zij een door de NSIA geverifieerde tazkera, pasfoto's en een aanvraagformulier overleggen, alsmede het vorige paspoort en een verblijfsvergunning van het land van verblijf. De aanvragers moesten persoonlijk op het consulaat verschijnen om de biometrische gegevens te laten registreren. De consulaten stuurden de paspoortaanvragen door naar het centrale paspoortbureau in Kabul, dat ze goedkeurde of afwees.⁴⁰³

Het ministerie van Binnenlandse Zaken had ook zeven uitgifte centra in het buitenland. Dit waren onder andere het consulaat-generaal in Bonn en de ambassade in Moskou. Deze centra verzorgden de personalisatie van de paspoorten. Zij ontvingen aanvragen en de biometrische gegevens van de ambassades en consulaten die deze konden afnemen.⁴⁰⁴

Voor de in Europa en Turkije aangevraagde paspoorten was het Afghaanse consulaat-generaal in Bonn verantwoordelijk voor het drukken van de paspoorten. Daarom stond op al deze paspoorten "Consulaat-generaal van Afghanistan - Bonn" vermeld als plaats van afgifte, ook al zijn ze op een ander consulaat aangevraagd. Bij aanvragen in Duitsland stuurde het consulaat-generaal het ingevulde paspoort rechtstreeks naar de aanvrager. Bij een aanvraag in Zwitserland werd de aanvraag via het consulaat in Genève verstuurd.⁴⁰⁵

De vereisten voor het indienen van documenten voor een paspoortaanvraag verschilden van consulaat tot consulaat.⁴⁰⁶

Afgifte in het buitenland na de machtsovername

Sinds de machtsovername geven de Afghaanse ambassades geen paspoorten meer af. Ze beschikken sowieso niet over blanco boekjes. De Afghaanse consulaten in Turkije en Polen hebben naar verluidt tevergeefs geprobeerd nieuwe paspoortboekjes te laten drukken.⁴⁰⁷ Bijkomende factor zou kunnen zijn dat de meeste missies in het buitenland de Taliban niet erkennen als legitieme machthebbers in Afghanistan. Daarom hebben zij geen formele relatie met hun de facto autoriteiten, wat nodig zou kunnen zijn voor de afgifte van documenten.⁴⁰⁸ Een vertegenwoordiger van het ministerie van Buitenlandse Zaken van de Taliban verklaarde in januari 2022 dat de Afghaanse de facto regering geen paspoortvernieuwingen erkent, tenzij deze worden gecoördineerd met de autoriteiten in Kabul.⁴⁰⁹

⁴⁰¹ <https://www.schengenvisainfo.com/afghanistan/> voor het laatst geraadpleegd op 31 maart 2023; https://home-affairs.ec.europa.eu/travel-documents-issued-third-countries-and-territorial-entities-part-i_en voor het laatst geraadpleegd op 31 maart 2023.

⁴⁰² Zie https://home-affairs.ec.europa.eu/travel-documents-issued-third-countries-and-territorial-entities-part-i_en

⁴⁰³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.68-71, maart 2022; Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022.

⁴⁰⁴ Vertrouwelijke bron februari 2020.

⁴⁰⁵ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022; Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.68-71, maart 2022.

⁴⁰⁶ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022.

⁴⁰⁷ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022.

⁴⁰⁸ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022.

⁴⁰⁹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022.

Verlenging paspoorten

Sinds de machtsovername plakken sommige consulaten en ambassades vignetten in bestaande paspoorten om de geldigheid ervan met maximaal vijf jaar te verlengen. Dit gebeurt ook met verlopen machinaal leesbare paspoorten, maar meestal niet met handgeschreven paspoorten. Er zijn verschillende versies van dergelijke vignetten in omloop. Daarom heeft het consulaat-generaal in Bonn de andere Afgaanse consulaten in Europa op 10 januari 2022 meegedeeld dat het machinaal leesbare vignetten met controleerbare veiligheidskenmerken heeft ontwikkeld. Ook de Afgaanse ambassade in Delhi ging paspoorten verlengen door middel van stickers.⁴¹⁰ Verder is het een probleem wanneer er geen lege pagina's in het boekje meer over zijn om de sticker op te plakken.⁴¹¹ De periode van verlenging verschilde per ambassade.

Op de website van de Afgaanse ambassade in Den Haag staat dat er op dit moment geen paspoorten kunnen worden afgegeven, maar wel verlengd kunnen worden met maximaal vijf jaar.⁴¹²

Het is onduidelijk wat de geldigheid van deze verlengingen is. Volgens een bron was het überhaupt nooit de bedoeling dat de paspoorten verlengd zouden worden. Dat zou het ontwerp en het aantal pagina's ook niet toelaten. Bij het verlopen van de geldigheidsdatum zou een nieuw paspoort moeten worden aangevraagd.⁴¹³

2.1.3 *Biometrische gegevens*

Tazkera's

De *National Statistics and Information Authority* (NSIA) bewaart de gegevens van alle afgegeven e-tazkera's in een digitale databank, die gescheiden wordt gehouden van die van de papieren tazkera's.⁴¹⁴ Het bestand van de papieren tazkera's zou eveneens grotendeels gedigitaliseerd zijn.⁴¹⁵

Het NSIA is een onafhankelijk agentschap onder het ministerie van Binnenlandse Zaken. Het hoofdkwartier is gevestigd in Kabul en er zijn veldkantoren op provinciaal en districtsniveau.⁴¹⁶

Volgens een bron werden de biometrische data die vóór de machtsovername op ambassades werden afgenomen naar het ministerie van Binnenlandse Zaken gestuurd. Het ministerie van Binnenlandse Zaken zou de data doorsturen naar het NSIA. Volgens deze bron hebben naast het NSIA ook het ministerie van Binnenlandse Zaken, de inlichtingendienst GDI (*General Directorate of Intelligence*) en de politie toegang tot de biometrische gegevens.⁴¹⁷

Paspoorten

Sinds de invoering van machinaal leesbare paspoorten bestaan er twee digitale databanken hiervoor: één met de afgegeven paspoorten en één met de

⁴¹⁰ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 3, 15 december 2022; Pajhwok, *Afghan embassy in Delhi to resume passport renewal*, 29 mei 2023.

⁴¹¹ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁴¹² Ambassade van Afghanistan in Nederland, <https://www.afghanistanembassy.nl/consular-affairs/passport/> voor het laatst geraadpleegd op 25 maart 2023.

⁴¹³ Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

⁴¹⁴ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 2, 15 december 2022.

⁴¹⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.62-63, maart 2022; Vertrouwelijke bron februari 2020.

⁴¹⁶ Vertrouwelijke bron februari 2020.

⁴¹⁷ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

geregistreerde biometrische gegevens. De paspoortbureaus in alle provincies zouden toegang hebben tot deze databanken.⁴¹⁸

Gegevens over paspoorten die op posten in het buitenland werden afgegeven, werden door het ministerie van Buitenlandse Zaken in een apart register geregistreerd. De biometrische gegevens die door posten in het buitenland werden geregistreerd, werden echter ingevoerd in de overeenkomstige databank van het ministerie van Binnenlandse Zaken.⁴¹⁹ Volgens een bron valt de databank met gegevens over in Afghanistan afgegeven paspoorten onder het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Alle databanken zouden echter met elkaar verbonden zijn, waardoor het een grote overkoepelende databank vormt.⁴²⁰

De gecentraliseerde biometrische server is eigendom van het ministerie van Binnenlandse Zaken. Vóór de machtsovername beschikte alleen het Centrale Paspoort Departement in Kabul over toegang tot de biometrische gegevensbank. De overkoepelende paspoortgegevensbank, die eigendom was van het ministerie van Binnenlandse Zaken, was volledig beschikbaar voor slechts zeven politiefunctionarissen in het centrale paspoortdepartement en voor alle 28 grensposten in Afghanistan. De databank omvatte 'zwarte lijsten'. Deze zwarte lijsten bevatten de namen van personen die bijvoorbeeld door Interpol werden gezocht. De grensposten konden treffers detecteren, waarna de aangewezen politieagenten in Kabul de treffers behandelden. In de database kon men voor elk paspoort gegevens opvragen door te zoeken op onder andere naam, vingerafdruk of paspoortnummer.⁴²¹ Het is niet duidelijk hoe dit systeem sinds de machtsovername functioneert. Volgens een bron bevatten de zwarte lijsten nu zowel namen van internationaal gezochte personen als van personen die door de Taliban gezocht worden.⁴²²

De paspoortautoriteiten van de vorige regering hadden de ambitie om de biometrische paspoortgegevens te koppelen aan die van de e-tazkera's. Hierdoor zouden de onderliggende gegevens identiek en consequent worden (wat voorheen niet het geval was).⁴²³ Het is niet waarschijnlijk dat dit is gebeurd.

Overige databestanden

Naast bovenstaande biometrische gegevens verzamelde de voormalige Afghaanse overheid ook andere identiteitsgegevens zoals van het voormalige leger ANDSF. De Afghaanse overheid kende geen centraal databestand, waarin alle identiteitsgegevens die werden verzameld door verschillende instanties werden bewaard. Het NSIA-databestand stond los van het databestand van het ministerie van Buitenlandse Zaken en van het bestand van de ANDSF, alsook van het databestand dat werd gebruikt voor het bijhouden van strafregisters in het geval van gepleegde misdrijven.⁴²⁴

Zie ook de passage over databases in paragraaf 1.2.9.

2.1.4 *Burgerlijke documenten*

Geboorteakten

Er bestaan twee soorten geboorteakten: De kleine *Kart-i Tawalod* zonder pasfoto en de grotere geboorteregistratiekaart met pasfoto, waarvan verschillende lay-outs

⁴¹⁸ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 2, 15 december 2022.

⁴¹⁹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 2, 15 december 2022.

⁴²⁰ Vertrouwelijke bron 19 juli, 2023.

⁴²¹ Vertrouwelijke bron februari 2020.

⁴²² Vertrouwelijke bron 19 juli, 2023.

⁴²³ Vertrouwelijke bron februari 2020.

⁴²⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.62-63, maart 2022.

bestaan. De Kart-i Tawalod wordt gebruikt voor de registratie van pasgeborenen, de geboorteregistratiekaart wordt met terugwerkende kracht gebruikt voor personen die geboren zijn vóór de start van de geboorteregistratie in 2014.

Vóór de machtsovername door de Taliban werd ongeveer 60 procent van de totale geboorten officieel geregistreerd in de steden, 30 procent van de geboorten op het platteland. Een groot deel van de bevolking heeft dus geen geboorteakte.⁴²⁵

De procedure voor afgifte van de geboorteakten zou dezelfde zijn als voorheen.⁴²⁶

2.1.4.1 *Kart-i Tawalod*

Afgifte in Afghanistan

Ouders moeten voor de afgifte van de Kart-i Tawalod hun tazkera tonen aan het personeel van het ziekenhuis waar hun kind is geboren. Het is gebruikelijk dat het ziekenhuis dat het certificaat afgeeft de ruimte met de naam van het kind leeg laat, omdat in Afghanistan namen vaak pas enkele dagen na de geboorte worden gegeven. Een andere mogelijkheid is dat het ziekenhuis het certificaat bewaart totdat de familie over de naam heeft beslist. Soms komen families niet meer terug om de afgifte te voltooien.⁴²⁷

Volgens een bron kunnen provinciale registratiekantoren geboorteakten afgeven aan kinderen tot zes jaar.⁴²⁸ Hetzelfde systeem van getuigen dat wordt gebruikt voor een aanvraag voor een tazkera kan ook voor een geboorteakte worden gebruikt. Een dorpsoudste kan dan verklaren dat er in de betreffende familie een kind geboren is.⁴²⁹

Afgifte in het buitenland

De Kart-i Tawalod wordt alleen in Afghanistan afgegeven. Afghaanse missies in het buitenland kunnen geboortes in het buitenland registreren (zie hoofdstuk 5.1.2.).

2.1.4.2 *Geboorteregistratiekaart*

Afgifte in Afghanistan

Aanvragers moeten een aanvraagformulier invullen en samen met een getuige aanbieden op het kantoor van de registratieautoriteiten. Als er een Kart-i Tawalod of een ander identiteitsdocument beschikbaar is, moet dat ter registratie worden overgelegd. Het kantoorpersoneel voert de gegevens van de aanvrager in het digitale register in en geeft de akte af. Volgens een bron moet een hoge overheidsfunctionaris de aanvraag goedkeuren en de gegevens laten bevestigen door getuigen (bijvoorbeeld vertegenwoordigers van de gemeenschap, lokale autoriteiten, voogd).⁴³⁰

De autoriteiten kondigden aan dat er een nieuwe lay-out zal worden gebruikt, waarbij de tekst niet alleen in het Dari zal zijn zoals voorheen, maar ook in het Pashto en, op sommige plaatsen, in het Engels.⁴³¹

⁴²⁵ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022.

⁴²⁶ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁴²⁷ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022.

⁴²⁸ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022.

⁴²⁹ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁴³⁰ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022.

⁴³¹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022.

Afgifte in het buitenland

Afghaanse onderdanen die in het buitenland verblijven, kunnen geboortes laten registreren bij de desbetreffende missie in het buitenland. Ter bevestiging van de registratie ontvangen zij soms een bevestigingsbrief, maar niet de geboorteakte zoals deze in Afghanistan worden afgegeven. Vóór de Taliban-overname hadden Afghaanse onderdanen die in het buitenland verbleven een volmacht van de desbetreffende missie in het buitenland nodig om via familieleden of advocaten documenten van de burgerlijke stand in Afghanistan te verkrijgen. Dit is nu niet meer mogelijk. Afghanen in het buitenland konden tijdens de verslagperiode geen documenten verkrijgen via contacten in Afghanistan.⁴³²

Huwelijksakten

Er zijn verschillende vormen van huwelijksakten in Afghanistan. Er moet onderscheid worden gemaakt tussen de volgende soorten:

- *Nikah Khat*: Boekje met een groene of witte kaft. Deze wordt kort na het huwelijk afgegeven door rechtbanken in Afghanistan en door sommige buitenlandse missies.
- *Wasiqa Khat*: Document van één pagina met een blauwe rand. Wordt afgegeven door rechtbanken in Afghanistan wanneer het huwelijk enige tijd na de voltrekking wordt geregistreerd.
- *Nikahnameh*: Huwelijkscontracten die worden afgegeven als onderdeel van de religieuze ceremonie. Dit zijn geen officiële documenten.⁴³³

Hoewel registratie van het huwelijk verplicht is, bezitten maar weinig echtparen in Afghanistan een officiële huwelijksakte.⁴³⁴

De Afghaanse autoriteiten vragen over het algemeen niet naar huwelijksakten en beschouwen niet-geregistreerde huwelijken niet perse als ongeldig. Aangezien huwelijken in Afghanistan grote evenementen zijn met talrijke genodigden, is in de omgeving altijd bekend wie er getrouwd is. Inwoners van Afghanistan vragen vaak alleen huwelijksakten aan als zij deze aan buitenlandse autoriteiten moeten overleggen.⁴³⁵

De procedures voor het aanvragen van huwelijksakten zouden hetzelfde zijn gebleven, aldus een bron.⁴³⁶

Overlijdensakten

Volgens een bron kunnen overlijdensakten worden aangevraagd bij lokale overheden met een verklaring van een ziekenhuis of een mortuarium. Vertegenwoordigers van de lokale overheid kunnen komen kijken om het te verifiëren. Tijdens de Islamitische Republiek was het niet gebruikelijk dergelijke akten aan te vragen, nu zou het vaker gebeuren.⁴³⁷

2.1.5 Documentfraude

Fraude en vervalsingen

⁴³² Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022.

⁴³³ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022.

⁴³⁴ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022.

⁴³⁵ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 5, 15 december 2022.

⁴³⁶ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁴³⁷ Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

Bij documenten die in de volksmond 'vervalsingen' worden genoemd, moet onderscheid worden gemaakt tussen de volgende soorten:

- A- Feitelijke (volledige) vervalsingen of door vervalzers gemaakte imitaties met materiaal dat afwijkt van het origineel.
- B - Niet-vervalste documenten die op onrechtmatige of frauduleuze wijze zijn verkregen van de autoriteiten die er daadwerkelijk officieel verantwoordelijk voor zijn. Dit betreft corruptie en nepotisme. Aangezien zij daarvoor het juiste materiaal gebruiken, verschillen zij niet van het origineel en zijn zij dus nauwelijks te onderscheiden van rechtmatig verkregen documenten. Beide soorten komen in Afghanistan voor.⁴³⁸

A-Feitelijke (volledige) vervalsingen

Feitelijke vervalsingen van alle Afghaanse identiteitspapieren en documenten van de burgerlijke stand door criminelen komen veel voor. Dit wordt mogelijk gemaakt doordat veel documenten nauwelijks controleerbare veiligheidskenmerken hebben.⁴³⁹

Vooraf papieren tazkera's zijn kwetsbaar. Ze worden vaak vervalst voor gebruik binnen Afghanistan. In Pakistan zijn veel vervalste tazkera's in omloop. Bij de zwart-witte papieren tazkera's zijn noch de lay-out, noch de druktechniek gestandaardiseerd. De gebruikte stempels zijn niet controleerbaar vanwege het grote aantal bevoegde autoriteiten. De documenten zijn derhalve gemakkelijk te vervalsen.⁴⁴⁰ Volgens een bron is het gebruikelijk om een tazkera zelf te kopiëren en te laten lamineren. Dit kost niet meer dan 10 à 20 dollar. Op deze manier kunnen mensen het origineel veilig thuis laten en gebruiken ze buiten op straat de zelfgemaakte kopie. Ook is het mogelijk om een nieuwe tazkera aan te vragen als iemand zegt dat het origineel kwijt is.⁴⁴¹

B-Niet-vervalste documenten die onrechtmatig verkregen zijn

Het verkrijgen van frauduleuze documenten in Afghanistan wordt vergemakkelijkt door het feit dat corruptie en nepotisme (bevoordeling van familieleden/kennissen) wijdverbreid zijn.⁴⁴² Corruptie komt veel voor bij de autoriteiten die identiteits- en burgerlijke stand documenten afgeven. Afghanistan staat al jaren op een van de laagste plaatsen ter wereld in de corruptie-index van *Transparency International*. In 2022 stond het op plaats 150 van 180 beoordeelde landen. Dit was overigens een verbetering ten opzichte van 2021, toen het op de 174e plaats stond.⁴⁴³

De persoonsregisters zijn fragmentarisch en sluiten weinig op elkaar aan. Er zijn geen uniforme procedures en vormregels. Bovendien zijn veel medewerkers van de bevoegde autoriteiten onvoldoende opgeleid in de omgang met de registers en de afgifte van documenten. Om deze redenen is het voor de autoriteiten vaak niet mogelijk om de verstrekte informatie op betrouwbare wijze te verifiëren. Ook zijn er, afhankelijk van het document, verschillende manieren om de geboortedatum, geboorteplaats en achternaam in te vullen. Daarom komt het voor dat de persoonsgegevens van dezelfde persoon in verschillende documenten verschillend zijn ingevuld.⁴⁴⁴

⁴³⁸ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 7, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron februari 2020.

⁴³⁹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 7, 15 december 2022.

⁴⁴⁰ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 7, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

⁴⁴¹ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁴⁴² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, p. 71, maart 2022.

⁴⁴³ Transparency International, <https://www.transparency.org/en/countries/afghanistan>, voor het laatst geraadpleegd op 25 maart 2023.

⁴⁴⁴ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 7, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron februari 2020.

Wanneer documenten door corruptie en nepotisme zijn verkregen, zijn er verschillende gradaties en vormen, elk met vloeiende overgangen en overlappen:

- Documenten waarvoor de autoriteiten steekpenningen eisen: Afghaanse autoriteiten vragen regelmatig steekpenningen voor documenten die eigenlijk op normale wijze via de reguliere kanalen te verkrijgen zijn. Veelgehoord is bijvoorbeeld dat zeer lange wachttijden alleen kunnen worden vermeden door te betalen. Voor de afgifte van paspoorten kort vóór de machtsovername door de Taliban en in de weken daarna werden hoge bedragen aan steekpenningen gevraagd. Ook bij het aanvragen van tazkera's voor in het buitenland verblijvende personen in Afghanistan werden vaak steekpenningen gevraagd.⁴⁴⁵
- Documenten die gemakkelijker te verkrijgen zijn met steekpenningen (d.w.z. zonder de noodzakelijke procedures te doorlopen): het verkrijgen van veel documenten is duur en tijdrovend vanwege de vereiste persoonlijke aanwezigheid bij overheidsdiensten. Daarom komt het voor dat aanvragers het verkrijgen van een document waarop zij eigenlijk recht hebben 'vergemakkelijken' door middel van omkoping. Dit gebeurt vaak wanneer in het buitenland verblijvende Afghaanse onderdanen documenten nodig hebben die alleen in Afghanistan zelf toegankelijk zijn.⁴⁴⁶
- Afgegeven documenten waarvan de inhoud is gemanipuleerd. Zowel door valse verklaringen als door de betaling van steekpenningen is het mogelijk dat aanvragers onjuiste informatie in de documenten opnemen, zoals naam of leeftijd. Het is ook mogelijk dat de documenten die voor de afgifte van een document worden ingediend al vervalst zijn. In de aanloop naar verkiezingen vóór de machtsovername is het voorgekomen dat aan personen meerdere tazkera's met verschillende informatie zijn afgegeven om zo meerdere kiezerskaarten te verkrijgen.⁴⁴⁷

Biometrische gegevens en digitalisering

Het machinaal leesbare paspoort en de e-tazkera worden enigszins betrouwbaarder geacht dan andere documenten. De afgifte van het machinaal leesbare paspoort en de e-tazkera vereist de elektronische vastlegging van biometrische gegevens. Bovendien worden zij, in tegenstelling tot de overige documenten, niet met de hand ingevuld.

Deze documenten hebben een uniforme lay-out met verschillende veiligheidskenmerken. Hoewel het paspoort en de e-tazkera minder kwetsbaar zijn voor fraude, bestaat ook hier de mogelijkheid om de inhoud te manipuleren. Ook komt het voor dat zij worden afgegeven aan personen die er geen recht op hebben.⁴⁴⁸

De invoering van de geboorteregistratie, de digitalisering van de burgerlijke stand en de archivering van biometrische gegevens hebben de betrouwbaarheid van de persoonsgegevens ook verbeterd, althans vóór de overname door de Taliban. Toch zijn de meeste afgegeven documenten uiteindelijk gebaseerd op informatie die de Afghaanse autoriteiten niet op betrouwbare wijze kunnen verifiëren.⁴⁴⁹ Volgens een bron bestaan er ook paspoorten die op legale wijze verkregen zijn, maar toch niet geregistreerd zijn en problemen aan de grens geven.⁴⁵⁰

⁴⁴⁵ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 7, 15 december 2022.

⁴⁴⁶ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 7, 15 december 2022.

⁴⁴⁷ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 7, 15 december 2022; Vertrouwelijke bron februari 2020.

⁴⁴⁸ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 7, 15 december 2022.

⁴⁴⁹ Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), *Focus Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, paragraaf 7, 15 december 2022.

⁴⁵⁰ Vertrouwelijke bron 20 juni 2023.

Documentfraude ten behoeve van asielerzoeken

Volgens een bron kunnen alle mogelijke soorten Afghaanse documenten vervalst worden. Dit gebeurt ook buiten de grenzen van Afghanistan. Volgens een bron was er in Islamabad een toename te zien van het aantal vervalste Afghaanse paspoorten. Ook was er zoveel vraag naar Pakistaanse visa, dat de prijzen opliepen tot wel duizenden Amerikaanse dollars.⁴⁵¹

⁴⁵¹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

3 Mensenrechten

Dit hoofdstuk behandelt de positie van specifieke groepen in Afghanistan, waaronder etnische en religieuze minderheden, maar ook vrouwen. Ook wordt ingegaan op onder andere de vrijheid van meningsuiting en het rechtssysteem.

Tijdens de verslagperiode zijn veel burgerrechten steeds verder ingeperkt en werden mensenrechten veelvuldig geschonden. Vrouwen werden steeds meer uitgesloten van de samenleving, journalisten werden bedreigd en gedwongen hun werk stop te zetten, de rechtsspraak ontwikkelde zich naar een onduidelijke tussenvorm.

3.1 Positie van specifieke groepen

Risico inschatting verschillende groepen

Sinds de machtsovername hebben de Taliban geprobeerd zoveel mogelijk aspecten van het land onder controle te krijgen. Verschillende groepen die zij zien als een bedreiging van hun machtspositie, probeerden zij met harde hand te onderdrukken. Zij vaardigden verordeningen uit die de burgerrechten steeds verder onderdrukten. Overheidsinstanties zoals de veiligheidsdienst GDI en het ministerie voor MPVPV (*Ministry for the Promotion of Virtue and Repression of Vice*) controleerden de naleving van deze regels. Overtredingen van de regels werden hard onderdrukt. Mensen werden bedreigd, geslagen, lastig gevallen, gemarteld, ontvoerd en soms ook vermoord. Tegelijkertijd schaften de Taliban het bestaande rechtstelsel af en plaatsen de sharia boven alle andere wetgeving. Rechters en officieren van justitie werden veelal vervangen door mullahs. Het resultaat is een hybride systeem waarin niemand weet welk rechtssysteem en welke regels gelden. Dit leidt tot (rechts)onzekerheid.

Hieronder volgt een (niet uitputtend) overzicht van groepen die de Taliban zien als bedreiging van hun positie en die daardoor het risico lopen onderdrukt en vervolgd te worden door de Taliban.

Voor alle onderstaande groepen geldt dat de risico's die mensen lopen individueel zijn en uiteen kunnen lopen. De Taliban zijn geen homogene groep, lokale Taliban volgen hun eigen regels. Het is onduidelijk in hoeverre de Taliban leiders in Kabul hun strijders en commandanten (kunnen) controleren bij het handhaven van de amnestie en de regels en van het respecteren van mensenrechten. Het risico dat mensen lopen is een combinatie van hun eigen profiel, lokale omstandigheden en interactie met mensen in het verleden. Er kan sprake zijn van het vereffenen van persoonlijke rekeningen en van tribale en etnische dynamiek. Volgens bronnen zouden Taliban leden wel hun eigen persoonlijke lijst hebben van personen waarop ze wraak willen nemen. Verder zou associatie met een vreemde mogendheid als excuus of aanleiding gebruikt kunnen worden om een persoonlijke rekening te vereffenen. Willekeur en persoonlijke wraakacties komen geregeld voor.⁴⁵² Volgens een bron geldt voor alle risicogroepen dat wanneer een familielid een doelwit van de Taliban is, de hele familie risico loopt. De Taliban oefenen druk uit op hun doelwit door de familie te bedreigen.⁴⁵³

Positie UNHCR ten aanzien van vluchtelingen en asielzoekers uit Afghanistan

⁴⁵² Vertrouwelijke bron 22 februari 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁴⁵³ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

De laatste officiële positie van UNHCR ten aanzien van vluchtelingen en asielzoekers uit Afghanistan dateert van februari 2023.

Daarin wordt onder andere benadrukt dat burgers in Afghanistan ernstig getroffen blijven door de veiligheids-, mensenrechten- en humanitaire crises in het land.

De de facto autoriteiten van de Taliban zouden zich schuldig hebben gemaakt aan ernstige mensenrechtenschendingen, waaronder buitengerechtigde executies, willekeurige arrestatie en detentie, foltering en andere vormen van mishandeling. Bovendien hebben de de facto-autoriteiten het recht van Afghanen op vrijheid van meningsuiting en vergadering beperkt, in strijd met de verplichtingen van Afghanistan voortvloeiend uit de internationale mensenrechtenwetgeving. Afghanistan staat voor grote economische uitdagingen en een ernstige humanitaire crisis.

De UNHCR blijft alle landen oproepen om burgers die Afghanistan ontvluchten toegang tot hun grondgebied te verlenen, het recht op asiel te garanderen en te allen tijde het beginsel van non-refoulement te doen naleven.

De ongekende humanitaire crisis in Afghanistan mag de wijdverspreide mensenrechtenschendingen in het land niet overschaduwen.

Naast de situatie van vrouwen en meisjes zijn er nog mensen met andere profielen die een grotere behoefte aan bescherming als vluchteling hebben dan vóór de gebeurtenissen van 15 augustus 2021:

- Afghanen die banden hebben met de voormalige regering of met de internationale gemeenschap in Afghanistan, waaronder voormalig ambassadepersoneel en medewerkers van internationale organisaties;
- voormalige leden van de Afgaanse nationale veiligheidstroepen en Afghanen die banden hebben met de voormalige internationale strijdkrachten in Afghanistan;
- journalisten en andere mediaprofessionals;
- verdedigers van de mensenrechten en activisten, alsmede de advocaten die hen bijstaan;
- leden van religieuze minderheden en leden van etnische minderheden, waaronder Hazara's;
- Afghanen met diverse seksuele geaardheden, genderidentiteiten en/of genderexpressie.

De UNHCR merkt op dat familieleden en anderen die nauw verbonden zijn met personen die het risico lopen te worden vervolgd, vaak zelf ook gevaar lopen. Aangezien de situatie in Afghanistan onstabiel is en nog enige tijd onzeker kan blijven, in combinatie met een grootschalige humanitaire noodsituatie in het land, blijft de UNHCR de staten oproepen de gedwongen terugkeer van onderdanen en voormalige gewone inwoners van Afghanistan op te schorten, met inbegrip van degenen wier asielverzoek is afgewezen.

Zie de *Guidance note on the international protection need of people fleeing Afghanistan – Update I* van UNHCR voor de volledige tekst.⁴⁵⁴

3.1.1 *Personen die voor de voormalige overheid werkzaam waren*

In deze paragraaf wordt ingegaan op de positie van personen die voor de voormalige overheid werkten. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen de volgende groepen:

- Algemene positie van personen die voor de voormalige overheid werkten (zowel ambtenaren als veiligheidstroepen)

⁴⁵⁴ UNHCR, GUIDANCE NOTE ON THE INTERNATIONAL PROTECTION NEEDS OF PEOPLE FLEEING AFGHANISTAN – UPDATE I, februari 2023.

- Positie van voormalige ambtenaren en veiligheidstroepen die nu voor de Taliban werken (paragraaf 3.1.1.)

Het is niet bekend hoeveel mensen er precies voor de voormalige Afghaanse overheid werkten. Volgens SIGAR (*Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction* van de VS) telde de ANDSF op 29 april 2021 300.699 manschappen (182.071 militairen en 118.628 politieagenten). Experts stelden dat het daadwerkelijke aantal strijdkrachten waarschijnlijk beduidend lager lag.⁴⁵⁵ Volgens de Taliban waren er vlak voor de machtswisseling in totaal 455.000 ambtenaren.⁴⁵⁶

Algemeen: positie van personen die voor de voormalige overheid werkten

In augustus 2021 vaardigden de Taliban een algemene amnestie uit voor medewerkers en veiligheidstroepen van de Ghani-regering. De amnestie werd herhaaldelijk geschonden.⁴⁵⁷ Vergeldingsacties vonden niet op dezelfde schaal plaats als onder het Taliban regime in 2001.⁴⁵⁸ Desondanks wordt gemeld dat er Taliban-actoren actief op zoek gingen naar medewerkers van de voormalige regering.⁴⁵⁹ Er werden oud-medewerkers geïntimideerd, vervolgd, vastgezet, gemarteld of gedood of deze werden het slachtoffer van gedwongen verdwijning of vergeldingsacties.⁴⁶⁰ Ook tijdens de verslagperiode ging de vervolging van oud-medewerkers van de Ghani-regering door volgens de VN speciale rapporteur.⁴⁶¹ Volgens een bron konden oud-medewerkers er nooit zeker van zijn dat zij niet op een bepaald moment het slachtoffer zouden worden van een actie van de Taliban, en konden zich dus nooit veilig voelen.⁴⁶²

Tussen 15 augustus 2021 en 15 juni 2022 registreerde UNAMA 160 buitengerechterlijke executies (waaronder 10 vrouwen), 178 arbitraire arrestaties en detenties, 23 incommunicado detenties en 56 gevallen van marteling en mishandeling tegen voormalige ANDSF en voormalige ambtenaren. Deze werden volgens UNAMA uitgevoerd door de lokale de facto autoriteiten en vonden plaats in bijna alle delen van Afghanistan.⁴⁶³

Voor een uitgebreider overzicht van geweld tegen voormalige ANDSF en voormalige ambtenaren tijdens de verslagperiode, zie het overzicht onderaan deze paragraaf. De VN speciale rapporteur voor mensenrechten voor Afghanistan stelde in zijn rapport van februari 2023 zeer bezorgd te zijn over de voortdurende doelgerichte moorden en wraakmoorden op leden van de voormalige ANDSF. Ook zijn er berichten over de moord op meer dan een tiental openbare aanklagers die voor de voormalige regering werkzaam waren. De moorden wakkerden spanningen en animositeit aan in de lokale gemeenschappen en zouden toekomstige verzoeningsinspanningen kunnen belemmeren, aldus de rapporteur.⁴⁶⁴

⁴⁵⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Afghanistan*, p.25-26, maart 2022.

⁴⁵⁶ Foreign Policy, 'I Wanted to Stay for My People', 9 februari 2023.

⁴⁵⁷ Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

⁴⁵⁸ Danish Immigration Service, Ministry of Immigration and Integration, Afghanistan: Taliban's impact on the population, p. 14.

⁴⁵⁹ Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022.

⁴⁶⁰ Amnesty International, *The Rule of Taliban, A year of violence, Impunity and False Promise*, p.7, 15 augustus 2022; Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022; Amnesty International, *The Rule of Taliban, A Year of Violence, Impunity and False Promises*, 15 augustus 2022; EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.56, augustus 2022.

⁴⁶¹ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 79, 9 februari 2023.

⁴⁶² Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

⁴⁶³ UNAMA, *Human Rights in Afghanistan, 15 August 2021–15 June 2022*, July 2022, pp. 13-14.

⁴⁶⁴ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 79, 9 februari 2023.

Voor de positie van voormalige rechters en openbare aanklagers, zie paragraaf 3.3.1.

Amnestiebrief

De Taliban vroegen leden van de voormalige strijdkrachten en ambtenaren om zich te registreren om zo een zogenaamde 'amnestie brief' te verkrijgen. Deze brief zou hun veiligheid garanderen. Degenen die dit deden, werden ondervraagd over hun banden met gouvernementele of provinciale strijdkrachten. Ze moesten hun wapens inleveren. Veel mensen waren bang dat wanneer zij hun gegevens doorgaven voor het verkrijgen van een dergelijke brief, zij vervolgd zouden worden. Ook werd de informatie die zij gaven gebruikt om andere personen op te sporen. Anderen wisten niet dat de brief bestond en werden 'gestraft' voor het niet aanvragen ervan. De aanvraagprocedures waren ondoorzichtig en er waren geen specifieke aanmeldcentra.⁴⁶⁵

Database en opsporing

Na hun overwinning verkregen de Taliban toegang tot talloze databases van de regering onder de Islamitische Republiek, zie ook paragraaf 1.2.9. Hierdoor konden ze gemakkelijk (personeels)bestanden van de voormalige regering benutten om mensen op te sporen, te arresteren of te executeren. Ook in kleine dorpen was het voor de Taliban – dankzij hun uitgebreide lokale netwerken - gemakkelijk om voormalige ambtenaren op te sporen. Verschillende daarvan werden vervolgens ondervraagd, anderen werden slachtoffer van gedwongen verdwijning of werden geëxecuteerd.⁴⁶⁶

Volgens een bron maakten de Taliban actief gebruik van biometrische gegevens om voormalige ANDSF-leden op te sporen. Er circuleerden Tweets waarin Taliban opschepten over hoe ze voormalige ANDSF hadden gelokaliseerd en bestraft ondanks dat ze hun uiterlijk totaal veranderd hadden. Op de Tweets waren *before* en *after* foto's te zien. Personen van de voormalige inlichtingendienst lopen het meeste gevaar, aldus de bron.⁴⁶⁷

Volgens een bron bestaan er nog steeds lijsten met op te sporen ANDSF. Deze zouden per provincie opgesteld worden en zouden zich ook op het vliegveld bevinden. Volgens een bron werden personen van de ANDSF waaronder de voormalige veiligheidsdienst tot doelwit gemaakt.⁴⁶⁸ Lichamen van vermoorde personen werden wel openlijk op straat neergelegd na executie.⁴⁶⁹

Mate van vervolging

Tijdens de verslagperiode verschilde de mate, frequentie en heftigheid van de vervolging per provincie en al naar gelang de lokale dynamiek. De methoden die in Kabul werden gebruikt, konden verschillen van die in andere gebieden. De mate van controle van het Taliban bestuur op haar strijders bij het handhaven van de amnestie was niet duidelijk. Lokale commandanten waren moeilijk te controleren door de leiders in Kabul. Daarbij zou het ook kunnen voorkomen dat bepaalde voorvallen eerder voortkwamen uit het vereffenen van oude rekeningen of persoonlijke vetes (buiten het zicht van het leiderschap) dan uit een systematisch beleid. Ook etnische of tribale dynamieken of persoonlijke vetes en rivaliteit konden

⁴⁶⁵ Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022; EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.63-64, augustus 2022.

⁴⁶⁶ Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022.

⁴⁶⁷ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁴⁶⁸ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁴⁶⁹ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

een rol spelen. Sommige (tribale) groepen verbonden zich ofwel met de Taliban ofwel met de voormalige regering. Soms waren er verbintenissen met tegenover elkaar staande partijen binnen een enkele stam of familie.⁴⁷⁰

De Taliban zouden zich bij de vervolging meer richten op medewerkers van de veiligheidstroepen (zowel lage, midden en hogere) dan op civiele medewerkers. De Taliban zouden wel een nauwere definitie van 'civiel' hebben dan in het humanitair recht. Zo zouden zij ministers, hogere ambtenaren en personen die *non-combat* posities bekleedden in het leger, als niet-civiel beschouwen.⁴⁷¹ Volgens experts hing de behandeling (en eventuele vervolging) van de voormalige ambtenaren af van de positie die ze hadden. Werknemers in de gezondheidszorg en het onderwijs zouden minder gericht tot doelwit gemaakt worden. Dit betekende echter niet dat personen die in de 'minder gevaarlijke' sectoren werkzaam waren, geen risico op vervolging liepen. Er was een grote mate van willekeur en bovendien kon sprake zijn van individuele acties en van de vereffening van oude rekeningen of persoonlijke vetes.⁴⁷² Volgens een vertrouwelijke bron bestond er grote onzekerheid en onveiligheid. Geweldsincidenten vonden plaats in een juridisch vacuüm zonder rechtsbescherming. Elke individuele situatie was weer anders.⁴⁷³

Volgens een bron geldt dat hoe verder een gebied van Kabul verwijderd is, hoe meer deze zaken door elkaar heen lopen. Vele voormalige veiligheidstroepen werden aangehouden en verhoord in gebieden als Nangarhar en Panjshir, waar de gewapende oppositie het sterkst was.⁴⁷⁴ Volgens bronnen hangt het risico dat iemand loopt vooral af van de lokale Taliban-actoren. Als zij wraak willen, om wat voor reden dan ook, is deze persoon niet veilig. Er is een grote mate van willekeur als het gaat om represailles tegen individuen.⁴⁷⁵

Overzicht van geweld tegen veiligheidstroepen en ambtenaren van de voormalige regering

De Taliban maakte zich in 2022 zich schuldig aan arbitraire detentie, mishandeling en standrechtelijke executies van voormalige veiligheids-officieren en vermeende vijanden, waaronder veiligheidspersoneel van de vorige regering. De Taliban pleegden wraakmoorden, voerden gedwongen verdwijningen uit op voormalige regeringsbeambten en veiligheidspersoneel.⁴⁷⁶ In een rapport van de EUAA worden verschillende individuele gevallen beschreven waarin leden van de voormalige *Afghanistan National Army*, (ANA), *Afghan National Police* (ANP), *Afghan Local Police* (ALP), *Afghanistan National Civil Order Police* (ANCOP), *National Directorate of*

⁴⁷⁰ Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022 ; International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.23, 12 augustus 2022; EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.59, augustus 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁴⁷¹ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.61,62 pp.79-80, augustus 2022; Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

⁴⁷² Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022; Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

⁴⁷³ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁴⁷⁴ Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022 ; International Crisis Group (ICG), *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Asia Report Nr 326, p.23, 12 augustus 2022; EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.59, augustus 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁴⁷⁵ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁴⁷⁶ Amnesty International, *The Rule of Taliban, A Year of Violence, Impunity and False Promises*, 15 augustus 2022; EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.67-72, augustus 2022.

Security (NDS)⁴⁷⁷ en van de politie werden gearresteerd, gedood of gedwongen verdwenen. Ook werden voormalige militairen (sommigen met een hoge rang) in provincies als Herat, Farah and Zabul uit hun huizen gezet omdat deze 'regeringseigendom' zou zijn. Talibanstrijders gingen vervolgens in deze huizen wonen. In de provincie Uruzgan werden huizen van voormalige soldaten omgebouwd tot militaire bases, checkpoints of huizen voor Taliban-leden.⁴⁷⁸

Overzicht van UNAMA van geweld tegen voormalige overheidswerkers
Hieronder volgt een overzicht van het geweld tegen voormalige ambtenaren en veiligheidstroepen, dat werd vastgesteld door UNAMA in verschillende (kwartaal)rapportages. UNAMA (*United Nations Assistance Mission in Afghanistan*) heeft nog steeds een vertegenwoordiging in Kabul en is aanwezig in het veld.

UNAMA documenteerde in de periode 15 juni - 14 september 2022 geloofwaardige beschuldigingen van buitengerechtigde executies, marteling, mishandeling en mensenrechtenschendingen tegen leden van de voormalige ANDSF. Onder deze groep en personen die beschuldigd werden van betrokkenheid bij gewapende groeperingen die stredden tegen de Taliban sinds de machtsovername (waaronder NRF en ISKP), documenteerde UNAMA ten minste 46 buitenrechtelijke executies, minstens 15 gevallen van marteling en mishandeling en minstens 73 arbitraire arrestaties en detentie van individuen die onder deze categorieën vielen.⁴⁷⁹ De twee categorieën (voormalige ANDSF en gewapende groeperingen die stredden tegen de Taliban) werden niet uitgesplitst in het rapport van UNAMA. Het is dus niet duidelijk hoeveel slachtoffers er waren in de beide categorieën.

In de periode 14 september 2022 – 7 december 2022 maakte UNAMA melding van ten minste 7 buitengerechtigde executies, minstens 5 gevallen van marteling en ten minste 29 gevallen van arbitraire arrestaties en detenties door de Taliban van voormalige regeringsbeambten en leden van de ANDSF.⁴⁸⁰

In de periode 15 november 2022-31 januari 2023 observeerde UNAMA minstens 9 buitengerechtigde executies, minstens 17 arbitraire arrestaties en ten minste 9 gevallen van mishandeling en marteling tegen ambtenaren van de vorige regering of ANDSF.⁴⁸¹

Volgens UNAMA was er in januari 2023 een toename te zien van schendingen van de amnestie. Voormalige strijdkrachten van de ANDSF werden vermoord en mishandeld. In sommige provincies zouden de Taliban lijsten aanleggen van voormalige troepen van de ANDSF.⁴⁸²

Het is voorgekomen dat zelfs buiten de grenzen van Afghanistan een lid van de voormalige veiligheidstroepen werd vervolgd en gedood. Zo werd op 11 oktober 2022 een voormalige politie commandant gedood in Quetta in Pakistan.⁴⁸³

Overzicht van UNAMA van geweld tegen voormalige overheidswerkers

⁴⁷⁷ NDS was het inlichtingenbureau van de voormalige Afgaanse regering.

⁴⁷⁸ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.67-72, augustus 2022.

⁴⁷⁹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 28, p.7, 14 september 2022.

⁴⁸⁰ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, paragraaf 35, p.7, 7 december 2022.

⁴⁸¹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 34, 27 februari 2023.

⁴⁸² Vertrouwelijke bron 23 januari 2023.

⁴⁸³ Dawn, 'Anti-Afghan Taliban' police officer shot dead in Quetta, 11 oktober 2022; RFE/RL, 'Afghanistan Is Hell': Supporters Of Late Afghan General Claim Taliban Killings, Persecution, 2 november 2022.

Hieronder volgt een overzicht van het geweld tegen voormalige ambtenaren en veiligheidstroepen, dat werd vastgesteld door UNAMA in verschillende (kwartaal)rapportages:

	Buitengerechterlijke executies	Marteling en mishandeling	Arbitraire arrestaties en detentie
14 september - 7 december 2022	7	5	29
15 november 22 – 31 januari 2023	9	9	17

Strafrechtelijke vervolging

Er is geen informatie gevonden over strafrechtelijke vervolging van personen op grond van hun functie in de vorige regering. Er werd immers een amnestie afgekondigd. Het is daarom aannemelijk dat de vervolging van voormalige veiligheidstroepen en ambtenaren 'onder de radar' plaatsvindt en niet via strafrechtelijke processen.

De vervolging vindt plaats onder dezelfde omstandigheden als van andere groepen. De Taliban hebben het rechtssysteem gewijzigd en de sharia ingevoerd.⁴⁸⁴ Het behoort tot de taken van het MPVPV om toe te zien op de implementatie van de sharia. Het rechterlijk systeem in het land bevindt zich in een hybride fase en de wetgeving is veelal onduidelijk. Daarom gebeurt het dat leiders tegenstrijdige verklaringen afleggen. Er is geen eenduidig beeld van de wetgeving in het land te geven. Een Afghaanse journalist zei daarover: 'Er zijn talloze 'rode lijnen', maar niemand weet precies wanneer men ze heeft overschreden'.⁴⁸⁵ Voor het rechtssysteem, zie paragraaf 3.3.1.

Familieleden van voormalige ambtenaren en veiligheidspersoneel

Veel voormalige ambtenaren en veiligheidstroepen stelden dat hun familieleden te lijden hadden van bedreigingen, intimidatie en fysiek geweld.

Diverse organisaties bevestigden dit en constateerden dat familieleden van voormalige veiligheidstroepen of overheidswerknemers slachtoffer zijn geworden van ondervragingen, mishandeling, geweld en zelfs executies.⁴⁸⁶ Ook andere bronnen stelden dat bedreiging van familieleden gebruikt werd als drukmiddel op personen die vervolgd worden door de Taliban. Hierdoor liepen de familieleden ook zelf gevaar.⁴⁸⁷

Volgens een rapport van de Deense Immigratiedienst was er geen eenduidig beeld over de mate waarin familieleden van voormalig veiligheidspersoneel ook een doelwit waren. Volgens een bron in het rapport hing vervolging niet zozeer af van familieleden die gewerkt hadden voor de voormalige regering, internationale bedrijven, buitenlandse troepenmachten, ambassades of ngo's. Het zou veeleer aankomen op de eigen activiteiten of baan van de persoon of van een eerdere onenigheid met iemand van de Taliban.⁴⁸⁸

⁴⁸⁴ Voorheen was de sharia overigens ook al een bron van geldend recht in Afghanistan.

⁴⁸⁵ Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022.

⁴⁸⁶ Danish Immigration Service, Ministry of Immigration and Integration, *Afghanistan: Taliban's impact on the population*, p.21, juni 2022.

⁴⁸⁷ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

⁴⁸⁸ Danish Immigration Service, Ministry of Immigration and Integration, *Afghanistan: Taliban's impact on the population*, p.21, juni 2022.

3.1.1.1 Voormalige ambtenaren die nu werkzaam zijn voor Taliban

Ambtenaren

Verschillende ambtenaren die vóór de Islamitische Republiek in Kabul werkten, zijn na de machtsovername weer in hun oude positie aan de slag gegaan. Ook lagere ambtenaren bij lokale overheden keerden terug naar hun kantoren. De Taliban zouden de amnestie hebben uitgevaardigd om de administratie weer op de rails te krijgen. Ambtenaren zouden gevraagd zijn eenzelfde 'amnestiebrief' aan te vragen als het veiligheidspersoneel, zie paragraaf 3.1.1. Volgens HRW werden enkele hoge ambtenaren vastgezet en mishandeld omdat zij dit niet hadden gedaan.⁴⁸⁹ In deze paragraaf wordt ingegaan op de positie van deze specifieke groep ambtenaren van de Islamitische Republiek.

Na de machtsovername aarzelden ambtenaren om terug naar hun oude baan te gaan, omdat het onzeker was hoe de Taliban te werk zouden gaan. Er waren gevallen waarbij leden van de Taliban ambtenaren van de Republiek tot doelwit gemaakt hadden en er waren vele meldingen van mensenrechtenschendingen jegens deze groep.⁴⁹⁰

Ook familieleden van voormalige ambtenaren hadden angst voor vervolging.⁴⁹¹ Zie hiervoor de paragraaf over familieleden van voormalige ambtenaren en veiligheidspersoneel onder 3.1.1.

Volgens verschillende rapporten ging ongeveer tachtig procent van de ambtenaren van de Islamitische Republiek direct na de machtsovername weer aan het werk, maar dan voor de Taliban. Leden van de Taliban bezetten echter de hoge posities. Met name werknemers in technische ministeries en op lage posities mochten blijven. In sommige gevallen gingen hoge ambtenaren terug naar hun oude positie. Soms was dit tijdelijk, zoals bij de viceminister van Financiën. In verschillende gevallen werden salarissen – ongeacht of het oude of nieuwe medewerkers betrof – maandenlang niet betaald.⁴⁹² Daarna werden zij weer betaald, maar waren lager dan tijdens de Islamitische Republiek.⁴⁹³ In de huidige constellatie werken oude en nieuwe medewerkers naast elkaar. De Taliban zijn echter bezig om meer en meer oude medewerkers te vervangen door hun eigen mensen. Ook leiden zij hun eigen mensen op. Sommige van de oude ambtenaren leven dagelijks in angst. Zij hebben echter geen andere keuze omdat ze geen zicht hebben op een andere baan.⁴⁹⁴ Het is niet duidelijk hoeveel ambtenaren van de Islamitische Republiek nog over waren op de ministeries aan het einde van de verslagperiode.

Begin 2022 verklaarde het de facto ministerie van Financiën dat de achterstallige salarissen van alle ambtenaren en veiligheidspersoneel tot aan december 2022 betaald zouden zijn.⁴⁹⁵

⁴⁸⁹ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.78-87, augustus 2022.

⁴⁹⁰ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.78-80, augustus 2022; Danish Immigration Service, Ministry of Immigration and Integration, *Afghanistan: Taliban's impact on the population*, p.17, juni 2022; Amnesty International, *The Rule of Taliban, A year of violence, Impunity and False Promise*, p.7, 15 augustus 2022; Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022; Amnesty International, *The Rule of Taliban, A Year of Violence, Impunity and False Promises*, 15 augustus 2022; HRW, "No Forgiveness for People Like You", *Executions and Enforced Disappearances in Afghanistan under the Taliban*, November 2021.

⁴⁹¹ EUAA, *Country Guidance: Afghanistan*, pp.16-17, januari 2023.

⁴⁹² EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.78-80, augustus 2022.

⁴⁹³ Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

⁴⁹⁴ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.78-80, augustus 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁴⁹⁵ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 8, 27 februari 2023; Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

Vrouwen

De Taliban hebben vrouwen verboden te werken in de publieke sector, behalve voor onder andere de de facto ministeries van Onderwijs en van Gezondheid, de politie, in gevangenissen en op de luchthaven van Kabul. Daar zouden zij veiligheids- en paspoortchecks uitvoeren op vrouwelijke reizigers.⁴⁹⁶ De uitspraken van de Taliban hierover staan echter in schril contrast met andere observaties. Slechts een handjevol vrouwen zou op de genoemde ministeries en de luchthaven werken. Zij zouden langzaam vervangen worden door mannen of slechts een deel van hun salaris ontvangen. Enkele vrouwen werden symbolisch benoemd, zoals een directeur van een ziekenhuis. Andere vrouwen mochten blijven werken op de kraamafdeling, omdat er teveel vrouwen overleden bij bevallingen. Ook in de gevangenissen zouden nog steeds vrouwelijke bewakers werken.

Andere voormalige werknemers wisselden regelmatig van adres om aan de Taliban te ontsnappen.⁴⁹⁷ Ook zouden de Taliban imams vragen om vrouwen aan te geven die werken voor buitenlandse ngo's of die proberen het land te ontvluchten.⁴⁹⁸

Met de betaling van de achterstallige ambtenaren salarissen tot aan december 2022, zou er ook geld overgemaakt zijn naar de vrouwelijke ambtenaren die niet naar hun werk mochten of konden komen.⁴⁹⁹

Zie ook paragraaf 3.1.9 over vrouwen.

Veiligheidstroepen

Sommige leden van de voormalige veiligheidstroepen zijn opgenomen in de nieuwe veiligheidsstructuren. Dit zouden echter slechts weinig personen zijn en alleen uit de lagere rangen en technische functies. Vrouwen zouden weggestuurd zijn, behalve diegenen die werkten in detentie centra of bij fysieke veiligheidschecks en huiszoekingen. Uit angst voor vergelding durfden veel voormalige veiligheidstroepen zich niet bij het nieuwe leger aan te sluiten. Velen van hen verlieten het land of doken onder.⁵⁰⁰ Weer anderen werden min of meer gedwongen te blijven. Ze kregen een 'keuze' die echter geen vrijwillige keuze was.⁵⁰¹

Zie ook paragraaf 1.2.5. over de herstructurering van de strijdkrachten en paragraaf 1.2.7 over ronseling door de Taliban.

Voormalige ambtenaren en veiligheidstroepen en ISKP en andere gewapende groeperingen

Er is geen informatie gevonden over de positie van voormalige ambtenaren en veiligheidstroepen in relatie tot ISKP en andere gewapende groeperingen.

3.1.1.2 Talen overheidsorganen Taliban

Dari en Pashto zijn de twee officiële talen van Afghanistan. Het aantal sprekers⁵⁰² van de verschillende talen in het land is als volgt opgedeeld: Afghaans Perzisch of Dari (tevens lingua franca) 77%, Pashto 48%, Oezbeeks 11%, Engels 6%, Turkmeens 3%, Urdu 3%, Pachaie 1%, Nuristaans 1%, Arabisch 1%, Baloch 1%,

⁴⁹⁶ Danish Immigration Service, Ministry of Immigration and Integration, *Afghanistan: Taliban's impact on the population*, p.17, juni 2022.

⁴⁹⁷ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.80-81 en paragraaf 5.2.2, augustus 2022; Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁴⁹⁸ HRW, *Afghanistan: Taliban Deprive Women of Livelihoods, Identity*, 18 januari 2022.

⁴⁹⁹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, paragraaf 8, 27 februari 2023; Vertrouwelijke bron 21 april 2023

⁵⁰⁰ EUAA, *Afghanistan – Security Situation*, paragraaf 2.1.2, augustus 2022.

⁵⁰¹ EUAA, *Afghanistan – Security Situation*, paragraaf 2.1.2, augustus 2022; Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

⁵⁰² NB Het gaat hier om personen die de taal spreken, niet om moedertaalsprekers.

overig. Veel mensen zijn meertalig, naast hun moedertaal.⁵⁰³ ⁵⁰⁴ De Taliban zijn overwegend Pashtun en hebben van oudsher geprobeerd hun eigen taal te bevorderen. Er wordt wel gezegd dat het aandringen van de Taliban op Pashto een soort wraak is vanwege de traditionele dominantie van de veelal beter opgeleide Dari-sprekers in het noorden over de vaak lager-opgeleide Pashto sprekers in het zuiden.⁵⁰⁵ Juristen signaleerden dat de Taliban sinds de machtsovername alleen Pashto gebruikten voor overheidscommunicatie in plaats van het meer gebruikelijke Dari. De Taliban veranderden overheidswegwijzers- en borden en logo's naar het Pashto. Een voorbeeld hiervan zijn de logo's van de ministeries van Defensie en Industrie en Handel. Officiële communicatie van de centrale bank zou alleen in Pashto plaatsvinden.⁵⁰⁶

Verder zou het woord voor universiteit, *Daneshgah* in het Dari, op verschillende academische gebouwen vervangen zijn door *Pohantun*, het Pashto equivalent. Dit gebeurde onder andere bij de universiteit in Balkh. Ook het in Perzisch geschreven naambord van een regionaal ziekenhuis in de provincie Herat werd vervangen door een in Pashto en Engels. Het bord bij de ingang van het Hooggerechtshof in Kabul is nu in het Pashto en Engels.⁵⁰⁷

Volgens een Iraanse website moet alle bestuurlijke en juridische correspondentie nu in het Pashto en zouden verschillende professoren van de Balkh universiteit ontslagen zijn omdat zij Dari spreken. Dari zou de academische en sociale taal van Afghanistan zijn, maar de Taliban zouden bezig zijn het Pashto naar voren te schuiven.⁵⁰⁸

De sociale media van de Taliban hanteert meestal beide talen, maar vaker Pashto.⁵⁰⁹

3.1.2 *Mensenrechtenactivisten*

Er bestaat geen vrijheid voor mensenrechtenactivisten in Afghanistan en de dreiging is hoog. Velen zijn daarom zijn gevlucht uit Afghanistan. Onder degenen die gebleven zijn, zijn er personen die het slachtoffer zijn geworden van mensenrechtenschendingen zoals moorden, gedwongen verdwijningen, 'incommunicado' detentie, aanvallen, lastig vallen, mishandeling, (doods)bedreigingen en arrestaties door de Taliban.⁵¹⁰ Uit verschillende bronnen blijkt dat ook familieleden van activisten werden bedreigd en risico liepen op vervolging.⁵¹¹

Volgens een bron liepen mensenrechten- en vrouwenrechtenactivisten het meeste risico op vervolging door de Taliban, in vergelijking met andere groepen. De de facto autoriteiten probeerden grip te krijgen op de activisten omdat ze die zagen als een bedreiging voor hun machtspositie.⁵¹² Een andere bron stelde dat

⁵⁰³ Daarom komen de percentages ook uit boven de honderd procent.

⁵⁰⁴ CIA, *The World Factbook – Afghanistan*, 4 januari 2023.

⁵⁰⁵ RFE/RL, *Afghanistan: Taliban Forced Rift Between Country's Two Main Languages*, 25 januari 2002.

⁵⁰⁶ Juriist, Legal News & Commentary – Reporting the rule of law in a crisis, *Afghanistan dispatches: 'The Taliban are using only Pashtu language in their official communications'*, 18 oktober 2021.

⁵⁰⁷ ANI, *Taliban abolishes Persian language from Supreme Court bill*, 23 april 2023; Hast e Subh Daily, *Taliban's Discriminations Against Persian Words and Expressions*, 23 september 2022.

⁵⁰⁸ AmordadNews, *The Taliban conflicts with the Persian language*, 16 augustus 2022.

⁵⁰⁹ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

⁵¹⁰ Danish Immigration Service, Ministry of Immigration and Integration, *Afghanistan: Taliban's impact on the population*, p.21, juni 2022; Human Rights Council (HRC), Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General, A/HRC/51/6, paragrafen 35 en 85, 9 september 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/340-S/2022/692*, paragraaf 33, 14 september 2022; Amnesty International, *The Rule of Taliban, A Year of Violence, Impunity and False Promises*, 15 augustus 2022.

⁵¹¹ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁵¹² Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

mensenrechtenactivisten en mensen die geheime scholen runnen ook veel gevaar lopen.⁵¹³

Krimpende maatschappelijke ruimte

De VN speciale rapporteur voor mensenrechtensituatie in Afghanistan sprak begin 2023 zijn ernstige bezorgdheid uit over de 'snel krimpende maatschappelijke ruimte' waarbij mensenrechtenverdedigers, maatschappelijke organisaties en journalisten onder enorme druk stonden. Een mensenrechtenactivist beschreef het huidige landschap als volgt: "we kunnen niet meer ademen, als je over burgerruimte, rechten en verantwoordelijkheden spreekt, riskeer je je leven".⁵¹⁴

De de facto autoriteiten beperkten en controleerden de activiteiten van het maatschappelijk middenveld steeds sterker. Mensenrechtenverdedigers zijn het slachtoffer geworden van intimidatie, onder meer door telefoontjes, huisbezoeken, fysieke en verbale aanvallen en willekeurige arrestaties. Hierdoor ontstond een klimaat van angst en een gevoel van wanhoop. Sommige mensenrechtenverdedigers veranderden regelmatig van locatie na bedreigingen door de Taliban. De autoriteiten hadden invallen gedaan bij verschillende maatschappelijke organisaties. Zij hadden de namen en contactgegevens van werknemers en de daaraan verbonden personen opgeëist, soms met inbegrip van familieleden. De Taliban maakten in toenemende mate gebruik van bureaucratische mechanismen om maatschappelijke organisaties te controleren. Hun verzoeken waren onsamenhangend, inconsistent en moeilijk te interpreteren, aldus de rapporteur. Zo vormden bijvoorbeeld openbaarmakingsverplichtingen een groot obstakel voor organisaties die zich opnieuw moesten laten registreren bij het de facto ministerie van Economie.⁵¹⁵

Vijandigheid tegenover mensenrechtenactivisten binnen de samenleving

Volgens een rapport van Freedom House is de vijandigheid tegenover mensenrechtenactivisten genormaliseerd binnen de Afghaanse samenleving. De redenen daarvoor zouden liggen in een combinatie van factoren. Met de machtsovername door de Taliban is het etnocentrisme ofwel Pashtunisie toegenomen. Mensen zouden worden gediscrimineerd op basis van hun religie, etniciteit, gender en leeftijd. Verder groeide de religieuze radicaliteit en het conservatisme. Hierdoor werden activisten het slachtoffer van behandeling die ging van sociale uitsluiting tot aan criminele bestrafing.⁵¹⁶

Mensenrechtenactivisten voelden zich ook binnen de samenleving bedreigd en gedwongen onder de radar te blijven. Conservatieve narratieven verbonden mensenrechtenverdedigers met hoogverraad, ontrouw, immoraliteit, blasfemie en afvalligheid. Er zijn gevallen waarbij 'gewone' Afghaanse burgers samenwerkten met Taliban-actoren. Dit werd soms vrijwillig gedaan, soms uit noodzaak (bijvoorbeeld als strategie om vergelding te voorkomen of uit bescherming). Gemeenschapsleden, vrienden, familieleden en collega's monitoren activisten, verschaffen informatie over mensenrechtenactivisten, of saboteerden hun veiligheid.⁵¹⁷

Ook waren er meldingen van aanvallen van ISKP op mensenrechtenactivisten.⁵¹⁸

Cijfers UNAMA

⁵¹³ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁵¹⁴ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 64-65, 9 februari 2023.

⁵¹⁵ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 64-65, 9 februari 2023.

⁵¹⁶ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, p.17, 19 januari 2023.

⁵¹⁷ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, p.17, 19 januari 2023.

⁵¹⁸ EUSA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.168, augustus 2022.

UNAMA documenteerde twaalf gevallen van arbitraire detentie en drie bedreigingen tegen mensenrechtenactivisten tussen 23 mei 2022 en half september 2022.⁵¹⁹ In de periode tussen 23 augustus 2022 en midden december 2022 legde het zeven gevallen van arbitraire detentie vast en zes gevallen van mishandeling en bedreigingen tegen mensenrechten verdedigers en andere vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld.⁵²⁰ Het is waarschijnlijk dat er meer gevallen zijn.

In januari 2023 berichtte UNAMA dat mensenrechtenactivisten en media nog steeds doelwit waren van de Taliban. Zo werd een professor gearresteerd die zijn diploma op TV had verscheurd nadat het verbod op academisch onderwijs voor vrouwen werd afgekondigd. UNAMA documenteerde 28 gevallen van arbitraire arrestatie en detentie van leden van het maatschappelijk middenveld en mensenrechtenactivisten tussen 7 december 2022 en 27 februari 2023.⁵²¹

AIHRC en andere mensenrechtenmechanismen

Op 17 mei 2022 kondigden de de facto autoriteiten de opheffing van de *Afghanistan Independent Human Rights Commission* aan. Op 26 mei publiceerde de Commissie een persbericht waarin het de opheffing illegaal noemde en verklaarde haar werkzaamheden voort te zetten. De Commissie vaardigde verklaringen uit vanuit ballingschap. De opheffing ontnemt slachtoffers van mensenrechtenschendingen en mishandeling de mogelijkheid dit aan te vechten. Er zijn geen andere geloofwaardige en onafhankelijke lokale mechanismen meer die misstanden kunnen monitoren, documenteren en onder de aandacht van de de facto autoriteiten brengen.⁵²² Volgens de speciale rapporteur waren er geen aanwijzingen dat de Taliban incidenten tegen mensenrechtenactivisten onderzocht of actie ondernam tegen de daders.⁵²³

Ook andere mensenrechtenorganisaties werden opgeheven, zoals bij voorbeeld de gemeenschappelijke commissie ter bescherming van mensenrechtenverdedigers, de anti-folteringscommissie en de commissie voor toegang tot informatie. De meeste organisaties van het maatschappelijk middenveld die zich richten op mensenrechten werden verboden door de Taliban. Sommige opereren nu undercover of vanuit het buitenland. Veel van hen limiteerden hun werkgebied en wijzigden hun koers naar de distributie van humanitaire hulp, om actief te kunnen blijven.⁵²⁴

Vrouwelijke mensenrechtenactivisten

Vrouwelijke mensenrechtenverdedigers liepen een bijzonder groot risico te worden lastiggevallen. Zij ervoeren voortdurende druk van de Taliban, een steeds onveiligere werkomgeving, bewegingsbeperkingen en extra kosten in verband met de mahram-verplichting. Ook werden er represailleaanvallen op vrouwelijke mensenrechtenverdedigers uitgevoerd.⁵²⁵

Uit een onderzoek van Freedom House onder mensenrechtenactivisten bleek dat vrouwen te maken hadden met additionele specifieke problemen. Naast de algemene risico's op vervolging, liepen zij het risico beschuldigd te worden van

⁵¹⁹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/340-S/2022/692*, paragraaf 33, 14 september 2022.

⁵²⁰ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragraaf 37, 7 december 2022.

⁵²¹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, paragraaf 38, 27 februari 2023.

⁵²² Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General, A/HRC/51/6*, paragraaf 86, 9 september 2022.

⁵²³ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.168, augustus 2022.

⁵²⁴ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, p.14, 19 januari 2023.

⁵²⁵ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 64-65, 9 februari 2023; HRW, *Afghanistan: Women Protesters Detail Taliban Abuse*, 20 oktober 2022.

prostitutie of immoraliteit, wat bestraft kan worden met stokslagen of steniging. Een foto naast een buitenlandse man kon al leiden tot een beschuldiging van prostitutie. Vrouwelijke activisten hadden ook seksueel geladen beschuldigingen, intimidatie en laster te verduren.⁵²⁶

Instanties die vrouwelijke activisten konden beschermen, werden gesloten. Het ministerie voor Vrouwenzaken, gender directoraten op ministerieel niveau, afdelingen voor vrouwenbescherming binnen ministeries werden opgeheven. Wetgeving zoals op het gebied van Uitbanning van Geweld tegen Vrouwen, de Toegang tot informatie wet, de wet op ngo's en de media wet werden opgeschort, maar niet officieel afgeschaft.⁵²⁷

Buiten Afghanistan

Uit verschillende bronnen bleek dat mensenrechtenactivisten ook in het buitenland (onder andere Pakistan, Iran en Turkije) werden opgespoord en bedreigd. De Taliban monitorden sociale media en telefoongesprekken. Een activiste werd opgebeld door een onbekende persoon die haar vertelde haar 'mond te houden', anders zou haar familie in Afghanistan problemen krijgen. Ook ontving zij dreigberichten op What's app en Facebook. Sindsdien zorgde ze ervoor dat het adres van haar ouders niet bekend werd bij de Taliban (zij verhuisden steeds naar een nieuwe schuilplaats). Bovendien zweeg ze over bepaalde onderwerpen over de telefoon en andere communicatiemiddelen. Andere activisten deden dit ook. Zij refereerden aan de Taliban met andere benamingen. Ook vertelden zij nooit waar zij zich bevonden en zetten zij de locatiebepaling van hun telefoon uit.⁵²⁸ De Taliban zeiden tegen de ouders van een mensenrechtenactiviste: 'Jullie dochter is geen echte moslim. Als jullie veilig willen zijn, moet jullie de banden met je dochter verbreken.' De activiste werd persoonlijk bedreigd door een Taliban die zich fysiek in hetzelfde land bevond. De Taliban kwamen ook naar publieke locaties, zoals restaurants om mensen te bedreigen.⁵²⁹ Het is niet duidelijk op welke schaal deze bedreigingen hebben plaatsgevonden.

Algemene observaties

De meeste mensenrechtenactivisten in Afghanistan houden zich bezig met (onderzoek naar) mensenrechtenschendingen door de Taliban en andere organisaties. Daarom gelden de algemene observaties over de positie van journalisten ook voor activisten. Voor uitgebreide informatie, zie paragraaf 3.2.1.

Mensenrechtenactivisten en ISKP en andere gewapende groeperingen

Mensenrechten activisten liepen niet alleen risico's van de kant van de Taliban. Volgens een rapport van de EUAA werden er ook aanvallen op mensenrechten strijders door ISKP gemeld.⁵³⁰ Dit is echter moeilijk te verifiëren.

3.1.3 *Journalisten die rapporteren over 'problematische' onderwerpen*

Richtlijnen en regels

De bewegingsvrijheid en vrijheid van meningsuiting van media werden drastisch ingeperkt. Journalisten werden bedreigd, opgepakt en aangevallen. Vele media moesten hun deuren sluiten en veel journalisten werden gedwongen te stoppen met

⁵²⁶ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, p.17, 19 januari 2023.

⁵²⁷ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, p.14, 19 januari 2023.

⁵²⁸ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁵²⁹ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁵³⁰ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.168, augustus 2022.

werken. Dit gold des te meer voor journalisten die rapporteerden over onderwerpen die de Taliban gevoelig achtten. Zie hiervoor ook paragraaf 3.2.1. betreffende vrijheid van meningsuiting.

Volgens de Taliban mochten private media hun werk voortzetten op voorwaarde dat zij 'islamitische waarden respecteren en niet tegen nationale waarden of eenheid ingaan'. Zij stelden hiertoe richtlijnen en regels op, onder andere over onderwerpen die in strijd zouden zijn met de islam en ook over het 'beledigen van nationale persoonlijkheden'. Media moesten hun nieuwsverslagen opstellen in coördinatie met het media bureau van de Taliban.⁵³¹

De Taliban voerden tijdens de verslagperiode steeds meer nieuwe regels in. Een voorbeeld daarvan was de verordening van 19 mei 2022 van het ministerie van Informatie en Cultuur dat vrouwelijke televisie presentatoren hun gezicht moesten bedekken wanneer zij deelnamen aan een uitzending. Op 21 juli 2022 vaardigde emir Akhundzada een verbod uit op 'valse beschuldigingen' tegen de de facto autoriteiten.⁵³² De inlichtingendienst GDI had de media al eerder opgeroepen 'zich te onthouden van het publiceren van fake news en ongefundeerde geruchten'. De mediawet van 2015 bleef van kracht, zie het vorige ambtsbericht. De Taliban zouden een Media Schendingen Commissie instellen die zou moeten toezien op het inacht nemen van 'nationale belangen, islamitische waarden en nationale eenheid' door de media. Dit om 'misverstanden' te voorkomen.⁵³³ Op 23 augustus 2022 werd de Commissie heropgericht door het ministerie van Informatie en Cultuur. Hoewel de reactivering van de commissie op zich een positieve ontwikkeling was, werd de neutraliteit ervan in twijfel getrokken, aldus UNAMA. De leden van de commissie waren immers beampten van de de facto autoriteiten.⁵³⁴ Bovendien namen er geen vrouwen aan deel.⁵³⁵

Veel van de richtlijnen waren vaag en in de praktijk moeilijk op te volgen. De beperkingen zouden door het land heen op verschillende manieren gehandhaafd worden, vooral op provinciaal niveau.⁵³⁶ Er kwamen instructies van verschillende onderdelen van de de facto autoriteiten, zoals het ministerie van Cultuur en Informatie, het GDI, het MPVPV (*Ministry for the Promotion of Virtue and Repression of Vice* ofwel ministerie voor de Promotie van Deugd en Onderdrukking van Ondeugd) en het *Government Media and Information Centre* (GMIC) ofwel media en informatie centrum van de Taliban). Dit leidde tot verwarring onder de journalisten.⁵³⁷

Journalisten moesten zich houden aan steeds veranderende en arbitrair geïnterpreteerde regels en decreten. Deden zij dat niet, dan konden zij het slachtoffer worden van arbitraire detentie en mishandeling.⁵³⁸ Persmedewerkers hadden te maken met fysieke aanvallen, bedreigingen, intimidatie, lastig vallen en gerichte moord. Ook werden media gebeld of gesommeerd te komen voor

⁵³¹ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁵³² General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/340-S/2022/692*, paragrafen 33-34, 14 september 2022.

⁵³³ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁵³⁴ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragrafen 37-39, 7 december 2022.

⁵³⁵ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84*, OHCHR, paragraaf 69, 9 februari 2023.

⁵³⁶ Danish Immigration Service, *Ministry of Immigration and Integration, Afghanistan: Taliban's impact on the population*, pp.19-20, juni 2022.

⁵³⁷ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022; Reporters Sans Frontières (RSF), *Afghanistan*, <https://rsf.org/en/country/afghanistan>

⁵³⁸ Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General, A/HRC/51/6*, paragraaf 78, 9 september 2022.

ondervragingen door de politie of de inlichtingendienst, die gewelddadig konden verlopen.⁵³⁹

Volgens waarnemers werden de MPVPV en het GDI de voornaamste instrumenten van repressie bij het handhaven van de regels.⁵⁴⁰

In juni 2022 richtten de Herat Journalisten associatie en de provinciale afdeling van het Taliban ministerie van Cultuur en Informatie een commissie op ter voorkoming van 'ongewilde arrestaties van journalisten en persmedewerkers'. De drie hoofdoelen van de commissie waren het reguleren van de uitzendingen van audio en video media, het ondersteunen en opkomen voor media rechten en het onderzoeken van overtredingen begaan door de media.⁵⁴¹ Het is onduidelijk hoe het werk van deze organisatie verloopt.

'Verboden' onderwerpen

Journalisten hadden geen vrijheid om zelf te bepalen over welke onderwerpen zij wilden berichten. De Taliban legde dit aan banden. Sommige onderwerpen waren gevaarlijk om over te berichten. Volgens *Reporters sans Frontières* (RSF) waren thema's op het gebied van religie, de status van vrouwen en mensenrechten *off limits*. Volgens een andere bron waren er drie onderwerpen waar de Taliban geen openlijke berichtgeving over tolereerden omdat het hen in een slecht daglicht zou kunnen stellen: ISKP, verzet tegen de Taliban en de productie van opiaten. Een ander noemde de onderwerpen anti-Taliban protesten en arbitraire detentie.⁵⁴² Een volgende bron noemde vrouwenprotesten, mensenrechtenactivisten, verzet en ISKP. Journalisten die hier toch over berichten, lopen het risico te worden gearresteerd of geïntimideerd.⁵⁴³

Buitenland

Ook in het buitenland waren er journalisten en activisten die werden vervolgd en bedreigd door de Taliban, aldus bronnen. Een bron stelde dat het voorgekomen is dat journalisten in ballingschap hun vak niet konden uitoefenen omdat familieleden in Afghanistan vervolgens bedreigd werden.⁵⁴⁴ De Taliban zouden teams hebben die van alles monitoren, van telefoongesprekken tot aan sociale media. Zij zouden bijvoorbeeld nep accounts gecreëerd hebben en geprobeerd hebben bij voorbeeld vrienden te worden op Facebook. Het is voorgekomen dat familieleden problemen kregen wanneer iemand ongewenste content plaatste op sociale media. De Taliban konden de familie dreigen hen iets aan te doen of zelfs te doden.⁵⁴⁵

Familieleden van journalisten

Er werden gevallen gemeld waarbij de Taliban journalisten onder druk zetten door bedreigingen aan het adres van familieleden.⁵⁴⁶ Zie hiervoor de paragraaf *buitenland* hierboven.

Journalisten en ISKP en andere gewapende groeperingen

⁵³⁹ Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General*, A/HRC/51/6, paragraaf 78, 9 september 2022; Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023; Reporters Sans Frontières (RSF), *Afghanistan*, <https://rsf.org/en/country/afghanistan>

⁵⁴⁰ Brookings, *Afghanistan in 2023: Taliban internal power struggles and militancy*, 23 februari 2023.

⁵⁴¹ EUAA, *Afghanistan - Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁵⁴² EUAA, *Afghanistan - Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁵⁴³ EUAA, *Afghanistan - Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022; Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁵⁴⁴ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

⁵⁴⁵ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023; Vertrouwelijke bronnen 4 maart 2023.

⁵⁴⁶ CPJ, *Taliban members beat, threaten, Afghan journalist Saboor Raufi*, 18 augustus 2022.

Er is weinig informatie gevonden over de positie van journalisten in relatie tot ISKP en andere gewapende groeperingen.

Op 11 maart 2023 werd een aanslag gepleegd op een ceremonie om journalisten te eren in Mazar-i-Sharif. Daarbij kwamen twee journalisten om en raakten er vijftien gewond. De aanslag werd opgeëist door IS.⁵⁴⁷

Voor meer informatie over persvrijheid, zie paragraaf 3.2.1.

3.1.4 *Personen die hebben gewerkt met westerse mogendheden of ermee geassocieerd worden*

Onderverdeling verschillende groepen

In de onderstaande paragrafen wordt nader ingegaan op de positie van personen die worden geassocieerd met/gewerkt hebben voor westerse troepen die voorheen in Afghanistan waren dan wel buitenlandse/westerse overheden in zijn algemeenheid dan wel met buitenlandse/westerse organisaties/ bedrijven/personen die voorheen in Afghanistan waren/ nu nog in Afghanistan zijn.

3.1.4.1 *Personen die hebben gewerkt met westerse troepen*

Personen die gewerkt hebben met of geassocieerd werden met westerse troepen werden tijdens de verslagperiode het slachtoffer van wraakacties. Een groot deel van deze personen is ondergedoken of heeft het land verlaten.

Over de grootte van het risico bestaat geen eenduidig beeld. Er zijn volgens een bron veel personen die terug konden gaan naar hun dagelijks leven. Tegelijkertijd geeft deze bron aan dat een persoon die bekend was vanwege zijn werk met buitenlandse troepen meer gevaar loopt lastiggevallen of mishandeld te worden dan anderen. Vaak is hun grootste angst dat iemand hen zal 'verklikken' of een verhaal over ze zal verzinnen omdat ze vanwege een andere reden onenigheid hebben.⁵⁴⁸

In hoeverre een persoon doelwit was van wraakacties en vervolging hing af van verschillende factoren. Volgens een bron waren personen die gewerkt hebben voor de Amerikaanse troepen kwetsbaarder dan degenen die voor de troepen van andere mogendheden gewerkt hebben.⁵⁴⁹ Daarbij zou het ook nog een verschil maken of deze mogendheid actief gewapende strijd heeft geleverd tegen de Taliban. Verder maakte het uit in hoeverre de directe omgeving en de Taliban op de hoogte waren van de voormalige positie van de betrokkene. Dorpsbewoners op plekken waar de buitenlandse troepen zich 'slecht' gedragen zouden hebben tegenover de lokale gemeenschap, zouden meer geneigd zijn om informatie met de Taliban te delen. De Taliban waren doorgaans goed geïntegreerd in de lokale gemeenschappen en wisten daardoor ook goed wie er voor buitenlandse troepen heeft gewerkt.⁵⁵⁰

Een andere factor bij mogelijke vervolging vormden individuele omstandigheden zoals de voorgaande baan, werkgever, familie achtergrond van een persoon of een persoonlijke dan wel tribale vendetta. Leden van families die al problemen met de Taliban hadden, waren kwetsbaarder. Er was geen eenduidige informatie beschikbaar of het een verschil maakte of de persoon een hogere of een lagere functie bekleedde. Sommige bronnen zeiden dat hooggeplaatste personen meer risico liepen, andere zeiden dat iedereen gevaar liep. Personen in rurale gebieden

⁵⁴⁷ RSF, *Mazar-i-Sharif bombing – "biggest attack" on Afghan journalists in months*, 14 maart 2023.

⁵⁴⁸ Vertrouwelijke bron 29 juni 2023.

⁵⁴⁹ Danish Immigration Service, *Ministry of Immigration and Integration, Afghanistan: Taliban's impact on the population*, pp.14-15, juni 2022.

⁵⁵⁰ Danish Immigration Service, *Ministry of Immigration and Integration, Afghanistan: Taliban's impact on the population*, p. 18, juni 2022.

zouden minder risico lopen, maar dat zou verband houden met hun rang; voormalig hooggeplaatste militairen woonden vaker in stedelijke gebieden.⁵⁵¹

In een rondvraag van de *Association of Wartime Allies*⁵⁵² onder Afghaanse tolken en andere voormalige medewerkers van de VS, verklaarde de helft van de respondenten dat de Taliban ze op een zeker moment ondervraagd en of vastgezet hadden. Bijna allemaal waren ze bang om hun huis te verlaten (97%) velen van hen hadden daardoor een medische behandeling overgeslagen omdat zij niet naar buiten durfden (86%).⁵⁵³ Een groot deel was ondergedoken of had het land verlaten.⁵⁵⁴

3.1.4.2 *Personen die hebben gewerkt met internationale/westerse ngo's en VN-organisaties*

De Taliban hebben na de machtsovername aangegeven dat mensen die voor ambassades, internationale organisaties en ngo's gewerkt hebben niet vervolgd zullen worden. Volgens een bron van de Deense immigratiedienst had het, als zo iemand lastig gevallen of mishandeld werd, vaak meer met zaken in hun persoonlijke of familieachtergrond te maken dan hun werkgever. Wel zouden Afghanen die voor ngo's of internationale organisaties werkten vaak slecht behandeld worden bij checkpoints vanwege hun vermeende verbondenheid met vreemde mogendheden. Een andere bron gaf aan dat voormalige medewerkers van internationale ngo's als zodanig geen doelwit vormden. Weer een andere bron gaf aan dat er voorbeelden waren van ngo medewerkers die waren aangevallen tijdens het uitdelen van hulpgoederen. De Taliban zijn vaak onderdeel van de lokale gemeenschappen en weten daarom wie er banden hebben met ngo's. Er zijn berichten dat gedurende huiszoekingen ngo-medewerkers hard aangepakt werden door de Taliban. De mate van harde aanpak hing meestal af van de Taliban commandant die de leiding had.⁵⁵⁵

Een bron noemde een voorbeeld van een vrouw die voor een ingo werkte en het land moest ontvluchten. De Taliban zeiden tegen haar: 'Jouw inkomen is in dollars, dus we zullen je vervolgen'. Bij huiszoekingen verstopte ze haar Engelse keyboard en documenten van haar werk. Ze verwijderde foto's, literatuur en muziek van haar mobiele telefoon.⁵⁵⁶

3.1.4.3 *Personen die hebben gewerkt voor westerse overheden onder andere als bewakers, juridische medewerkers, koks, chauffeurs*

Veel personen die werkten bij buitenlandse ambassades, hebben het land verlaten. Zoals ook in het vorige ambtsbericht beschreven, is de mate waarin degenen die zijn achtergebleven, risico lopen om slachtoffer te worden van geweld door de Taliban of andere actoren onduidelijk. De Taliban hebben aangegeven dat mensen die voor ambassades werkten niet vervolgd zullen worden. Tegelijkertijd kan niet uitgesloten worden dat de Taliban weten wie er banen als tuinman of klusjesman op de ambassades heeft gehad. Dit omdat de Taliban doorgaans een goed netwerk hebben binnen lokale gemeenschappen, met name in rurale gebieden.

⁵⁵¹ Danish Immigration Service, *Ministry of Immigration and Integration, Afghanistan: Taliban's impact on the population*, p. 18, juni 2022.

⁵⁵² Dit is een Amerikaanse ngo die zich inzet om Afghaanse individuen te helpen bij het verkrijgen van een Special Immigrant Visa (SIV).

⁵⁵³ Association of Wartime Allies (AWA), *The Left Behind Afghans - Focus on Women*, p.2, 1 juni 2022.

⁵⁵⁴ TRT World, YouTube, *One year under Taliban: Forgotten interpreters in hiding*, 31 augustus 2022.

⁵⁵⁵ Danish Immigration Service, *Ministry of Immigration and Integration, Afghanistan: Taliban's impact on the population*, pp. 18-19, juni 2022.

⁵⁵⁶ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

Er werd geen concrete informatie gevonden over de veiligheid van voormalige bewakers van ambassades. Een deel van hen heeft deze functie ook nog na de machtsovername van de Taliban vervuld, voor zover bekend zonder incidenten.⁵⁵⁷

3.1.4.4 *Fixers die hebben gewerkt voor westerse journalisten*

Fixers die werkten voor westerse journalisten waren over het algemeen ook zelf werkzaam als lokale journalist. Hierdoor liepen zij dubbel gevaar. Ten eerste omdat zij voor een westerse journalist hebben gewerkt en ten tweede omdat zij zelf journalist waren. De omstandigheden voor lokale journalisten waren slecht, zij werden bedreigd, geïntimideerd, geslagen en soms gevangengenomen. Voor een uitgebreide beschrijving van de omstandigheden van journalisten, zie paragraaf 3.2.1.

De Taliban stonden vijandig tegenover onafhankelijke journalisten (wat fixers vaak waren). Zij noemden onafhankelijk Afghaanse journalisten 'gehuurde spreekbuizen' voor de vorige regering en voor de VS. Een hoge functionaris van de Taliban schreef: "een gehuurde journalist is gevaarlijker⁴³⁵ dan honderd *Arbaki* (lokale politie/paramilitairen). Ik betwijfel de geloofsvastheid van hen die journalisten niet doden. Dood de gehuurde journalisten. Controleer de media."⁵⁵⁸

Onder de journalisten die zijn geslagen en vastgezet door de Taliban, waren vele fixers en vertalers die werkten met buitenlandse journalisten en nieuwsbronnen. Volgens een rapport van Al Jazeera werden buitenlandse journalisten heel anders behandeld dan lokale. Een Canadese journalist schreef op Twitter dat er sprake was van dubbele standaarden. Hijzelf werd door de Taliban met alle égarde behandeld en er werden veiligheidsmaatregelen voor hem getroffen.⁵⁵⁹ Dit terwijl lokale journalisten mishandeld en bedreigd worden.

3.1.4.5 *Personen die zich 'westers' gedragen of kleden*

In Afghanistan is het doorgaans de gewoonte om traditionele kleding te dragen. Er zijn slechts weinig mensen die zich westers kleden. Volgens een bron zou het mogelijk zijn om een pak met stropdas te dragen naar kantoor. Het niet-hebben van een baard zou een groter probleem zijn. In overheidsinstellingen draagt vrijwel iedereen traditionele kleding, wellicht met een tulband erbij. Alleen op het ministerie van Buitenlandse Zaken zou meer westerse kleding te zien zijn. Een Taliban die een hoge positie nastreeft, kan maar beter geen pak dragen, aldus een bron. Op straat in de dorpen zou de onverdraagzaamheid qua kleding groter zijn. Belangrijker dan de kleding zou echter het gedrag van een persoon zijn en aanpassing aan sociaal-culturele normen.⁵⁶⁰ Personen die gezien konden worden als 'verwesterd', konden bedreigd worden door de Taliban, familieleden of burens.⁵⁶¹

Zie ook paragraaf 3.1.9.11 over 'verwesterde' meisjes en vrouwen en paragraaf 5.1.7.1.4 over teruggkeer na verblijf van een kortere of langere periode in een westers land.

⁵⁵⁷ Vertrouwelijke bron 29 juni 2023.

⁵⁵⁸ Al Jazeera Media Institute, *Al Jazeera Media Review- Kill the rented journalists' - the reality of life for local journalists and fixers left behind in Afghanistan*, 1 april 2022.

⁵⁵⁹ Al Jazeera Media Institute, *Al Jazeera Media Review- Kill the rented journalists' - the reality of life for local journalists and fixers left behind in Afghanistan*, 1 april 2022; @mattaikins, 9 september 2021, <https://twitter.com/mattaikins/status/1435951875216461828>

⁵⁶⁰ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁵⁶¹ EUSA, Country Guidance: Afghanistan, p. 78, januari 2023.

3.1.5

Etnische groepen en minderheden

Afghanistan is een etnisch en linguïstisch divers land. De Afghaanse grondwet – die van kracht was onder de vorige regering - erkende veertien etnische groepen (Pashtuns (ofwel Pathanen), Tadzjiekken, Hazara's, Oezbeken, Turkmenen, Baloch, Pashayi's, Nuristani's, Aimaq, Arabieren, Kirgiezen, Qizilbash, Goejar, en Brahwui). De Pashtuns vormen de grootste etnische groep. Schattingen over het percentage Pashtuns op de totale bevolking lopen uiteen van 32-42%. Zij worden gevolgd door de Tadzjiekken (27%), de Oezbeken (9%), de Hazara's (7%), de Turkmenen (3%), de Aimaq en de overige groepen. Deze cijfers zijn schattingen.⁵⁶² Er zijn nog veel meer minderheden in Afghanistan. In Afghanistan is politieke loyaliteit van oudsher sterk gebonden aan etniciteit en religie, en in het verleden hebben strijdende partijen etniciteit gebruikt om hun machtspositie te versterken en militaire doelen te behalen. Op nationaal niveau geldt – net als onder voorgaande regeringen – dat de Pashtuns, als grootste etnische groep de grootste politieke en economische macht hebben. Gedurende de laatste twintig jaar waren alle Afghaanse presidenten Pashtun. De wortels van de Taliban liggen ook binnen deze bevolkingsgroep.⁵⁶³

De Afghaanse president en de voormalige regering in Kabul hadden in de praktijk weinig invloed in de regio's, waar machtige personen uit de dominante lokale etnische groep veelal de dienst uitmaakten. Leaders van dominante etnische groepen gebruikten regelmatig etniciteit en etnische tegenstellingen om hun macht en invloed te versterken. Zij deden dit bijvoorbeeld door zich op te werpen als beschermers van een groep en mensen met dezelfde etnische achtergrond te voorzien van land, banen of opdrachten. Dit was gebruikelijk bij vrijwel alle etnische groepen en gebeurde op alle niveaus. Individuen van een minderheidsgroep in een bepaald gebied liepen daarom het risico op achterstelling en discriminatie. Dit gold ook voor Pashtuns in gebieden waar zij de minderheid vormden.⁵⁶⁴

Etniciteit was niet altijd de reden van achterstelling van individuen, achterstelling kon ook een religieuze, een economische of andere oorzaak hebben. Omdat etnische en religieuze identiteit vaak overlappen, was het in veel gevallen lastig om te bepalen of er een etnische of religieuze oorzaak aan maatschappelijke spanningen ten grondslag lag. Ten slotte was het ook mogelijk dat binnen etnische groepen rivaliteit ontstond tussen clans; zij vormen niet automatisch een homogene groep.⁵⁶⁵ Dit geldt ook voor de Pashtuns en daarmee voor de Taliban. Historisch gezien hebben Hazara's het meest onder achterstelling en discriminatie geleden (voor meer details, paragraaf 3.1.6.2).

Dominantie van Pashtuns en 'Pashtunisie'

De Taliban zijn een beweging die voornamelijk bestaat uit Pashtuns, wat wordt gereflecteerd in het leiderschap en de de facto regering. Ook lijken er op lokaal niveau bestuursfuncties te zijn verdeeld onder Talibanaanhangers van lokale etnische groepen.⁵⁶⁶ Voor meer details over de samenstelling van de interim-regering onder het Talibanbewind, zie paragraaf 1.1.2.

Sommige analisten en leden van minderheidsgroepen gaan nog een stap verder en menen dat de Taliban bezig zijn met een proces van 'Pashtunisie'. Hogere functies

⁵⁶² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Afghanistan*, maart 2022, pp.94-95; World Directory of Minorities and Indigenous Peoples, *Afghanistan*, <https://minorityrights.org/country/afghanistan/>, voor het laatst geraadpleegd op 21 maart 2023.

⁵⁶³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Afghanistan*, maart 2022, pp.94-95.

⁵⁶⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Afghanistan*, maart 2022, pp.94-95.

⁵⁶⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Afghanistan*, maart 2022, pp.94-95.

⁵⁶⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen Ambtsbericht Afghanistan*, maart 2022, pp.94-95.

op het nationale niveau zouden slecht toegankelijk zijn voor niet-Pashtuns, laat staan posities met een besluitvormende rol.⁵⁶⁷

3.1.5.1 *Belangrijkste etnische groepen*

Tadzjeken

De Tadzjeken zijn qua grootte de tweede groep na de Pashtuns, ongeveer 27% van de Afghaanse bevolking. Zij maakten een groot deel van de Afghaanse elite uit. Omdat zij vaak rijker en beter opgeleid zijn dan andere groepen, hadden zij doorgaans politieke invloed in Afghanistan. Ahmad Massoud is Tadzjiek en een belangrijke politieke en militaire persoon, die een hoge positie had in de regering Ghani.⁵⁶⁸ Massoud is de leider van het NRF en zijn strijders in Panjshir waren de laatsten die stand hielden tegen de Taliban. Na de machtsovername is Massoud vertrokken, volgens geruchten houdt hij zich schuil in buurland Tadzjikistan. Etnische Tadzjeken wonen voornamelijk in het noorden, noordoosten en westen van Afghanistan en hebben nauwe banden met de Tadzjeken in het buurland.⁵⁶⁹

Oezbeken

Oezbeken maken ongeveer 9% uit van de Afghaanse bevolking. Er zijn anekdotische voorbeelden van problemen die Oezbeken ondervinden op basis van hun etniciteit.⁵⁷⁰ Op 19 december 2022 hielden inwoners van de provincie Sar-e Pol een demonstratie tegen hun uitzetting en het afnemen van grondgebied in acht dorpen door de Taliban. De bewoners, met name Oezbeken en Tadzjeken, zouden met geweld bedreigd zijn als zij de bevelen om te vertrekken niet zouden opvolgen.⁵⁷¹ Ook voor de verslagperiode waren er enkele voorvallen van discriminatie tegen Oezbeken.⁵⁷² Oezbeken zijn niet vertegenwoordigd op nationaal niveau, er zouden wel Oezbeekse gouverneurs zijn.⁵⁷³

Turkmenen

Ongeveer 3% van de Afghaanse bevolking is Turkmeens. Er zijn anekdotische aanwijzingen dat Turkmenen problemen ondervinden op basis van hun etniciteit. Ook voor de verslagperiode waren er enkele voorvallen van discriminatie tegen Turkmenen.⁵⁷⁴

Hazara's

Zie paragraaf 3.1.6.2

3.1.6 *Sjiieten en Hazara's*

⁵⁶⁷ Brookings, *Afghanistan in 2023: Taliban internal power struggles and militancy*, 23 februari 2023.

⁵⁶⁸ World Directory of Minorities and Indigenous Peoples, *Afghanistan – Tajiks*, Afghanistan, <https://minorityrights.org/minorities/tajiks/>, voor het laatst geraadpleegd op 21 maart 2023.

⁵⁶⁹ World Directory of Minorities and Indigenous Peoples, *Afghanistan – Tajiks*, Afghanistan, <https://minorityrights.org/minorities/tajiks/>, voor het laatst geraadpleegd op 21 maart 2023.

⁵⁷⁰ Vertrouwelijke bron 23 april 2023.

⁵⁷¹ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 48 en 49, 9 februari 2023.

⁵⁷² RFE/RL, *Taliban Accused Of Forcibly Evicting Ethnic Uzbeks, Turkmen In Northern Afghanistan*, 9 december 2021; WSJ, *Afghanistan's Taliban Battle Rebellion by Ethnic Minority Fighters*, 14 januari 2022.

⁵⁷³ Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

⁵⁷⁴ RFE/RL, *Taliban Accused Of Forcibly Evicting Ethnic Uzbeks, Turkmen In Northern Afghanistan*, 9 december 2021.

3.1.6.1 *Sjiieten*

Volgens schattingen is 10 tot 15 procent van de Afghaanse bevolking sjiitisch, tussen de 3,6 en 5,4 miljoen mensen. Het aantal moslims bedraagt tussen 99 en 100 procent van het land.⁵⁷⁵

Het merendeel van de Afghaanse sjiieten, ongeveer 90 procent, bestaat uit etnische Hazara's. Niet alle Hazara's zijn sjiieten en er bevinden zich ook sjiieten onder andere etnische groepen zoals de Qizilbash. Ook onder de overwegend soennitische Tadzjiekken zijn er sjiieten zoals de Imami-Tadzjiekken in West-Afghanistan en de Badakshan Tadzjiekken. Er is een sjiitische clan binnen de Pashtun, de Turi. Sayeds/Sadat zijn er zowel onder sjiieten als soennieten en kunnen voorkomen onder alle etnische groepen, dus ook onder de sjiitische Hazara's.⁵⁷⁶ Omgerekend betekent dit dat er in Afghanistan tussen de 360.000 en 540.000 sjiieten zijn die geen Hazara zijn.

De meeste sjiieten wonen in Centraal-Afghanistan, de traditionele leefgebieden van de Hazara's (de provincies Bamyan, Daikundi en Ghor en delen van Ghazni, Uruzgan, Parwan en Maidan Wardak). De grootste stad in deze regio, Bamyan, is bijna geheel sjiitisch. Verhoudingsgewijs herbergt buiten Centraal-Afghanistan de stad Herat het grootste aandeel sjiieten. Ook zou een groot deel van de bevolking van Kabul sjiitisch zijn. De wijk Dasht-e-Barchi in het westen van Kabul geldt als een Hazara- of sjiitische wijk. De stad Mazar-i-Sharif, in de provincie Balkh, herbergt ook een relatief groot aantal Hazara's en andere sjiieten. Daarnaast wonen er kleinere aantallen Hazara's in andere Afghaanse steden en provincies zoals Farah, Logar en Kandahar.⁵⁷⁷

Aanslagen ISKP

De extremistische groepering ISKP beschouwt sjiitische moslims als afvalligen, waardoor zij een legitiem doelwit zijn om te doden.⁵⁷⁸ Bij rapportages over aanvallen op sjiitische doelwitten wordt meestal niet gespecificeerd of de slachtoffers Hazara's of sjiieten met een andere etnische achtergrond waren. Vóór de verslagperiode (maar na de machtsovername) werd melding gemaakt van aanslagen op sjiieten in gebieden die niet gedomineerd werden door Hazara's.⁵⁷⁹ Tijdens de verslagperiode werd in de rapporten van de VN meestal niet gespecificeerd tot welke etnische groep de slachtoffers behoorden, afgezien van de Hazara's. Wel werd bezorgdheid geuit over 'Hazara's en andere sjiitische moslims'. Zo stelde de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan zeer bezorgd te zijn over de aanhoudende bedreigingen en aanvallen, zowel fysiek als verbaal, tegen religieuze minderheden, waaronder de Hazara sjiieten en andere sjiitische moslims, en tegen Sikh- en soefigroepen. Van 30 augustus 2021 tot 30 september 2022 vielen bij 22 geregistreerde aanvallen op burgers ten minste 334 doden en 631 gewonden. Hiervan waren 16 aanvallen, waaronder 3 tegen onderwijsfaciliteiten, specifiek gericht tegen de Hazara-bevolking. Zowel de Hazara's als andere sjiitische minderheden hebben last van een negatief imago in de samenleving en zijn het doelwit van extremistische groeperingen.⁵⁸⁰ Daarom kan de (veiligheids)situatie van beide groepen vergelijkbaar zijn.⁵⁸¹ Voor een overzicht van de aanslagen tijdens de verslagperiode, zie paragraaf 1.1.5.

⁵⁷⁵ CIA, *The World Factbook – Afghanistan*, 4 januari 2023, voor het laatst geraadpleegd op 7 februari 2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/afghanistan/#people-and-society>

⁵⁷⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, maart 2022; Naval Postgraduate School, *Programme for Culture and Conflict Studies, Ethnic Identity and Genealogies*, geraadpleegd 20 juni 2023.

⁵⁷⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, p.102, maart 2022.

⁵⁷⁸ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.144 augustus 2022.

⁵⁷⁹ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.143 augustus 2022.

⁵⁸⁰ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 36, 9 februari 2023.

⁵⁸¹ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

Omdat het merendeel van de Afghaanse sjiieten Hazara is, is het lastig om te onderscheiden of discriminatie en geweld tegen sjiieten wordt ingegeven door religieuze of etnische motieven, of dat het een combinatie van beide betreft.

Ashura 8 augustus 2022

Ashura is een traditionele sjiitische feestdag die in 2022 op 8 augustus viel.⁵⁸²

In het rapport van USDOS over godsdienstvrijheid worden bij de beschrijving van Ashura in 2022 Hazara's en andere sjiitische minderheden apart benoemd. Tijdens deze viering viel ISKP aan 'op verschillende locaties in Kabul die door Hazara's en andere sjiieten werden gedomineerd'. Het rapport stelt dat de Taliban de Ashura feestdag officieel afschaften als publieke feestdag en dat er theestalletjes vernield werden.⁵⁸³ De EUAA noemt echter in een rapport dat de Taliban het de sjiieten toestond om hun religieuze ceremonies uit te voeren, zoals de jaarlijkse Ashura-viering.⁵⁸⁴

Bescherming Taliban

Volgens de EUAA zouden de Taliban beloofd hebben om de Hazara gemeenschap te beschermen en zouden er Taliban leden sjiitische moskeeën hebben bewaakt.⁵⁸⁵

In de praktijk wordt deze bescherming niet altijd geboden. De situatie was vergelijkbaar met die van Hazara's. Zie hiervoor de beschrijving in paragraaf 3.1.6.2.

3.1.6.2 Hazara's

Discriminatie en geweld tegen Hazara's

De Hazara's zijn de bevolkingsgroep in Afghanistan die traditioneel het meest te lijden had onder discriminatie, vooroordelen, racisme en etnisch geweld, aldus verschillende bronnen.⁵⁸⁶ Deze rancune was gebaseerd op etniciteit en/of religie.⁵⁸⁷ De Hazara's vormen een gemakkelijk te identificeren doelwit omdat zij herkenbaar zijn aan hun Centraal-Aziatische uiterlijk.

Sinds de machtsovername door de Taliban zijn de historisch sterke anti-Hazara sentimenten nog steeds aanwezig. Volgens een bron zou de houding van de Taliban deze lang bestaande anti-Hazara sentimenten kunnen bestendigen en legitimeren.⁵⁸⁸

Volgens een bron zouden ISKP de Hazara's als doelwit kiezen om religieuze redenen (omdat ze sjiieten zijn) en worden ze negatief bekeken door de Taliban om zowel religieuze als etnische/tribale redenen.⁵⁸⁹ Omdat religieuze en etnische identiteiten vaak nauw verbonden zijn, is het moeilijk om incidenten te categoriseren als slechts gebaseerd op een religieuze identiteit, aldus USDOS.⁵⁹⁰

⁵⁸² Tijdens Ashura wordt Husayn ibn Ali herdacht, kleinzoon van de profeet Mohammed en de derde sjiitische imam. Gelovigen herdenken zijn leven en sommigen praktiseren zelfkastijding. Wanneer mogelijk wordt een traditionele Ashura-processie gehouden. Tijdens deze optocht lopen in het zwart geklede gelovigen door de straten, terwijl zij zichzelf op de borst slaan. Ashura (ook wel Ashoera) wordt gehouden op de tiende dag van Muharram, de eerste maand van de moslimkalender.

⁵⁸³ USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Afghanistan*, Section IV, mei 2023.

⁵⁸⁴ EUAA, *Country Guidance: Afghanistan*, par. 3.14.2, januari 2023.

⁵⁸⁵ EUAA, *Country Guidance: Afghanistan*, par. 3.14.2, januari 2023.

⁵⁸⁶ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 33, 9 februari 2023.

⁵⁸⁷ Vertrouwelijke bron 28 september 2022.

⁵⁸⁸ Vertrouwelijke bron 28 september 2022.

⁵⁸⁹ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁵⁹⁰ USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Afghanistan*, p.2 mei 2023.

Volgens USDOS worden Hazara's vanuit de maatschappij onder meer gediscrimineerd in de vorm van afpersing door het heffen van illegale belastingen, gedwongen arbeid, fysieke mishandeling en vastzetting.⁵⁹¹ Ook noemt het USDOS dat vanuit de Hazara gemeenschap berichten waren ontvangen van discriminatie bij de toelating tot universiteiten of bij het werken voor de publieke sector.⁵⁹²

In het dagelijks leven worden volgens een bron bij vergelijkbare conflicten Hazara's vaak nog harder getroffen. Wanneer iemand tegelijkertijd een voormalige ANDSF soldaat is en ook nog Hazara, zou hij dubbel risico lopen.⁵⁹³

Aanslagen ISKP op Hazara's

Tijdens de verslagperiode heeft ISKP aanvallen gepleegd waarbij Hazara's op publieke plaatsen het doelwit waren. In het rapport van de VN speciale rapporteur voor mensenrechtensituatie in Afghanistan, wordt gesteld dat 16 van de 22 aanvallen op burgers, aanvallen op Hazara's betrof. Dit ging om de periode tussen 30 augustus 2021 en 30 september 2022. Drie aanslagen waren op onderwijsinstellingen.⁵⁹⁴

ISKP eiste de verantwoordelijkheid op voor verschillende bomaanslagen en gewapende aanvallen tegen Hazara's in 2022, waarbij tenminste 700 personen gedood en gewond raakten. Op 19 april 2022 claimde ISKP een zelfmoordaanslag op een middelbare school in Dasht-e-Barchi waarbij 20 studenten, leraren en staf gewond of gedood werden.⁵⁹⁵

ISKP eiste ook de verantwoordelijkheid op voor een aanslag 2 dagen later op de sjiitische Seh Dokan moskee, gelegen in een overwegend Hazara wijk in Mazar-i-Sharif. Daarbij werden 31 personen gedood en raakten 87 gewond. Op 27 april doodden ongeïdentificeerde schutters 5 Hazara's op weg naar de Dare-Suf steenkoolmijn in Samangan.⁵⁹⁶

Een aanslag op 30 september 2022 op het Kaaj onderwijscentrum in de wijk Dasht-e-Barchi in Kabul doodde 54 personen en verwondde er 114. De meeste slachtoffers waren jonge vrouwen en meisjes tussen 14 en 22 jaar, die studeerden voor hun toegangsexamen voor de universiteit.⁵⁹⁷

Er was veel kritiek op het op gang komen van nooddiensten om slachtoffers te helpen. Journalisten zouden verhinderd zijn over de aanslag te berichten. De rapporteur ontving berichten dat de Taliban 30 Hazara vrouwen van de Kabul Universiteit stuurden. Zij waren deel van een groep van 60 Hazara vrouwen die een protestactie wilden uitvoeren over de aanval.⁵⁹⁸

De verantwoordelijkheid voor de aanslag is nog steeds niet opgeëist. Wel berichtten de Taliban op 22 oktober 2022 dat zij 6 daders hadden geïdentificeerd en geëxecuteerd. Dit zouden allen ISKP strijders zijn die verantwoordelijk waren voor de aanval op het Kaaj centrum en andere terroristische aanslagen.⁵⁹⁹

⁵⁹¹ USDOS, Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan, Section VI, 20 maart 2023.

⁵⁹² USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Afghanistan*, mei 2023.

⁵⁹³ Vertrouwelijke bron 28 september 2022.

⁵⁹⁴ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 36, 9 februari 2023.

⁵⁹⁵ Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁵⁹⁶ Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁵⁹⁷ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 36, 9 februari 2023.

⁵⁹⁸ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 37, 9 februari 2023.

⁵⁹⁹ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 38, 9 februari 2023.

Bescherming door de Taliban

De Taliban verklaarden publiekelijk dat zij de Hazara's willen beschermen en een veilige situatie voor ze willen creëren. Er is de Taliban veel aan gelegen dit ook te doen, omdat zij naar de buitenwereld willen uitdragen dat zij Afghanistan vrede en stabiliteit hebben gebracht.

Dorpsoudsten, vertegenwoordigers en activisten uit het maatschappelijk middenveld van Hazara's hebben bij verschillende gelegenheden bescherming door de Taliban aangevraagd. Daarbij vroegen zij ook om bescherming van onderwijscentra. De autoriteiten hebben niet behulpzaam gereageerd. Tijdens de vorige regering kregen onderwijscentra wapenvergunningen om zichzelf te beschermen. De Taliban hebben sindsdien deze wapens ingenomen zonder een andere vorm van veiligheid of bescherming te bieden. Wel zouden de Taliban bezig zijn met antiterrorisme maatregelen tegen ISKP.⁶⁰⁰ Volgens bronnen doen de Taliban niet veel om de Hazara's te beschermen.⁶⁰¹ Volgens HRW falen de Taliban om veiligheid te bieden aan bevolkingsgroepen die risico lopen. Ook bieden zij te weinig medische en andere hulp aan slachtoffers en de betrokken families. Dit verergert het lijden door de aanvallen, aldus HRW.⁶⁰²

Een bron suggereerde dat het wel zou voorkomen dat de Taliban de schuld van aanvallen op Hazara's in de schoenen van ISKP schuift.⁶⁰³ Het is niet mogelijk dit te verifiëren.

Politieke vertegenwoordiging

Ten tijde van de Islamitische Republiek waren er enkele Hazara's die een hoge positie in het leger of politiek hadden. Sinds de machtsovername door de Taliban zijn Hazara's nauwelijks politiek vertegenwoordigd. Er zijn geen Hazara ministers, wel zouden er een paar plaatsvervangers zijn, enkele gouverneurs (een in Bamyan) en een politiechef.⁶⁰⁴ Deze personen werden meestal door de Taliban aangesteld als beloning voor verdiensten tijdens de strijd.⁶⁰⁵ Ook andere niet-Pashtun etnische groepen zijn nauwelijks politiek vertegenwoordigd sinds de machtsovername.

Situatie Hazara's in vergelijking met vóór de machtsovername

Volgens UNAMA waren er veel aanvallen, waaronder zelfmoordaanslagen en geïmproviseerde explosieven op burgers, gericht tegen sjiitische moslims, met name etnische Hazara's. Dit kwam overeen met de waargenomen trend van de afgelopen jaren. Ook meldde het een heropleving van dergelijke aanslagen tegen de Hazara-gemeenschap, waarvoor ISIS-K meestal de verantwoordelijkheid opeiste.⁶⁰⁶

Volgens een bron is de situatie van Hazara's duidelijk slechter dan vóór de machtsovername. Zij worden nog steeds gediscrimineerd in de samenleving, waren doelwit van een groter aantal aanslagen dan voorheen en kunnen niet rekenen op daadwerkelijke bescherming door de overheid.⁶⁰⁷

Volgens een andere bron waren er sinds de machtsovername meer aanvallen van ISKP op Hazara's. Deels was dat omdat sjiieten en Hazara's een principiële doelwit zijn. Deels zou dat zijn omdat ze de Taliban dwars wilden zitten, die immers publiekelijk verklaard hebben de Hazara's te zullen beschermen. Deze 'bescherming' zouden de Taliban niet beloofd hebben uit barmhartigheid, maar vanwege hun imago.⁶⁰⁸

⁶⁰⁰ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 39, 9 februari 2023.

⁶⁰¹ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023.

⁶⁰² Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁶⁰³ Vertrouwelijke bron 28 september 2022; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁶⁰⁴ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

⁶⁰⁵ Vertrouwelijke bron 28 september 2022.

⁶⁰⁶ USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Afghanistan*, mei 2021.

⁶⁰⁷ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁶⁰⁸ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

Huisuitzettingen Hazara's en andere minderheidsgroepen.

Er waren meldingen van gevallen waarbij veiligheidstroepen die geassocieerd werden met de Taliban Hazara's en andere groepen uit hun huizen en boerderijen zetten. Vaak kregen zij maar een paar dagen om te vertrekken en hadden zij geen gelegenheid om formeel te protesteren. Op 19 december 2022 hielden inwoners van de provincie Sar-e Pol een demonstratie tegen hun uitzetting en het afnemen van grondgebied in acht dorpen door de Taliban. De bewoners, met name Oezbeken en Tadzjiekken, zouden met geweld bedreigd zijn als zij de bevelen om te vertrekken niet zouden opvolgen.⁶⁰⁹

De Taliban stelden in oktober 2022 dat de hoogste leider een decreet had uitgevaardigd dat landroof zou moeten voorkomen. Er zouden een commissie en een speciale rechtbank zijn ingesteld om het decreet te implementeren.⁶¹⁰ Rivaliteit om grond en huizen komt historisch voor in bepaalde delen van Afghanistan, waarbij conflicten tussen etnische groepen en stammen vaak opspelen.

3.1.7 Niet praktiserende moslims

In het Islamitische Emiraat bestond veel sociale controle op het belijden van godsdienst. De politie en het MPVPV controleerden of mensen bidden. Zo verifieerden zij tijdens de gebedstijden op straat en in winkels of mensen aan het bidden zijn. Mensen die niet baden, werden geïntimideerd. Ook controleerden mensen elkaar of zij wel gaan bidden. Niet-praktiserende moslims kozen er vaak voor om net te doen alsof zij hun geloof belijden. Dit om problemen te voorkomen.⁶¹¹

3.1.8 Niet-moslims

Binnen het Islamitische Emiraat bestond er van overheidswege geen begrip of tolerantie voor het niet volgen van het islamitische geloof. De Taliban zien personen die de islam verlaten hebben als afvalligen. Hierop staat de doodstraf.⁶¹² Volgens een bron zullen daarom personen die atheïst zijn daar niet openlijk voor uitkomen. Zelfs in kringen van Afghaanse diaspora zullen zij hier voorzichtig mee zijn.⁶¹³ Volgens een bron waren mensen vaak strenger tegenover andere moslims dan tegenover bijvoorbeeld christenen. Zij zijn meer bezig om te controleren wie er 'slechte moslims' zijn dan zich bezig te houden met niet-moslims'.⁶¹⁴

3.1.9 Vrouwen

Sinds de machtsovername door de Taliban, hebben zij de rechten van vrouwen en meisjes steeds verder ingeperkt. De elkaar opvolgende verordeningen van de Taliban met steeds weer nieuwe verboden vormden een neerwaartse spiraal van inperkingen. De regels zorgden ervoor dat Afghaanse vrouwen praktisch niet meer kunnen deelnemen aan de Afghaanse samenleving. Voorbeelden hiervan zijn de verboden om aan de universiteit te studeren, voor ngo's te werken en de verplichting van het hebben van een mahram voor langere reizen. De VN speciale

⁶⁰⁹ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 48 en 49, 9 februari 2023.

⁶¹⁰ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 48 en 49, 9 februari 2023.

⁶¹¹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

⁶¹² HRW, *Testimony to the US Commission on International Religious Freedom*, 24 augustus 2022.

⁶¹³ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁶¹⁴ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan en andere VN experts stelden dat de maatregelen kunnen neerkomen op vervolging op grond van geslacht, wat een misdaad tegen de menselijkheid is.⁶¹⁵ Op 19 juni 2023 noemden de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan en de VN werkgroep tegen discriminatie van vrouwen en meisjes in een gezamenlijk rapport de situatie van meisjes en vrouwen in Afghanistan 'gender apartheid'.

3.1.9.1 *Maatregelen en verordeningen*

Het inperken van de rechten van vrouwen gebeurde aan de hand van verordeningen waarmee steeds een volgend recht werd ingeperkt of afgeschaft. Hieronder volgt een - niet-uitputtend - overzicht van de maatregelen met de meest ingrijpende beperkingen voor vrouwen sinds de machtsovername. De verschillende onderwerpen van de maatregelen worden uitgebreider besproken in de volgende paragrafen. Voor meer details over de maatregelen die genomen werden vanaf de machtsovername tot en met maart 2022: zie het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022.

datum	maatregel
12 september 2021	Verbod op middelbaar onderwijs voor meisjes
17 september 2021	Vervanging van het Ministerie van Vrouwenzaken door het MPVPV (Ministerie voor Promotie van Deugd en Onderdrukking van Ondeugd)
22 november 2021	Verbod voor vrouwen om te verschijnen in televisieseries
26 december 2021	Verbod voor vrouwen om verder dan 72 km te reizen zonder een mahram
29 december 2021	Gebod om de hoofden van vrouwelijke etalagepoppen te bedekken dan wel te onthoofden
26 Februari 2022	Gebod aan universiteiten om aparte klaslokalen voor mannen en vrouwen in te stellen
2 maart 2022	Verbod voor vrouwen om naar een kliniek te gaan zonder mahram
13 maart 2022	Gebod om op kantoren mannen en vrouwen te scheiden
24 maart 2022	Aankondiging dat scholen voor meisjes vanaf klas 7 gesloten zullen blijven
27 maart 2022	Verbod voor vrouwen om per vliegtuig te reizen (binnenland of buitenland) zonder een mahram
5 mei 2022	Verbod op het uitgeven van rijbewijzen aan vrouwen
7 mei 2022	Verbod op het reizen per openbaar vervoer voor vrouwen alleen
7 mei 2022	Gebod om in het openbaar het gezicht te bedekken
19 mei 2022	Gebod voor vrouwelijke televisiepresentatoren om hun gezicht te bedekken
10 augustus 2022	Ontslag van vrouwelijke stewardessen
14 november 2022	Hudud en qisas straffen voor misdaden als roof, ontvoering en opruiing
20 december 2022	Verbod voor vrouwen om naar de universiteit te gaan
22 december 2022	Verbod voor meisjes vanaf klas 6 om naar privé scholen te gaan

⁶¹⁵ OHCHR, *Afghanistan: Latest Taliban treatment of women and girls may be crime against humanity, say UN experts*, 25 november 2022; OHCHR, *Taliban edicts suffocating women and girls in Afghanistan: UN experts*, 19 juni 2023.

24 december 2022	Verbod voor vrouwelijke staf om voor (i)ngo's te werken
27 december 2022	Verbod op door vrouwen geleide bakkerijen in Kabul
4 april 2023	Verbod voor vrouwen om voor de VN te werken ⁶¹⁶

617

3.1.9.2 *Kledingvoorschriften*

Op 7 mei 2022 beval de Taliban vrouwen om in het openbaar hun gezicht te bedekken. Gekleurde kleding werd verboden. De kledingvoorschriften worden streng gehandhaafd. Personeel van het de facto MPVPV zouden zelfs de kleding van vrouwen onder hun boerka inspecteren. Als vrouwen de regels niet opvolgen kunnen zij geslagen, anderszins mishandeld of gearresteerd worden. Ook kunnen familieleden, zoals haar mahram of andere verwanten bestraft worden voor het gedrag van de vrouw. Ook zij kunnen opgepakt en veroordeeld worden.⁶¹⁸ Vrouwen die voor de overheid werken en de kledingvoorschriften niet opvolgen worden ontslagen.⁶¹⁹ Ook vrouwen die op de televisie verschijnen moeten hun gezicht bedekken.⁶²⁰

Volgens een bron is gezichtsbedekking formeel geen vereiste, hoofdbedekking is dit wel.⁶²¹ Veel vrouwen kiezen er voor om ook hun gezicht te bedekken; dat kan via boerka, niqab, door een shawl of hijab op een bepaalde manier te draperen of in veel gevallen ook met covid-gezichtsmaskers. Na het decreet van de Taliban dragen meer vrouwen - op verschillende plaatsen - een shawl of hijab op deze manier. In conservatieve rurale gebieden bedekten vrouwen al vóór de machtsovername hun gezicht wanneer zij over straat gingen. De keuze voor de hoofd- en gezichtsbedekking is sterk afhankelijk van de regio: zo werden er tijdens de Islamitische Republiek in Helmand ook vooral boerka's gedragen. Het is dus niet uit te sluiten dat interpretaties van hoofdbedekking door lokale Taliban op sommige plaatsen verder gaan dan elders.⁶²²

De kledingvoorschriften worden doorgaans goed opgevolgd. Mensen zijn bang in de problemen te komen en leven de regels daarom heel strikt na. Vaak strikter dan gevraagd uit voorzorg.

Ook de verplichting voor mannen om een baard te dragen wordt meestal opgevolgd. Een buitenlandse man die regelmatig Afghanistan bezoekt zegt preventief zijn baard te laten staan voor elk bezoek. Dit om problemen bij checkpoints te voorkomen.⁶²³

Ook paspoppen in etalages of winkels moeten hoofdbedekking hebben. Eerst dreigden de poppen te worden onthoofd, maar uiteindelijk kon het ook worden opgelost door het hoofd te bedekken. Hierdoor dragen paspoppen stijlvolle gewaden, maar hebben het hoofd afgedekt met gedrapeerde doeken, aluminiumfolie

⁶¹⁶ UN, Press release Secretary-General, *Secretary-General Strongly Condemns Taliban Ban on Afghan Women Working with United Nations*, 5 april 2023; OHCHR, *Afghanistan: Taliban must stop targeting Afghan women*, 6 april 2023.

⁶¹⁷ United States Institute of Peace (USIP), *The Taliban Continue to Tighten Their Grip on Afghan Women and Girls*, 8 december 2022, <https://www.usip.org/publications/2022/12/taliban-continue-tighten-their-grip-afghan-women-and-girls>

⁶¹⁸ CNN, *Taliban decree orders women in Afghanistan to cover their faces*, 7 mei 2022; OHCHR, *Situation of human rights in Afghanistan, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, A/HRC/51/6, paragrafen 20 en 24, 9 september 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶¹⁹ CNN, *Taliban decree orders women in Afghanistan to cover their faces*, 7 mei 2022.

⁶²⁰ Washington Post, *Taliban morality police tighten their grip on Afghan women*, 26 mei 2022.

⁶²¹ Vertrouwelijke bron 22 juni 2023.

⁶²² Vertrouwelijke bron 19 juni 2023; Vertrouwelijke bron 22 juni 2023.

⁶²³ Vertrouwelijke bron 25 februari 2023.

of een plastic tas.⁶²⁴ Afbeeldingen van vrouwen op straat, zoals op overgebleven reclameborden, zijn weggehaald of hebben de ogen weggekrast en onherkenbaar gemaakt.⁶²⁵

3.1.9.3 *Bewegingsvrijheid buitenshuis*

De bewegingsvrijheid van vrouwen werd geleidelijk aan steeds meer ingeperkt. Vanaf november 2022 mochten vrouwen niet meer naar parken, sportscholen en publieke badhuizen.⁶²⁶ In december 2021 verbood de Taliban vrouwen om alleen op langere reizen te gaan. Bij een reis van langer dan 72 km moet de vrouw vergezeld worden van een mahram, maar op veel plekken wordt de mahram regel al toegepast vanaf de voordeur. Een mahram is een mannelijk familielid van boven de vijftien jaar. Ook mogen vrouwen niet zonder hoofddoek in de auto zitten.⁶²⁷ Daarbij wordt er geen verschil gemaakt tussen nooit getrouwde vrouwen, gehuwde vrouwen en weduwen. De regel zorgt ervoor dat vrouwen moeilijk naar school of werk kunnen reizen, ze worden constant lastig gevallen door Taliban die de regels strikter handhaven dan ze zijn.⁶²⁸

Een zoon kan zijn moeder als mahram begeleiden vanaf ongeveer vijftien jaar. Ook een neefje vanaf vijftien zou dit in principe kunnen doen. Het is echter nooit zeker of het geaccepteerd zal worden, er is sprake van willekeur. Daarom nemen mensen het zekere voor het onzekere en passen de regels strenger toe dan ze zijn.⁶²⁹

Het voorschrift om met een mahram over straat te gaan is een zware belemmering voor vrouwen. Vrouwen die voor internationale organisaties werken, kunnen soms opgehaald en thuisgebracht worden met een auto van het werk.⁶³⁰

Afghaanse vrouwen mogen officieel niet meer bij internationale organisaties en ngo's werken, maar er worden door de Taliban uitzonderingen gemaakt per sector: bij de politie, in het onderwijs, gezondheidszorg en voedingsklinieken mogen vrouwen vaak wel aan het werk. Op lokaal niveau staan de Taliban soms toe dat vrouwen werken in sectoren die buiten de uitzonderingen vallen. Dat verschilt per regio, district, sector en is afhankelijk van connecties van de uitvoerende organisaties. Het maakt de toestemming ook fragiel: als een lokale leider wordt vervangen, kan het beleid ook veranderen. Vaak is het gemakkelijker om vrouwen naar het veld te laten gaan dan naar kantoren. Ook proberen betrokken organisaties vrouwen vanuit huis te laten werken, al is dit niet altijd mogelijk.⁶³¹

De regels worden gehandhaafd door Talibanstrijders of door vertegenwoordigers van het MPVPV (zie paragraaf 3.1.9.4).⁶³² Sommige van de controleurs interpreteren de regels nog strenger dan ze bedoeld zijn. Zij stoppen ook vrouwen op korte reizen, bijvoorbeeld op weg naar hun werk. Soms gebruiken de Taliban indirecte tactieken, zoals het bedreigen van chauffeurs die alleenreizende vrouwen vervoeren.⁶³³ Andere keren bestraffen zij vrouwen zonder mahram met stokslagen.⁶³⁴ Vanwege de

⁶²⁴ Telegraaf, *Zélfspaspoppen blijken niet zedig*, 17 januari 2023.

⁶²⁵ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 41, 27 februari 2023.

⁶²⁶ ICG, *Taliban Restrictions on Women's Rights Deepen Afghanistan's Crisis*, Report 329, Sectie B, 23 februari 2023.

⁶²⁷ CNN, *Taliban decree orders women in Afghanistan to cover their faces*, 7 mei 2022.

⁶²⁸ Amnesty International, *Afghanistan: Death in slow motion: Women and girls under Taliban rule*, p.34, 27 juli 2022.

⁶²⁹ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶³⁰ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 19, 9 februari 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁶³¹ Vertrouwelijke bron 19 juni 2023; Vertrouwelijke bron 22 juni 2023.

⁶³² Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶³³ Guardian, *'I daren't go far': Taliban rules trap Afghan women with no male guardian*, 15 augustus 2022.

⁶³⁴ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

strengere restricties en onvoorspelbare interpretatie van regels door de autoriteiten blijven vrouwen ook thuis uit voorzorg en angst om gestopt te worden, zelfs als zij bijvoorbeeld met spoed naar het ziekenhuis moeten.⁶³⁵

3.1.9.4

Ministry for the Propagation of Virtue and the Prevention of Vice (MPVPV)

In september 2021 werd het Ministerie voor Vrouwenzaken vervangen door het *Ministry for the Propagation of Vice and the Prevention of Virtue* (MPVPV) oftewel het Ministerie voor Promotie van Deugd en Onderdrukking van Ondeugd. De taak van het ministerie is het handhaven van de strikte leefregels van de Taliban's zeer strikte interpretatie van de sharia. Controleurs in een speciaal uniform patrouilleerden op straat om de regels te handhaven. Zij zagen erop toe dat de islamitische leefregels naar de interpretatie van de Taliban worden nageleefd, bijvoorbeeld dat vrouwen de kleding- en mahramvoorschriften volgen en dat mannen gaan bidden. Zij controleerden buschauffeurs of zij geen vrouwen toelaten die niet juist gekleed zijn, vroegen winkeliers of zij wel op de gezette tijden het gebed uitvoerden en zouden erop toezien op dat er geen steekpenningen worden gevraagd of corruptie plaatsvond. Ook controleerden zij de scheiding van mannen en vrouwen in het openbare leven op straat.⁶³⁶ Zij stelden mensen vragen als 'Wat zijn de kernelementen van de islam?' of zaken over de sharia. Als mensen hierop niet het juiste antwoord gaven, werden ze naar het politiebureau gebracht.⁶³⁷ De controleurs spraken kappers aan die de baarden van mannen afschoren en stuurden mensen naar de moskee. Ook dwongen zij een verbod op muziek af. Zij vielen trouwpaleizen binnen tijdens een bruiloft en arresteerden de bruidegom vanwege het zacht afspelen van muziek of het voordragen van gedichten met muzikale begeleiding. Het vertonen van beelden van mensen of dieren werd verboden omdat het 'niet-islamitisch' geacht werd.⁶³⁸ Ook zou Valentijnsdag zijn afgeschaft.⁶³⁹

Niet alleen agenten van het MPVPV, maar ook individuele Talibanstrijders maakten zich schuldig aan geweld wanneer zij meenden dat mensen zich niet aan de regels houden.⁶⁴⁰

In de periode 15 november 2022 – 31 januari 2023 rapporteerde UNAMA 63 mensenrechtenschendingen door het MPVPV tegenover personen die morele of religieuze wetten overtreden zouden hebben. Dit waren bijvoorbeeld vrouwen die zonder mahram naar de markt waren gegaan, zich niet aan de kledingvoorschriften hielden of publiekelijk protesteerden. Zij werden mishandeld (meestal geslagen) of wederrechtelijk vastgehouden.⁶⁴¹

Volgens een bron hebben de vertegenwoordigers van het MPVPV veel vrijheid in het uitoefenen van hun taken. Ze lopen rond, praten met mensen. Het is onduidelijk welk niveau ze hebben of wat hun visie en taken zijn.⁶⁴² Ook kunnen ze gewelddadig zijn. Volgens waarnemers zijn de MPVPV en het *General Directorate of Intelligence* (GDI) de voornaamste instrumenten van repressie geworden.⁶⁴³

⁶³⁵ Guardian, 'I daren't go far': Taliban rules trap Afghan women with no male guardian, 15 augustus 2022.

⁶³⁶ Washington Post, Taliban morality police tighten their grip on Afghan women, 26 mei 2022.

⁶³⁷ Vertrouwelijke bron maart 2023.

⁶³⁸ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 41, 27 februari 2023.

⁶³⁹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

⁶⁴⁰ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁴¹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 37, 27 februari 2023.

⁶⁴² Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁶⁴³ Brookings, *Afghanistan in 2023: Taliban internal power struggles and militancy*, 23 februari 2023.

3.1.9.5 *Uitreistoestemming*

Het is niet duidelijk of een vrouw uitreistoestemming nodig heeft om het land te verlaten of dat zij alleen mag uitreizen. Er zijn hierover tegenstrijdige berichten. In november 2022 zouden vrouwen die een studiebeurs in het buitenland hadden, verhinderd zijn het land te verlaten omdat zij niet begeleid werden door een man.⁶⁴⁴ Volgens een andere bron zouden vrouwen worden tegengehouden die alleen reizen en de Afghaanse nationaliteit hebben. Vrouwen die daarnaast ook nog een andere nationaliteit hebben, zouden wel doorgelaten worden.⁶⁴⁵

3.1.9.6 *Vrouwenorganisaties*

Sinds de machtsovername door de Taliban is er nauwelijks tot geen ruimte voor vrouwenorganisaties. De grootste vrouwenorganisatie *Women for Women Afghanistan* (WAW) is gesloten. Veel vrouwelijke activisten vreesden wraakacties door de Taliban en doken onder.⁶⁴⁶

3.1.9.7 *De mogelijkheid tot het verrichten van werk*

De mogelijkheden van vrouwen om te werken worden meer en meer beperkt. Bij de overheid zijn er slechts enkele vrouwen over op posities die niet door mannen kunnen worden uitgevoerd, zoals veiligheidspersoneel voor vrouwen op het vliegveld en de politie.⁶⁴⁷ Ook werken er nog vrouwen in de gezondheidszorg en in het onderwijs.⁶⁴⁸ Zij werken op de kraamafdeling van ziekenhuizen.⁶⁴⁹ Vrouwen in bepaalde provincies zouden alleen nog mogen werken als lerares of verpleegster. Veel van hen ontvangen echter geen salaris, omdat gezondheidszorg en onderwijs voorheen werden betaald door internationale donoren waarvan de geldstroom nu gedeeltelijk stopgezet was. Ook in deze beroepen gelden de kledingvoorschriften en segregatie van mannen en vrouwen.⁶⁵⁰ De Taliban staan trainingen voor vrouwelijke artsen en verpleegsters toe. Medische trainingen zijn toegestaan, mits de vrouwen de middelbare school al hebben afgerond. Er zijn voorbeelden bekend van vroedvrouwtrainingen die doorgaan. Gezien de sterk verschillende lokale context en verschillende interpretaties van lokale machtshebbers, is het niet uit te sluiten dat het vrouwen bemoeilijkt wordt medische trainingen te volgen of dat zij zelfs hiervan uitgesloten worden.⁶⁵¹

Rechterlijke macht

Alle vrouwen in de rechterlijke macht zijn ontslagen of kunnen niet meer werken omdat hun vergunningen niet meer geldig zijn. Bovendien vrezen zij voor hun leven. Vrouwelijke Afghaanse rechters, advocaten en openbaar aanklagers zijn ondergedoken. Zij verloren hun baan en daarbij hun salaris. Omdat de Taliban bij de machtsovername alle gevangenen vrijlieten, worden zij bedreigd door de mannen die zij hielpen opsluiten en die nu weer vrijgekomen zijn.⁶⁵²

Ngo's en VN

Op 24 december 2022 werd het vrouwen verboden om voor (internationale) ngo's te werken. Dit compliceert het werk van ngo's zeer, omdat zij vrouwen nodig hebben

⁶⁴⁴ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 18, 9 februari 2023.

⁶⁴⁵ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁴⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, p.1117-118, maart 2022.

⁶⁴⁷ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.78-80, augustus 2022.

⁶⁴⁸ Forbes, *Without Women, Afghanistan Has No Future*, 25 december 2023; MSF, *Female Afghan healthcare workers hold fears for future following NGO ban*, 19 januari 2023; Vertrouwelijke bron 23 februari 2023.

⁶⁴⁹ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, paragraaf 5.2.2, augustus 2022.

⁶⁵⁰ HRW, *Afghanistan: Taliban Deprive Women of Livelihoods, Identity*, 18 januari 2022.

⁶⁵¹ The Washington Post, *The Taliban wants to segregate women. So it's training female doctors.*, 5 november 2022; Vertrouwelijke bron 22 juni 2023.

⁶⁵² NOS, *Vrouwelijke Afghaanse rechters, advocaten en aanklagers vrezen voor hun leven*, 5 november 2022.

om hulpbehoevende vrouwen te bereiken. Ngo's met een vrouwelijke directeur hadden het daarvoor al moeilijk. De enige mogelijkheid voor deze ngo's om te blijven opereren is door een mannelijke directeur aan te stellen.⁶⁵³ Op 4 april 2023 verboden de Taliban vrouwen om voor de VN te werken in Afghanistan.⁶⁵⁴ Zie hiervoor paragraaf 1.3.2 betreffende hulporganisaties.

Ondernemers/private sector/eigen business

Volgens een bron mogen vrouwen in de private sector en bij de overheid nog wel werken, maar is het maar de vraag hoe lang dat gaat duren. Sector voor sector kwamen er meer verboden voor vrouwen om te werken.⁶⁵⁵ Op 27 december 2022 werd een verbod op door vrouwen geleide bakkerijen ingesteld in Kabul.⁶⁵⁶ Discriminerende en vrijheidsbeperkende regels, zoals de verplichting tot een mahram, vormen de grootste obstakels. Ook moeten zij zich aan de kledingvoorschriften houden en moeten mannen en vrouwen gescheiden van elkaar werken. Sommige vrouwen hebben innovatieve manieren gevonden om hun onderneming te onderhouden, bijvoorbeeld door online shops.⁶⁵⁷ De *International Labour Organisation* (ILO) schatte dat 25 procent van de banen voor vrouwen was verdwenen sinds de Taliban de macht overnamen. Ze merkten op dat veel vrouwen een eigen bedrijfje hadden opgezet, waardoor de werkgelegenheidscijfers voor vrouwen niet verder daalden.⁶⁵⁸

De mogelijkheden voor vrouwen om toch te werken in een beperkt aantal beroepen zijn vaak afhankelijk van de mate en wijze van handhaving van de lokale Taliban machthebbers. Vele interpreteren de regels zeer strikt, anderen laten soms oogluikend iets toe. Ook speelt de thuissituatie mee, in conservatieve families worden vrouwen niet gestimuleerd om buitenshuis te gaan werken. Het is daarom niet mogelijk een algemeen beeld van de situatie in het land te schetsen.

3.1.9.8 *Politiek*

Sinds de machtsovername door de Taliban mogen vrouwen nagenoeg geen publieke functies of andere leiderschapsposities bekleden.⁶⁵⁹ Begin 2022 werden een paar vrouwen op 'symbolische posities' aangesteld. Dit waren onder andere Dr. Malalai Faizi als directeur van het *Malalai Maternity Hospital* in Kabul en Nisa Mobarez als vrouwelijke vertegenwoordigster in Badakhshan.⁶⁶⁰

3.1.9.9 *Onderwijs*

In maart 2022 maakte de Taliban bekend dat middelbare scholen voor meisje gesloten zouden blijven totdat regels en uniformen conform de islamitische principes zouden zijn. In september 2022 waren de middelbare meisjesscholen in 24 van de

⁶⁵³ Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

⁶⁵⁴ AUN, Press release Secretary-General, *Secretary-General Strongly Condemns Taliban Ban on Afghan Women Working with United Nations*, 5 april 2023; UN Press, *Afghanistan: Taliban must stop targeting Afghan women*, OHCHR, 6 april 2023.

⁶⁵⁵ Vertrouwelijke bron 23 februari 2023.

⁶⁵⁶ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 19, 9 februari 2023.

⁶⁵⁷ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 19, 9 februari 2023.

⁶⁵⁸ Dawn, *Afghan women turn to business after Taliban ban*, 18 maart 2023.

⁶⁵⁹ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 19, 9 februari 2023; EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, paragraaf 5.2.2, augustus 2022; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁶⁰ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, paragraaf 5.2.2, augustus 2022.

34 provincies gesloten, waardoor 850.000 meisjes niet naar school konden gaan.⁶⁶¹ In Afghanistan loopt het lager onderwijs tot de zesde klas bij een leeftijd van 12/13 jaar.⁶⁶²

Op 20 december 2022 vaardigde de minister voor Hoger Onderwijs een verordening uit aan private en publieke universiteiten. Vanaf de volgende dag mochten vrouwen en meisjes de universiteiten niet meer betreden. Gewapende Talibanstrijders stonden bij de hekken van de universiteiten om meisjes tegen te houden. Mannelijke en vrouwelijke studenten protesteerden in verschillende steden, maar werden met waterkanonnen uit elkaar gedreven. Ook werden zij geslagen en gearresteerd.⁶⁶³

Als reden voor de sluiting gaf de minister de volgende redenen, die allemaal 'immoraliteit en onfatsoenlijkheid' zouden veroorzaken: de aanwezigheid van vrouwelijke studenten in studentenhuizen, reizen vanuit de provincie zonder mahram, gebrek aan observatie van het dragen van de hijab, gemixte klassen. De Taliban zeiden dat de sluiting tijdelijk was. Daarvóór was het vrouwen al verboden om rechten, handel, landbouw, techniek, dierenarts en journalistiek te studeren. Er werd daarbij gewezen op logistieke obstakels, in plaats van ideologische.⁶⁶⁴

3.1.9.10 *Handelingsbekwaam*

Onder de vorige overheid waren vrouwen (ongehuwde vrouwen, getrouwde vrouwen, weduwen) vanaf achttien jaar handelingsbekwaam op basis van artikel 39 van het Burgerlijk Wetboek.⁶⁶⁵ Zo konden zij volgens een bron bijvoorbeeld een huis of een stuk land kopen. Sommige handelingen konden zij echter niet zelfstandig uitvoeren, zoals het openen van een bankrekening voor een kind. Dit kon niet zonder de echtgenoot erbij.⁶⁶⁶

In de praktijk zagen vrouwen vaak af van bepaalde rechten – zoals eigendomsrechten – onder druk van conservatieve sociale normen. Over het algemeen hadden vrouwen al vóór de machtsovername door de Taliban, met name in rurale gebieden, weinig ruimte om hun eigen beslissingen te nemen over bijvoorbeeld het runnen van het huishouden, gezondheidszorg, werk en de toekomst van hun kinderen/dochters.⁶⁶⁷

Het is onduidelijk of vrouwen op dit moment handelingsbekwaam zijn.⁶⁶⁸ Er zijn geen nieuwe wetten hierover uitgevaardigd en het is onduidelijk onder welk wettelijk kader het nu valt.⁶⁶⁹

3.1.9.11 *Verwesterde Afghaanse vrouwen en meisjes*

Volgens een bron geldt in het algemeen dat vrouwen en meisjes die na een verblijf in een westers land terugkomen als 'verwesterd' kunnen worden gezien. Zij zouden in de problemen kunnen komen. 'Verwesterd' zijn wordt vaak geassocieerd met een bepaalde manier van kleden. Er bestaat in de praktijk geen vrijheid om je te kleden zoals je wilt in Afghanistan. Naast controle door de Taliban bestaat er sociale druk

⁶⁶¹ OHCHR, *Situation of human rights in Afghanistan, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, A/HRC/51/6, paragraaf 26, 9 september 2022.

⁶⁶² NUFFIC, *Primary and secondary education in Afghanistan*, <https://www.nuffic.nl/en/education-systems/afghanistan/primary-and-secondary-education#:~:text=In%20Afghanistan%2C%20primary%20education%20is,Content%3A%20primary%20education.> Geraadpleegd 1 april 2023.

⁶⁶³ ICG, *Taliban Restrictions on Women's Rights Deepen Afghanistan's Crisis*, Report 329, Sectie C, 23 februari 2023.

⁶⁶⁴ ICG, *Taliban Restrictions on Women's Rights Deepen Afghanistan's Crisis*, Report 329, paragrafen 16-17, 23 februari 2023.

⁶⁶⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, p.123, maart 2022.

⁶⁶⁶ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁶⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, p.123, maart 2022.

⁶⁶⁸ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁶⁹ Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

om je aan te passen aan de heersende kledingvoorschriften en omgangsvormen.⁶⁷⁰ Volgens een andere bron passen mensen zich in de praktijk na terugkeer vaak weer aan aan de heersende omgangsvormen. Dit uit respect en omdat het de sociale omgang en het leven makkelijker maakte.⁶⁷¹

Volgens een bron wordt het hebben van een tatoeage als niet-islamitisch beschouwd. Personen die een tatoeage hebben, mogen niet meedoen aan religieuze ceremonies en konden niet als moslim begraven worden. De enige uitzondering is een getatoeëerde stip die Pashtun vrouwen soms op hun voorhoofd hebben.⁶⁷² Volgens een bron zorgen personen met een tatoeage er in de praktijk vaak voor dat deze niet zichtbaar is wanneer zij in Afghanistan zijn, om problemen te voorkomen.⁶⁷³

Volgens een bron kunnen jonge vrouwen – al dan niet ‘verwesterd’ - Afghanistan inreizen zonder mahram, maar niet uitreizen.⁶⁷⁴

Er werd geen verdere specifieke informatie gevonden over de behandeling van verwesterde vrouwen en meisjes tijdens de verslagperiode.

Zie ook paragrafen 3.1.4.5. over personen die zich ‘westers’ gedragen en paragraaf 5.1.1.3. over terugkeer vanuit een westers land.

3.1.9.12 *‘Morele’ misdaden*

Lijfstraffen werden uitgedeeld in Afghanistan, maar volgens de emir werden ze niet breed genoeg uitgevoerd. Daarom kondigde de Talibanleider in november 2022 landsbreed lijfstraffen volgens de Talibans eigen interpretatie van de sharia aan. Dat betekende invoering van qisas en hudud en daarmee publieke bestraffing van ‘criminelen’ door middel van zweepslagen, publieke executies en andere lijfstraffen.⁶⁷⁵ Direct na de bekendmaking werden onmiddellijk meer publieke bestraffingen van vrouwen uitgevoerd. Daaronder waren bestraffingen vanwege morele misdaden, zoals *zina*, seks buiten het huwelijk. Voor een overzicht van deze bestraffingen, zie paragraaf 3.3.5 over lijfstraffen. Het is moeilijk om cijfers te vinden van straffen voor morele misdaden. Deze gegevens worden niet openbaar gemaakt door politie of andere overheidsinstellingen.⁶⁷⁶

3.1.9.13 *Onttrekken aan (seksueel) geweld en aangifte doen*

De speciale VN rapporteur voor mensenrechtensituatie in Afghanistan observeerde een toename van seksueel en gendergerelateerd geweld tegen vrouwen. Daders worden niet bestraft en er is minimale steun voor de slachtoffers. Mensenrechtenactivisten die vreedzaam protesteren tegen de toenemende beperkingen voor vrouwen en meisjes lopen een verhoogd gevaar. Zij worden steeds vaker geslagen en gearresteerd. Het is duidelijk niet alleen de bedoeling om ze te bestraffen voor protesteren, maar ook om anderen ervan te weerhouden om te demonstreren.⁶⁷⁷

⁶⁷⁰ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁷¹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁶⁷² Vertrouwelijke bron 24 februari 2023; Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁶⁷³ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁶⁷⁴ Vertrouwelijke bron 19 juni 2023.

⁶⁷⁵ ICG, *Taliban Restrictions on Women's Rights Deepen Afghanistan's Crisis*, Report 329, Sectie B, 23 februari 2023.

⁶⁷⁶ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁷⁷ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 21, 9 februari 2023.

Er zijn gevallen gerapporteerd van jonge vrouwen die dood gevonden werden met sporen van seksueel geweld. In een geval (en wellicht meerdere) pleegde een verkrachtingslachtoffer zelfmoord vanwege het stigma dat kleeft aan vrouwen die verkracht zijn.⁶⁷⁸

Sinds de Taliban aan de macht kwamen tot aan februari 2023 werden er 280 gevallen van een onnatuurlijke dood van vrouwen en meisjes gemeld in de media. Minstens 75 daarvan waren doelbewuste moorden, 130 waren gerelateerd aan conflict of zelfmoordaanslagen. Meer dan 20 gevallen hadden te maken met huiselijk geweld. Niet alle gevallen van onnatuurlijke dood werden bekend gemaakt, dus het is aannemelijk dat het aantal moorden op vrouwen en kinderen hoger ligt.⁶⁷⁹

Strafbaarheid en aangifte doen

Hoewel verschillende vormen van geweld tegen vrouwen vóór de machtsovername strafbaar waren gesteld, werden ook toen daders meestal niet strafrechtelijk vervolgd. Seksueel geweld was strafbaar onder het Wetboek van Strafrecht. Verschillende andere vormen van gendergerelateerd geweld waren strafbaar onder de Wet op de uitbanning van geweld tegen vrouwen (EVAW) en de Wet op het verbod op intimidatie van vrouwen en kinderen. Desondanks deden maar weinig vrouwelijke slachtoffers van (huiselijk) geweld aangifte.⁶⁸⁰

De de facto autoriteiten kunnen informele rechtspraak – zoals het inzetten van dorpsoudsten – of een combinatie met formele mechanismen gebruiken voor de behandeling van gendergerelateerd geweld. Deze mechanismen zijn niet overal in het land in gelijke mate beschikbaar. Bovendien is er geen toegang meer tot vrouwelijke advocaten, omdat die hun werk niet meer mogen uitvoeren. Daarmee hebben vrouwen in de praktijk geen mogelijkheid een advocaat in te schakelen.⁶⁸¹

Hierdoor zullen vrouwen nog veel terughoudender zijn dan voorheen of zullen helemaal geen aangifte doen, vooral wanneer het gaat om seksueel geweld.⁶⁸²

Zina

Slachtoffers van verkrachting lopen het risico om zelf strafrechtelijk vervolgd te worden voor 'ontucht' wanneer ze aangifte doen van verkrachting. Zoals eerder werd aangegeven geldt *zina* (seks buiten het huwelijk) als een morele misdaad in Afghanistan.⁶⁸³ Hierop staan zware lijfstraffen. Dit weerhoudt veel vrouwelijke slachtoffers van verkrachting ervan om hulp te zoeken bij de autoriteiten.⁶⁸⁴ Ook de sociale en religieuze normen spelen een rol.

Huiselijk geweld

Geweld tegen vrouwen vindt vaak binnenshuis plaats of binnen de familie. Het wordt gezien als een 'familiezaak'. Er zijn geen institutionele mogelijkheden om iets te doen tegen dergelijk geweld. Patriarchale normen, corruptie en druk vanuit de familie of stam rondom dit onderwerp blijven voortbestaan.⁶⁸⁵ Vaak zal geprobeerd worden door traditionele bemiddeling het probleem op te lossen.⁶⁸⁶

⁶⁷⁸ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 22, 9 februari 2023.

⁶⁷⁹ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 23, 9 februari 2023.

⁶⁸⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.131-132, maart 2022.

⁶⁸¹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 43, 27 februari 2023.

⁶⁸² Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁸³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.131-132, maart 2022.

⁶⁸⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.131-132, maart 2022.

⁶⁸⁵ US Department of State (USDOS), *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.29, 20 maart 2023.

⁶⁸⁶ Vertrouwelijke bron 21 april 2023.

Volgens een bron heeft een vrouw bij huiselijk geweld twee keuzes: er mee leven of zelfmoord plegen.⁶⁸⁷

3.1.9.14 *Bescherming*

Er bestaan nagenoeg geen andere mogelijkheden voor vrouwen tot bescherming tegen (seksueel) geweld. Zich ergens anders in het land vestigen bij familie is geen optie. De enige familieleden die een vrouw in huis kunnen 'terugnemen' in de Afghaanse context zijn de ouders wanneer de echtgenoot overleden is.⁶⁸⁸

3.1.9.15 *Opvangmogelijkheden*

Voorheen bestonden er opvanghuizen voor vrouwen die het slachtoffer waren van geweld. Voor vrouwen die wilden wegvlugten was het niet altijd eenvoudig om steun te zoeken bij een opvanglocatie. Er kleefde een stigma aan deze centra, die wel als 'bordelen' werden gezien en 'een negatieve invloed zouden hebben op het familieleven. Vaak runden ngo's deze centra, waarvoor zij toestemming nodig hadden van het ministerie voor Vrouwenzaken. Dit ministerie is inmiddels opgeheven door de Taliban.⁶⁸⁹

Na de machtsovername sloten de Taliban veel opvanghuizen voor vrouwen. Andere opvangtehuizen besloten zelf hun deuren te sluiten uit angst voor de Taliban, die hen intimideerden. Zij droegen vrouwelijke slachtoffers soms weer over aan hun families. Zowel de vrouwen die deze opvangtehuizen runden als de vrouwen die er verbleven, besloten veelal onder te duiken uit angst voor wraakacties door de daders van (huiselijk) geweld tegen vrouwen.⁶⁹⁰

3.1.10 *Bloed- en erekwesties*

Zoals het vorige ambtsbericht aangaf, is eerwraak diepgeworteld in de Afghaanse traditionele patriarchale tribale cultuur en is geweld tegen vrouwen wijdverbreid. Dit geldt vooral in de tribale gebieden in het grensgebied met Pakistan, waar met name Pashtuns wonen. De tribale wetten van de Pashtuns beschouwen de familie-eer als de belangrijkste graadmeter van de status van mannen in de samenleving. Elke (vermeende) actie door vrouwelijke familieleden die deze familie-eer 'aantast', geldt als onacceptabel en een geldige reden voor de bestraffing van deze vrouwen met als doel de morele integriteit van de familie te beschermen. Volgens Amnesty International kunnen onder andere de volgende situaties redenen zijn om een vrouwelijk familielid te vermoorden: het praten met een man die geen familielid is, het afwijzen van een huwelijkspartner die is gekozen door de familie, vreemdgaan of beschuldigd worden van vreemdgaan, zwanger worden buiten het huwelijk, het niet volgen van conservatieve kledingvoorschriften en het zijn van een slachtoffer van verkrachting.⁶⁹¹

De eer van de familie kan 'gered' worden door eerwraak, meestal van een man op een vrouw. Vóór de machtsovername was eer lange tijd een verzachtende omstandigheid in moordzaken. Volgens schattingen werd slechts een derde van de eerwraakzaken vervolgd en nog minder vermoedelijke daders gearresteerd.⁶⁹²

⁶⁸⁷ Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

⁶⁸⁸ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁶⁸⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.133-135, maart 2022.

⁶⁹⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pp.133-135, maart 2022; US Department of State (USDOS), *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.29-30, 20 maart 2023.

⁶⁹¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, p.136, maart 2022.

⁶⁹² EUSA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, paragraaf 5.1.7, augustus 2022.

Er zijn geen cijfers gevonden over aantallen eerwraak in Afghanistan. *Afghanistan's Independent Human Rights Commission* (AIHRC) die dit bijhield, is door de Taliban gesloten.⁶⁹³

Een rapport van EUAA noemde enkele eegerelateerde incidenten tijdens de verslagperiode:

- Acht vrouwen werden naar verluidt slachtoffer van een groepsverkrachting door Taliban strijders. Een aantal van hen werd naderhand door hun families vermoord 'in de naam van eer'.
- Volgens een Afghaans medium schoot een man een familie en zijn eigen dochter neer omdat de dochter had geprobeerd weg te lopen met de zoon van de familie.⁶⁹⁴

Volgens bronnen worden oude bloedwraakzaken nu naar boven gehaald. Zaken die speelden tijdens de periode van de Islamitische Republiek worden opnieuw behandeld onder het nu geldende (sharia)recht.⁶⁹⁵

3.1.11 LHBTI

Er is geen reden om aan te nemen dat de maatschappelijke houding jegens LHBTI-individueen sterk is veranderd ten opzichte van het vorige ambtsbericht. Sinds de machtsovername door de Taliban is het maatschappelijke klimaat – dat in steden voorheen iets toleranter was geworden – weer restrictiever geworden. De Speciale Rapporteur van de VN voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan, Richard Bennet, sprak in zijn rapport van 9 februari 2023 zijn ernstige zorgen uit over geweld en discriminatie tegen LHBTI in Afghanistan. Hij bleef berichten ontvangen van LHBTI Afghanen die aangaven te leven in een klimaat van angst.⁶⁹⁶

Strafbaarheid homoseksuele handelingen

In Afghanistan waren reeds vóór de machtsovername door de Taliban seksuele handelingen tussen twee personen van hetzelfde geslacht strafbaar volgens het Afghaanse Wetboek van Strafrecht.

Daarna hebben de de facto autoriteiten de strafbaarheid van seksuele relaties tussen personen van hetzelfde geslacht bevestigd; deze worden beschouwd als in strijd met de sharia.⁶⁹⁷ Op het plegen van homoseksuele handelingen zouden zweepslagen staan.⁶⁹⁸ Er is geen informatie beschikbaar waaruit zou blijken dat de de facto autoriteiten homoseksuelen hebben veroordeeld tot de doodstraf.

Sinds de machtsovername door de Taliban is het eerdere justitieel systeem grotendeels verlaten en is het onduidelijk welke wetten, procedures en rechtsgang van toepassing zijn.⁶⁹⁹ De grondwet van 2004 blijft opgeschort en op 10 januari 2023 verklaarde Taliban leider Hibatullah Akhundzada dat alle regels en voorschriften van de eerdere Islamitische Republiek waren afgeschaft omdat ze strijdig waren met de sharia. Een handboek van het Taliban ministerie van PVPV uit 2022 stelde dat seksuele relaties tussen hetzelfde geslacht waren verboden en dat verdenkingen van homoseksueel gedrag door vertegenwoordigers van het ministerie

⁶⁹³ VOA, *Rights Groups Decry Taliban Shuttering of Human Rights Commission*, 21 mei 2022.

⁶⁹⁴ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, paragraaf 5.1.7, augustus 2022.

⁶⁹⁵ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁹⁶ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 88, 9 februari 2023.

⁶⁹⁷ OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 96, 9 februari 2023.

⁶⁹⁸ Zie het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022, pagina 145-146; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁶⁹⁹ Report of the UN Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, paragraaf 76, 9 September 2022.

op districtsniveau dienen te worden berecht en bestraft.⁷⁰⁰ Nadat een woordvoerder van de Taliban zich in november 2022 had uitgesproken over de toepasbaarheid van hudud (lijfstraffen) en qisas (verging) (indien aan de condities van de sharia werd voldaan), nam UNAMA een significante toename waar van de uitvoering van lijfstraffen. In tenminste 28 gevallen werden lijfstraffen gegeven aan in totaal tenminste 222 mannen en 42 vrouwen voor overtredingen als zina, diefstal, homoseksualiteit, alcoholconsumptie, fraude en drugsmokkel. De straf bestond in alle gevallen uit zweepslagen.⁷⁰¹

Een vertegenwoordiger van Rainbow Railroad, een Canadese ngo die opkomt voor LHBTI rechten en zich inspant om bedreigde Afghaanse LHBTI een veilig onderkomen elders te verschaffen, gaf tijdens een webinar in februari 2023 aan dat zij 1700 hulpverzoeken van Afghaanse LHBTI ontvangen hadden. Vier daarvan hadden een (vorm van) arrestatiebevel van de de-facto Taliban autoriteiten. Rainbow Railroad ondersteunde 300 aanvragen van Afghaanse LHBTI personen voor hervestiging in Canada. Daarbij werd in meer dan een dozijn gevallen melding gemaakt van arrestatiebevelen. Het was daarbij vaak moeilijk te duiden welk onderdeel van de de facto Taliban autoriteiten er precies bij betrokken was.⁷⁰²

Volgens een bron was er een aantal gevallen waarbij homoseksuele handelingen als strafbaar feit bestraft werd. Zij werden gearresteerd en kregen zweepslagen. Oplegging van de doodstraf zou echter ook mogelijk zijn. De Taliban zouden sociale media monitoren op zoek naar mogelijke tegenstanders en personen die de sharia niet zouden volgen.⁷⁰³

Volgens een bron is het niet aannemelijk dat LHBTI strenger bestraft worden dan anderen voor dezelfde delicten. De straffen op homoseksuele handelingen zijn al zo zwaar dat geen enkele andere straf meer 'nodig' is.⁷⁰⁴

Homoseksuele mannen

Het idee dat een individu een bepaalde geaardheid kan hebben of dat er een gemeenschap kan bestaan rondom een gemeenschappelijke geaardheid of genderidentiteit, wordt niet erkend in de Afghaanse maatschappij. Zo zou ook voor het overgrote deel van de mannen die seksuele handelingen verrichten met personen van hetzelfde geslacht, dit niet gezien worden als een onderdeel van hun identiteit.⁷⁰⁵ Je openlijk als homoseksueel identificeren en het verlangen om je leven te delen met een persoon van hetzelfde geslacht in de praktijk brengen, is niet acceptabel. Dit druist in tegen traditionele gendernormen, codes in de maatschappij en (tribale) erocodes. Indien de homoseksuele geaardheid van een individu bekend wordt, loopt deze het risico om het slachtoffer te worden van uitsluiting, discriminatie en geweld.⁷⁰⁶

Seksuele relaties tussen mannen bestaan en zouden in zekere mate in de praktijk worden 'gedoogd'.⁷⁰⁷

⁷⁰⁰ OHCHR, Situation of human rights in Afghanistan, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, A/HRC/51/6, 9 september 2022.

⁷⁰¹ *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General to the UNSC, par. 36, 27 februari 2023.

⁷⁰² Webinar van Outright Action International 16 februari 2023 bij presentatie 'A mountain on my shoulder' https://www.youtube.com/watch?v=NhTs_Sp9n64

⁷⁰³ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁷⁰⁴ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁷⁰⁵ Zie het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022, Ministerie van Buitenlandse Zaken, pagina 143-144.

⁷⁰⁶ Zie het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022, Ministerie van Buitenlandse Zaken, pagina 143-144.

⁷⁰⁷ De meest bekende uitwas van de sociale acceptatie van van seksuele relaties tussen mannen in Afghanistan is de praktijk waarbij machtige, oudere mannen (bacha baz) seksuele relaties onderhouden met jongens (bacha). Hoewel dit een vorm van kindermisbruik is, is deze praktijk pas sinds een aantal jaren strafbaar gesteld en worden daders nog altijd vrij zelden vervolgd. Buiten bacha bazi, geldt echter dat het bestaan van seksuele

Lesbische vrouwen

Er zijn geen aanwijzingen dat de houding tegenover lesbische vrouwen - door maatschappij en Taliban - veranderd is sinds het vorige ambtsbericht. Vrouwen die seksuele contacten hebben buiten het huwelijk lopen het risico om voor morele misdaden bestraft te worden of het slachtoffer te worden van eerwraak. *Outright International*, een internationale ngo die opkomt voor LHBTI rechten en hervestiging van bedreigde Afghaanse LHBTI, stelt dat - mede door hun beperkte bewegingsvrijheid - er minder informatie beschikbaar is over geweld van de de-facto autoriteiten jegens lesbische vrouwen. Over het algemeen lijken zij vooral het risico te lopen op druk, discriminatie en geweld binnen de eigen familie.⁷⁰⁸ De angst voor geweld door familie in het geval van het bekend worden van een lesbische geaardheid werd ook in eerdere artikelen in de media bevestigd.⁷⁰⁹

Biseksuelen

Er is vrijwel geen informatie beschikbaar over biseksuelen in Afghanistan. Veel homoseksuele individuen leven in de praktijk als biseksuelen. Anekdotisch bewijs impliceert dat zowel lesbische vrouwen als homoseksuele mannen zich gedwongen voelen om een heteroseksueel huwelijk aan te gaan om hun ware geaardheid verborgen te houden en aan culturele verwachtingen rondom het huwelijk te voldoen.⁷¹⁰

Transgenders

Vóór de machtsovername door de Taliban bestond er een gemeenschap van transgender vrouwen en mannen in steden zoals Kabul en Mazar-i-Sharif. Daar zouden zij veelal in groepen samenwonen buiten de controle van hun families. Veel van deze individuen zouden als sekswerker of danser werken en zich als vrouw kleden. Deze individuen leden onder ernstige vormen van discriminatie en (dodelijk) geweld.⁷¹¹ Recente rapporten van buitenlandse ngo's die opkomen voor LHBTI rechten schetsen een aantal casussen van transgender mannen die slachtoffer zijn geworden van discriminatie en geweld vanuit de samenleving en door Taliban vertegenwoordigers.⁷¹²

Outright International stelt dat er minder informatie beschikbaar is over geweld van de de-facto autoriteiten jegens transgender mannen. Over het algemeen lijken zij vooral het risico te lopen op druk, discriminatie en geweld binnen de eigen familie.⁷¹³

Geweld tegen LHBTI

LHBTI lopen onder andere het risico om slachtoffer te worden van geweld door hun familieleden indien hun geaardheid bekend wordt. Dit geweld omspannt fysiek geweld, seksueel misbruik, verkrachting, ontvoering en dodelijk geweld. Volgens een bron zijn mannen die als 'vrouwelijk' gezien worden het meest kwetsbaar voor dit type geweld. Dit is het geval voor al deze mannen ongeacht hun afkomst of economische positie. Daders van geweld tegen homoseksuele mannen zouden profiteren van totale straffeloosheid.⁷¹⁴ In oktober 2022 verschenen er berichten in

relaties tussen mannen, waarbij beide mannen wel toestemming geven volgens bronnen ook een 'publiek geheim' is. Daily Beast, *What It's Like Growing Up Gay in Afghanistan*, 13 april 2017.

⁷⁰⁸ <https://www.washingtonblade.com/2023/02/20/taliban-persecution-against-lgbtqi-afghans-heightens/>

⁷⁰⁹ Zie het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022, pagina 144.

⁷¹⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, algemeen ambtsbericht Afghanistan, p. 145, maart 2022.

⁷¹¹ Zie het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022, pagina 145; OHCHR, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 88, 9 februari 2023.

⁷¹² Outright International, *A mountain on my shoulder*, 14 februari 2023; Human Rights Watch/Outright International, "Even If You Go to the Skies, We'll Find You": LGBT People in Afghanistan after the Taliban Take Over, 26 januari 2022.

⁷¹³ <https://www.washingtonblade.com/2023/02/20/taliban-persecution-against-lgbtqi-afghans-heightens/>

⁷¹⁴ Zie het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022.

de media over de 22-jarige homoseksueel Hamed Sabouri die bij een Taliban checkpoint zou zijn opgepakt. Zijn lichaam werd na drie dagen later op straat teruggevonden met sporen van marteling en executie.⁷¹⁵

Sinds de machtsovername van de Taliban verscheen er een aantal rapporten van buitenlandse ngo's die zich richten op de belangenbehartiging van LHBTI. Zij berichtten over Afghaanse LHBTI die slachtoffer waren geworden van diverse vormen van discriminatie en geweld, hetzij door de eigen familie en binnen de eigen sociale kring, dan wel door personen die werden gezien als vertegenwoordigers van de Taliban.⁷¹⁶ Bij de laatste groep was hun exacte hoedanigheid doorgaans niet goed duidelijk (politie, leger, lokale vertegenwoordigers, gewapende groepen verbonden aan de Taliban).⁷¹⁷ Deze ngo's, waarvan sommigen ook Afghaanse LHBTI helpen het land te ontvluchten, ontvingen berichten van Afghaanse LHBTI over onder meer bedreigingen, huiszoekingen, fysiek en seksueel geweld, detenties en vasthoudingen. Rainbow Railroad stelde dat bij berichten over verdwijningen van Afghaanse LHBTI, het vaak lastig was vast te stellen of personen waren verdwenen door toedoen van de Taliban of omdat ze er zelf voor kozen om onder te duiken en contacten te verbreken.⁷¹⁸

Na de machtsovername door de Taliban voelden veel LHBTI-persoonen in Afghanistan zich genoodzaakt onder te duiken, of hun kleding en gedrag aan te passen.⁷¹⁹ Volgens een bron is de strategie van de meeste LHBTI om problemen te voorkomen eenvoudigweg om niet uit te komen voor hun geaardheid. Dit zou door het merendeel gedaan worden, slechts weinigen komen er openlijk voor uit of zetten zich in voor LHBTI rechten.⁷²⁰

Belangenorganisaties

Er zijn geen organisaties bekend in Afghanistan die opkomen voor de belangen van LHBTI. Volgens een bron zijn deze verboden.⁷²¹

Wel zijn er een aantal internationale ngo's die zich inzetten voor de rechten voor LHBTI. Zij hebben na de machtsovername rapporten uitgebracht over de situatie van Afghaanse LHBTI waarbij zij zich grotendeels baseerden op meldingen van Afghaanse LHBTI. Na de machtsovername werd de internationale ngo LHBT Afghanistan opgericht, die zich inzet voor Afghaanse LHBTI, met name vluchtelingen.⁷²²

3.1.12

Dienstplichtweigeraars

Er bestaat geen formele dienstplicht in Afghanistan, daarom zijn er ook geen weigeraars. Zie paragraaf 1.2.6.

⁷¹⁵ The Guardian, *Gay Afghan student 'murdered by Taliban' as anti-LGBTQ+ violence rises* | LGBTQ+ rights | 18 October 2022.

⁷¹⁶ Human Rights Watch/Outright Action International, *"Even If You Go to the Skies, We'll Find You": LGBT People in Afghanistan After the Taliban Takeover*, 26 januari 2022; ILGA World/Outright Action International, *'Report on Peace, Security, sexual orientation and gender identity in Afghanistan, Submission to the UN Independent Expert on protection against violence and discrimination based on sexual orientation and gender identity*, 30 March 2022'; Rainbow Railroad, 'no safe way out', december 2022; Outright Action International, *'A mountain on my shoulders'*, 14 Februari 2023. NGO's als Rainbow Railroad en Outright Action International spannen zich ook in voor hervestiging in veilige landen van Afghaanse LHBTI in nood.

⁷¹⁷ Outright Action International, *report 'A mountain on my shoulders'*, blz.5, 3e Alinea, 14 februari 2023.

⁷¹⁸ Rainbow Railroad, 'no safe way out', december 2022, pagina 16.

⁷¹⁹ Zie het algemeen ambtsbericht Afghanistan van maart 2022, pagina 148.

⁷²⁰ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁷²¹ Vertrouwelijke bron, 24 februari 2023.

⁷²² <https://afghanlgbt.com/en/info/about/>

3.1.13 *Deserteurs*

Er is geen informatie beschikbaar over deserteurs. Desertie leek niet te passen in de constellatie en organisatie van de Taliban. Volgens een bron ben je een Talib voor het leven en kun je daar geen afstand van doen. Wel kun je vragen om overplaatsing naar een ander deel van het land of om andere werkzaamheden.⁷²³ Als een strijders vóór de machtsovername weg wilde, werd dat niet gezien als 'desertie' in de westerse betekenis van het woord. De meeste strijders vochten om ideologische redenen of uit loyaliteit aan een bepaalde commandant. Deze bron heeft niet gehoord van straffen als iemand weg wil. Bovendien hadden de Taliban traditioneel meer strijders dan ze nodig hadden in hun gelederen.⁷²⁴ Een volgende bron stelt dat meevechten met de Taliban een vorm van jihad was. Tijdens de verslagperiode konden mensen overstappen naar een baan bij de regering of ervoor kiezen weer boer te worden. Dat zou geen problemen opleveren.⁷²⁵

Een andere zaak is het wanneer Talibanstrijders zouden overlopen naar ISKP of NRF.⁷²⁶ Dit zou ernstige consequenties hebben en zou kunnen leiden tot arrestatie of de executie, aldus een bron.⁷²⁷ Zie ook paragraaf 1.2.8 over ronseling door ISKP.

3.1.14 *(Alleenstaande) minderjarigen*

Meerderjarigheid en handelingsbekwaamheid

Volgens de Afgaanse wetgeving van de Islamitische Republiek zijn kinderen met achttien jaar meerderjarig. Het is echter vaak lastig de leeftijd van Afgaanse kinderen vast te stellen omdat bij veel van de kinderen de geboorte niet geregistreerd wordt.⁷²⁸

Vanaf achttien jaar zijn Afghanen handelingsbekwaam op basis van artikel 39 van het Burgerlijk Wetboek van de Islamitische Republiek. Sinds de machtsovername heeft de Taliban geen verklaringen of decreten uitgevaardigd aangaande de handelingsbekwaamheid van vrouwen of personen.⁷²⁹ Het is derhalve onduidelijk onder welke juridisch kader handelingsbekwaamheid nu valt en wat de regels zijn.⁷³⁰

Leerplicht

Onder de vorige overheid bestond er een leerplicht voor kinderen tussen de zes en vijftien jaar.⁷³¹ De huidige situatie is onduidelijk. Daar de Taliban een verbod ingesteld hebben op middelbaar en hoger onderwijs voor meisjes en vrouwen (zie paragraaf 3.1.9.1), zou een eventuele leerplicht voor hen alleen voor de lagere school gelden.⁷³² De lagere scholen in Afghanistan zijn voor leerlingen van zes tot twaalf jaar.⁷³³

⁷²³ Vertrouwelijke bron 22 april 2023.

⁷²⁴ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁷²⁵ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁷²⁶ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁷²⁷ Vertrouwelijke bron 22 april 2023.

⁷²⁸ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.140 maart 2022.

⁷²⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.123,124, maart 2022; Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

⁷³⁰ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023; Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

⁷³¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.113 maart 2022.

⁷³² Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.113 maart 2022.

⁷³³ NUFFIC, *Primary and secondary education in Afghanistan*, <https://www.nuffic.nl/en/education-systems/afghanistan/primary-and-secondary-education#:~:text=In%20Afghanistan%2C%20primary%20education%20is,Content%3A%20primary%20education.> Geraadpleegd 1 april 2023.

Volgens een bron geldt de leerplicht überhaupt niet meer voor reguliere scholen, maar moeten kinderen wel verplicht koran-onderricht volgen.⁷³⁴ Het is onbekend of dit ook voor meisjes geldt.

Het is onduidelijk of er nog een formele leerplicht voor jongens bestaat.

Naast de onduidelijke leerplicht waren er andere factoren die een negatieve invloed hadden op de schoolgang van jongens. Dit waren onder andere de humanitaire crisis en het gebrek aan mannelijke leraren in Kabul omdat jongens geen les mogen hebben van vrouwelijke docenten.⁷³⁵

Reis- en identiteitsdocumenten

Minderjarigen kunnen niet zelf een identiteits- of reisdocument aanvragen, dat moet gebeuren door de vader of een ander mannelijk lid van de familie.⁷³⁶

De leeftijdsgrens voor het zelfstandig aanvragen van een tazkera en/of paspoort is achttien jaar. Als een minderjarige een tazkera en/of een paspoort nodig heeft, moet de vader/voogd aanwezig zijn bij de aanvraag. In sommige gevallen worden ook de documenten van de meerderjarige broer geaccepteerd. Indien geen van hen in leven of aanwezig is, kan de moeder – met een mahram - de minderjarige vergezellen.⁷³⁷

Uitreizen

Minderjarigen kunnen in principe niet zelfstandig het land uitreizen zonder toestemming. Onder de Ghani regering hadden kinderen onder veertien jaar een brief nodig van hun vader of ouders nodig om alleen een grens over te kunnen steken.⁷³⁸

Het is onduidelijk hoe de situatie bij de grenzen nu is. Volgens een bron zullen Taliban grenswachters elk geval apart beoordelen en is er sprake van willekeur.⁷³⁹ In de praktijk gebeurt het ook dat minderjarige kinderen of alleenreizende vrouwen zich aansluiten bij families wanneer zij de grens overgaan. Volgens een bron zou niet altijd om de documenten van de hele familie worden gevraagd.⁷⁴⁰

Straatkinderen

Reeds vóór de machtsovername door de Taliban waren er grote aantallen straatkinderen, met name de grote steden van Afghanistan. Het merendeel van de straatkinderen in Kabul werkte op straat, maar had wel ouders of familie bij wie zij sliepen. Ze moesten werken omdat hun families anders niet rond konden komen. Deze kinderen poetsten bijvoorbeeld schoenen, verkochten eten of spullen of bedelden om rond te komen. Sommigen waren wezen of hadden geen familie die voor hen kon zorgen. Met name kinderen die vanuit het platteland naar de stad gingen om te werken, en ontheemde kinderen liepen het risico om alleen op straat te eindigen. Zowel meisjes als jongens die op straat werkten en/of leefden waren kwetsbaar voor seksueel misbruik en liepen het risico om in de prostitutie te eindigen.⁷⁴¹

Voogdij en pleegzorg

Door decennialange conflicten en veel armoede zijn er miljoenen wezen en kwetsbare minderjarigen in Afghanistan. De meeste wezen in Afghanistan worden

⁷³⁴ Vertrouwelijke bron 23 februari 2023.

⁷³⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.116 maart 2022.

⁷³⁶ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁷³⁷ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.70-71 maart 2022.

⁷³⁸ Vertrouwelijke bron, 24 februari 2023.

⁷³⁹ Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

⁷⁴⁰ Vertrouwelijke bron, 13 maart 2023.

⁷⁴¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.140-141 maart 2022.

opgevangen door familieleden op basis van het sociaal-culturele principe dat moslims verplicht zijn voor kwetsbare kinderen te zorgen.⁷⁴² Omdat er echter door het langdurende conflict zo'n groot aantal wezen en kwetsbare kinderen zijn, zijn er ook kinderen die niet worden opgevangen.⁷⁴³ Volgens een bron gelden de sociaal-culturele normen om kinderen op te vangen sterker dan eventuele wettelijke regels. Vaak besluit de familie wat er met een kind gebeurt. In sommige dorpen zijn het de dorpsoudsten die beslissen wat er met een alleenstaand kind gebeurt.⁷⁴⁴ Er geen gereguleerd systeem om wezen op te vangen. Over het algemeen bestaat er minder interesse om een meisje op te nemen dan een jongen. Ook lopen weesmeisjes meer risico omdat zij niet begeleid en beschermd worden door een mannelijke bloedverwant. Zowel jongens als meisjes lopen het gevaar geëxploiteerd te worden wanneer zij door een familie worden opgevangen, bij voorbeeld door seksuele uitbuiting. Meisjes kunnen op jonge leeftijd uitgehuwelijkt worden in ruil voor een geldbedrag. Jongens kunnen gedwongen worden te werken en hun salaris af te staan.⁷⁴⁵

Opvangtehuizen

Vóór de machtsovername waren er opvanghuizen voor minderjarigen die vielen onder de verantwoordelijkheid van de staat. In deze tehuizen werden niet alleen wezen opgevangen, maar ook kinderen die wegens economische noodzaak werden afgegeven.⁷⁴⁶ Volgens bronnen zouden de meeste gesloten zijn na de machtsovername en zijn er nog maar enkele operationeel.⁷⁴⁷ Om een weeshuis te beginnen moet je een overeenkomst sluiten met de overheid. In het verleden was er een commissie die verantwoordelijk was voor toezicht op weeshuizen. Deze is nu afgeschaft. In de praktijk is er dus geen controle op de tehuizen.⁷⁴⁸

Meisjes en jongens worden gescheiden opgevangen in deze tehuizen. Het is onduidelijk wat de leeftijdsgrens is, maar in de praktijk blijven kinderen tot ze ongeveer elf of twaalf jaar zijn. Boven die leeftijd zijn centra minder geneigd de kinderen op te nemen. De omstandigheden in weeshuizen waren onder de vorige overheid ondermaats en slecht⁷⁴⁹, volgens een bron is het onwaarschijnlijk dat dit verbeterd is tijdens het Taliban bewind.⁷⁵⁰ Het is niet bekend of er genoeg plaatsen zijn.

Het is niet bekend of er overheidsinstellingen zijn die belast zijn met de opvang van alleenstaande minderjarigen of de opvang van repatrianten. Het is echter niet waarschijnlijk.⁷⁵¹

Ngo's die zich bezighouden met (alleenstaande) minderjarigen

Na het decreet uit december 2022 waarbij vrouwelijke werknemers van ngo's niet meer mochten werken, zagen vele internationale ngo's zich gedwongen hun activiteiten op te schorten. Er zijn nog ngo's en VN-instellingen actief die zich bezighouden met minderjarigen. Dit zijn onder andere UNHCR, UNICEF, Save the Children, IRC en CARE.⁷⁵²

⁷⁴² Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.140 maart 2022.

⁷⁴³ Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

⁷⁴⁴ Vertrouwelijke bron 23 februari 2023.

⁷⁴⁵ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023; Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

⁷⁴⁶ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.140 maart 2022.

⁷⁴⁷ Vertrouwelijke bron 23 februari 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁷⁴⁸ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023; Vertrouwelijke bron 13 maart 2023; Vertrouwelijke bron 23 februari 2023.

⁷⁴⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.140 maart 2022.

⁷⁵⁰ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023; Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

⁷⁵¹ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

⁷⁵² The Borgen Project, NGOS RESUME PROGRAMS IN AFGHANISTAN, 6 februari 2023; Vertrouwelijke bron 13 maart 2023.

Bacha Bazi

Bacha bazi (letterlijk: spelen met jongens) is een vorm van kindermisbruik waarbij mannen in hoge posities of krijgsheren jongens seksueel misbruiken en dwingen om in meisjesklere te dansen. Het gebruik kwam nog steeds voor onder de vorige regering⁷⁵³ en was strafbaar onder de strafwet. De kinderen werden echter niet gezien als slachtoffers.⁷⁵⁴ Tijdens deze verslagperiode kwam bacha bazi nog steeds voor.⁷⁵⁵

De VN speciale rapporteur voor mensenrechtensituatie in Afghanistan stelde zich zorgen te maken over incidenten van verkrachting en andere vormen van seksueel geweld (waaronder bacha bazi), die mogelijk niet worden gemeld vanwege stigmatisering binnen gemeenschappen, schaamte en het grote verloop van vrouwelijke humanitaire en hulpverleners.⁷⁵⁶

Volgens het USDOS mensenrechtenrapport over 2022 steeg het aantal bacha bazi incidenten in 2022.⁷⁵⁷

3.2 **Naleving en schendingen**

3.2.1 *Vrijheid van meningsuiting*

In deze paragraaf wordt de vrijheid van meningsuiting besproken. De informatie wordt onderverdeeld in de volgende categorieën:

- Mensenrechtenactivisten
- Politieke opposanten
- Journalisten en media/persvrijheid
- Internet
- Demonstraties

3.2.1.1 *Vrijheid van meningsuiting van mensenrechtenactivisten*

Vanwege de angst voor vervolging of voor de veiligheid van hun familieleden zagen veel mensenrechtenactivisten zich gedwongen een *low profile* te houden, hun activiteiten te stoppen of hebben het land te verlaten. Sommigen zetten hun activiteiten voort vanuit een ander land.⁷⁵⁸ Velen blijven onder de radar en passen zelfcensuur toe.

Voor meer informatie over de vervolging waaronder ze lijden, zie paragraaf 3.1.2.

Volgens een onderzoek van *Freedom House*, gebaseerd op een rondvraag onder mensenrechtenactivisten stelden bijna alle ondervraagden dat zij bang waren om te worden opgesloten, aangevallen, gemarteld of gedood. Ook buiten de grenzen van Afghanistan hadden velen hun werk ingeperkt en pasten zij zelfcensuur toe uit angst

⁷⁵³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen ambtsbericht Afghanistan, p.142 maart 2022.

⁷⁵⁴ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁷⁵⁵ Vertrouwelijke bron 23 februari 2023.

⁷⁵⁶ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 85, 9 februari 2023.

⁷⁵⁷ US Department of State, *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, p.3, 13,14, 20 maart 2023.

⁷⁵⁸ Danish Immigration Service, Ministry of Immigration and Integration, *Afghanistan: Taliban's impact on the population*, p.21, juni 2022; Human Rights Council (HRC), Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General, A/HRC/51/6, paragrafen 35 en 85, 9 september 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/340-S/2022/692*, paragraaf 85, 14 september 2022.

voor repercussies op familieleden die nog in het land zijn. Hun mensenrechtenwerk had ze tot doelwit van de Taliban gemaakt waardoor ze ook gemakkelijk beschuldigd konden worden van andere zaken die niets met hun werk te maken hebben. Dit kan bijvoorbeeld afvalligheid, blasfemie of heulen met de vijand zijn. Hun mensenrechtenwerk en associatie met westerse organisaties zijn nu hun kwetsbare punten geworden. De Taliban en andere extremistische organisaties noemden mensenrechtenactivisten 'blaffende honden van de VS en het westen' en sommigen riepen openlijk op om ze te straffen met geweld.⁷⁵⁹

Vooraf activisten voor vrouwenrechten liepen grote risico's. Zie paragraaf 3.1.2.

Volgens een onderzoek van *Freedom House*, gebaseerd op een rondvraag onder mensenrechtenactivisten, zei negentig procent van de ondervraagden dat zij meervoudige risico's en bedreigingen hadden meegemaakt. De mensenrechtenverdedigers liepen verschillende soorten risico's. Zo had 46,8 procent te maken gehad met intimidatie en lastig vallen. 24,1 procent met bedreigingen tegenover hun leven en fysieke veiligheid en 16,4 procent met arbitraire arrestatie en folter. Ook werden – in mindere mate – belasting, huiszoekingen, geweld tegen familieleden, fysiek en psychisch letsel, kidnapping en gevangenneming genoemd.⁷⁶⁰

3.2.1.2 *Vrijheid van meningsuiting van politieke opposanten*

Volgens het *United Institute for Peace* (USIP) hebben de Taliban met kracht de meningsvrijheid en georganiseerde politieke activiteiten onderdrukt. Dit gebeurde niet door overweldigend grof geweld maar door zorgvuldig gehanteerde, selectieve arrestaties, detenties, geweld en dwang. Activisten en intellectuelen die op straat demonstreerden of kritische commentaren plaatsten in de media werden vastgezet door de veiligheidsdienst van de Taliban. Soms duurde dit dagen, soms maanden, soms zonder enige officiële kennisgeving van hun opsluiting. De meesten werden vrijgelaten, maar dit soort misstanden leidden tot zelfcensuur onder media, academici, intelligentsia en activisten.⁷⁶¹

Voor politieke opposanten gelden dezelfde beperkingen en risico's als voor andere activisten zoals mensenrechtenactivisten. Zie hiervoor paragraaf 3.2.1.1. De vrijheid van meningsuiting van politieke opposanten is nauw gelieerd aan de vrijheid van vergadering en vereniging. Al deze vrijheden worden beknot in het huidige Afghanistan. Zie paragraaf 3.2.1.3.

3.2.1.3 *Vrijheid van meningsuiting van journalisten/persvrijheid*

Media algemeen

Sinds de machtsovername is het aantal journalisten in Afghanistan drastisch afgenomen. Volgens de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan zijn ongeveer 40% van de media gestopt met werken en hebben 60% van de journalisten hun baan verloren vanaf de machtsovername tot begin 2023. 80% van de vrouwen hebben hun baan bij radiostations verloren en vele radio- en televisiekanalen werden gesloten.⁷⁶²

⁷⁵⁹ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, p.17, 19 januari 2023.

⁷⁶⁰ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, pp.7, 16-17, 19 januari 2023.

⁷⁶¹ United States Institute for Peace (USIP), *One Year Later: Taliban Reprise Repressive Rule, but Struggle to Build a State*, 17 augustus 2022.

⁷⁶² OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 68-73, 9 februari 2023.

De Taliban maakten journalisten het werken lastig door steeds verder inperkende maatregelen en steeds strengere controle op te leggen. Zij hadden te lijden onder constante druk van de autoriteiten en slechte toegang tot informatie. Dit leidde tot zelfcensuur.⁷⁶³ Veel journalisten verlieten het land, sloegen op de vlucht of doken onder. Daarnaast stopte een groot deel van de buitenlandse financiering. De salarissen van journalisten gingen omlaag en een groot deel van de media organisaties sloot hun deuren.⁷⁶⁴ Er zijn uiteenlopende schattingen over het aantal media dat hun deuren sloten. Volgens een bron waren dat er 507 per juni 2022, een ander hield het op 287 per mei 2022.⁷⁶⁵ Schattingen over het aantal journalisten dat hun baan verloor lopen uiteen van 2375 (februari 2022) tot 6000 (mei 2022).⁷⁶⁶

Vooraf journalisten en media buiten de grootste stedelijke gebieden – en met name vrouwen – hebben het hard te verduren. In tenminste vier provincies zijn geen lokale media meer werkzaam. In vijftien provincies zijn tussen veertig en tachtig procent van de media gesloten.⁷⁶⁷ Volgens een journalist uit Helmand hebben de intimidatie, bedreigingen en onwil om informatie te verstrekken onder andere tot gevolg dat over slechts tien procent van de incidenten wordt gerapporteerd in de media.⁷⁶⁸

Televisiekanalen van de BBC, Deutsche Welle, Radio Azadi en Voice of America werden verboden omdat ze nationale perswetten overtreden zouden hebben. In oktober 2022 werden twee Afghaanse nieuwssites, *Hasht-e-Subh* en *Zawia News*, opgeschort door de autoriteiten.⁷⁶⁹

Media algemeen - Intimidatie en bedreiging

De autoriteiten brachten verschillende decreten en regels uit die de persvrijheid en de rol van vrouwen in de media beperkten. Daaronder waren de '11 regels voor journalistiek' die het onder andere verbieden om kritiek op de de facto regering te uiten zonder bewijs en om *fake news* en geruchten te verspreiden. Ook raadden ze de media aan om interviews te vermijden met personen die kritisch staan tegenover de de facto autoriteiten.⁷⁷⁰

Veranderende en arbitrair geïnterpreteerde regels en decreten werden gebruikt als basis voor detentie en mishandeling van journalisten.⁷⁷¹ Media personeel had te maken met surveillance, fysieke aanvallen, bedreigingen, intimidatie, lastigvallen, geweld, arrestatie en detentie en doelgerichte moorden. Ook werden media gebeld

⁷⁶³ Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General*, A/HRC/51/6, paragraaf 80, 9 september 2022.

⁷⁶⁴ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022; Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General*, A/HRC/51/6, paragraaf 80, 9 september 2022; Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023; Reporters Sans Frontières (RSF), *Afghanistan*, <https://rsf.org/en/country/afghanistan>

⁷⁶⁵ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁷⁶⁶ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁷⁶⁷ Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General*, A/HRC/51/6, paragraaf 80, 9 september 2022.

⁷⁶⁸ HRW, *Afghanistan: Taliban Threatening Provincial Media - Journalists Detained, Beaten; Media Outlets Closed*, 7 maart 2022.

⁷⁶⁹ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 68-73, 9 februari 2023.

⁷⁷⁰ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 68-73, 9 februari 2023.

⁷⁷¹ Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General*, A/HRC/51/6, paragraaf 78, 9 september 2022.

of gesommeerd te komen voor ondervraging door de politie of de inlichtingendienst. Deze ondervragingen konden gewelddadig zijn en konden duren van een paar uur tot maanden.⁷⁷² Medewerkers van GDI bezochten de woningen en kantoren van media werkers, stuurden dreigberichten dat hun vergunning zou worden ingetrokken en zichzelf gearresteerd zouden worden als ze kritiek op de Taliban zouden uiten in hun uitzendingen of artikelen.⁷⁷³ Voor meer informatie, zie paragraaf 3.1.3. over journalisten die rapporteren over gevoelige onderwerpen.

Censuur en zelfcensuur

De Taliban verplichtten journalisten om hun artikelen en uitzendingen vóór publicatie te delen. Herhaaldelijk vertelden de Taliban media-organisaties wat zij moesten publiceren en waarschuwden ze de regels niet te weerspreken en niet te rapporteren over geweld door Taliban-leden.⁷⁷⁴ Journalisten werden geslagen en bedreigd wanneer zij probeerden te berichten over onderwerpen 'die Taliban officials in een slecht daglicht zouden stellen'.⁷⁷⁵

De inlichtingendienst van de Taliban zou de media systematisch censureren door middel van het gebruik van geweld, bedreigingen en psychologische druk. Deze censuur voorafgaand aan publicatie zou steeds meer geïnstitutionaliseerd zijn en ook tot zelfcensuur leiden. Het MPVPV zou het belangrijkste Taliban orgaan zijn dat zich met de media bezighoudt, in plaats van het ministerie van Informatie en Cultuur. Ook zouden beambten van de inlichtingendienst de newsroom inlopen om journalisten die zich niet aan de regels zouden houden te checken en te bedreigen.⁷⁷⁶

Journalisten (met name in de provincies) stelden dat zij zich gedwongen voelden tot zelfcensuur na bedreigingen, detenties en afranselingen van media personeel.⁷⁷⁷ Media pasten hun berichtgeving aan door minder content te publiceren die potentieel provocatief zou kunnen zijn. 'Lofuitingen' aan het adres van de Taliban namen toe.⁷⁷⁸ Ook gaven journalisten aan te werken onder alianten en andere namen.⁷⁷⁹

Cijfers van UNAMA en Human Rights Council (HRC)

UNAMA maakte melding van 23 gevallen van mishandeling of bedreigingen aan journalisten of mediawerkers door de de facto autoriteiten in de periode tussen 23 mei en 23 augustus 2022. Er waren verschillende meldingen van arrestaties en detentie van journalisten.⁷⁸⁰

⁷⁷² Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General*, A/HRC/51/6, paragraaf 78, 9 september 2022; Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023; Reporters Sans Frontières (RSF), *Afghanistan*, <https://rsf.org/en/country/afghanistan>; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 68-73, 9 februari 2023.

⁷⁷³ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 68-73, 9 februari 2023.

⁷⁷⁴ EUAA, *Afghanistan - Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 68-73, 9 februari 2023.

⁷⁷⁵ EUAA, *Afghanistan - Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022; Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁷⁷⁶ EUAA, *Afghanistan - Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁷⁷⁷ EUAA, *Afghanistan - Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022; Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁷⁷⁸ EUAA, *Afghanistan - Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁷⁷⁹ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 68-73, 9 februari 2023.

⁷⁸⁰ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, A/77/340-S/2022/692, paragrafen 33-34, 14 september 2022.

UNAMA observeerde 7 gevallen van arbitraire arrestatie en 4 gevallen van mishandeling en bedreigingen tegen journalisten in de periode 23 augustus – 7 december 2022.⁷⁸¹

In de periode 15 november – 31 december rapporteerde UNAMA 10 gevallen van arbitraire arrestatie en detentie van journalisten en mediawerkers en 2 gevallen van mishandeling en bedreiging.⁷⁸²

Volgens de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan waren er sinds augustus 2021 tot begin 2023 245 schendingen van mediavrijheid, waaronder 130 detenties met fysiek geweld, mishandeling en marteling.⁷⁸³

De Mensenrechtenraad (*Human Rights Council* -HRC) stelde dat tussen de machtsovername in augustus 2021 en september 2022 er zes journalisten waren vermoord, vier verwond en meer dan honderd arbitrair vastgehouden.⁷⁸⁴

Op de persvrijheid index van *Reporters Sans Frontières* (RSF) staat Afghanistan op de 156e plaats (van 180).⁷⁸⁵

Vrouwelijke journalisten

Vrouwelijke journalisten werden nog harder getroffen dan hun mannelijke collega's.⁷⁸⁶ De Taliban stelden onduidelijke regels voor vrouwen en beperkten hun werk steeds meer. Soms werden zij geweigerd bij persconferenties op basis van hun gender. Ook werd het moeilijker om langere afstanden te reizen omdat zij staande werden gehouden en gevraagd waar hun mahram was. Sommige Taliban officials weigerden geïnterviewd te worden door vrouwen. Sinds mei 2022 moesten vrouwelijke presentatoren hun gezicht bedekken wanneer zij op de televisie waren.⁷⁸⁷

In een rondvraag van maart 2022 stelden 87 procent van de Afghaanse vrouwelijke journalisten dat zij gender discriminatie hadden ondervonden onder de Taliban. 97 procent hiervan zei dat zij beledigd en bedreigd waren, zowel fysiek als schriftelijk. Tijdens de verslagperiode zette dit zich voort.⁷⁸⁸

Van alle journalisten waren het vooral de vrouwelijke journalisten die hun baan verloren. Cijfers hierover lopen uiteen. Volgens statistieken van Afghaanse journalistenorganisaties werkten er in februari 2022 nog maar 24,6 procent van de vrouwelijke journalisten.⁷⁸⁹ Volgens RSF hebben vier van de vijf (84 procent) hun baan verloren sinds de komst van de Taliban. Bij mannen is dat aantal 52 procent.⁷⁹⁰

⁷⁸¹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragrafen 37-39, 7 december 2022.

⁷⁸² General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, paragraaf 38, 27 februari 2023.

⁷⁸³ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 68-73, 9 februari 2023.

⁷⁸⁴ Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General*, A/HRC/51/6, paragraaf 78, 9 september 2022.

⁷⁸⁵ Reporters Sans Frontières (RSF), *Afghanistan*, <https://rsf.org/en/country/afghanistan>

⁷⁸⁶ Human Rights Council (HRC), *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General*, A/HRC/51/6, paragraaf 79, 9 september 2022.

⁷⁸⁷ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁷⁸⁸ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁷⁸⁹ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁷⁹⁰ Reporters Sans Frontières (RSF), *Afghanistan*, <https://rsf.org/en/country/afghanistan>

Een onderzoek van *UN Women* wees uit dat media organisaties ervoor kozen om mannelijke journalisten in te huren in plaats van vrouwelijke uit angst voor repercussies als zij zich niet aan de – vaak onduidelijke – regels zouden houden.⁷⁹¹ Het onafhankelijke Tolo News ging tegen het tij in en probeerde vrouwen in te huren als er een gat viel.⁷⁹² Op 15 oktober 2022 stelde Tolo News directeur Khpolwak Sapai echter op Twitter dat hij niet langer in Afghanistan kon werken omdat hij verschillende malen was vastgezet en bedreigd. Hij verliet daarom het land.⁷⁹³

Vrouwen die in de provincies als journalist werkten liepen tegen nog meer barrières op dan vrouwen in Kabul.⁷⁹⁴ In de provincies Ghor, Kapisa, Kandhar en Zabol waren er geen vrouwelijke journalisten meer aan het werk. In de provincies Nangarhar en Herat mochten vrouwen de *newsrooms* niet meer betreden. Hun stemmen mochten niet meer te horen zijn op audio. In Balkh mochten vrouwen niet langer deelnemen aan seminars die waren georganiseerd door journalisten.⁷⁹⁵

3.2.1.4 *Internet en sociale media*

Volgens de Taliban heeft een kwart van de Afghaanse bevolking toegang tot internet vanaf hun mobiele telefoon. Dat komt neer op ongeveer 9,5 miljoen personen.⁷⁹⁶ In zomer 2022 kondigden de de facto autoriteiten aan dat zij zouden overgaan op 4G en dat meer afgelegen delen van het land ook verbonden zouden worden. De meeste Internetgebruikers hadden tot dan toe in Kabul slechts toegang tot 2G. Het internet is onstabiel en duur, de snelheid van het internet zou afhankelijk zijn van de locatie.⁷⁹⁷

Sociale media

Vóór de machtsovername gebruikten de Taliban sociale media voornamelijk om anti-VS propaganda uit te zenden. Nu gebruiken zij het om orders en decreten openbaar te maken en persberichten te publiceren. Zo gebruikte de woordvoerder van de Taliban Twitter om zijn 660.000 volgers te informeren dat vanaf toen vrouwen zich volledig moesten bedekken.⁷⁹⁸

De Taliban lijken het stopzetten van internet te gebruiken als wapen tegen tegenstanders of wanneer er een grote dreiging bestaat. Toen zij Kabul innamen, blokkeerden zij toegang tot Internet in Kabul om te voorkomen dat demonstraties werden georganiseerd. In het noordoosten van het land sloten zij internet af zodat oppositie geen online werving kon uitvoeren.⁷⁹⁹

Activisten en mensenrechtenactivisten zeggen dat het internet doelbewust platgelegd is en websites geblokkeerd zijn om protesten te onderdrukken en de mediaberichten te beperken over mensenrechtenschendingen in bijvoorbeeld het district Balkhab (provincie Sar-e Pol), het district Andarab (provincie Baghlan) en de provincie Panjshir.

⁷⁹¹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragrafen 37-39, 7 december 2022.

⁷⁹² EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁷⁹³ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragrafen 37-39, 7 december 2022.

⁷⁹⁴ HRW, *Afghanistan: Taliban Threatening Provincial Media - Journalists Detained, Beaten; Media Outlets Closed*, 7 maart 2022.

⁷⁹⁵ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.157-159, augustus 2022.

⁷⁹⁶ Bloomberg, *Taliban Continues Censorship, Web Blocks As It Promises 4G*, 31 augustus 2022.

⁷⁹⁷ Bloomberg, *Taliban Continues Censorship, Web Blocks As It Promises 4G*, 31 augustus 2022; Pajhwok, *Kabul residents complain about patchy, expensive internet*, 11 september 2022.

⁷⁹⁸ Bloomberg, *Taliban Continues Censorship, Web Blocks As It Promises 4G*, 31 augustus 2022.

⁷⁹⁹ Bloomberg, *Taliban Continues Censorship, Web Blocks As It Promises 4G*, 31 augustus 2022.

De Taliban verklaarden zelf wel 23 miljoen 'immorele' websites geblokkeerd te hebben, die 'on-islamitische content' verspreid zouden hebben.⁸⁰⁰ Mensen zouden voorzichtiger dan ooit zijn wanneer zij online posten. Gebruikers verwijderden anti-Taliban berichten en gebruikten aliassen. Ook bij het zoeken op Google zouden mensen bang zijn voor monitoring of dat de Taliban in hun browser geschiedenis kijken. Sommige mensen gebruikten VPNs. De telefoons van activisten, journalisten en mensenrechten verdedigers werden regelmatig door de Taliban gecheckt. Er zou een directe link bestaan tussen digitale veiligheid en fysieke veiligheid.⁸⁰¹

Ook in het buitenland wordt de sociale media van Afghanen gecheckt. Vluchtelingen op verschillende plekken verklaarden dat zij voorzichtig waren met wat zij over de telefoon zeiden wanneer zij met familieleden spraken.⁸⁰² Een mensenrechtenactiviste kreeg het advies om niet meer op sociale media te posten. Daaraan was de dreiging gekoppeld dat de Taliban wisten waar haar ouders woonden.⁸⁰³

3.2.1.5 *Demonstreren*

Voor de mogelijkheden tot demonstreren, zie paragraaf 3.2.2. hieronder voor het recht op vereniging en vergadering.

3.2.2 *Vrijheid van vereniging en vergadering*

Algemeen

Individuele rechten en vrijheden zoals vergadering en meningsuiting zijn onder het de facto Taliban bewind onbeschermd.⁸⁰⁴ Burgers konden hun recht op vergadering, toegang tot informatie en tot de pers niet vrij uitoefenen.⁸⁰⁵ De Taliban blijven deze rechten beperken.⁸⁰⁶

Demonstraties

Demonstraties werden dikwijls met geweld uit elkaar geslagen, demonstranten worden gearresteerd en vastgezet. Demonstranten werden bedreigd, geïntimideerd en mishandeld in detentie.⁸⁰⁷ Meer dan de helft van twintig vreedzame protesten in Kabul en andere steden – voornamelijk georganiseerd door vrouwen – werden uiteen geslagen met onnodig of disproportioneel geweld door de de facto autoriteiten.⁸⁰⁸

Midden augustus 2022, trok een veertigtal vrouwen naar het ministerie van Onderwijs in Kabul en scandeerde daarbij 'brood, werk en vrijheid!'. Zij eisten het recht op werk en politieke participatie. Leden van de veiligheidsdienst zouden met geweren in de lucht hebben geschoten. Zij dreven de vrouwen uit elkaar,

⁸⁰⁰ Bloomberg, *Taliban Continues Censorship, Web Blocks As It Promises 4G*, 31 augustus 2022.

⁸⁰¹ Bloomberg, *Taliban Continues Censorship, Web Blocks As It Promises 4G*, 31 augustus 2022.

⁸⁰² Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart; Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

⁸⁰³ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁸⁰⁴ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, p.14, 19 januari 2023,

⁸⁰⁵ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, p.7, 19 januari 2023,

⁸⁰⁶ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragraaf 37, 7 december 2022.

⁸⁰⁷ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 76, 9 februari 2023; Al Jazeera, *Taliban disperses Afghan women's march for 'work and freedom'*, 13 augustus 2022.

⁸⁰⁸ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragraaf 37, 7 december 2022; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 76, 9 februari 2023.

verscheurden hun spandoeken en confisqueerden mobiele telefoons. Sommige demonstranten die nabijgelegen winkels waren ingevlucht zouden zijn achternagezeten door Taliban strijders en door hen geslagen met geweerkolven.⁸⁰⁹ De Talibanstrijders mogen de vrouwen niet aanraken, dus gebruikten zij repressiemiddelen waarbij geen fysiek contact nodig is.⁸¹⁰

Na het sluiten van de universiteiten voor vrouwen op 20 december 2022, gingen vrouwen de straat op in Kabul om hiertegen te protesteren. Een groot aantal veiligheidspersoneel bewaakte de universiteit. Vrouwen werden met stokken geslagen of gearresteerd door vrouwelijke politie agenten van de Taliban. Er zouden vijf vrouwen en drie journalisten zijn gearresteerd. Enkelen zouden snel erna weer zijn vrijgelaten, anderen niet.⁸¹¹ Ook in andere steden protesteerden mannelijke en vrouwelijke studenten. Zij werden met waarschuwingsschoten en waterkanonnen uit elkaar gedreven, bedreigd, geslagen, gearresteerd en incommunicado vastgehouden. Dit gebeurde niet alleen met demonstranten, maar ook met de journalisten die verslag deden van de protesten. Veiligheidspersoneel verhoogde de beveiliging om verdere protesten te voorkomen, waaronder extra controleposten, en gaf waarschuwingen uit aan de universiteiten.⁸¹² Ook andere demonstraties werden snel de kop ingedrukt door de Taliban.⁸¹³

Sommige protesten werden wel toegestaan. UNAMA documenteerde 27 gevallen van openbare protesten in de periode 15 november 2022-31 december 2023, waarvan de meeste vreedzaam afliepen. Deze demonstraties gingen om onderwerpen die de de facto autoriteiten niet gevoelig vonden, zoals de betaling van uitkeringen of commerciële kwesties.⁸¹⁴

Een demonstratie die ook werd toegestaan was een protest in de oostelijke stad Khost tegen de verbranding van een Koran door een ultra rechtse politicus in Zweden. 'Dood aan de Zweedse regering, dood aan zulke politici', zouden demonstranten gescandeerd hebben op het centrale plein van de stad.⁸¹⁵ Het protest vormde een van 58 vreedzame protesten die zelfs door de de facto autoriteiten georganiseerd zouden zijn. Doel was het verscheuren en verbranden van de Koran in Nederland en Zweden te veroordelen.⁸¹⁶

Detentie na demonstraties

Op 12 december werd activiste Zarifa Yaqubi vrijgelaten na veertig dagen in detentie. Zij was samen met vier collega's gearresteerd tijdens een persconferentie op 3 november. Zij werden vastgehouden zonder dat communicatie mogelijk was met hun families of een advocaat.⁸¹⁷ Volgens de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan was er vaker sprake van ondervragingen die gepaard gingen met mishandeling, het weigeren van toegang tot advocaten en een eerlijke rechtsgang en afgedwongen bekentenissen.⁸¹⁸

⁸⁰⁹ Al Jazeera, *Taliban disperses Afghan women's march for 'work and freedom'*, 13 augustus 2022.

⁸¹⁰ Vertrouwelijke bron 4 februari 2023.

⁸¹¹ BBC News, *Afghanistan: Taliban arrest women protesting against university ban*, 22 december 2022.

⁸¹² General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 40, 27 februari 2023; ICG, *Taliban Restrictions on Women's Rights Deepen Afghanistan's Crisis*, Report 329, Sectie C, 23 februari 2023.

⁸¹³ BBC News, *Afghanistan: Tears and protests as Taliban shut universities to women*, 21 december 2022.

⁸¹⁴ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 40, 27 februari 2023.

⁸¹⁵ RFE/RL, *Hundreds Protest In Afghan City Against Koran Burning In Sweden*, 24 februari 2023.

⁸¹⁶ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 40, 27 februari 2023.

⁸¹⁷ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 76, 9 februari 2023.

⁸¹⁸ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 76, 9 februari 2023.

Vrouwelijke mensenrechtenactivisten in demonstraties

Vrouwen in demonstraties werden vaak hard aangepakt. Bij verschillende protesten die werden geleid door vrouwen, werden de demonstranten tijdens of na de demonstratie gearresteerd. Dit vermoedelijk om een duidelijk signaal af te geven dat een dergelijk protest niet werd getolereerd. Er is weinig bekend over wat er gebeurde tijdens de detentie van deze demonstranten. Vrouwen spraken niet altijd openlijk over hun periode in detentie uit vrees dat mensen zullen speculeren dat zij verkracht zijn, wat als schaamtevol kan worden ervaren in de Afghaanse context.⁸¹⁹ Ook werden vrouwen soms onder druk gezet om niets over hun detentie naar buiten te brengen.⁸²⁰ Sommigen werden gedwongen om video bekentenissen af te leggen of moesten verklaren dat zij geen activiteiten meer zouden uitvoeren die schadelijk zijn voor de de facto autoriteiten. Soms werden hun identiteitsdocumenten afgenomen.⁸²¹

3.2.3

Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging en religieuze minderheden

In Afghanistan is ongeveer tien tot vijftien procent van de bevolking sjiitisch. Er is een aanzienlijk aantal soefi's, een kleine groep ahmadi's en enkele hindoes en sikhs in stedelijke gebieden.⁸²²

Volgens Human Rights Watch bestaat er geen godsdienstvrijheid in Afghanistan. Het Talibanbestuur heeft immers bepaald dat alleen de sharia geldt in het land. De Taliban falen in het beschermen van Afghanistans religieuze minderheden tegen geweld en onderwerpen sommige groepen aan vervolging, aldus HRW.⁸²³

Volgens HRW leven de meeste van Afghanistans zeer kleine groep niet-moslims onder de dreiging van vervolging. Dit betreft met name bahai, boeddhisten, zoroastriërs en christenen. De meeste van hen belijden hun geloof in het geheim of zijn ondergedoken.⁸²⁴

Volgens de VN speciale rapporteur voor mensenrechtensituatie in Afghanistan is de situatie van religieuze minderheden verontrustend. Sikhs, hindoes, christenen, ahmadi's en ismaili's hebben alarm geslagen over hun veiligheid. Enkele christenen en ahmadi's rapporteerden bedreigingen en gevangennamen door de Taliban.⁸²⁵ Dit gold ook voor sikhs.⁸²⁶ Leden van de sikh en andere religieuze minderheidsgemeenschappen zijn gevlucht omdat zij werden bedreigd en lastig gevallen.⁸²⁷ Zie ook hieronder.

De Taliban hebben beloofd hindoes en sikhs te beschermen. Leden van deze gemeenschappen vertrekken echter nog steeds uit Afghanistan.⁸²⁸ Op 25 september 2022 zou een groep van 55 hindoes en sikhs Afghanistan verlaten hebben om naar

⁸¹⁹ Danish Immigration Service, Ministry of Immigration and Integration, *Afghanistan: Taliban's impact on the population*, p.21, juni 2022.

⁸²⁰ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.170, augustus 2022.

⁸²¹ Human Rights Council (HRC), Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General, A/HRC/51/6, paragraaf 35, 9 september 2022.

⁸²² HRW, *Testimony to the US Commission on International Religious Freedom*, 24 augustus 2022.

⁸²³ HRW, *Testimony to the US Commission on International Religious Freedom*, 24 augustus 2022.

⁸²⁴ HRW, *Testimony to the US Commission on International Religious Freedom*, 24 augustus 2022.

⁸²⁵ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf41, 9 februari 2023.

⁸²⁶ Vertrouwelijke bron 11 mei 2023.

⁸²⁷ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf41, 9 februari 2023.

⁸²⁸ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf41, 9 februari 2023.

India te gaan.⁸²⁹ Van beide gemeenschappen waren er rond augustus 2022 niet meer dan ongeveer honderd over.⁸³⁰ Enkele sikhs werden lastiggevallen op de plek waar zij samenkomen, hun *gurdwara*, in Kabul.⁸³¹ Bij een aanslag op een sikh tempel in juni 2022 kwamen twee sikhs om en raakten verschillende gewond.⁸³²

Volgens de christelijke belangenorganisatie *Open Doors* zijn er enkele duizenden christenen in Afghanistan. Vóór de machtsovername door de Taliban was het al een enorm risico om christen te zijn in Afghanistan. Daarna is het nog gevaarlijker geworden en waren christenen gedwongen om te vluchten of zich nog beter te verbergen. De rigide regels van het Islamitische Emiraat laten geen ruimte voor 'afdwaling'. Dit betekent dat christenen, die bijna allemaal bekeerd zijn vanuit de islam, hun geloof geheim moeten houden. Op afvalligheid staat immers de doodstraf.⁸³³

Volgens internationale bronnen leefden christenen in voortdurende angst voor ontmaskering en aarzelden zij om hun religieuze identiteit publiekelijk bekend te maken. Christelijke groepen meldden dat de publieke opinie, onder meer via de sociale media, vijandig bleef tegenover bekeerlingen en christelijke bekering. Zij meldden dat personen die zich bekeerden tot het christendom of dat bestudeerden, bedreigingen, waaronder doodsbedreigingen, ontvingen van familieleden.⁸³⁴ Afghanistan staat op nummer negen op lijst van Open Doors van landen waar christenen worden vervolgd.⁸³⁵

De Taliban hebben sjiitische of soefi praktijken niet verboden.⁸³⁶ Tijdens de verslagperiode vonden aanvallen door ISKP plaats op belijders van deze geloven. De VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan riep op 26 mei 2022 op tot een onderzoek naar de aanvallen op Hazara's en op sjiitische en soefi gemeenschappen. Volgens hem werden de aanvallen steeds systematischer van aard en hadden de kenmerken van georganiseerd beleid. Hierdoor zou het de kenmerken dragen van misdaden tegen de menselijkheid.⁸³⁷

In april 2022 voerde ISKP twee dodelijke aanslagen uit op een soefi moskee en klooster. Daarbij kwamen respectievelijk 50 en 33 personen om het leven en raakten er duizenden gewond.⁸³⁸

Voor meer informatie over de situatie van sjiieten en Hazara's, zie paragraaf 3.1.6.

Salafisten werden het slachtoffer van buitengerechtigde executies. Het feit dat zij salafisten waren, maakte hen in de ogen van de Taliban verdacht van steun aan ISKP. Sommigen zouden verdwenen zijn en daarna onthoofd teruggevonden zijn.⁸³⁹ Volgens een bron behoren salafisten tot de groepen die het meeste risico lopen vervolgd te worden door de Taliban.⁸⁴⁰

⁸²⁹ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf41, 9 februari 2023.

⁸³⁰ HRW, *Testimony to the US Commission on International Religious Freedom*, 24 augustus 2022.

⁸³¹ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf41, 9 februari 2023.

⁸³² Reuters, *Islamic State claims attack on Sikh temple in Kabul that killed two*, 20 juni 2022.

⁸³³ Open Doors, *Afghanistan*, voor het laatst geraadpleegd op 15 maart 2023

⁸³⁴ USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Afghanistan*, mei 2021.

⁸³⁵ Open Doors, *Afghanistan*, voor het laatst geraadpleegd op 15 maart 2023

⁸³⁶ HRW, *Testimony to the US Commission on International Religious Freedom*, 24 augustus 2022.

⁸³⁷ HRW, *Afghanistan: ISIS Group Targets Religious Minorities*, 6 september 2022.

⁸³⁸ RFE/RL, *Fear Grips Afghanistan's Sufi Community Following Deadly Attacks*, 16 mei 2022.

⁸³⁹ HRW, *Afghanistan: Taliban Execute, 'Disappear' Alleged Militants*, 7 juli 2022; EUAA, *Country Guidance: Afghanistan*, p.61, januari 2023.

⁸⁴⁰ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

Het ministerie voor Onderwijs zou ismaili's tot afvalligen verklaard hebben. Hierop staat de doodstraf.⁸⁴¹

De Taliban zien ahmadi's niet als moslims en hebben sommige van hun leiders vervolgd wegens afvalligheid.⁸⁴²

3.2.4 *Bewegingsvrijheid*

Checkpoints

Sinds de machtsovername is een deel van de wegen veiliger en beter begaanbaar geworden omdat de gevechten tussen de Taliban en de geallieerde troepen zijn opgehouden. Op de wegen, zowel in de stad als in rurale gebieden, waren er echter veel checkpoints. Talibanstrijders controleerden daar vooral of de geldende kledingvoorschriften en andere regels (of vrouwen een mahram bij zich hebben) werden nageleefd. Soms checkten zij de inhoud van mobiele telefoons.⁸⁴³ Ook vroegen zij om dingen te geven, zoals fruit of zonnebrillen.⁸⁴⁴ Individuele Talibanstrijders die mensen stopten hielden zich niet noodzakelijkerwijs aan de regels die op nationaal niveau genomen zijn. Met name in afgelegen gebieden konden lokale Taliban zelf beslissen op welke regels zij mensen controleren. Men wist niet wat te verwachten bij een checkpoint.⁸⁴⁵ Er bestond een groot risico op problemen of intimidatie bij deze checkpoints. Dit kon zelfs leiden tot fysiek geweld. Mensen namen daarom soms liever geen risico en prefereerden thuis te blijven. Voor vrouwen waren de hindernissen nog groter. In Kabul konden vrouwen die zonder mahram naar de markt gingen er nooit zeker van zijn dat ze niet gestopt zouden worden door de Taliban. Buiten de stad werden de regels nog strenger toegepast. In Kandahar zouden vrouwen geweigerd worden die in een noodsituatie bij het ziekenhuis aankwamen zonder mahram. Vrouwen waren hierdoor beperkt in hun bewegingsvrijheid.⁸⁴⁶

Ook voor minderheden zoals Hazara's zou het nog moeilijker zijn om naar de markt te gaan dan voor andere Afghanen.⁸⁴⁷

Grenzen

Bij de meeste grenzen werden de papieren, een geldig paspoort en visa gecontroleerd.

Direct na de machtsovername legden de Taliban weinig restricties op om te vertrekken. Maar er was ook willekeur, waarbij individuele Talibanstrijders mensen de uitreis verboden.⁸⁴⁸ Volgens een bron was het een bewuste keuze om de grenzen niet hermetisch te sluiten, zodat opposanten van de Taliban uit zichzelf zouden vertrekken.⁸⁴⁹

Naast de bestaande officiële grensposten was het bij sommige grenzen mogelijk om de grens illegaal over te steken. Dit verschilde per grens. Ook bestonden er mogelijkheden om vervalste reisdocumenten te kopen. Zie paragraaf 2.1.5.

⁸⁴¹ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 41, 9 februari 2023.

⁸⁴² HRW, *Testimony to the US Commission on International Religious Freedom*, 24 augustus 2022.

⁸⁴³ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁸⁴⁴ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁸⁴⁵ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁴⁶ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 18,20 en 65, 9 februari 2023.

⁸⁴⁷ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁸⁴⁸ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁴⁹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

Hieronder volgt een overzicht van enkele grenzen met buurlanden van Afghanistan en de mogelijkheden om deze grenzen over te steken.

Pakistan

De belangrijkste grensovergangen tussen Pakistan en Afghanistan zijn Torkham en Chaman. Ghulam Khan is een derde officiële grensovergang. Daarnaast zijn er ongeveer twintig kleinere oversteekpunten met politie- en douanebeambten en wel honderd onbewaakte overgangen over kleine paadjes. Hier kunnen mensen illegaal de grens oversteken. De grens is poreus, ondanks het grenshek met prikkeldraad dat langs 90 procent van de bijna 2700 kilometer lange grens tussen Afghanistan en Pakistan staat. Pashtun stammen die in het grondgebied leven konden zich van oudsher vrijelijk aan beide kanten van de grens bewegen.⁸⁵⁰

Iran

De grens tussen Iran en Afghanistan heeft drie officiële grensposten: Dogharoun/Islam Qala in het noorden, Abu Nasr-e-Farahi in het centrum/midden en Zaranj/Milak, ook wel 'zijdebrug' of Abresham genoemd, in het zuiden. Er zijn verschillende onofficiële grensoversteekpunten, die steeds wisselen. Langs de grens bestaan actieve smokkelroutes die allemaal gebruikt zouden worden door smokkelnetwerken. De routes gaan door de bergen en onherbergzaam terrein, waardoor de Iraanse en Afgaanse autoriteiten het moeilijk kunnen controleren.⁸⁵¹ Dit baart Iran grote zorgen, dat migratie door een veiligheidslens beziet en vreest voor grensoverschrijdend terrorisme. Een aanslag op een moskee in Shiraz werd in het najaar van 2022 geclaimd door IS; een aantal van de gearresteerden had de Afgaanse nationaliteit.⁸⁵²

Tadzjikistan

Er zijn verschillende grensovergangen tussen Afghanistan en Tajikistan, alle liggen aan de rivier Panj die de twee landen scheidt. De grens is officieel gesloten voor personen, maar zou open zijn voor handel. Ook is de grens poreus zou er gesmokkeld worden.⁸⁵³ De Afghanen die in Tajikistan verblijven zijn het land binnen gekomen met geldige visa en per vliegtuig.⁸⁵⁴

Oezbekistan

De grens tussen Afghanistan en Oezbekistan bevindt zich in de plaats Termez en bestaat uit een rivier waarover een enkele brug loopt, de vrijheidsbrug. De overgang is gesloten voor Afghanen die naar Oezbekistan willen en wordt bewaakt met zwaar militair geschut.⁸⁵⁵ In Termez is een consulaat van de Taliban gevestigd.⁸⁵⁶

3.3 Toezicht en rechtsbescherming

3.3.1 Afghaanse wetgeving/Afghaans recht

⁸⁵⁰ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Pakistan*, pp111-112, september 2022.

⁸⁵¹ EUAA, *Iran -Situation of Afghan Refugees*, p.57, December 2022.

⁸⁵² RFE/RL, *Iran Arrests 26 Foreigners It Says Were Behind Shiraz Mosque Attack*, 7 november 2022.

⁸⁵³ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023; Vertrouwelijke bron 28 februari 2023; Vertrouwelijke bron 27 februari 2023.

⁸⁵⁴ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023.

⁸⁵⁵ Caravanistan, *Afghanistan border crossings*, <https://caravanistan.com/border-crossings/afghanistan/#afghanistan-uzbekistan-border-crossings>, laatst geraadpleegd op 16 maart 2023; Vertrouwelijke bron 28 februari 2023.

⁸⁵⁶ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

3.3.1.1 *Bronnen van recht en geldend recht volgens de Taliban*

Het geheel van bronnen van recht en geldend recht onder de de facto overheid is onduidelijk en ondoorzichtig. Hieronder volgt een overzicht van de (ontwikkelingen rondom) verschillende rechtsbronnen:

- Formele wetgeving
- Islamitisch recht
- Traditionele rechtspraak

3.3.1.2 *Formele wetgeving en overgang naar sharia*

Na de machtsovername riepen de Taliban het Islamitische Emiraat Afghanistan uit en schortten ze de Afgaanse constitutie van 2004 op. Wetten en regels over juridische procedures, juridische aanstellingen en procedures voor een eerlijk proces werden eveneens opgeschort.⁸⁵⁷ In Afghanistan bestaan er nu geen gestandaardiseerde procedures of inhoudelijke statuten in criminele of civiele zaken die politie, rechters of juristen kunnen volgen.⁸⁵⁸

In november 2022 gaf de hoogste leider opdracht tot volledige invoering van de Taliban versie van de sharia.⁸⁵⁹ Op 10 januari 2023 besliste hij dat regels en wetten opgesteld tijdens de Islamitische Republiek automatisch ongeldig waren omdat ze tegen de sharia zouden indruisen.⁸⁶⁰ Het is moeilijk te beoordelen welke (formele) juridische procedures nog gevolgd worden en welke niet. Ook kan de uitvoering verschillen per provincie en district, al naar gelang de mening en beleid van het lokale Taliban-leiderschap.⁸⁶¹

Volgens VN-experts⁸⁶² is de 'ineenstorting van de rechtsstaat en van de rechterlijke onafhankelijkheid in Afghanistan een mensenrechtenkatastrofe'.⁸⁶³

Bar associatie en nieuwe vergunningen

In november 2021 lijfden de Taliban de *Afghanistan Independent Bar Association* (AIBA) in bij het de facto ministerie van Justitie. Zij ontnamen het bureau van de procureur-generaal en de AIBA hun sleutelrol. Zij vaardigden een decreet uit waardoor juristen hun vergunning moesten vernieuwen. Dit proces was alleen toegankelijk voor mannen. Hierdoor konden vrouwelijke juristen – voorheen een kwart van het totaal – hun vak niet meer uitoefenen.⁸⁶⁴ Meer dan 250 vrouwelijke rechters en honderden vrouwelijke juristen en openbare aanklagers werden op deze manier uit hun beroep gezet.⁸⁶⁵ Het de facto ministerie van Justitie rapporteerde dat per 10 november 2022 er 1275 van de 1332 beoordeelde juristen aan de voorwaarden voldeden. 947 daarvan hadden vernieuwde vergunningen gekregen. Vóór augustus 2021 hadden er 6000 advocaten, waarvan 1500 vrouwen, gepraktiseerd. Volgens de de facto juridische autoriteiten zouden er door het hele

⁸⁵⁷ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 51-52, 9 februari 2023.

⁸⁵⁸ OHCHR Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023.

⁸⁵⁹ CNN, *Taliban to impose their interpretation of Sharia law in Afghanistan*, 15 november 2022.

⁸⁶⁰ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, paragraaf 13, 27 februari 2023.

⁸⁶¹ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 89, 9 februari 2023.

⁸⁶² Dit zijn de VN speciale rapporteur over de mensenrechtensituatie in Afghanistan, de VN speciale rapporteur over de onafhankelijkheid van rechters en juristen en andere onafhankelijk experts in een media statement: OHCHR Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023.

⁸⁶³ UN News, *Afghanistan: Collapse of legal system is 'human rights catastrophe'*, 20 januari 2023.

⁸⁶⁴ OHCHR Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023.

⁸⁶⁵ UN News, *Afghanistan: Collapse of legal system is 'human rights catastrophe'*, 20 januari 2023.

land 97.700 civiele zaken aangespannen zijn, waarvan er 13.000 waren gehoord bij de gerechtshoven en slechts 2339 verwerkt waren sinds de machtsovername.⁸⁶⁶

Rechters: vervanging en onderzoekende taken

Rechters zijn veelal vervangen door religieuze geleerden. Sleutelposities zijn ingenomen door Talibanleden met een basis religieuze opleiding zonder juridische expertise. Rechters worden geadviseerd door mufti's die zijn aangewezen door de opperrechter. De mufti's geven hun mening over de interpretatie van de sharia. De rechterlijke onafhankelijkheid is hiermee afgeschaft.⁸⁶⁷

Op 21 augustus 2022 informeerde het de facto Hooggerechtshof UNAMA dat volgens de shariawetgeving rechters ook onderzoekende taken zouden moeten uitvoeren. Deze maatregel zorgde ervoor dat het werk van de hoven toenam en dat processen vertraging opliepen. Het aantal gevangenen nam toe en er werden panels van rechters aangewezen voor elke provincie. Ook werden de detentie-periodes langer omdat onderzoek wordt uitgevoerd terwijl mensen in detentie verblijven.^{868 869} De mufti's overschrijden hun adviserende rol en zijn betrokken geraakt bij pre-trial werkzaamheden, waaronder onderzoek en advies over de strafmaat. Rechters volgen meestal hun adviezen op. Juridisch personeel voerde vaak onderzoekende en rechtsprekende taken uit. Ook werden vermeende daders vaak op een en dezelfde dag gevangen gezet, veroordeeld en bestraft door de politie en veiligheidsdiensten.⁸⁷⁰

Nieuw 'Groot Directoraat voor Toezicht en Opvolging van Decreten en Orders'

Op 20 maart 2023 vaardigde de Talibanleider een decreet uit waarbij het mandaat van het voormalige de facto bureau van de procureur-generaal een nieuwe naam werd gegeven. Het nieuwe Groot Directoraat voor Toezicht en Opvolging van Decreten en Orders (*Grand Directorate of Monitoring and Follow up of Decrees and Orders*) houdt toezicht op alle instellingen, inclusief detentiecentra. De verandering bevestigde effectief dat aanklagers niet langer deel uitmaken van het strafrechtelijk onderzoeksproces, zoals voor het eerst aangekondigd in augustus 2022.⁸⁷¹

Vrouwen

Vrouwen zijn grotendeels uitgesloten van het juridische systeem en mogen alleen verschijnen wanneer zij partij zijn bij een geschil. Het systeem dat nu overblijft is niet langer onafhankelijk, bestaat alleen uit mannen en implementeert de Talibanversie van de sharia.⁸⁷² Ook rechters die behoren tot religieuze minderheden, met name, sjiïeten, werden ontslagen.⁸⁷³ Verschillende gespecialiseerde gerechtshoven werden opgeheven, waaronder de competente hoven voor seksueel en gender-gerelateerd geweld.⁸⁷⁴

⁸⁶⁶ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragraaf 12, 7 december 2022.

⁸⁶⁷ OHCHR Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023; Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁶⁸ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragraaf 11, 7 december 2022.

⁸⁶⁹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁷⁰ OHCHR Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragrafen 50-53, 9 februari 2023.

⁸⁷¹ UNAMA HR, *Human rights situation in Afghanistan*, Update feb – April 2023.

⁸⁷² OHCHR Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023.

⁸⁷³ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 52, 9 februari 2023.

⁸⁷⁴ OHCHR Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023.

Officiëren van justitie ondergedoken

Een deel van de voormalige officieren van justitie – met name degenen die leden van de Taliban onderzochten en vervolgden – loopt grote risico's en is ondergedoken. Ook zouden misdadigers – die vrijgelaten werden door de Taliban – uit zijn op wraak tegen hun officieren van justitie en rechters. Er zouden meer dan twaalf officieren van justitie gedood zijn door onbekende individuen in Kabul en andere provincies. Sommige officieren van justitie werden gevonden tijdens de huiszoekingen na de machtsovername.⁸⁷⁵

Strafrecht en civiel recht

De constitutie is opgeschort en ook het straf- en civiel recht zijn opgeschort en ondergeschikt gesteld aan de sharia. Volgens een bron is er een mix van beide en is het onduidelijk welke wetten er gelden. Er is niets over op papier gezet. Er zijn alleen decreten over delen van de wetgeving. Deze decreten zijn gedeeltelijk schriftelijk en gedeeltelijk mondeling overgeleverd.⁸⁷⁶

Deze mix wordt ook nog gecombineerd met informele rechtspraak, waardoor het onduidelijk is welke wetten er gebruikt worden.⁸⁷⁷

Er heerst grote onduidelijkheid. Volgens een bron zouden rechters wel de Koran gebruiken om recht te spreken. Zij zouden per geval beslissen of zij een wetboek gebruiken of de Koran.⁸⁷⁸

Nationaliteitswetgeving

Volgens een bron is de nationaliteitswet opgeschort.⁸⁷⁹ Er is geen verder informatie over de nationaliteitswetgeving gevonden.

3.3.1.3

Islamitisch recht

De Taliban streven naar volledige implementatie van hun eigen strenge interpretatie van de sharia (het islamitische rechtssysteem). Het bestaande rechtssysteem is grotendeels ontmanteld. Dit leidde tot onduidelijkheid over de geldigheid van wetten.

In november 2022 gaf Talibanleider Hibatullah Akhundzada opdracht tot volledige invoering van de Taliban-versie van de sharia. Het beval rechters om overal in het land sharia-straffen uit te delen. Strafbare feiten zoals diefstal, ontvoeringen en opruiing moesten bestraft worden volgens de Talibans interpretatie van de sharia. Hudud en qisas werden opgelegd in heel Afghanistan. Dit betekende ook lijfstraffen zoals steniging, amputatie, zweepslagen en publieke executies.⁸⁸⁰ Er staan zware straffen op het drinken van alcohol en buitenechtelijke relaties en homoseksualiteit en sodomie kunnen bestraft worden met de doodstraf.⁸⁸¹ Lijfstraffen vonden ook al plaats vóór het bevel van de Talibanleider.⁸⁸²

Kort na het bevel nam de uitvoering van het aantal lijfstraffen direct toe. In de regio Logar kregen twaalf personen, waaronder drie vrouwen, tussen de 21 en 39 zweepslagen in een voetbalstadium. Het publiek bestond uit duizenden mensen. Volgens de Taliban waren de gegeselden schuldig aan 'morele misdaden' zoals

⁸⁷⁵ OHCHR Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023.

⁸⁷⁶ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁷⁷ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 43, 27 februari 2023.

⁸⁷⁸ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁷⁹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁸⁰ BBC News, *Afghanistan: Taliban leader orders Sharia law punishments*, 14 november 2022; CNN, *Taliban to impose their interpretation of Sharia law in Afghanistan*, 15 november 2022; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916, paragraaf 11, 7 december 2022.

⁸⁸¹ VOA News, *Taliban Refill Afghan Jails*, 26 januari 2023.

⁸⁸² Guardian, *Afghan supreme leader orders full implementation of sharia law*, 14 november 2022.

overspel, diefstal en homoseks. De vrouwen zouden na de zweepslagen vrijgelaten zijn, sommige van de mensen werden gevangengezet. Eerder in de maand had al een publieke geseling plaatsgevonden in de provincie Takhar.⁸⁸³ Op 7 december vond de eerste publieke executie volgens qisas plaats in de provincie Farah. Onder de ogen van honderden toeschouwers en meer dan een tiental Taliban officieren werd een vermeende moordenaar doodgeschoten met een geweer. De trekker werd overgehaald door de vader van de persoon die hij vermoord zou hebben.⁸⁸⁴ Zie ook paragraaf 3.3.5 over lijfstraffen.

Volgens internationaal recht gelden lijfstraffen als foltering. Afghanistan heeft de anti-folterconventie geratificeerd. De Taliban beschouwen kritiek op hun straffen echter als een belediging van de islam.⁸⁸⁵ Zie de paragraaf over verdragen hieronder.

3.3.1.4 *Traditionele rechtspraak*

Traditionele rechtspraak en bemiddelingsmechanismen zijn door de tijd heen gebruikt in Afghanistan. Tijdens de Islamitische Republiek nam geschillenbeslechting een belangrijke plaats in. Met de onduidelijkheid over het rechtssysteem en de rol van de verschillende organen, grijpen mensen nu nog meer terug op deze vorm van conflictresolutie. De mechanismen, zoals *jirga's*, raden van ouderlingen of dorpsoudsten en religieuze leiders, hebben geen juridische waarborgen en kunnen vaak de rechten van vrouwen, kinderen en minderheden niet garanderen.⁸⁸⁶ Ook de Taliban geven vaak de voorkeur aan traditionele verzoeningsmechanismen boven het formele rechtssysteem. De verschillende systemen zijn nu veel meer een mix dan vroeger, aldus een bron.⁸⁸⁷ Voor meer informatie over *jirga's* en *shura's*, zie paragraaf 3.3.3.1

3.3.1.5 *Verdragen*

Afghanistan heeft een bindende juridische verplichting om de fundamentele mensenrechten en vrijheden te garanderen van het internationaal recht en de verdragen die het land ondertekend heeft. Verschillende verdragen, zoals de Conventie over de Uitbanning van alle vormen van Discriminatie van Vrouwen en de Conventie van de Rechten van het Kind, worden echter niet gerespecteerd. Volgens internationaal recht mag een verdragspartij geen lokale wetgeving – ook niet die gebaseerd op een religieuze doctrine – aanvoeren als rechtvaardiging om haar verplichtingen niet na te komen.⁸⁸⁸ In bijeenkomsten met de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan stelden de de facto autoriteiten dat naar hun mening de meeste internationale mensenrechten normen compatibel zouden zijn met hun begrip van de sharia. Zij zouden van plan zijn de internationale verplichtingen van het land te respecteren.⁸⁸⁹

⁸⁸³ BBC News, *Three women among dozen publicly flogged in Afghanistan - Taliban official*, 23 november 2022.

⁸⁸⁴ Al Jazeera, *Taliban carries out first public execution since Afghan takeover*, 7 december 2022.

⁸⁸⁵ Zeit Online, *"Damals wie heute setzen wir die Scharia um"*, 4 februari 2023.

⁸⁸⁶ OHRC Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 55, 9 februari 2023.

⁸⁸⁷ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁸⁸⁸ OHCHR, *Afghanistan: UN experts condemn Taliban decision to deny girls secondary education*, 24 maart 2022.

⁸⁸⁹ OHCHR, *Annual report of the United Nations High Commissioner for Human Rights and reports of the Office of the High Commissioner and the Secretary-General*, A/HRC/51/6, paragraaf 20, 9 september 2022.

3.3.1.6 *Shia Personal Status Law uit 2009*

De grondwet uit 2004 was de eerste Afghaanse grondwet die een beperkte rol voor sjiitische jurisprudentie – jafari jurisprudentie – toekende. Het merendeel van Afghanistan volgt de hanafi jurisprudentie. Na de machtsovername hebben de Taliban de hanafi jurisprudentie verheven tot de status van staatsrecht. Ook zouden de de facto autoriteiten jafari jurisprudentie van het curriculum gehaald hebben van de universiteiten in Bamyan (een provincie met een sjiitische meerderheid).⁸⁹⁰

De *Shia Personal Status Law* uit 2009 reguleert huwelijk, scheiding en erfenis van de sjiitische bevolking van Afghanistan. De wet bevat passages die een vrouw verplichten om toestemming te vragen het huis te verlaten behalve voor dringende zaken, zich 'op te maken' voor haar echtgenoot wanneer hij dit vraagt en om geen seks te weigeren wanneer haar echtgenoot dat wenst.⁸⁹¹

Volgens een bron is de wet opgeschort door de de facto autoriteiten, aangezien zij alle wetten opgeschort hebben. Alle criminele en civiele zaken zouden volgens de Hanafi jurisprudentie moeten worden rechtgesproken, en deze wet is naar Jafari jurisprudentie.⁸⁹²

3.3.2 *Aangifte doen van een misdrijf*

Aangifte van een misdrijf kan mondeling of schriftelijk worden gedaan. Als de persoon niet kan schrijven, konden er mensen helpen.⁸⁹³

Volgens een bron kan aangifte zowel in het Dari als in het Pashto gedaan worden.⁸⁹⁴

Bij aangifte moeten mensen hun telefoonnummer geven en ontvangen een registratie nummer. Hiermee kunnen zij hun zaak volgen en kon het Hof hen contacteren wanneer nodig.⁸⁹⁵

De Taliban zijn vooral geïnteresseerd in het grote plaatje van veiligheid en stabiliteit in het land. Zij zouden zij follow-up geven aan een aangifte van diefstal, maar zouden weinig bereid zijn om gender gerelateerd geweld te onderzoeken. Morele misdaden zouden ook snel in behandeling worden genomen.⁸⁹⁶ Ook kwam het voor dat mensen gearresteerd worden simpelweg omdat iemand over ze geklaagd heeft.⁸⁹⁷

Als de politie in gebreke blijft kan bescherming gezocht worden bij een prominent persoon met sociale status. Mensen kunnen dan informele justitie zoeken bij dorpsoudsten, religieuze leiders of een jirga. Vaak gaan mensen overigens meteen naar deze informele rechtssystemen en helemaal niet naar de politie. Het informele systeem i027746s beter toegankelijk dan het formele.⁸⁹⁸

3.3.3 *Rechtsgang*

De Taliban hebben de rechtsgang die werd gevolgd onder de vorige regering, niet voortgezet. De rechters zijn meestal vervangen door personen met een religieuze in plaats van juridische opleiding. De toekomst van de openbare aanklagers is nog onduidelijk. De Taliban heeft de onderzoekende autoriteit bij de rechters gelegd in plaats van bij de openbare aanklagers. (zie paragraaf 3.3.1.2)

⁸⁹⁰ ISAS Working Papers, *Remaking of Afghanistan: How the Taliban are Changing Afghanistan's Laws and Legal Institutions*, 26 juli 2022.

⁸⁹¹ HRW, *Afghanistan: New Law Threatens Women's Freedom*, 14 april 2009.

⁸⁹² Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁸⁹³ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁹⁴ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁸⁹⁵ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁸⁹⁶ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁹⁷ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁸⁹⁸ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

Onder het formele strafrecht systeem heeft de Taliban slechts een klein aantal zaken behandeld. Bestrafing van beschuldigen werd in veel gevallen overgelaten aan Talibanstrijders en lokale commandanten. Deze hebben er vaak voor gekozen om beschuldigen van een misdaad onmiddellijk te bestraffen na een korte overweging ter plekke. Dit varieerde van publiek beschamen tot lijfstraffen en in sommige gevallen de dood.⁸⁹⁹ De tijd die rechters aan zaken besteedden varieerde sterk, aldus een bron. Soms werden er acht hoorzittingen gehouden, soms kwam de rechter al na een dag tot een vonnis.⁹⁰⁰ Het belang van traditionele overlegorganen zoals shura's en jirga's nam toe. Zie hiervoor paragraaf 3.3.3.1.

3.3.3.1 *Shura's en jirga's*

Shura's en *jirga's* zijn overlegorganen en consultatiemechanismen van leiders, vaak tribale dorpsoudsten. Zij bemiddelen bij conflicten en kunnen ook rechtspreken. Door de jaren heen zijn zij veel gebruikt in Afghanistan. Deze traditionele bemiddelings- en rechtspraakmechanismen hebben echter geen juridische waarborgen en garanderen vaak niet de rechten van vrouwen, kinderen en minderheden.⁹⁰¹ Bewoners van het platteland maakten vaker gebruik van dergelijke mechanismes dan stedelingen. De principes waarop dit gewoonterecht is gebaseerd verschilden per gemeenschap en per etnische groep. Naast de jirga's en shura's – die een prominente rol spelen – waren er ook andere personen en instanties betrokken bij conflictbemiddeling en rechtsspraak. Dit waren bijvoorbeeld religieuze leiders, juristen, leden van de gemeenschap, ngo's en nationale instellingen. Het vertrouwen in het informele rechtssysteem zou in veel gevallen en gebieden hoog zijn.⁹⁰² Hoewel traditionele geschillenbeslechtingmechanismen altijd al gebruikt zijn, wordt er steeds meer op vertrouwd. Dit baart de VN rapporteur grote zorgen vanwege diepgewortelde patriarchale tradities die machtsongelijkheid en ongelijkheid versterken.⁹⁰³ Zie hiervoor paragraaf 3.3.1.2.

3.3.4 *Arrestaties, bewaring en detenties*

Gevangenis

Volgens UNAMA voldeden de de facto gevangenis autoriteiten niet aan de minimum standaarden voor de behandeling van gevangenen. Dit was gedeeltelijk te wijten aan een gebrek aan financiële middelen, onder andere door het gedeeltelijk stopzetten van donorgeld.⁹⁰⁴ Het Bureau voor Gevangenis Administratie zou geprobeerd hebben om het aantal gevangenen te verminderen, maar slaagde er niet in aan internationale standaarden te voldoen, zoals systematische verschaffing van adequaat voedsel en persoonlijke verzorgings-items, praktijkonderwijs en gezondheidsbehoefes. Kinderen werden opgesloten samen met volwassenen. Vaak verbleven zij in aparte vleugels. Op sommige locaties werden meisjes samen met volwassen vrouwen vastgehouden. Er werden twee aparte jongeren-faciliteiten

⁸⁹⁹ ISAS Working Papers, *Remaking of Afghanistan: How the Taliban are Changing Afghanistan's Laws and Legal Institutions*, 26 juli 2022.

⁹⁰⁰ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁹⁰¹ OHRC Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023.

⁹⁰² Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan*, pagina 158, maart 2022.

⁹⁰³ OHRC Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, paragraaf 55, 9 februari 2023.

⁹⁰⁴ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, A/77/636-S/2022/916, paragraaf 80, 7 december 2022; VOA News, *Taliban Refill Afghan Jails*, 26 januari 2023.

geopend in de provincies Paktia en Baghlan, het totale aantal was vier.⁹⁰⁵ Ook de kou in de strenge Afghaanse winters vormde een uitdaging.⁹⁰⁶ Er zou niet genoeg of zelfs helemaal geen eten worden verschaft in de gevangenissen die vielen onder het ministerie van Binnenlandse Zaken. In de detentiecentra van GDI zou de situatie nog slechter zijn.⁹⁰⁷ Volgens een bron zouden de omstandigheden tijdelijk verbeterd worden wanneer er internationale delegaties kwamen kijken.⁹⁰⁸

Toen de Taliban aan de macht kwamen hebben zij rond de 15.000 gevangenen vrijgelaten. Sinds die tijd tot aan januari 2023 hebben zij de gevangenissen weer gevuld met zo'n 14.000 gevangenen. In diezelfde periode zouden meer dan 29.000 personen aangehouden zijn voor verschillende vergrijpen zoals diefstal, kidnapping, moorden en 'morele misdaden'. Er zouden 1100 vrouwelijke gevangenen zijn. De Taliban claimen dat zij geen politieke gevangenen hebben, wat niet bevestigd wordt door onafhankelijke organisaties. Volgens organisaties zoals HRW zouden de Taliban ervoor gekozen hebben om vermeende misdadigers van gewapende groeperingen te doden in plaats van ze vast te zetten.⁹⁰⁹ Volgens een bron bevinden zich nu 13.800 personen in gevangenissen. Hierbij zijn niet de mensen meegeteld die vastgehouden worden door GDI of in andere detentiecentra van de Taliban. Deze centra vallen niet onder het ministerie van Binnenlandse Zaken. Er zou een groot verschil in omstandigheden zijn en gegevens hierover worden niet gedeeld.⁹¹⁰

Behandeling en mishandeling gevangenen

Volgens een bron vond mishandeling van gevangenen meestal niet in de gevangenis plaats, maar tijdens het vooronderzoek door GDI of politie.⁹¹¹

Mensen konden opgepakt en vastgezet worden op basis van uiteenlopende beschuldigingen. Zij konden worden vastgehouden simpelweg omdat iemand anders een beschuldiging uit, het maakt niet uit waarvoor. Het kon ook een verkeersongeval zijn. De makkelijkste manier om iemand te laten oppakken – met name een vrouw – is deze te beschuldigen van overspel.⁹¹²

Volgens een bron hadden de Taliban een handboek opgesteld om de behandeling in gevangenissen te verbeteren. Dit zou echter slechts op papier zijn, nog niet in de praktijk. Ook deden GDI en de politie niet mee aan deze richtlijnen. Arrestanten werden niet geïnformeerd over hun rechten, hadden geen toegang tot een advocaat en hun families werden niet geïnformeerd over hun verblijfplaats of situatie.⁹¹³

Illegale bewaring en detenties/arrestaties

Volgens een onderzoek van de ngo Rawadari hebben de Taliban minstens 1976⁹¹⁴ personen in 29 provincies illegaal en arbitrair gearresteerd en vastgezet tussen 15 augustus 2021 en 15 november 2022. Daaronder waren 1836 mannen, 136 vrouwen en 4 kinderen. De vastgezette personen waren meestal ambtenaren van de voormalige regering, vrouwelijke demonstranten, mensenrechtenactivisten, civil society activisten, journalisten, geestelijken, salafisten, dorpsoudsten en burgers die beschuldigd werden van banden met het NRF. De overgrote meerderheid van de arrestaties werd uitgevoerd door het GDI. Andere departementen en individuen zoals lokale overheden, de zedenpolitie en districtsgouverneurs speelden echter ook

⁹⁰⁵ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/636-S/2022/916*, paragraaf 46, 7 december 2022.

⁹⁰⁶ VOA News, *Taliban Refill Afghan Jails*, 26 januari 2023.

⁹⁰⁷ VOA News, *Taliban Refill Afghan Jails*, 26 januari 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁹⁰⁸ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

⁹⁰⁹ VOA News, *Taliban Refill Afghan Jails*, 26 januari 2023.

⁹¹⁰ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁹¹¹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁹¹² Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁹¹³ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁹¹⁴ Dit aantal kan hoger liggen door het gebrek aan toegang tot informatie

een rol in de arrestatie van de individuen. De arrestaties vonden plaats in een juridisch vacuüm waarin het onduidelijk was welke wetten van tijdens de Islamitische Republiek nog golden en welke afgeschaft waren. Ook waren rechters en advocaten op grote schaal ontslagen en vervangen door Taliban. Dit leidde tot een gevoel van rechteloosheid.⁹¹⁵

Detentie periodes zouden langer geworden zijn sinds de rechters onderzoekende taken hebben gekregen. Het onderzoek wordt nu uitgevoerd terwijl mensen in detentie zijn. Dit baart zorgen vanwege de slechte behandeling in detentie.⁹¹⁶ Volgens een bron is ook de toegang tot advocaten een grote uitdaging in de gevangenissen.⁹¹⁷

3.3.5

Lijfstraffen

In november 2022 gaf Talibanleider Hibatullah Akhundzada rechters opdracht tot volledige invoering van de sharia. Strafbare feiten zoals diefstal, ontvoeringen en ordeverstoring moeten nu bestraft worden volgens de Talibans interpretatie van de sharia. Dit betekent ook lijfstraffen zoals steniging, amputatie, zweepslagen en publieke executies.⁹¹⁸ Nadat een woordvoerder van de Taliban zich in november 2022 had uitgesproken over de toepasbaarheid van hudud (lijfstraffen) en qisas (verging) (indien aan de condities van de sharia werd voldaan), nam UNAMA een significante toename waar van de uitvoering van lijfstraffen. Tot aan 31 januari 2023 werden er in tenminste 28 gevallen lijfstraffen gegeven aan in totaal tenminste 222 mannen en 42 vrouwen in verschillende provincies. Zij kregen tussen de 20 en 100 zweepslagen voor vermeende overtredingen en misdaden als diefstal, illegale relaties zoals zina, homoseksuele handelingen, alcoholconsumptie, fraude en drugssmokkel. De straf bestond in alle gevallen uit zweepslagen.⁹¹⁹ Deze werden soms aan verschillende mensen tegelijkertijd uitgedeeld.

Op 7 december 2022 werd de eerste publiekelijk executie uitgevoerd in de stad Farah. Hoge vertegenwoordigers van het Taliban regime waren aanwezig in het publiek, waaronder de vice premier en de opperrechter (*chief justice*). De autoriteiten stelden dat *qisas* en *hudud* straffen een onderdeel van de sharia zijn en effectief zijn ter afschrikking van het plegen van misdaden.⁹²⁰ Volgens een bron bezweken veel mensen tijdens de lijfstraffen en stierven.⁹²¹

Lijfstraffen kwamen al langer voor.⁹²² Volgens een bron werden zweepslagen al veelvuldig uitgedeeld vóór de aankondiging van de emir, zelfs door de politie. Daarna zou het echter nog veel meer gebezigd worden.⁹²³ Ook amputaties van ledematen zoals handen en oren zouden al voorheen voorgekomen zijn.⁹²⁴

⁹¹⁵ Rawadari, *Arbitrary and Illegal Detentions in Taliban-Ruled Afghanistan, 15 August 2021 – 15 November 2022*, 23 januari 2023.

⁹¹⁶ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁹¹⁷ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁹¹⁸ BBC News, *Afghanistan: Taliban leader orders Sharia law punishments*, 14 november 2022; CNN, *Taliban to impose their interpretation of Sharia law in Afghanistan*, 15 november 2022.

⁹¹⁹ OHCHR, *Situation of human rights in Afghanistan, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, A/HRC/51/6, 9 september 2022; *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General to the UNSC, 27 februari 2023.

⁹²⁰ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett*, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 54, 9 februari 2023; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 36, 27 februari 2023.

⁹²¹ Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

⁹²² UNAMA Human Rights, *Corporal Punishment and the Death Penalty in Afghanistan*, mei 2023.

⁹²³ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁹²⁴ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

Over bestraffing van *zina* bestaan geen betrouwbare gegevens. Het is moeilijk om cijfers te vinden van aantallen lijfstraffen voor zina. De politie deelt deze cijfers niet.⁹²⁵

Op 4 mei 2023 kwamen de Taliban met cijfers van het aantal lijfstraffen. De de facto plaatsvervangende Taliban opperrechter kondigde aan dat rechtbanken in het hele land 175 personen hadden veroordeeld tot qisas en 37 tot steniging. Andere veroordelingen betroffen het laten vallen van muren op vier personen en de veroordeling van 103 personen tot hudud straffen, zoals zweepslagen en amputatie. De de facto plaatsvervangend opperrechter gaf geen tijdschema voor de uitvoering van deze straffen.⁹²⁶

Volgens een rapport van UNAMA over de doodstraf en lijfstraffen documenteerde zij tussen 13 november 2022 en 30 april 2023 ten minste 43 gevallen van lijfstraffen. In die 43 gevallen werden 58 vrouwen, 274 mannen en twee mannelijke kinderen geeseld voor verschillende overtredingen, waaronder zina, "weglopen van huis", diefstal, homoseksualiteit, alcoholgebruik, fraude en drugshandel.⁹²⁷ In het algemeen bestonden de straffen uit 30-39 zweepslagen per veroordeelde persoon, maar naar verluidt werden in sommige gevallen wel 100 zweepslagen toegediend.⁹²⁸

In een aantal tijdens de periode geregistreerde incidenten werden de straffen publiekelijk aangekondigd door de de facto autoriteiten via sociale media (namelijk de twitteraccounts van het de de facto Hooggerechtshof, de woordvoerder van de de facto autoriteiten Zabihullah Mujahid en woordvoerder van de de facto provinciegouverneur van Kandahar).⁹²⁹

Zie ook de passage over islamitisch recht in paragraaf 3.3.1.3.

3.3.6

Doodstraf

Nadat de Taliban in november 2022 de opdracht gaven om straffen uit te voeren die in lijn zijn met hun interpretatie van de sharia, werd op 7 december de eerste publieke executie volgens sharia wetgeving uitgevoerd. In de provincie Farah werd een vermeende moordenaar gedood in het bijzijn van honderden toeschouwers en meer dan een tiental Taliban officieren. De man werd doodgeschoten met een geweer door de vader van zijn vermeende slachtoffer.⁹³⁰

Volgens artikelen in de media zou in ten minste in een geval een Taliban commandant in het noorden van het land opdracht gegeven hebben om twee personen te stenigen. De betrokkenen zouden overspel hebben gepleegd en de commandant overzag dat de straf werd uitgevoerd.⁹³¹

Het is onduidelijk hoeveel publieke executies hebben plaatsgevonden sinds die tijd. Volgens verschillende bronnen bleef het niet bij een of twee.⁹³² Eind januari 2023 zouden er behalve de publiekelijke zweepslagen al minstens twee mannen geëxecuteerd zijn, aldus VOA.⁹³³ Een rapport van UNAMA over lijfstraffen en de doodstraf onder de Taliban noemt voorvallen van publieke terechtstellingen en

⁹²⁵ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁹²⁶ OHCHR, *Afghanistan: UN experts appalled by Taliban announcement on capital punishment*, 11 mei 2023.

⁹²⁷ UNAMA Human Rights, *Corporal Punishment and the Death Penalty in Afghanistan*, mei 2023.

⁹²⁸ UNAMA Human Rights, *Corporal Punishment and the Death Penalty in Afghanistan*, mei 2023.

⁹²⁹ UNAMA Human Rights, *Corporal Punishment and the Death Penalty in Afghanistan*, mei 2023.

⁹³⁰ Al Jazeera, *Taliban carries out first public execution since Afghan takeover*, 7 december 2022.

⁹³¹ ISAS Working Papers, *Remaking of Afghanistan: How the Taliban are Changing Afghanistan's Laws and Legal Institutions*, 26 juli 2022.

⁹³² Vertrouwelijke bron 24 februari 2023; Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁹³³ VOA News, *Taliban Refill Afghan Jails*, 26 januari 2023.

publieke vertoningen van geëxecuteerde lichamen. In het rapport worden geen uitspraken gedaan over aantallen.⁹³⁴

Zie ook paragraaf 3.3.5. over lijfstraffen en de passage over islamitisch recht in 3.3.1.

3.3.7

Mishandeling en foltering

Verschillende vormen van foltering werden breeduit gebruikt in officiële en niet-officiële detentiecentra en in gevangenissen door heel Afghanistan, aldus UNAMA en verschillende mensenrechtengroepen. Deze foltering werd gebruikt tegen vermeende tegenstanders van de Taliban, waaronder leden van de voormalige strijdkrachten, of personen die ervan verdacht werden het NRF te steunen. Bij gelegenheid werd het gebruikt om bekentenissen te verkrijgen en soms ging het door tot personen bezweken en de dood erop volgde.⁹³⁵

In januari 2022 had de emir een decreet uitgevaardigd dat mishandeling zou moeten voorkomen. Dit werd echter niet opgevolgd. Er waren gevallen waarin mensen maandenlang in detentie werden gehouden en gemarteld, zonder een eerlijk proces of toegang tot de rechtsgang.⁹³⁶ Volgens een bron waren er 'mensenrechten-eenheden' binnen GDI, politie en MPVPV die moesten toezien op mishandeling. Zij zouden echter niet precies weten wat hun rol is en niet effectief zijn.⁹³⁷ Ook is het onduidelijk of daders van mishandeling ooit bestraft worden.

Voormalige strijdkrachten

UNAMA observeerde een 'duidelijk patroon' om voormalige ANDSF strijders tot doelwit te maken. Tussen 15 augustus 2021 en 15 juni 2022 registreerde UNAMA 160 buitengerechtigde executies (waaronder 10 vrouwen), 178 arbitraire arrestaties en detenties, 23 incommunicado detenties en 56 gevallen van foltering en mishandeling. Daders waren de de facto autoriteiten, de mishandelingen vonden plaats door geheel Afghanistan.⁹³⁸

In de periode 14 september 2022 – 7 december 2022 kreeg UNAMA meldingen van minstens vijf gevallen van marteling van voormalige regeringsbeambten en leden van de ANDSF door de Taliban.⁹³⁹

NRF

Na het oplaaien van gevechten in de provincie Panjshir midden mei 2022, hebben de Taliban huiszoekingen uitgevoerd waarbij zij geweld tegen burgers gebruikten. Personen die verdacht werden van banden met of hulp aan de NRF werden wederrechtelijk vastgenomen en gemarteld. Ook voerden de Taliban standrechtelijke executies en gedwongen verdwijningen uit van gevangen genomen strijders en andere gevangenen.⁹⁴⁰ Volgens HRW 'brengt het langdurige uitblijven van bestraffing van degenen die serieuze mishandeling begaan, meer burgers in gevaar.'⁹⁴¹

⁹³⁴ UNAMA Human Rights, *Corporal Punishment and the Death Penalty in Afghanistan*, mei 2023.

⁹³⁵ VOA News, *Taliban Refill Afghan Jails*, 26 januari 2023; Independent, *Inside the Taliban slaughterhouses where Western 'collaborators' are tortured to death*, 17 februari 2023.

⁹³⁶ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 60, 9 februari 2023.

⁹³⁷ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

⁹³⁸ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, p.57, augustus 2022.

⁹³⁹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 35, 7 december 2022.

⁹⁴⁰ HRW, *Afghanistan: Taliban Torture Civilians in Panjshir*, 10 juni 2022; OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 74, 9 februari 2023.

⁹⁴¹ HRW, *Afghanistan: Taliban Torture Civilians in Panjshir*, 10 juni 2022.

Volgens berichtgeving van HRW zouden de Taliban zo'n tachtig burgers gevangen genomen hebben in het Khenj district van Panjshir eind mei/begin juni 2022. Zij zouden de mensen geslagen hebben om ze te dwingen informatie te verschaffen over het NRF. Na een paar dagen zou het grootste deel van de gevangenen vrijgelaten zijn. Daarnaast zouden er nog bijna honderd andere personen vastgehouden zijn wegens vermeende banden met de NRF. Zij zouden geen contact met hun families of met een advocaat mogen hebben. Weer anderen zouden in informele detentie faciliteiten vastgehouden zijn.⁹⁴² Volgens een bron raakt de Taliban een groot deel van de bevolking in Panjshir omdat zij op zoek zijn naar personen die het NRF zouden steunen.⁹⁴³

ISKP

In de periode 15 augustus 2021 – 15 juni 2022 maakte UNAMA melding van 59 buitengerechtigde moorden, 22 gevallen van arbitraire arrestatie en detentie en 7 gevallen van marteling en mishandeling van vermeende ISKP leden. De incidenten waren uitgevoerd door de Taliban en vonden vooral plaats in Chaparhar district en de stad Jalalabad in de provincie Nangarhar. Buitengerechtigde moorden worden vaak voorafgegaan door marteling.⁹⁴⁴

Volgens HRW werden in de provincies Kunar en Nangarhar volledige gemeenschappen het slachtoffer van nachtelijke invallen. Mannen en soms ook jongens werden vastgezet, zelfs als zij niets te maken hadden met ISKP. Er zijn geen precieze cijfers beschikbaar, wel is het bekend dat verschillende personen slachtoffer werden van standrechtelijke executies of gedwongen verdwijningen.⁹⁴⁵

3.3.8

Verdwijningen en ontvoeringen

Er zijn geen betrouwbare cijfers beschikbaar over aantallen gedwongen verdwijningen. De term wordt gebruikt voor mensen die tegen hun wil en zonder juridische basis worden vastgehouden in officiële detentiecentra of op andere plekken. Mensen werden opgepakt voor verhoor of detentie, waarna er vervolgens niets meer van ze gehoord werd. Of ze werden van de ene dag op de andere slachtoffer van gedwongen verdwijning. Navraag door familieleden bij de Taliban over hun verblijfplaats leverde meestal niets op. Soms werden levenloze lichamen later gevonden - al dan niet met tekenen van marteling.⁹⁴⁶ Cijfers werden dan onder standrechtelijke of buitenrechtelijke executies geschaard. Het is niet duidelijk of daders van gedwongen verdwijningen bestraft werden of niet.⁹⁴⁷

Volgens UNAMA hebben de Taliban in 2022 gedwongen verdwijningen en wraakmoorden uitgevoerd op regeringsbeambten en veiligheidstroepen van de Ghani-regering. Het is niet altijd mogelijk om te weten of de gedode personen voormalig overheidspersoneel waren of vermeende ISKP strijders.⁹⁴⁸

ISKP

Op verschillende momenten in het jaar 2022 hebben de Taliban militaire operaties en nachtelijke aanvallen uitgevoerd op burgers die zij ervan beschuldigden een schuilplaats of andere steun te bieden aan leden van ISKP. Gedurende vele operaties vielen Taliban strijders burgers lastig en hielden mensen vast zonder eerlijk proces. Gevangenen werden slachtoffer van gedwongen verdwijning of

⁹⁴² HRW, *Afghanistan: Taliban Torture Civilians in Panjshir*, 10 juni 2022.

⁹⁴³ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁹⁴⁴ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.49-50, augustus 2022.

⁹⁴⁵ EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, pp.49-50, augustus 2022.

⁹⁴⁶ Grid, *What it means to 'be disappeared' in the Taliban's Afghanistan*, 7 juni 2022.

⁹⁴⁷ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

⁹⁴⁸ Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

werden gedood, in sommige gevallen onthoofd. In sommige provincies dumpten de Taliban de stoffelijke overschotten op publieke plaatsen of hingen lichamen op de straat of op kruispunten als waarschuwing.⁹⁴⁹ Salafisten werden het slachtoffer van verdwijningen en ontvoeringen vanwege vermeende steun aan ISKP.⁹⁵⁰

NRF

In de provincie Panjshir voerden de Taliban zoekacties uit onder gemeenschappen waarvan zij dachten dat zij de NRF steunden. Daarbij arresteerden en martelden zij lokale burgers. De Taliban legden collectieve straffen op en besteedden geen aandacht aan de bescherming waar gedetineerden recht op hadden.⁹⁵¹ Er waren geen specifieke cijfers over verdwijnen en ontvoeringen.

3.3.9

Buitengerechtelijke executies/moorden

Naast publieke executies (zie paragraaf 3.3.6.), hebben de de facto Taliban autoriteiten buitengerechtelijke executies uitgevoerd op vermeende tegenstanders.

Voormalige strijdkrachten

In de periode 14 september 2022 – 7 december 2022 maakte UNAMA melding van minstens zeven buitengerechtelijke executies van voormalige regeringsbeambten en leden van de ANDSF door de Taliban.⁹⁵²

ISKP

Een rapport van HRW berichtte dat in de oostelijke provincies Nangarhar en Kunar de stoffelijke overschotten gevonden waren van meer dan honderd vermeende ISKP strijders. De Taliban hadden huiszoekingen uitgevoerd op zoek naar ISKP strijders. Zij hadden bewoners geslagen en mensen gevangen genomen die zij ervan verdachten ISKP leden te zijn. Een onbekend aantal van hen is standrechtelijk geëxecuteerd, doodgeschoten, opgehangen, onthoofd of gedwongen verdwenen. De stoffelijke overschotten van de strijders werden gevonden in een kanaal en op andere locaties in de provincie. De lichamen hadden sporen van foltering en gewelddadige executies. Sommigen misten ledematen, hadden touwen rond hun nek, waren onthoofd of hadden een doorgesneden keel. De lichamen zouden gedumpt zijn tussen de machtsovername en april 2022.⁹⁵³

NRF

Volgens de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan waren er veelvuldige meldingen van buitengerechtelijke moorden op strijders van het NRF. In een video die uitkwam in september 2022 waren Talibanleden te zien die NRF-leden executeerden die geblinddoekt waren en hun handen achter hun rug gebonden hadden. Het de facto ministerie van Defensie kondigde vervolgens aan een onderzoek hiernaar te starten en actie te ondernemen.⁹⁵⁴

Ook waren er berichten dat er een commissie zou worden ingesteld om de gevallen te onderzoeken van de individuen die gearresteerd waren tijdens de militaire operaties in Panjshir. De commissie zou uit zes personen bestaan en geleid worden

⁹⁴⁹ Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁹⁵⁰ HRW, *Afghanistan: Taliban Execute, 'Disappear' Alleged Militants*, 7 juli 2022.

⁹⁵¹ Human Rights Watch (HRW), *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023.

⁹⁵² General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 35, 7 december 2022.

⁹⁵³ HRW, *Afghanistan: Taliban Execute, 'Disappear' Alleged Militants*, 7 juli 2022.

⁹⁵⁴ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 77 en 78, 9 februari 2023; General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 36, 7 december 2022.

door de voormalige gouverneur van Kabul, Mawlawi Neda Mohammad Nadeem (nu de facto minister van Hoger Onderwijs).⁹⁵⁵

De de facto premier informeerde de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan dat meer dan veertig leden van het NRF (waaronder vier commandanten) gedood waren en meer dan honderd gearresteerd waren tijdens operaties in de laatste maanden van 2022.⁹⁵⁶

Andere personen en groepen

In zijn rapportage van 9 februari 2023 gaf de VN Speciale Rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan aan berichten te hebben ontvangen over voortdurende moorden door de Taliban op personen die gelieerd zijn aan de Achakzai-stam in het zuiden van Afghanistan. Hij merkte op dat er onder de Islamitische Republiek Afghanistan ook bewijs was van ernstige misstanden die in verband werden gebracht met overheidsfunctionarissen in het Kandahar-gebied. Hiervoor is geen verantwoording is afgelegd, wat de noodzaak van gerechtigheid in plaats van de bestendinging van geweld verder onderstreept.⁹⁵⁷

Divers

Volgens HRW werden salafisten het slachtoffer van buitengerechterlijke executies.⁹⁵⁸ Er zijn geen aantallen bekend.

Cijfers

In de periode 14 september 2022 – 7 december 2022 documenteerde UNAMA 69 buitengerechterlijke executies, 14 arbitraire arrestaties en detenties en 6 gevallen van marteling en mishandeling van personen die werden beschuldigd van banden met het NRF. Dit vond met name plaats in Panjshir, waar tenminste 48 buitengerechterlijke executies, werden geregistreerd in de districten Dara en Khenj tussen 12 en 14 september 2022.⁹⁵⁹

Op 18 oktober publiceerde de Britse ngo *Afghan Witness* een rapport waarin de dood werd gedocumenteerd van 27 mannen die in september 2022 gevangen genomen waren door de Taliban in de provincie Panjshir. De bevindingen zijn in lijn met bewijzen en documenten van andere bronnen en bevestigen een patroon van buitengerechterlijke moorden van personen die verbonden zijn met het NRF.⁹⁶⁰

Panjshir, Kandahar, Nangarhar and Sar-e Pol

Bevindingen van de ngo Rawadari stellen dat tussen 15 augustus 2021 en november 2022 er in totaal 634 burgers buitengerechterlijk vermoord zijn door de Taliban en onbekende personen in de provincies Kandahar, Panjshir, Nangarhar and Sar-e Pol. Onder de slachtoffers waren leden van de voormalige strijdkrachten, salafisten, leden van het NRF en andere groeperingen. De meeste moorden in Panjshir en Sare-pol zouden gepleegd zijn door Taliban strijdkrachten.⁹⁶¹

⁹⁵⁵ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 36, 7 december 2022.

⁹⁵⁶ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 77 en 78, 9 februari 2023.

⁹⁵⁷ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 80, 9 februari 2023.

⁹⁵⁸ HRW, *Afghanistan: Taliban Execute, 'Disappear' Alleged Militants*, 7 juli 2022.

⁹⁵⁹ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, paragraaf 36, 7 december 2022.

⁹⁶⁰ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragrafen 77 en 78, 9 februari 2023.

⁹⁶¹ Rawadari, *Unlawful & Targeted Killings in Afghanistan: Kandahar, Nangarhar, Panjshir and Sar-e Pol*, August 2021-November 2022, 4 januari 2023.

4 Vluchtelingen en ontheemden

4.1 Ontheemden- en vluchtelingenstroom

Tijdens de verslagperiode verlieten Afghanen hun woongebied om verschillende redenen. Dit waren onder andere de effecten van gewapend conflict, de slechte veiligheidssituatie, mensenrechtenschendingen, de regels voor onderwijs en werk die vrouwen steeds verder inperkten en de slechte economische situatie. Ook waren er klimatologische omstandigheden die mensen dwongen te vertrekken. Dit was bijvoorbeeld de aardbeving op 22 juni 2022 in delen van zuidoost Afghanistan, waaronder de provincies Paktika en Khost. Ook waren er overstromingen als gevolg van zware regenval in augustus 2022 in de centrale, westelijke, zuidoostelijke, zuidelijke en oostelijke regio's van Afghanistan, alsmede de centrale hooglanden.⁹⁶² Verder zorgden aanhoudende droogte, verminderde koopkracht, elektriciteitstekorten gedurende een uitzonderlijk koude winter en honger voor een humanitaire crisis, aldus hulporganisaties. 28 miljoen Afghanen hebben hulp nodig. Zie paragraaf 1.3 betreffende de humanitaire situatie.

4.1.1 Ontheemden

De cijfers van het aantal ontheemden van de verschillende (internationale) hulporganisaties lopen uiteen. Allen zijn het erover eens dat het er miljoenen zijn.

Volgens cijfers van UNHCR waren er op 30 juni 2022 zo'n 3,4 miljoen ontheemden in Afghanistan. Tussen 10 april en 13 september 2022 hadden 32.4242 nieuwe ontheemden als gevolg van conflict hun huis verlaten.⁹⁶³ Volgens IOM bedroeg het aantal ontheemden in Afghanistan in december 2022 6.558.855 personen.⁹⁶⁴ Volgens de VN speciale rapporteur voor de mensenrechtensituatie in Afghanistan had het land rond november 2022 zo'n 5.9 miljoen intern ontheemden. 4.027.303 (68 procent) daarvan waren ontheemd door conflict en geweld en 1.866.847 (32 procent) door natuurrampen.⁹⁶⁵

De verschillen tussen de cijfers van verschillende organisaties kan verklaard worden door dat het om verschillende periodes gaat en ook omdat het bij UNHCR waarschijnlijk alleen om conflictgerelateerde ontheemden gaat.

Volgens een bron waren er in 2022 zo'n 236.000 ontheemden teruggekeerd naar huis. Vanaf juni 2021 tot het moment van schrijven zouden dat er 1.3 miljoen zijn.⁹⁶⁶ Volgens UNAMA waren er in 2022 minstens 394.576 nieuwe ontheemden als gevolg van conflict en natuurrampen.⁹⁶⁷

In de afgelopen jaren waren er nederzettingen/sloppenwijken van ontheemden ontstaan in steden als Kabul, Helmand en Herat. Direct na de machtsovername door de Taliban ging het aantal conflictgerelateerde ontheemden omlaag. Het IOM schat dat ongeveer 800.000 ontheemden terug naar huis zijn gekeerd naar de provincies

⁹⁶² IOM Afghanistan, *Flash Flood Situation Report*, #2 - 26 August 2022.

⁹⁶³ UNHCR, UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP), Key Displacement Figures, External Update: Afghanistan situation #23, 1 februari 2023; Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

⁹⁶⁴ IOM, *Displacement Tracking Matrix Afghanistan*, <https://dtm.iom.int/afghanistan>, geraadpleegd 23 juni 2023.

⁹⁶⁵ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 87, 9 februari 2023.

⁹⁶⁶ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

⁹⁶⁷ General Assembly Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 60, 27 februari 2023.

Kunduz, Nangarhar en Baghlan tussen augustus 2021 en april 2022. Lokale conflicten in onder andere Panjshir en Baghlan provincie dwongen families hun huis te verlaten in de laatste maanden van 2022. Tussen januari en juni 2022 waren natuurrampen de voornaamste drijfveer voor de ontheemding van 124.000 personen. Armoede en gebrek aan werkgelegenheid droegen ook bij aan interne ontheemding. Miljoenen mensen leven nog steeds in informele nederzettingen en riskeren uitzetting door de de facto autoriteiten. Op 15 december 2022 maakte de Norwegian Refugee Council melding van de uitzetting van 20.000 mensen uit hun zelfgemaakte huizen in de provincie Badghis middenin de winter.⁹⁶⁸ Een bron meldde dat ook in Kabul en Herat dreigde dat mensen uit hun huizen gezet zouden worden.⁹⁶⁹

Volgens UNHCR waren er 59.787 asielzoekers en vluchtelingen uit andere landen in Afghanistan op 30 juni 2022.⁹⁷⁰ Eind 2022 waren dat er volgens een bron 52.160, voornamelijk uit Pakistan.⁹⁷¹

4.1.2 Vluchtelingen

Definitie begrip vluchteling

Er bestaan verschillende definities van het begrip vluchteling. Volgens het Vluchtelingenverdrag van 1951 (*Convention relating to the Status of Refugees*) is een vluchteling iemand die zijn of haar land van herkomst ontvlucht vanwege gegronde vrees voor vervolging. Redenen voor vervolging kunnen zijn: ras of nationaliteit, godsdienst, politieke overtuiging of het behoren tot een bepaalde sociale groep. Een vluchteling kan in eigen land geen bescherming krijgen van de overheid tegen deze vervolging en in sommige landen is de overheid degene die verantwoordelijk is voor de vervolging.⁹⁷²

Deze definitie is anders dan de omschrijving die andere organisaties hanteren en die gebruikt wordt in het dagelijks taalgebruik. De meest algemene definitie in het dagelijks taalgebruik is iemand die uit zijn land gevlucht is.

In dit ambtsbericht wordt de algemeen gebruikte definitie gehanteerd, tenzij het om cijfers van UNHCR gaat of expliciet gesproken wordt van 'geregistreerde vluchtelingen'.

Vluchtelingenstroom vanuit Afghanistan

Na de machtsovername door de Taliban werd de – al aanzienlijke – vluchtelingenstroom naar de buurlanden nog groter. Op 30 juni 2022 waren er 2,1 miljoen vluchtelingen uit Afghanistan in de buurlanden. 1,3 miljoen daarvan waren nieuw aangekomen sinds augustus 2021.⁹⁷³ Het gaat hierbij om personen die volgens het mandaat van UNHCR als vluchteling geregistreerd zijn. Naast deze personen zijn er ook nog grote aantallen Afghanen die legaal of illegaal met of zonder geldige documenten het land binnengekomen zijn.

Volgens cijfers van de de facto autoriteiten zouden er een miljoen vluchtelingen naar Iran zijn vertrokken en 600.000 naar Pakistan sinds augustus 2021.⁹⁷⁴

Terugkeer algemeen naar Afghanistan

⁹⁶⁸ OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, Richard Bennett, A/HRC/52/84, OHCHR, paragraaf 87, 9 februari 2023.

⁹⁶⁹ Vertrouwelijke bron 13 april 2023.

⁹⁷⁰ UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP), *External update: Afghanistan situation #23*, 1 februari 2023.

⁹⁷¹ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

⁹⁷² UNHCR begrippenlijst, <https://www.unhcr.org/nl/media/begrippenlijst/vluchtelingen/>, voor het laatst geraadpleegd op 19 maart 2023.

⁹⁷³ UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP), *External update: Afghanistan situation #23*, 1 februari 2023.

⁹⁷⁴ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

Tussen 1 januari tot 31 december 2022 keerden er 6424 vluchtelingen vrijwillig terug naar Afghanistan met hulp van UNHCR. 94% daarvan kwam uit Pakistan, de rest uit Iran, Tadzjikistan, Azerbeidzjan en Rusland. De meest genoemde redenen om terug te keren waren hoge kosten en gebrek aan arbeidsmogelijkheden in het opvangland. Ook werd als motief gegeven het verlangen om familie weer te zien en de veronderstelde verbeterde veiligheidssituatie in Afghanistan.⁹⁷⁵

4.1.2.1 Afghaanse vluchtelingen in Iran en Pakistan

Pakistan

Voor een beschrijving van de grensovergangen van Afghanistan met Pakistan, zie paragraaf 3.2.4 over bewegingsvrijheid.

Pakistan – aantallen

Sinds de Sovjet-invasie in Afghanistan in 1979 hebben er verschillende migratiebewegingen plaatsgevonden van Afghanistan naar Pakistan. De huidige Afghaanse populatie van 3,7 miljoen in Pakistan kan als volgt worden onderverdeeld (cijfers van UNHCR van april 2023):⁹⁷⁶

1. *Proof of Registration Cardholders* (POR kaarthouders): 1.32 miljoen
2. *Afghan Citizenship Cardholders* (ACC kaarthouders): 840.000
3. Niet gedocumenteerden: 775.000
4. Nieuwe arrivés: 600.000

Op 31 december 2022 waren er in Pakistan 1,35 miljoen *persons of concern*.⁹⁷⁷

PoR kaart

Een PoR kaart is een identiteitsdocument voor Afghaanse vluchtelingen in Pakistan dat recht geeft op legaal verblijf in Pakistan. POR kaarthouders zijn het langste in Pakistan en zijn de enigen die daadwerkelijk erkend worden als vluchteling. De kaart is geldig in geheel Pakistan (tot juni 2023), geeft toegang tot bepaalde publieke middelen (zoals gezondheidszorg en onderwijs) en houders zijn beschermd tegen deportatie (tenzij ze betrokken zijn bij illegale activiteiten). De kaart is echter geen geldig reisdocument en kan niet gebruikt worden om de grens over te steken.⁹⁷⁸ Voor meer informatie over de PoR kaart, zie het algemeen ambtsbericht Pakistan van september 2022.⁹⁷⁹

ACC kaart

ACC kaarthouders zijn Afghanen die al langer (soms wel generaties) in Pakistan woonden en niet door UNHCR als vluchteling waren geregistreerd. De registratie van ACC kaarthouders was in 2017 gedaan in samenwerking met UNHCR, IOM en Afghaanse autoriteiten om terugkeer naar Afghanistan mogelijk te maken zodra de kaarten zouden verlopen. Inmiddels zijn de ACCs verlopen en is er nog steeds geen oplossing voor gevonden. Er zijn nu nog steeds ruim 800.000 ACC kaarthouders in Pakistan en gezien de steeds verder verslechterende humanitaire situatie in Afghanistan blijft een politieke oplossing voor deze groep vooralsnog uit.⁹⁸⁰ ACC kaarthouders konden tijdelijk legaal in Pakistan wonen. De ACC-identificatiebewijzen boden toegang tot gezondheidszorg en onderwijs en beschermden tegen arrestatie en uitzetting. ACC kaarthouders waren ook

⁹⁷⁵ UNHCR, UNHCR AFGHANISTAN - VOLUNTARY REPATRIATION UPDATE JANUARY – DECEMBER 2022.

⁹⁷⁶ <https://data.unhcr.org/en/situations/afghanistan>, voor het laatst geraadpleegd op 22 april 2023.

⁹⁷⁷ UNHCR, *Pakistan - Overview of Refugee and Asylum-Seekers Population*, 31 december 2022.

⁹⁷⁸ UNHCR, *Proof of Registration Card (PoR)*, geraadpleegd 7 maart 2023.

⁹⁷⁹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Pakistan, pp.105-106, september 2022.

⁹⁸⁰ IDA19 MID-TERM REFUGEE POLICY REVIEW, pp.168-178, 23 september 2021.

beschermd tegen deportatie als zij in aanraking kwamen met de autoriteiten. De Pakistaanse economie en het systeem waren echter zo verzwakt en overbelast, dat ook voor Pakistanen zelf toegang in de praktijk al beperkt was.⁹⁸¹

Onder de Afghaanse populatie hadden POR kaarthouders de beste mogelijkheden. Ongedocumenteerden en nieuwe arrivés waren het meest kwetsbaar in Pakistan. Zij riskeerden deportatie zodra zij in aanraking kwamen met autoriteiten en hadden weinig toegang tot basisvoorzieningen. Deze groep was daarom het meest geneigd om verder door te reizen naar Europa of golfstaten.⁹⁸²

Tussen de machtsovername en januari 2023 waren er ongeveer 250.000 nieuwe Afghanen in Pakistan gearriveerd. De overigen verbleven al in Pakistan en waren eerder in het land aangekomen. In de zomer van 2022 begonnen de Pakistaanse autoriteiten Afghanen te deporteren die illegaal het grondgebied binnengekomen waren.⁹⁸³

Zie paragraaf 5.1.5. over deportaties vanuit Pakistan.

Situatie Afghaanse vluchtelingen in Pakistan

Naast de officiële grensovergangen is de grens tussen Afghanistan en Pakistan poreus. Er zijn vele smokkelroutes en de Pashtun stammen die in het grensgebied leven konden zich van oudsher vrij over de grens bewegen.⁹⁸⁴ Zie paragraaf 3.2.4. over bewegingsvrijheid.

De aanwezigheid van de vele Afghanen leidde in het verleden soms al tot ergernis of argwaan bij de lokale bevolking en de Pakistaanse autoriteiten. Sinds de machtsovername door de Taliban is dit erger geworden. Afghaanse vluchtelingen vullden banen op de lokale markten. In Pakistaanse media werden ze soms neergezet als criminelen en drugsdealers. Ook waren mensen bang dat slapende cellen van extremistische organisaties gereactiveerd zouden worden of dat terroristen het land zouden binnenkomen vermomd als vluchtelingen. Daar kwam bij dat verschillende leden van de terreurgroep TTP zich schuilhielden in Afghanistan, net over de grens. Dit leidde tot nog meer wantrouwen.⁹⁸⁵

Ongedocumenteerde Afghanen werden in Pakistan opgepakt en teruggestuurd. Soms werden zij vastgezet. Zie hiervoor paragraaf 5.1.5 over terugkeer Afghanen naar Pakistan.

Iran

Voor informatie over de grensovergangen met Iran, zie paragraaf 3.2.4 over bewegingsvrijheid.

Iran aantallen

De huidige Afghaanse populatie van 4,5 miljoen in Iran kan als volgt worden onderverdeeld (cijfers van UNHCR van april 2023):⁹⁸⁶

1. Amayesh-kaart houders: 750.000
2. Afghanen met een verblijfsvergunning: 360.000
3. Afghanen geteld bij de volkstelling: 2,6 miljoen
4. Ongedocumenteerden: 500.000

⁹⁸¹ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Pakistan, pp.105-106, september 2022.

⁹⁸² Vertrouwelijke bron 22 april 2023.

⁹⁸³ The Guardian, *Pakistan sends back hundreds of Afghan refugees to face Taliban repression*, 10 januari 2023.

⁹⁸⁴ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Pakistan, hoofdstuk 4, september 2022.

⁹⁸⁵ Ministerie van Buitenlandse Zaken, Algemeen Ambtsbericht Pakistan, hoofdstuk 4, september 2022.

⁹⁸⁶ <https://data.unhcr.org/en/situations/afghanistan>, voor het laatst geraadpleegd op 22 april 2023.

Het grootste deel van de geregistreerde vluchtelingen in Iran waren Afghaans. Slechts een klein aantal kwam uit andere landen dan Afghanistan.⁹⁸⁷ Iran is hiermee het tweede land dat wereldwijd de meeste vluchtelingen huisvest, na Turkije.

Amayesh-kaart

Geregistreerde Afghaanse vluchtelingen kregen een vluchtelingen- identiteitskaart, een zogenaamde *Amayesh* kaart. Deze gaf het recht op bewegingsvrijheid, toegang tot basis faciliteiten en de mogelijkheid tot participatie op de arbeidsmarkt in specifieke beroepsgroepen. De Amayesh kaart moet elk jaar worden verlengd. De Iraanse autoriteiten hielden een verlengingsronde die vier maanden duurde en begon op 11 juli 2022. Verlenging van de kaart is van belang omdat in Iran - naast toegang tot primaire rechten en voorzieningen - de mogelijkheden en rechten van een vluchteling sterk bepaald worden door hun documentatie status. Ongedocumenteerde Afghanen liepen een verhoogd risico op arrestatie, detentie en deportatie.⁹⁸⁸

Volkstelling

In april 2022 hielden de Iraanse autoriteiten een volkstelling onder de ongedocumenteerde en nieuw gearriveerde Afghanen in het land. Op 30 juni werd bekend gemaakt dat er zo'n 2.2 miljoen Afghaanse burgers waren geregistreerd bij de telling. Personen die hadden meegedaan aan de telling ontvingen een document dat tijdelijke bescherming garandeerde tot 20 januari 2023. Volgens UNHCR hebben niet alle ongedocumenteerde en nieuw aangekomen Afghanen meegedaan aan de telling. Dit betekent dat er meer dan 2.2 miljoen in het land waren op dat moment.⁹⁸⁹

Ongedocumenteerden

Volgens een rapport van de EUAA waren er tussen 2020 en de tweede helft van 2022 tussen 2.1 en 2.6 miljoen ongedocumenteerde Afghanen in het land. Hieronder waren ook personen wiens Amayesh kaart verlopen was.⁹⁹⁰ Dit aantal is hoger dan de latere cijfers van UNHCR.

Volgens de EUAA registreerden de Iraanse autoriteiten ongeveer een miljoen nieuw aangekomen Afghanen tot aan 1 september 2022. Hiervan zouden 65 procent terug naar Afghanistan gedeporteerd zijn. Een kleiner aantal zou vrijwillig teruggedaan zijn.⁹⁹¹ Er waren kleinere groepen mensen die vanuit Iran doorgingen naar Turkije en de EU of die wegens familieredenen naar Iran kwamen.⁹⁹²

In de periode sinds de machtsovername tot oktober 2022 hebben zo'n 52.344 personen die nieuw aankwamen de UNHCR benaderd voor hulp.⁹⁹³

Volgens schattingen van UNHCR vertrokken er dagelijks ongeveer 2000 Afghanen naar Iran. Een groot deel daarvan wordt teruggestuurd door de regering.⁹⁹⁴ Volgens een bron zou dit aantal inmiddels bijgesteld zijn naar 4000.⁹⁹⁵

Situatie Afghaanse vluchtelingen in Iran

⁹⁸⁷ UNHCR, *Factsheet Iran augustus-oktober 2022*.

⁹⁸⁸ UNHCR, *Factsheet Iran augustus-oktober 2022*.

⁹⁸⁹ UNHCR, *Factsheet Iran augustus-oktober 2022*.

⁹⁹⁰ EUAA, *EUAA report on the situation of Afghan refugees in Iran*, 11 januari 2023.

⁹⁹¹ EUAA, *EUAA report on the situation of Afghan refugees in Iran*, 11 januari 2023.

⁹⁹² UNHCR, *Factsheet Iran augustus-oktober 2022*; EUAA, *EUAA report on the situation of Afghan refugees in Iran*, 11 januari 2023.

⁹⁹³ UNHCR, *Factsheet Iran augustus-oktober 2022*.

⁹⁹⁴ UNHCR, *Factsheet Iran augustus-oktober 2022*.

⁹⁹⁵ Vertrouwelijke bron 24 mei 2023.

Tijdens de verslagperiode hadden Afghaanse migranten in Iran in toenemende mate te maken met discriminatie en een negatieve houding vanuit de Iraanse samenleving. De Iraanse bevolking voelde in eerste instantie een hoge solidariteit met de Afghaanse gemeenschap, die al decennialang onderdeel is van de Iraanse samenleving. De huidige druk die de grote Afghaanse vluchtelingenpopulatie legt op het Iraanse systeem, zorgt echter voor een afnemende tolerante houding. Vanwege de beperkte en gereguleerde toegang tot de arbeidsmarkt, maar vaak ook door het lagere opleidingsniveau werken Afghaanse migranten vaak in lager betaalde sectoren, zoals in de bouw, als vuilnisophaler of in de landbouw. Ook kinderen verrichtten betaalde arbeid, bijvoorbeeld als kruier. Afghaanse werknemers zouden minder betaald worden dan Iraanse.⁹⁹⁶

Desalniettemin, met de recente volkstelling werden mensen zonder documenten (inclusief nieuwe arrivés) tijdelijk voorzien van een bewijs dat bescherming bood tegen uitzetting. Iran bood een duurzamer toekomstperspectief dan Pakistan op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg en werk. In tegenstelling tot Pakistan bestond er in Iran bijvoorbeeld ook een wettelijk kader voor asielzoekers, vluchtelingen en personen zonder documenten.⁹⁹⁷

4.1.2.2 Afghaanse vluchtelingen in Tajikistan, Oezbekistan en Turkije

Situatie Afghaanse vluchtelingen in Tadzjikistan

Volgens UNHCR waren er in zomer 2022 zo'n 8500 Afghaanse vluchtelingen en asielzoekers in Tadzjikistan. Dit waren vaak Afghanen van de Tadzjiekse minderheid in Afghanistan.⁹⁹⁸

De grens tussen Afghanistan en Tajikistan is officieel gesloten, maar is in realiteit poreus. Ook vindt er handel plaats.⁹⁹⁹ De Tadzjiekse autoriteiten waren bang dat zich onder de Afghaanse vluchtelingen terroristen bevinden, daarom lieten ze geen Afghanen toe, in ieder geval niet via de landsgrenzen.¹⁰⁰⁰

De Afghaanse vluchtelingen in Tajikistan woonden veelal in Wahdad, een voorstad van Dushanbe. Een andere plek waar zij woonden was Rudakai. Velen waren per vliegtuig gekomen met een geldig visum. Inmiddels zijn de meeste visa verlopen. De Afghanen woonden meestal in armoedige omstandigheden, velen moesten rondkomen van geld dat familieleden in het buitenland opsturen. Ngo's gaven voedsel- en cash/inkomenssteun. Veel vluchtelingen wachtten op toelating tot Canada of de VS, tot die tijd konden ze nergens anders heen.¹⁰⁰¹

Officieel mochten de Afghaanse vluchtelingen werken, in realiteit raadden de Tadzjiekse autoriteiten werkgevers echter af om Afghanen in dienst te nemen. Ook zouden arbeiders door de Tadzjiekse politie van bouwsteigers afgehaald zijn. Banen waren schaars in Tajikistan, ook voor Tadzjiekken. Verder hadden de Afghanen een avondklok. Zij moesten om 20.00 uur weer in hun woning terug zijn. Als zij na die tijd op straat liepen, werden zij aangesproken door de politie en konden zij in de problemen komen. Er waren maar vier plaatsen in het land waar zij mochten wonen, de avondklok diende om te voorkomen dat zij ergens anders naartoe zouden gaan.¹⁰⁰²

In een *round-up* die volgens de autoriteiten bedoeld was om terroristen en drugscriminelen te ontmaskeren, werden in herfst 2022 een honderdtal willekeurige

⁹⁹⁶ EUSA, Iran – *Situation of Afghan refugees*, paragraaf 1.4.1, December 2022,.

⁹⁹⁷ Vertrouwelijke bron 22 april 2023.

⁹⁹⁸ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023.

⁹⁹⁹ Vertrouwelijke bron 26 februari, 2023.

¹⁰⁰⁰ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023.

¹⁰⁰¹ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

¹⁰⁰² Eurasianet, *In Tajikistan, Afghan refugees fear they're trapped in a dead end*, 19 augustus 2022; Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

Afghanen opgepakt en gedeporteerd over de grens. Na deze 'razzia' durfden mensen wekenlang niet op straat uit angst om opgepakt en weggestuurd te worden.¹⁰⁰³ Vluchtelingen waren bang om openlijk over de telefoon te spreken, De Taliban luisterden mee en bedreigen familieleden die nog in Afghanistan waren. Ook waren zij bang voor de Tadzjiekse autoriteiten. Zij durfden het woord Taliban niet in de mond te nemen uit angst te worden aangezien voor Taliban-supporters.¹⁰⁰⁴

Volgens geruchten zou NRF-leider Massoud zich in Tadzjikistan bevinden. Hij zou zich op een geheime plek schuilhouden. De Tadzjiekse autoriteiten hebben vanouds goede relaties met de etnische Tadzjiekse in Afghanistan en met Massoud.¹⁰⁰⁵

Situatie Afghaanse vluchtelingen in Oezbekistan

Er zijn ongeveer 13.000 Afghanen in Oezbekistan. Oezbekistan is geen partij bij de Vluchtelingenconventie, waardoor vluchtelingen geen assistentie van UNHCR kunnen krijgen.¹⁰⁰⁶ De grens tussen Afghanistan en Oezbekistan is hermetisch afgesloten. Veel Afghanen zijn op geldige visa gekomen, die inmiddels verlopen zijn. Mensen konden deze niet meer verlengen en konden ook niet de grens oversteken naar andere landen.¹⁰⁰⁷

Situatie Afghaanse vluchtelingen in Turkije

De situatie van Afghaanse vluchtelingen in Turkije was – net als op andere plekken – zwaar. Velen verkeerden in armoedige omstandigheden en hadden geen ziektekostenverzekering. Zij waren afhankelijk van donaties van familie of vrienden in het buitenland.¹⁰⁰⁸ Vluchtelingen met tijdelijke verblijfsvergunningen leefden in constante onzekerheid over verlenging van hun vergunning. Met deze verblijfsvergunning mochten ze niet naar het buitenland reizen. Vóór 2022 was het document twee jaar geldig, nu is het teruggebracht tot een jaar. De procedure voor aanvragen of verlengen was zeer stressvol en niet-verlenging leidde tot illegaliteit.¹⁰⁰⁹ Vluchtelingen waren bang dat de Turkse autoriteiten hun gegevens zouden doorspelen aan de Taliban. Met de komst van een Taliban-vertegenwoordiger als Afghaanse consul-generaal in Istanbul werd deze vrees nog groter. Binnenkort wordt het consulaat met de Taliban aan het hoofd de locatie voor verlenging van hun verblijfsvergunning.¹⁰¹⁰

Het is niet duidelijk hoeveel Afghanen zich tijdens de verslagperiode in Turkije bevonden. Volgens HRW waren er in november 2022 zo'n 320,000 personen - de meeste Afghaans - die internationale bescherming nodig hadden. Dit zijn ofwel asielzoekers ofwel personen die vallen onder een unieke Turkse status van 'voorwaardelijke vluchteling'.¹⁰¹¹

Volgens een bron zou vijftig procent van de Afghaanse vluchtelingen in Turkije geen documenten hebben. Velen waren voormalige ANDSF strijders die gevlucht waren voor de Taliban. Personen zonder documentatie waren kwetsbaar voor uitbuiting door smokkelaars of anderen. Zij werkten illegaal in fabrieken, omdat de politie daar niet controleerde. Met de bus reizen of naar een winkelcentrum gaan was uitgesloten, de Turkse politie checkte daar identiteitsbewijzen. Zij waren met mensensmokkelaars gekomen en woonden in peperdure krotwoningen, verkregen

¹⁰⁰³ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023; Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

¹⁰⁰⁴ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

¹⁰⁰⁵ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023.

¹⁰⁰⁶ Vertrouwelijke bron 28 februari 2023.

¹⁰⁰⁷ Vertrouwelijke bron 1 maart 2023; Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

¹⁰⁰⁸ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

¹⁰⁰⁹ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

¹⁰¹⁰ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

¹⁰¹¹ Human Rights Watch, "No One Asked Me Why I Left Afghanistan" - Pushbacks and Deportations of Afghans from Turkey, 18 november 2022.

via het smokkelaarsnetwerk. Ook minderjarigen werden door de smokkelaars over de grens gebracht.¹⁰¹²

Als personen zonder documenten gecontroleerd werden door de politie, riskeerden ze naar een detentiecentrum gebracht te worden en vervolgens gedeporteerd. De Turkse autoriteiten transporteerden mensen in chartervluchten terug naar Kabul.¹⁰¹³ Volgens HRW werden er in de eerste acht maanden van 2022 zo'n 44.768 Afghanen gedeporteerd naar Afghanistan.¹⁰¹⁴

Volgens vertrouwelijke bronnen is het voorgekomen dat mensenrechtenactivisten en journalisten in Turkije werden bedreigd door de Taliban. Zij zeiden dat ze moesten stoppen kritiek op de Taliban op sociale media te plaatsen omdat ze anders hun familie iets zouden aandoen. De bedreigingen werden geuit via telefoongesprekken, what's apps en Facebook berichten en door Talibanvertegenwoordigers die zich fysiek in Turkije bevonden.¹⁰¹⁵

Sinds de aardbeving in zuid-Turkije van 6 februari 2023, en met verkiezingen in zicht, zou de Turkse bevolking steeds vijandiger zijn komen te staan tegenover vluchtelingen, waaronder de Afghaanse.¹⁰¹⁶

¹⁰¹² Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

¹⁰¹³ Amnesty International, *Afghanistan: "They don't treat us like humans": Unlawful returns of Afghans from Turkey and Iran*, 31 augustus 2022; Vertrouwelijke bron 3 maart 2023.

¹⁰¹⁴ Human Rights Watch, *"No One Asked Me Why I Left Afghanistan" - Pushbacks and Deportations of Afghans from Turkey*, 18 november 2022.

¹⁰¹⁵ Vertrouwelijke bron 4 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

¹⁰¹⁶ Vertrouwelijke bron 3 maart 2023; Vertrouwelijke bron 4 maart 2023.

5 Terugkeer

5.1 Terugkeer naar Afghanistan

Terugkeer van prominente personen

Zie paragraaf 1.1.4 over de terugkeer van prominente personen.

5.1.1 *MoU NL-Afghanistan*

De samenwerking tussen Nederland en Afghanistan bij terugkeer is gebaseerd op een *Memorandum of Understanding* (MoU) uit 2003. Dit trilaterale memorandum werd ondertekend door Nederland, de toenmalige Afghaanse regering en UNHCR. Het maakte gedwongen terugkeer mogelijk, op voorwaarde dat relevante humanitaire aspecten waren meegewogen. Ook op EU-niveau zijn afspraken gemaakt met voormalige Afghaanse regeringen over samenwerking op het gebied van migratie en terugkeer.¹⁰¹⁷

De status van deze afspraken na de machtsovername door de Taliban is niet duidelijk.

Volgens een bron erkent de Taliban geen overeenkomsten die door de regering Ghani of voorgaande regeringen zijn ondertekend.¹⁰¹⁸

5.1.2 *Nederland*

Op 11 augustus 2021 besloot de Nederlandse regering tot opschorting van uitzettingen voor minstens een halfjaar, net als een aantal andere Europese landen. Dit besluit werd formeel van kracht op 26 augustus 2021. Het werd op 23 februari 2022 verlengd met een half jaar tot 25 augustus 2022.¹⁰¹⁹

De Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) van het ministerie van Justitie en Veiligheid gaf aan dat tussen april 2022 en maart 2023 geen personen via de DT&V gedwongen zijn teruggekeerd vanuit Nederland naar Afghanistan. Er zijn via de DT&V tien personen vrijwillig teruggegaan.¹⁰²⁰

5.1.3 *Terugkeer vanuit andere Europese/westerse landen terug naar Afghanistan*

Volgens een bron heeft er geen gedwongen terugkeer vanuit Europa of de VS plaatsgevonden tijdens de verslagperiode. Het is onbekend hoeveel personen er vrijwillig teruggegaan zijn vanuit deze landen.¹⁰²¹ Een andere bron stelde niet op de hoogte te zijn van vrijwillige of gedwongen terugkeer vanuit Europa sinds augustus 2021.¹⁰²²

5.1.4 *MoU's Afghanistan met Pakistan en Iran*

Afghanistan had tot de machtsovername door de Taliban een tripartite *Memorandum of Understanding* (MoU) met Iran en UNHCR om vrijwillige terugkeer vanuit Iran

¹⁰¹⁷ Voor meer informatie, zie: Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan maart 2022*, p.180.

¹⁰¹⁸ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

¹⁰¹⁹ Voor meer informatie, zie: Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan maart 2022*, p.180.

¹⁰²⁰ Vertrouwelijke bron 11 april 2023.

¹⁰²¹ Vertrouwelijke bron 15 maart 2023; Vertrouwelijke bron 15 maart 2023.

¹⁰²² Vertrouwelijke bron april 2023.

naar Afghanistan te faciliteren. Er bestond eenzelfde soort MoU tussen Afghanistan, Pakistan en UNHCR.¹⁰²³

Volgens een bron erkent de Taliban geen overeenkomsten die door de regering Ghani of voorgaande regeringen zijn ondertekend.¹⁰²⁴

Volgens een andere bron zijn de MoU's nog steeds de belangrijkste documenten op basis waarvan duurzame oplossingen voor Afghaanse vluchtelingen kunnen worden gevonden. Op 21 december 2022 vond de achtste bijeenkomst plaats van het *Quadripartite Steering Committee* bijeen in Teheran, waarbij Iran, Pakistan, Afghanistan en UNHCR aanwezig waren.¹⁰²⁵ Dit is onderdeel van het *Strategy for Afghan Refugees* (SSAR) platform, dat fungeert als het voornaamste gremium over duurzame oplossingen voor Afghaanse vluchtelingen, met UNHCR als secretariaat.¹⁰²⁶ Nederland werd in 2022 uitgenodigd om lid te worden van het SSAR platform en trad in februari 2023 toe.¹⁰²⁷

5.1.5 *Terugkeer Afghanen vanuit Pakistan en Iran*

Volgens UNAMA keerden er in 2022 924.000 migranten zonder papieren terug naar Afghanistan. Dit betroffen uitsluitend Afghaanse migranten zonder papieren die terugkeerden via vier grensovergangen in de provincies Herat, Nimroz, Nangarhar en Kandahar.¹⁰²⁸

Pakistan

Terugkeer vanuit Pakistan

Volgens UNHCR keerden tussen januari en december 2022 6039 Afghaanse vluchtelingen (1443 families) vrijwillig terug vanuit Pakistan naar Afghanistan. Zij keerden met name terug naar Saripul, Kabul, Jawzjan, Kunduz en Kandahar. Redenen om Pakistan te verlaten (*push*-factoren) waren vooral strenge regels voor toegang tot het land, verlies van inkomstenbronnen en sociaaleconomische uitdagingen. De meeste Afghaanse vluchtelingen verbleven in Pakistan in de provincies Balochistan en Khyber Pakhtunkhwa. Redenen om terug naar Afghanistan te gaan (*pull*-factoren) waren hereniging met familieleden, mogelijkheden om te werken, een vermeende verbeterde veiligheidssituatie en het heropbouwen van een leven thuis.¹⁰²⁹

Volgens gegevens van IOM keerden er in 2022 74.132 ongedocumenteerde vluchtelingen vanuit Pakistan terug naar Afghanistan. Daarvan hadden 75 procent geen enkele documenten en 25 procent iets van documentatie, zoals een Afghaanse tazkera of een verlopen PoR kaart. De belangrijkste reden om te vertrekken uit Pakistan, de *push* factor, was vaak dat ze de huur niet meer konden betalen. Ook was er dikwijls geen geld voor huishoudartikelen. Redenen om terug te keren naar Afghanistan (*pull* factoren) waren de beschikbaarheid van hulp en hereniging met familie. Slechts een klein aantal noemde verbetering van de veiligheidssituatie in Afghanistan als reden om terug te gaan.¹⁰³⁰

Volgens een bron gingen er elke dag duizenden Afghaanse vluchtelingen terug. De Taliban berichtten op Twitter dat zij deze mensen ondersteunen met noodhulp voor

¹⁰²³ Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan maart 2022*, p.183.

¹⁰²⁴ Vertrouwelijke bron 24 februari 2023.

¹⁰²⁵ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰²⁶ Vertrouwelijke bron 22 april 2023.

¹⁰²⁷ Vertrouwelijke bron 24 mei.

¹⁰²⁸ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151*, paragraaf 60, 27 februari 2023.

¹⁰²⁹ UNHCR, *Pakistan - Voluntary repatriation of Afghan refugees*, 31 december 2022; Vertrouwelijke bron, 13 april 2023.

¹⁰³⁰ IOM, *Pakistan - Flow monitoring of undocumented Afghan migrants - Summary report 2022*, 7 maart 2023.

voedsel en kleding en met cash voor transport terug naar hun woonplaats.¹⁰³¹ Het is onduidelijk of dit ook gebeurde.

In het jaar 2022 zijn 6029 Afghaanse vluchtelingen vanuit Pakistan naar Afghanistan teruggekeerd in het kader van de vrijwillige repatriëring door de Verenigde Naties.¹⁰³²

Tussen 1 januari 2023 en 22 maart 2023 keerden 1094 Afghanen vrijwillig terug binnen dit programma.¹⁰³³

Uitzettingen vanuit Pakistan

Sinds de machtsovername tot aan januari 2023 kwamen er ongeveer 250.000 Afghanen naar Pakistan. In zomer 2022 begonnen de Pakistaanse autoriteiten Afghanen te deporteren die illegaal het grondgebied binnengekomen waren.¹⁰³⁴

Sinds oktober 2022 zijn de arrestaties en detenties toegenomen. Volgens mensenrechtenadvocaten waren er ongeveer 1400 Afghanen, waaronder 129 vrouwen en 178 kinderen, vastgenomen alleen al in Karachi en Hyderabad. Begin 2023 werden honderden Afghanen gedeporteerd. Zij werden vastgezet of moesten boetes betalen. De amnestie die was afgekondigd voor vluchtende Afghanen met een visum, liep af in december 2022. Personen met een verlopen visum moesten vanaf toen terug naar Afghanistan om hun visum te verlengen.¹⁰³⁵

Volgens een verklaring van de Taliban zouden er 700 à 800 vastgenomen personen zijn vrijgelaten door de Pakistaanse autoriteiten.¹⁰³⁶

Volgens een bron bestond de straf op een verlopen visum uit een geldboete en twee maanden gevangenisstraf. Er zouden mensen overleden zijn in de gevangenis tijdens het uitzetten van deze straf. De houding van de Pakistaanse autoriteiten was waarschijnlijk zo onverbiddelijk omdat zij een harde lijn wilden tonen tegenover illegale migranten vanuit Afghanistan.¹⁰³⁷

Volgens een bron werden er in het jaar 2022 zo'n 4050 Afghanen gedeporteerd vanuit Pakistan. In de periode januari- februari 2023 zouden dat er 852 geweest zijn.¹⁰³⁸

Internationale wetgeving

Pakistan heeft de VN-Vluchtelingenconventie van 1951 niet ondertekend.¹⁰³⁹ Het heeft ook geen nationale asielwet of specifiek administratief instrument dat individuen toegang geeft tot internationale protectie. Desalniettemin is de ondersteuning en protectie die Pakistan biedt doorgaans in lijn met internationale standaarden en Pakistaanse mensenrechtenverplichtingen.¹⁰⁴⁰

Iran

Terugkeer vanuit Iran

¹⁰³¹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰³² General Assembly Security Council, The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151 , paragraaf 60, 27 februari 2023.

¹⁰³³ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰³⁴ The Guardian, *Pakistan sends back hundreds of Afghan refugees to face Taliban repression*, 10 januari 2023.

¹⁰³⁵ The Guardian, *Pakistan sends back hundreds of Afghan refugees to face Taliban repression*, 10 januari 2023; Vertrouwelijke bron, 13 april 2023; Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰³⁶ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰³⁷ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰³⁸ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰³⁹ The Guardian, *Pakistan sends back hundreds of Afghan refugees to face Taliban repression*, 10 januari 2023; IPS, *Afghan Refugees Fear Return as Pakistan Cracks Down on Migrants*, 1 februari 2023.

¹⁰⁴⁰ Vertrouwelijke bron 22 april 2023.

De Iraanse autoriteiten stelden dat er een miljoen nieuwe Afghanen aangekomen waren tot aan 1 september 2022. Naar schatting 65% daarvan zou terug naar Afghanistan gedeporteerd zijn, dit percentage nam af gedurende het jaar. Een kleiner aantal zou vrijwillig teruggegaan zijn of ging door naar Turkije en/of de EU.¹⁰⁴¹ Volgens schattingen van UNHCR vertrokken er dagelijks 2000 Afghanen naar Iran. Een groot deel daarvan werd teruggestuurd.¹⁰⁴²

Vrijwillige terugkeer vanuit Iran

Cijfers over vrijwillige terugkeer vanuit Iran lopen uiteen. Volgens cijfers van de Taliban waren er op 25 augustus 2022 1325 personen vrijwillig teruggegaan naar Afghanistan en 381 op 23 augustus 2022.¹⁰⁴³ In het jaar 2022 waren er 372 Afghaanse vluchtelingen naar Afghanistan teruggekeerd in het kader van de vrijwillige repatriëring door de Verenigde Naties.¹⁰⁴⁴ Tussen 1 januari 2023 en 22 maart 2023 keerden 82 Afghanen vrijwillig terug vanuit Iran binnen dit programma.¹⁰⁴⁵

Gedwongen terugkeer vanuit Iran

Volgens UNHCR lopen ongedocumenteerde Afghanen het risico op deportatie. Tussen januari en juni 2022 vonden er Iraanse politiecontroles plaats, waarbij Afghanen die illegaal in Iran verbleven werden opgepakt. Zij werden niet altijd gedeporteerd, in eerste instantie werden zij alleen gecontroleerd en soms mochten ze blijven. Een toename van het aantal deportaties leek gelinkt te zijn met de vermeende negatieve impact van de vluchtelingen op de economie en de banenmarkt. In maart 2022 zouden er volgens UNHCR meer dan 2200 Afghanen per dag worden uitgezet.¹⁰⁴⁶

In het jaar 2022 zouden er zo'n 480.000 Afghanen gedeporteerd zijn vanuit Iran. In januari en februari 2023 waren dat er 78.000.¹⁰⁴⁷ Veel van de personen die gedeporteerd werden meldden zich vervolgens wederom in Iran, blijkt uit cijfers van de UNHCR.¹⁰⁴⁸

Volgens IOM waren iets minder dan de helft van de grens passages tussen half juli en eind augustus 2022 deportaties. In de tweede helft van juli waren dat er bijvoorbeeld 13.622.¹⁰⁴⁹

Volgens een rapport van Amnesty International brachten Iraanse veiligheidstroepen Afghaanse gedeporteerden vanuit Iran en Turkije met bussen naar officiële en inofficiële grensposten. Bij deze laatsten moesten de Afghanen over hekken heen klimmen of eronderdoor kruipen. Voorafgaand aan de deportatie werden zij vastgehouden in detentie-centra.¹⁰⁵⁰

Soms reden de bussen verder Afghanistan in en lieten de gedeporteerden daar uitstappen. Soms werden mensen geboeid of geblinddoekt. Onder de gedeporteerden waren ook kinderen. Soms moesten mensen een boete betalen voor de periode dat zij illegaal in Iran verbleven.¹⁰⁵¹

¹⁰⁴¹ EUAA, *EUAA reports on the situation of Afghan refugees in Iran*, 11 januari 2023.

¹⁰⁴² UNHCR, *Factsheet Iran augustus-oktober 2022*.

¹⁰⁴³ EUAA, *Iran -Situation of Afghan Refugees*, p.55, December 2022.

¹⁰⁴⁴ General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*, Report of the Secretary-General, A/77/772-S/2023/151, paragraaf 60, 27 februari 2023.

¹⁰⁴⁵ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰⁴⁶ EUAA, *Iran -Situation of Afghan Refugees*, p.53-54, December 2022.

¹⁰⁴⁷ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰⁴⁸ Vertrouwelijke bron 24 mei 2023.

¹⁰⁴⁹ EUAA, *Iran -Situation of Afghan Refugees*, p.53-54, December 2022.

¹⁰⁵⁰ Amnesty International, *'They don't treat us like humans', unlawful returns of Afghans from Turkey and Iran*, 31 augustus 2022; EUAA, *Iran -Situation of Afghan Refugees*, p.54, December 2022.

¹⁰⁵¹ EUAA, *Iran -Situation of Afghan Refugees*, p.54, December 2022.

Volgens het rapport is het ook voorgekomen dat er werd geschoten als een *pushback* methode.¹⁰⁵²

5.1.6

Organisaties die ondersteuning bieden aan terugkeerders

IOM bood hulp aan vrijwillige en gedwongen terugkeerders. Bij vier grensovergangen (twee bij Pakistan en twee bij Iran) heeft de organisatie opvang- en transitcentra. Daar kregen de terugkeerders een screening, een kwetsbaarheids inschatting, een warme maaltijd, toegang tot gezondheidszorg en steun voor terugkeer naar de plaats waar ze naartoe willen. Deze centra bevonden zich onder andere bij de grenzen bij Spin-Boldak, Torkham en Islam Qala. Wanneer de terugkeerders verder reisden vanuit de centra, konden ze geholpen worden door organisaties vanuit de gemeenschap of door lokale ngo's. Deze konden helpen met voedselhulp, gezondheidszorg en *WASH* (water, sanitatie en hygiëne).¹⁰⁵³ De hulpwerkzaamheden van sommige lokale ngo's waren vanaf december 2022 beperkt vanwege het verbod voor vrouwen om voor deze organisaties te werken.¹⁰⁵⁴

UNHCR verleende steun aan geregistreerde Afghaanse vluchtelingen bij hun terugkeer naar Afghanistan in het kader van vrijwillige repatriëring door UNHCR. UNHCR bood ook verschillende vormen van begeleiding in vier *Encashment Centres* (EC's). Terugkerende vluchtelingen ontvingen bij aankomst een geldbedrag van 375 dollar per persoon. Deze toelage was bedoeld om risico's bij terugkeer naar Afghanistan te dekken, alsmede de vervoerskosten naar het thuisgebied. Terugkerende vluchtelingen kregen ook basisgezondheidszorg, overnachtingsmogelijkheden, voorlichting over mijnenrisico's, informatie over schoolinschrijvingen, drugsvoorlichting en screening op ondervoeding. Er werden interviews/adviesgesprekken gevoerd om ervoor te zorgen dat de beslissing om terug te keren weloverwogen was, en genomen in veiligheid en waardigheid.¹⁰⁵⁵

5.1.7

Problemen met de Taliban bij terugkeer

Er is geen betrouwbare informatie beschikbaar over de behandeling door de Taliban van personen die vrijwillig terugkeerden.¹⁰⁵⁶ De beschikbare informatie is anekdotisch en beperkt.

Een bron stelde niet op de hoogte te zijn van problemen bij terugkeer van ongedocumenteerde vluchtelingen vanuit de buurlanden.¹⁰⁵⁷

Een andere bron stelde niet op de hoogte te zijn van moeilijkheden bij het proces van terugkeer met de de facto autoriteiten voor geregistreerde vluchtelingen die terugkeerden vanuit Pakistan met hulp van UNHCR. De autoriteiten zouden documentatie uitgeven wanneer gevraagd.¹⁰⁵⁸

Er komen mensen vrijwillig terug – soms voor korte tijd – om te zorgen voor hun huizen en zakenbelangen en om familieleden weer te zien.¹⁰⁵⁹ Een bron stelde dat het mogelijk is dat mensen die willen terugkeren vooraf garanties vragen.¹⁰⁶⁰

¹⁰⁵² Amnesty International, 'They don't treat us like humans', *unlawful returns of Afghans from Turkey and Iran*, 31 augustus 2022; EUAA, *Iran -Situation of Afghan Refugees*, p.54, December 2022.

¹⁰⁵³ Vertrouwelijke bron 15 maart 2023.

¹⁰⁵⁴ Vertrouwelijke bron april 2023.

¹⁰⁵⁵ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰⁵⁶ Vertrouwelijke bron 15 maart 2023.

¹⁰⁵⁷ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰⁵⁸ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰⁵⁹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰⁶⁰ Vertrouwelijke bron 22 februari 2023.

Volgens een bron waren er niet noodzakelijkerwijs bij elk individueel geval problemen bij terugkeer voor mensen die vertrokken waren als economische vluchtelingen. Het gevaar erop bestond echter altijd. Prominente personen of mensen die een probleem hadden vóór vertrek konden mogelijk bij terugkeer grote problemen krijgen. Zo zouden zij het gevaar lopen dat mensen wraak willen nemen op personen die voor de voormalige overheid gewerkt hebben. Deze wraak zou bijvoorbeeld komen van personen die door de vorige regering gevangengezet waren. Problemen zijn niet consequent, maar kunnen echter nooit uitgesloten worden.¹⁰⁶¹

Volgens een bron liggen op het vliegveld en in provincies lijsten met namen van voormalig ANDSF personeel die gezocht worden. Vooral personen van de voormalige veiligheidsdienst zouden groot gevaar lopen. De Taliban maakten actief gebruik van biometrische gegevens om deze mensen te herkennen en op te sporen.¹⁰⁶² Zie hiervoor paragraaf 1.2.9.

Er is geen informatie over de behandeling door de Taliban van personen die verplicht terugkeren vanuit een Europees of westers land, omdat er nog geen personen verplicht teruggekeerd zijn vanuit deze landen.¹⁰⁶³

5.1.7.1 *Problemen en behandeling bij terugkeer*

Het is onduidelijk of en welke problemen mensen kunnen krijgen bij terugkeer, en hoe zij behandeld worden. De informatie hierover is gering en anekdotisch.

5.1.7.1.1 *Soort document*

Volgens een bron gaven de Afghaanse autoriteiten tijdens de evacuatie een zogenaamde *Gate Pass* uit aan personen die zonder documenten de grens naar Pakistan wilden oversteken. Dit was een tijdelijke maatregel. De Gate Passes worden niet langer uitgegeven. Pakistan vereist een uitreis vergunning, die je echter alleen kunt krijgen met een geldig visum. Dit betekent dat deze mensen in een vicieuze cirkel terecht komen.¹⁰⁶⁴

5.1.7.1.2 *Al dan niet illegaal vertrokken*

Het is niet duidelijk of het al dan niet illegaal vertrokken zijn leidde tot problemen bij terugkeer.

Volgens een bron zijn er tot dusverre geen berichten dat personen problemen ondervinden vanwege het feit dat zij illegaal vertrokken zijn. De problemen krijgen zij vanwege andere redenen.¹⁰⁶⁵

Een bron stelde niet op de hoogte te zijn van moeilijkheden van ongedocumenteerde vluchtelingen met de de facto autoriteiten bij inreis in Afghanistan vanuit de buurlanden. Dit gold zowel voor personen die vrijwillig terugkeerden als voor mensen die uitgezet waren.¹⁰⁶⁶ Dit betekent echter niet dat deze moeilijkheden niet voorkomen, vooral gezien het gebrek aan informatie.

¹⁰⁶¹ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰⁶² Vertrouwelijke bron 2 maart 2023.

¹⁰⁶³ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰⁶⁴ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022; Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰⁶⁵ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰⁶⁶ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

5.1.7.1.3 *Etniciteit*

Het is niet duidelijk of etniciteit een rol speelt bij het al dan niet ondervinden van problemen bij terugkeer. Hierover is geen feitelijke informatie gevonden. Volgens een bron zijn er tot dusverre geen tekenen dat bepaalde etnische groepen speciaal problemen ondervinden.¹⁰⁶⁷ In het algemeen geldt dat Hazara's vaak gediscrimineerd en harder aangepakt worden dan andere bevolkingsgroepen. Zie hiervoor paragraaf 3.1.6.

5.1.7.1.4 *Kortere of langere periode in westers land*

Het is niet duidelijk of verblijf in een westers land een rol speelt bij het al dan niet ondervinden van problemen bij terugkeer. Er zijn niet veel mensen teruggekeerd vanuit Europa of een westers land. Mocht dit al het geval zijn, dan kwamen zij meestal via een derde land. Volgens een bron is het mogelijk dat mensen die uit een westers land komen meer vragen moeten beantwoorden bij binnenkomst. Dit geldt vooral wanneer zij westerse kleding dragen.¹⁰⁶⁸ Volgens Freedom House zouden de Taliban voor wat betreft mensenrechtenverdedigers factoren zoals een westerse opleiding, gewerkt hebben voor een westerse organisatie, kleding in westerse stijl of Engels spreken als indicatoren beschouwen voor banden met de 'vijand'.¹⁰⁶⁹ Zie ook paragraaf 3.1.9.11 over 'verwesterde' meisjes en vrouwen en paragraaf 3.1.4.5 over personen die zich 'westers' gedragen of kleden.

5.1.7.1.5 *Kortere of langere tijd in Pakistan, Iran of Tadzjikistan*

Het is niet duidelijk of verblijf in Pakistan of Iran een rol speelde bij het al dan niet ondervinden van problemen bij terugkeer. Volgens een bron is het niet duidelijk of het een verschil maakte of personen langer of korter in Iran of Pakistan verbleven hebben. Wel konden zij problemen krijgen vanwege andere redenen. Hazara's die vanuit Iran komen zouden bijvoorbeeld een probleem kunnen hebben op basis van hun religie en taal. De bron beschikt niet over verdere concrete informatie hierover.¹⁰⁷⁰ Volgens een bron is het gevaarlijk om terug te komen vanuit Tadzjikistan naar Afghanistan. Mensen zouden geslagen worden door de Taliban en ondervraagd over wat ze in het land gedaan hebben.¹⁰⁷¹

5.1.7.2 *Verskil in behandeling bij terugkeer uit Europa of buurlanden*

Het is niet duidelijk of terugkeer uit Europa of uit buurlanden een verschil in behandeling oplevert bij terugkeer.

5.1.8 *Sociaaleconomische omstandigheden van Afghanen die terugkeren*

De sociaaleconomische omstandigheden van Afghanen die terugkeerden waren meestal slechter dan voordat zij vertrokken. Volgens een bron hadden velen al hun bezittingen verkocht om de vlucht (en eventuele mensensmokkelaars) te kunnen betalen. De heersende humanitaire noodsituatie zou de situatie dan nog verergeren.¹⁰⁷² Volgens een andere bron waren veel van de Afghanen vertrokken

¹⁰⁶⁷ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰⁶⁸ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰⁶⁹ Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, p.17, 19 januari 2023.

¹⁰⁷⁰ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰⁷¹ Vertrouwelijke bron 26 februari 2023.

¹⁰⁷² Vertrouwelijke bron 15 maart 2023.

omdat ze niets meer hadden en geen mogelijkheid meer zagen in hun levensonderhoud te voorzien. Zij kwamen dus terug naar niets.¹⁰⁷³
Een andere bron stelde dat personen die terugkeerden met dezelfde problemen werden geconfronteerd als de achterblijvers. De uitdagingen omvatten voedselonzeekerheid, gebrek aan werkgelegenheid en bestaansmogelijkheden, aan duurzaam onderdak op lange termijn, en aan diensten waaronder gezondheidszorg en onderwijs. De mogelijkheden om in het levensonderhoud te voorzien werden steeds schaarser. Ook de reeks verboden voor vrouwen had negatieve gevolgen voor teruggekeerde vluchtelingen. Sommige personen die langere tijd weggeweest waren kregen niet de steun van gemeenschap die zij verwacht hadden. Personen die terugkeerden werden daardoor vaak met meer sociaaleconomische problemen geconfronteerd dan de lokale gemeenschappen.¹⁰⁷⁴

5.1.9 *MoU Turkije - Taliban*

Het is onduidelijk of er een terugkeerovereenkomst bestaat tussen de Turkije en de de facto autoriteiten.

Volgens een bron hadden de twee partijen een terugkeer-overeenkomst gesloten. In de eerste twee maanden van 2023 zouden er al zeker 5000 personen teruggekeerd zijn met chartervluchten. De terugkeer werd vrijwillig genoemd, maar volgens geruchten zouden mensen er verwaarloosd uitzien, alsof ze in detentie geweest waren.¹⁰⁷⁵ Een bron stelt dat er volgens mediaberichten in 2023 tussen januari en april zo'n 3000 Afghanen gedeporteerd zouden zijn.¹⁰⁷⁶

De Afghanen zouden bij duizenden in chartervluchten teruggebracht worden naar Afghanistan. Als Afghanen zonder papieren staande worden gehouden door de Turkse politie, riskeren ze onmiddellijk uitgezet te worden. In het jaar 2022 zouden er 70.000 van 116.000 gedeporteerd zijn. Volgens een bron is vijandigheid van de bevolking jegens Afghanen na de aardbevingen in Turkije toegenomen.¹⁰⁷⁷

Volgens een andere bron is er geen tripartite overeenkomst tussen Turkije, UNHCR en de de facto Afghaanse autoriteiten. Wel zouden Turkije en de Taliban de wens hebben geuit een overeenkomst over terugkeer te sluiten.¹⁰⁷⁸

¹⁰⁷³ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰⁷⁴ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

¹⁰⁷⁵ Vertrouwelijke bron 22 februari 2022.

¹⁰⁷⁶ Vertrouwelijke bron 17 april 2023; Tolo News, *Over 3,000 Afghan Migrants Deported: Turkish Govt*, 14 april 2023.

¹⁰⁷⁷ Vertrouwelijke bron 3 maart 2023.

¹⁰⁷⁸ Vertrouwelijke bron 6 april 2023.

6 Bijlagen

6.1 Geraadpleegde bronnen

Gebruikte media:

Media artikelen

Afghanistan Analysts Network (AAN)

AAN, *New Lives in the City: How Taliban have experienced life in Kabul*, 2 februari 2023, <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/context-culture/new-lives-in-the-city-how-taliban-have-experienced-life-in-kabul/>

ABC News

ABC News, *Ruling Taliban display rare division in public over bans*, 16 februari 2023, <https://abcnews.go.com/International/wireStory/ruling-taliban-display-rare-division-public-bans-97246573>

Afghanistan International

Afghanistan International, *Afghanistan Journalists Center Records 64% Rise in Violence Against Media Professionals*, 5 maart 2023, [Afghanistan Journalists Center Records 64% Rise in Violence Against Media Professionals \(afintl.com\)](https://afintl.com/afghanistan-journalists-center-records-64-rise-in-violence-against-media-professionals/)

Afghanistan Times

Afghanistan Times, *Political figures of the previous Afghan government: Where they are now*, 25 augustus 2022, <https://www.afghanistantimes.af/political-figures-of-the-previous-government-of-afghanistan-where-they-are-now/>

Al Jazeera

-Al Jazeera, *Taliban conducting house-to-house sweep across Afghan capital*, 11 februari 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/27/taliban-conducting-house-to-house-sweep-across-afghan-capital> 30 september 2021

-Al Jazeera, *Afghans braving severe cold face stark choice: Food or warmth*, 17 januari 2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/1/17/afghans-reel-from-exceptionally-cold-winter>

-Al Jazeera, *Former Afghan lawmaker Mursal Nabizada shot dead in Kabul*, inclusief video *What women in Afghanistan want you to know*, 15 januari 2023, <https://www.aljazeera.com/news/2023/1/15/former-afghan-female-lawmaker-and-bodyguard-shot-dead-police>

-Al Jazeera, *Pakistan summons Afghan diplomat over border shelling*, 16 december 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/12/16/pakistan-summons-afghan-diplomat-over-border-clashes>

-Al Jazeera, *Taliban carries out first public execution since Afghan takeover*, 7 december 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/12/7/afghan-taliban-carry-out-first-public-execution-since-takeover>

-Al Jazeera, *The Taliban's year-one report card*, 15 augustus 2022, <https://www.aljazeera.com/opinions/2022/8/15/a-year-in-power-talibans-rule-balance-sheet>

-Al Jazeera, *Taliban disperses Afghan women's march for 'work and freedom'*, 13 augustus 2022, <https://www.aljazeera.com/news/2022/8/13/taliban-disperse-rare-womens-protest-in-kabul>
-Al Jazeera, *Photos: Afghans paying the price for peace since Taliban takeover*, 10 augustus 2022, <https://www.aljazeera.com/gallery/2022/8/10/photos-afghans-paying-the-price-for-peace-since-taliban-takeover>
-Al Jazeera, *Can the Afghan Taliban contain the threat from ISIL? | Inside Story*, 22 april 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=xjjKDT8nUc0&t=1455s>, geraadpleegd 6 januari 2023.

Al Jazeera Media Institute, *Al Jazeera Media Review- Kill the rented journalists' - the reality of life for local journalists and fixers left behind in Afghanistan*, 1 april 2022, <https://institute.aljazeera.net/en/ajr/article/1729>

Asia News International (ANI)

ANI, *Taliban abolishes Persian language from Supreme Court bill*, 23 april 2023, <https://www.aninews.in/news/world/asia/taliban-abolishes-persian-language-from-supreme-court-bill20220423170132/>

ANP

ANP, *Extrem koud weer eist tientallen levens in Afghanistan*, 18 januari 2023, via Lexis Nexis

BBC News

-BBC News, *Afghanistan: Deadly suicide bombing outside foreign ministry*, 12 januari 2023, <https://www.bbc.com/news/world-asia-64239443>
-BBC News, *Afghanistan: Taliban arrest women protesting against university ban*, 22 december 2022, <https://www.bbc.com/news/world-asia-64065206>
-BBC News, *Afghanistan: Tears and protests as Taliban shut universities to women*, 21 december 2022, <https://www.bbc.com/news/world-asia-64048082>
-BBC News, *Three women among dozen publicly flogged in Afghanistan - Taliban official*, 23 november 2022, <https://www.bbc.com/news/world-asia-63736271>
-BBC News, *Afghanistan: Taliban leader orders Sharia law punishments*, 14 november 2022, <https://www.bbc.com/news/world-asia-63624400>
-BBC News, *Afghanistan: What's changed a year after Taliban return*, 16 augustus 2022, <https://www.bbc.com/news/62469204>
-BBC News, *Who are the Taliban?*, 12 augustus 2022, <https://www.bbc.com/news/world-south-asia-11451718>
-BBC News, *Ayman al-Zawahiri: Al-Qaeda leader killed in US drone strike*, 2 augustus 2022, <https://www.bbc.com/news/world-asia-62387167>
-BBC News, *Afghanistan: Who's who in the Taliban leadership*, 7 september 2021, <https://www.bbc.com/news/world-asia-58235639>
-BBC News, *Afghanistan: Who are Islamic State Khorasan Province militants?*, 11 oktober 2021, <https://www.bbc.com/news/world-asia-58333533>

BBC Monitoring Afghanistan

BBC Monitoring Afghanistan, *Taliban media claim improving security despite think tank report*, 6 januari 2022.

Bloomberg

Bloomberg, *Taliban Continues Censorship, Web Blocks As It Promises 4G*, 31 augustus 2022, <https://www.bloomberg.com/news/newsletters/2022-08-31/taliban-continues-censorship-web-blocks-as-it-promises-4g>

CNN

-CNN, *Major foreign aid groups suspend work in Afghanistan after Taliban bars female employees*, 26 december 2022, <https://edition.cnn.com/2022/12/25/asia/afghanistan-ngos-suspend-programs-taliban-work-ban-intl/index.html>

-CNN, *Taliban to impose their interpretation of Sharia law in Afghanistan*, 15 november 2022, <https://edition.cnn.com/2022/11/15/asia/taliban-afghanistan-sharia-law-intl-hnk/index.html>

-CNN, *Taliban decree orders women in Afghanistan to cover their faces*, 7 mei 2022, <https://edition.cnn.com/2022/05/07/asia/afghanistan-taliban-decree-women-intl/index.html>

-CNN, *Taliban name ex-Guantanamo detainees and wanted man to new caretaker government*, 8 september 2021, <https://edition.cnn.com/2021/09/07/asia/taliban-government-announcement-intl/index.html>

Dawn

-Dawn, *Afghan women turn to business after Taliban ban*, 18 maart 2023, <https://www.dawn.com/news/1742842>

-Dawn, *Saudi 'exit' from Kabul sparks fears of exodus*, 8 februari 2023, <https://www.dawn.com/news/1735959>

-Dawn, *'Anti-Afghan Taliban' police officer shot dead in Quetta*, 11 oktober 2022, <https://www.dawn.com/news/1714404>

Diplomat, The

-Diplomat, *Islamic State-Khorasan's Transition Into a Transregional Threat*, 11 november 2022, <https://thediplomat.com/2022/11/islamic-state-khorasans-transition-into-a-transregional-threat/>

-Diplomat, *In Afghanistan, Taliban Face a Growing Threat in ISKP*, 21 maart 2023, <https://thediplomat.com/2023/03/in-afghanistan-taliban-face-a-growing-threat-in-iskp/>

Economist, The

Economist, *The secret life of Afghans under the Taliban*, 5 december 2022, <https://www.economist.com/1843/2022/12/05/the-secret-life-of-afghans-under-the-taliban>

Eurasianet

Eurasianet, *In Tajikistan, Afghan refugees fear they're trapped in a dead end*, 19 augustus 2022, <https://eurasianet.org/in-tajikistan-afghan-refugees-fear-theyre-trapped-in-a-dead-end>

FDD

FDD visuals, *Mapping the Fall of Afghanistan*, 29 augustus 2022, [Mapping the Fall of Afghanistan \(fdd.org\)](https://www.fdd.org/visuals/mapping-the-fall-of-afghanistan)

FDD's Long War Journal, *Mapping Taliban Control in Afghanistan*, 21 juli 2022, [Mapping Taliban Control in Afghanistan | FDD's Long War Journal](https://www.fdd.org/long-war-journal/mapping-taliban-control-in-afghanistan)

Foreign Policy

Foreign Policy, *'I Wanted to Stay for My People'*, 9 februari 2023, <https://foreignpolicy.com/2022/02/09/afghanistan-civil-servants-stay-taliban/#:~:text=Geopolitics%20matters.,Get%20insight%20from%20the%20experts.&text=The%20Taliban%20told%20Foreign%20Policy,one%20in%20Kabul%27s%20municipal%20government.>

Frankfurter Allgemeine Zeitung (FAZ)

FAZ, *Der Emir hat das letzte Wort*, 22 december 2022, (Lexis Nexis)

Forbes

Forbes, *Without Women, Afghanistan Has No Future*, 25 december 2023, <https://www.forbes.com/sites/ewelinaochab/2022/12/25/without-women-afghanistan-has-no-future/?sh=502b6325580f>

France 24

France 24, *Afghanistan suffering 'one of the world's worst humanitarian crises' under Taliban*, 15 augustus 2022, <https://www.france24.com/en/asia-pacific/20220815-afghanistan-suffering-one-of-the-world-s-worst-humanitarian-crises-under-taliban>

Guardian, The

-Guardian, *Pakistan sends back hundreds of Afghan refugees to face Taliban repression*, 10 januari 2023, <https://www.theguardian.com/global-development/2023/jan/10/pakistan-sends-back-hundreds-of-afghan-refugees-to-face-taliban-repression>

-Guardian, *Afghan supreme leader orders full implementation of sharia law*, 14 november 2022, <https://www.theguardian.com/world/2022/nov/14/afghanistan-supreme-leader-orders-full-implementation-of-sharia-law-taliban>

-Guardian, *Tajikistan 'rounding up and deporting Afghan refugees'*, 9 september 2022, <https://www.theguardian.com/global-development/2022/sep/09/tajikistan-rounding-up-and-deporting-afghan-refugees>

-Guardian, *'I daren't go far': Taliban rules trap Afghan women with no male guardian*, 15 augustus 2022, <https://www.theguardian.com/world/2022/aug/15/taliban-rules-trap-afghan-women-no-male-guardian>

-Guardian, *Hypocrisy or a reason for hope? The Taliban who send their girls to school*, 14 augustus 2022, <https://www.theguardian.com/world/2022/aug/14/hypocrisy-or-a-reason-for-hope-the-taliban-who-send-their-girls-to-school>

Grid

Grid, *What it means to 'be disappeared' in the Taliban's Afghanistan*, 7 juni 2022, <https://www.grid.news/story/global/2022/06/07/what-it-means-to-be-disappeared-in-the-talibans-afghanistan/>

Hasht e Subh Daily

Hast e Subh Daily, *Taliban's Discriminations Against Persian Words and Expressions*, 23 september 2022, <https://8am.media/eng/https-8am-af-eng-talibans-controversies-on-persian-words-continue/>

Independent, The

Independent, *Inside the Taliban slaughterhouses where Western 'collaborators' are tortured to death*, 17 februari 2023, <https://www.independent.co.uk/asia/south-asia/afghanistan-taliban-prison-kabul-b2284259.html>

Inter Press Service (IPS)

IPS, *Afghan Refugees Fear Return as Pakistan Cracks Down on Migrants*, 1 februari 2023, https://www.ipsnews.net/2023/02/afghan-refugees-fear-return-as-pakistan-crackdown-on-migrants/?utm_source=rss&utm_medium=rss&utm_campaign=afghan-refugees-fear-return-as-pakistan-crackdown-on-migrants

MIT Technology Review

MIT Technology Review, *This is the real story of the Afghan biometric databases abandoned to the Taliban*, 30 augustus 2021,

<https://www.technologyreview.com/2021/08/30/1033941/afghanistan-biometric-databases-us-military-40-data-points/>

Monde, Le

Le Monde, *A Kaboul, des dissensions au sein du régime taliban*, 14 februari 2023, via Lexis Nexis

New Indian Express, The

New Indian Express, *India reopens embassy in Kabul after 10 months; deploys technical team with relief aid*, 24 juni 2022,

<https://www.newindianexpress.com/world/2022/jun/24/india-reopens-embassy-in-kabul-after-10-months-deploys-technical-team-with-relief-aid-2469224.html>

NOS

-NOS, *Vrouwelijke Afghaanse rechters, advocaten en aanklagers vrezen voor hun leven*, 5 november 2022, <https://nos.nl/artikel/2451165-vrouwelijke-afghaanse-rechters-advocaten-en-aanklagers-vrezen-voor-hun-leven>

-NOS Nieuwsuur, *4000 euro voor de nier van je zoon, deze Afghaanse vader zag geen andere optie*, 2 januari 2023, <https://nos.nl/nieuwsuur/artikel/2458506-4000-euro-voor-de-nier-van-je-zoon-deze-afghaanse-vader-zag-geen-andere-optie>

-NOS Nieuwsuur, *Op pad met migranten in de smokkelhoofdstad van Afghanistan*, 8 januari 2023, <https://nos.nl/nieuwsuur/video/2459176-op-pad-met-migranten-in-de-smokkelhoofdstad-van-afghanistan>

NRC

NRC, *Werk niet mee aan Afghaanse genderapartheid*, 17 januari 2023,

<https://www.nrc.nl/nieuws/2023/01/16/werk-niet-mee-aan-de-genderapartheid-van-de-taliban-a4154330>

NY Times

NY Times, *At Least Three Are Killed in Clashes on Iranian-Afghan Border*, 28 mei 2023.

Pajhwok

-Pajhwok, *Kabul residents complain about patchy, expensive internet*, 11 september 2022, <https://pajhwok.com/2022/09/11/kabul-residents-complain-about-patchy-expensive-internet/>

-Pajhwok, *Afghan embassy in Delhi to resume passport renewal*, 29 mei 2022, <https://pajhwok.com/2022/05/29/afghan-embassy-in-delhi-to-resume-passport-renewal/>

Radio Free Europe/Radio Liberty

- RFE/RL, *The Azadi Briefing, Who is the Taliban's New Prime Minister*, 19 mei 2023, <https://www.rferl.org/a/azadi-briefing-siddique-taliban-prime-minister/32418948.html>.

-RFE/RL, *Hundreds Protest In Afghan City Against Koran Burning In Sweden*, 24 februari 2023, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-khost-protest-koran-burning-sweden/32237661.html>

-RFE/RL, *The Azadi Briefing: Taliban Divisions Come Out Into The Open*, 17 februari 2023, <https://www.rferl.org/a/azadi-briefing-taliban-infighting/32276121.html>

-RFE/RL, *The Azadi Briefing, A Diplomatic Exodus From Afghanistan*, 10 februari 2023, <https://www.rferl.org/a/azadi-briefing-embassies-closing/32265536.html>

-RFE/RL, *'We Don't Have Food To Eat': Afghans Pay The Price As Foreign NGOs Suspend Aid After Taliban Ban*, 7 januari 2023, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-aid-taliban-women-ban-catastrophe/32213578.html>

-RFE/RL, *Denmark, Sweden Offer Protection to All Women, Girls from Afghanistan*, 9 februari 2023, <https://www.hrw.org/news/2023/02/09/denmark-sweden-offer-protection-all-women-girls-afghanistan>

-RFE/RL, *Key Border Crossing Between Pakistan And Afghanistan Reopens After Clashes*, 22 november 2022, <https://gandhara.rferl.org/a/pakistan-reopens-chaman-border-crossing-afghanistan/32140113.html>

-RFE/RL, *'Afghanistan Is Hell': Supporters Of Late Afghan General Claim Taliban Killings, Persecution*, 2 november 2022, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-general-raziq-taliban-killings-persecution-torture-reprisals/32112646.html>

-RFE/RL, *Iran Arrests 26 Foreigners It Says Were Behind Shiraz Mosque Attack*, 7 november 2022, <https://www.rferl.org/a/iran-arrests-foreigners-shiraz-mosque-attack/32119313.html>

-RFE/RL, *Al-Qaeda Could Flourish With New Strategy Under Taliban Rule*, 30 september 2021, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-al-qaeda-taliban/31486256.html>

-RFE/RL, *Fear Grips Afghanistan's Sufi Community Following Deadly Attacks*, 16 mei 2022, <https://www.rferl.org/a/afghanistan-sufis-attacks-is-k/31853526.html>

-RFE/RL, *Afghanistan's Embassies Remain In Limbo As Most Staff Still Loyal To - Toppled Government*, 17 januari 2022, <https://gandhara.rferl.org/a/afghan-embassies-taliban-limbo/31657924.html>

-RFE/RL, *Afghanistan: Taliban Forced Rift Between Country's Two Main Languages*, 25 januari 2002, <https://www.rferl.org/a/1098593.html>

-RFE/RL, *Taliban Accused Of Forcibly Evicting Ethnic Uzbeks, Turkmen In Northern Afghanistan*, 9 december 2021, <https://www.rferl.org/a/taliban-evictions-uzbeks-turkmen/31601904.html>

- RFE/RL, *Taliban Wages Deadly Crackdown On Afghan Salafists As War With IS-K Intensifies*, 22 oktober 2021, <https://www.rferl.org/a/taliban-wages-deadly-crackdown-on-afghan-salafists-as-war-with-is-k-intensifies> (rferl.org)

Reuters

-Reuters, *Islamic State claims attack on Sikh temple in Kabul that killed two*, 20 juni 2022, <https://www.reuters.com/article/us-afghanistan-conflict-blast-idCAKBN2NZ027>

-Reuters, *Saudi diplomats leave Afghanistan, relocate to Pakistani capital -sources*, 6 februari 2023, <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/saudi-diplomats-leave-afghanistan-relocate-pakistani-capital-sources-2023-02-06/>

Telegraaf, De

-Telegraaf, *Zélf's paspoppen blijken niet zedig*, 17 januari 2023, via Lexis Nexis

-Telegraaf, *Helemaal terug bij af'; Dreiging van aanslagen in Europa neemt toe; experts vrezen wederopstanding Islamitische Staat*, 23 april 2023
<https://www.telegraaf.nl/nieuws/1534199395/dreiging-aanslagen-in-europa-neemt-weer-toe-helemaal-terug-bij-af>

Tolo News

- Tolo News, *Over 3,000 Afghan Migrants Deported: Turkish Govt*, 14 april 2023, <https://tolonews.com/afghanistan-182968>

-Tolo News, *Passport Distribution Begins in Kabul, Other Provinces*, 2 maart 2023, <https://tolonews.com/afghanistan-182302>

- Tolo News, *Mujahid: 300 Passport Employees Detained or Fired for Corruption*, 4 februari 2023, <https://tolonews.com/afghanistan-181901>
- Tolo News, *Nearly 70% of Farahrud Residents Have No ID Cards: Officials*, 21 januari 2023, <https://tolonews.com/afghanistan/provincial-181691#:~:text=Local%20officials%20in%20Farah%20province,district%20governor%20Mohammad%20Sadiq%20said.>
- Tolo News, *Over 100 Political Figures Returned to Afghanistan in 3 Months: Commission*, 15 januari 2023, <https://tolonews.com/index.php/afghanistan-181614>
- Tolo News, *Kabul Residents concerned over Pause in Issuance of Passports*, 2 januari 2023, <https://tolonews.com/afghanistan-181441>
- Tolo News, *Ministry for Disaster Management: 90% of Citizens Need Help*, 14 december 2022, <https://tolonews.com/afghanistan-181177>
- Tolo News, *Beggars Increase on Streets of Kabul Amid Widespread Poverty*, 9 augustus 2022, <https://tolonews.com/afghanistan-179329>

Tolqun News

Tolqun News, *The Afghan consulate in Istanbul was handed over to the Taliban*, februari 2023, <https://tolqunnews.com/2023/02/28/the-afghan-consulate-in-istanbul-was-handed-over-to-the-taliban/>

Tribune, The

Tribune, *They thought I was a ghost*, 12 september 2021, <https://tribune.com.pk/story/2319854/they-thought-i-was-a-ghost>

Voice of America (VOA)

- VOA News, *UN-Blacklisted Taliban Leader Becomes Acting Afghan Prime Minister*, 17 mei 2023, <https://www.voanews.com/a/un-blacklisted-taliban-leader-becomes-acting-afghan-prime-minister-/7097476.html>
- VOA News, *Iran Hands Over Afghan Embassy in Tehran to Taliban*, 27 februari 2023, <https://www.voanews.com/a/iran-hands-over-afghan-embassy-in-tehran-to-taliban-/6980784.html>
- VOA News, *Taliban Refill Afghan Jails*, 26 januari 2023, <https://www.voanews.com/a/taliban-refill-afghan-jails/6935188.html>
- VOA, *Taliban Welcome, Others Criticize Return of Former Afghan Officials*, 8 juni 2022, <https://www.voanews.com/a/taliban-welcome-others-criticize-return-of-former-afghan-officials/6609042.html>
- VOA, *Taliban Introducing New Uniform for Afghan Police*, 8 juni 2022, <https://www.voanews.com/a/taliban-introducing-new-uniform-for-afghan-police/6608513.html>
- VOA, *Rights Groups Decry Taliban Shuttering of Human Rights Commission*, 21 mei 2022, <https://www.voanews.com/a/rights-groups-decry-taliban-shuttering-of-human-rights-commission-/6582933.html>
- VOA, *Russia Latest Country to Establish Diplomatic Ties With Taliban*, 9 april 2022, <https://www.voanews.com/a/russia-latest-country-to-establish-diplomatic-ties-with-taliban/6521949.html>

Wall Street Journal (WSJ)

- WSJ, *Afghanistan's Taliban Battle Rebellion by Ethnic Minority Fighters*, 14 januari 2022, <https://www.wsj.com/articles/afghanistans-taliban-battle-rebellion-by-ethnic-minority-fighters-11642197509>
- WSJ, *Left Behind After U.S. Withdrawal, Some Former Afghan Spies and Soldiers Turn to Islamic State*, 31 oktober 2021, <https://www.wsj.com/articles/left-behind-after-u-s-withdrawal-some-former-afghan-spies-and-soldiers-turn-to-islamic-state-11635691605>

Washington Post

-Washington Post, *The Taliban wants to segregate women. So it's training female doctors.*, 5 november 2022,

<https://www.washingtonpost.com/world/2022/11/05/afghanistan-women-doctors-taliban-medical/>

-Washington Post, *Inside the Taliban's secret war in the Panjshir Valley*, 8 juni 2022, [Inside the Taliban's secret war against the National Resistance Front in the Panjshir Valley - The Washington Post](https://www.washingtonpost.com/world/2022/06/08/inside-the-talibans-secret-war-in-the-panjshir-valley/)

-Washington Post, *Taliban morality police tighten their grip on Afghan women*, 26 mei 2022, <https://www.washingtonpost.com/world/2022/05/26/afghanistan-women-taliban-vice-virtue/>

Zeit, Die

Zeit Online, *"Damals wie heute setzen wir die Scharia um"*, 4 februari 2023,

https://www.zeit.de/politik/ausland/2023-02/taliban-afghanistan-scharia-sicherheit-frauen?utm_referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

Rapporten:

Amnesty International

-Amnesty International, *'They don't treat us like humans', unlawful returns of Afghans from Turkey and Iran*, 31 augustus 2022,

<https://www.amnesty.org/en/documents/asa11/5897/2022/en/>

-Amnesty International, *The Rule of Taliban, A year of violence, Impunity and False Promise*, 15 augustus 2022,

<https://www.amnesty.org/en/documents/asa11/5914/2022/en/>

-Amnesty International, *Afghanistan: Death in slow motion: Women and girls under Taliban rule*, 27 juli 2022,

<https://www.amnesty.org/en/documents/asa11/5685/2022/en/>

Amnesty International

Association of Wartime Allies (AWA), *The Left Behind Afghans - Focus on Women*, 1 juni 2022,

https://www.wartimeallies.co/_files/ugd/5887eb_2f0405096b9243aa9b28608ba8b3d756.pdf

CIA

-CIA World Factbook, *Executive Branch Afghanistan*, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/field/executive-branch/>, voor het laatst geraadpleegd op 17 april 2023.

-CIA, *The World Factbook - Afghanistan*, 4 januari 2023, voor het laatst

geraadpleegd op 23 januari 2023, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/afghanistan/#people-and-society>

CNN

CNN, *'No one feels safe': The Taliban promised to provide security to Afghans. New data shows threat from ISIS is growing*, 19 mei 2023, [The Taliban promised to provide security to Afghans. New data shows threat from ISIS is growing | CNN](https://www.cnn.com/2023/05/19/afghanistan-taliban-security-isis/index.html)

Centre for Strategic and International Studies (CSIS)

CSIS – Centre for Strategic and International Studies, *Zawahiri's Death and What's Next for al Qaeda*, 4 augustus 2022, <https://www.csis.org/analysis/zawahiris-death-and-whats-next-al-qaeda>

Danish Immigration Service

Danish Immigration Service, Ministry of Immigration and Integration, *Afghanistan: Taliban's impact on the population*, juni 2022, https://us.dk/media/10514/afghanistan_fmm_rapport_200622.pdf

European Commission

European Commission, Migration and Home Affairs, *Travel documents issued by third countries and territorial entities* (Part I) (europa.eu), https://home-affairs.ec.europa.eu/travel-documents-issued-third-countries-and-territorial-entities-part-i_en

European Union Agency for Asylum (EUAA)

-EUAA, *Country Guidance: Afghanistan*, januari 2023, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2023-01/2023_Country_Guidance_Afghanistan_EN.pdf
-EUAA, *EUAA reports on the situation of Afghan refugees in Iran*, 11 januari 2023, <https://euaa.europa.eu/news-events/euaa-reports-situation-afghan-refugees-iran>
-EUAA, *Iran -Situation of Afghan Refugees*, December 2022, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2023-01/2023_01_COI_Report_Iran_Afghans_Refugees_EN.pdf
-EUAA, *Afghanistan – Targeting of Individuals*, augustus 2022, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2022-09/2022_05_COI_Report_Afghanistan_Targeting_of_Individuals_EN.pdf
-EUAA, *Afghanistan – Security Situation*, augustus 2022, https://euaa.europa.eu/sites/default/files/publications/2022-09/2022_08_EUAA_Afghanistan_Security%20Situation_%20Final_2.pdf
-EUAA, *Country Guidance: Afghanistan*, april 2022, <https://euaa.europa.eu/country-guidance-afghanistan-2022/14-islamic-state-khorasan-province-iskp>

Focus

Schweizerische Eidgenossenschaft, Staatssekretariat für Migration (SEM), Focus *Afghanistan - Identitäts- und Zivilstandsdokumente*, 15 december 2022, WEBSITE

Freedom House

-Freedom House, *Afghan Human Rights Defenders: On the Run and Still at Risk*, 19 januari 2023, <https://freedomhouse.org/article/afghan-human-rights-defenders-run-and-still-risk>
-Freedom House, *A needs assessment of Afghan human rights defenders 2022-2023*, 19 januari 2023, <https://freedomhouse.org/sites/default/files/2023-01/AfghanHRDSReportJan2023.pdf>

International Crisis Group (ICG)

-ICG, *Taliban Restrictions on Women's Rights Deepen Afghanistan's Crisis*, Report 329, 23 februari 2023, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/329-taliban-restrictions-womens-rights-deepen-afghanistans-crisis>
-ICG, *Afghanistan's Security Challenges under the Taliban*, Report 326, 12 August 2022, <https://www.crisisgroup.org/asia/south-asia/afghanistan/afghanistans-security-challenges-under-taliban>

Human Rights Human Rights Watch (HRW)

-HRW, *World Report 2023, Afghanistan - Events of 2022*, januari 2023, <https://www.hrw.org/world-report/2023/country-chapters/afghanistan>
-HRW, *"No One Asked Me Why I Left Afghanistan" - Pushbacks and Deportations of Afghans from Turkey*, 18 november 2022, "No One Asked Me Why I Left

Afghanistan": Pushbacks and Deportations of Afghans from Turkey | HRW
<https://www.hrw.org/report/2022/11/18/no-one-asked-me-why-i-left-afghanistan/pushbacks-and-deportations-afghans-turkey>
 -HRW, *Afghanistan: ISIS Group Targets Religious Minorities*, 6 september 2022,
<https://www.hrw.org/news/2022/09/06/afghanistan-isis-group-targets-religious-minorities>
 -HRW, *Testimony to the US Commission on International Religious Freedom*, 24 augustus 2022, <https://www.hrw.org/news/2022/08/24/testimony-us-commission-international-religious-freedom#:~:text=Religious%20freedom%20does%20not%20exist,law%2C%20is%20applicable%20in%20Afghanistan.>
 -HRW, *Afghanistan: Taliban Execute, 'Disappear' Alleged Militants*, 7 juli 2022,
[https://www.hrw.org/news/2022/07/07/afghanistan-taliban-execute-disappear-alleged-militants#:~:text=\(New%20York\)%20%E2%80%93%20Taliban%20security,Human%20Rights%20Watch%20said%20today.](https://www.hrw.org/news/2022/07/07/afghanistan-taliban-execute-disappear-alleged-militants#:~:text=(New%20York)%20%E2%80%93%20Taliban%20security,Human%20Rights%20Watch%20said%20today.)
 -HRW, *Afghanistan: Taliban Torture Civilians in Panjshir*, 10 juni 2022,
[https://www.hrw.org/news/2022/06/10/afghanistan-taliban-torture-civilians-panjshir#:~:text=\(New%20York\)%20%E2%80%93%20Taliban%20security,Human%20Rights%20Watch%20said%20today.](https://www.hrw.org/news/2022/06/10/afghanistan-taliban-torture-civilians-panjshir#:~:text=(New%20York)%20%E2%80%93%20Taliban%20security,Human%20Rights%20Watch%20said%20today.)
 -HRW, *New Evidence that Biometric Data Systems Imperil Afghans*, 30 maart 2022,
<https://www.hrw.org/news/2022/03/30/new-evidence-biometric-data-systems-imperil-afghans>
 -HRW, *Afghanistan: Taliban Threatening Provincial Media - Journalists Detained, Beaten; Media Outlets Closed*, 7 maart 2022,
<https://www.hrw.org/news/2022/03/07/afghanistan-taliban-threatening-provincial-media>
 -HRW, *Afghanistan: Taliban Deprive Women of Livelihoods, Identity*, 18 januari 2022, <https://www.hrw.org/news/2022/01/18/afghanistan-taliban-deprive-women-livelihoods-identity>
 - HRW, "No Forgiveness for People Like You", *Executions and Enforced Disappearances in Afghanistan under the Taliban*, November 2021,
https://www.hrw.org/sites/default/files/media_2021/11/afghanistan1121_web.pdf
 -HRW, *Afghanistan: New Law Threatens Women's Freedom*, 14 april 2009,
<https://www.hrw.org/news/2009/04/14/afghanistan-new-law-threatens-womens-freedom>

Institute for Economics and Peace (IEP)

-Institute for Economics & Peace (IEP), *Global Terrorism Index 2022, Measuring the Impact of Terrorism, Afghanistan*, p.21, maart 2023, [GTI-2023-web-170423.pdf](https://www.economicsandpeace.org/sites/default/files/2023-02/GTI-2023-web-170423.pdf) ([economicsandpeace.org](https://www.economicsandpeace.org)), geraadpleegd 18 juni 2023.
 -Institute for Economics and Peace (IEP), *Global Peace Index 2022: Measuring Peace in a Complex World*, juni 2022, <http://visionofhumanity.org/resources>, geraadpleegd 6 januari 2023.
 -Institute for Economics & Peace, *Global Terrorism Index 2021, Measuring the Impact of Terrorism, Afghanistan*, p.20, maart 2022, [GTI-2022-web-09062022.pdf](https://www.economicsandpeace.org/sites/default/files/2022-03/GTI-2022-web-09062022.pdf) ([economicsandpeace.org](https://www.economicsandpeace.org)) geraadpleegd 18 juni 2023.

Jamestown Foundation

Jamestown Foundation, *Terrorism Monitor, ISKP Expands its Focus Toward Central Asia* - Publication: Terrorism Monitor Volume: 21 Issue: 8, 14 april 2023,
<https://jamestown.org/program/iskp-expands-its-focus-toward-central-asia/>

Norwegian Refugee Council (NRC)

Norwegian Refugee Council (NRC), *Afghanistan: Eviction threats put hundreds of thousands of vulnerable families at risk of homelessness*, 30 juni 2022, <https://www.nrc.no/news/2022/june/afghanistan-eviction-threats-put-hundreds-of-thousands-of-vulnerable-families-at-risk-of-homelessness/>

Open Doors

Open Doors, *Afghanistan*, <https://www.opendoorsuk.org/persecution/world-watch-list/afghanistan/> voor het laatst geraadpleegd op 15 maart 2023.

Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA)
Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides (OFPRA), Division de l'information, de la documentation et des recherches (DIDR), *Afghanistan : La situation des anciens agents civils de la République islamique d'Afghanistan*, 18 januari 2022, https://ofpra.gouv.fr/libraries/pdf.js/web/viewer.html?file=/sites/default/files/ofpra_flora/2201_afg_anciens_agents_civils_155136_web.pdf

Ministerie van Buitenlandse Zaken

-Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Afghanistan maart 2022*, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2022/03/28/algemeen-ambtsbericht-afghanistan-maart-2022>

-Ministerie van Buitenlandse Zaken, *Algemeen ambtsbericht Pakistan, september 2022*, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/ambtsberichten/2022/09/28/algemeen-ambtsbericht-pakistan-van-september-2022>

Rawadari

-Rawadari, *Arbitrary and Illegal Detentions in Taliban-Ruled Afghanistan, 15 August 2021 – 15 November 2022*, 23 januari 2023, <https://rawadari.org/230120231263.htm/>

-Rawadari, *Unlawful & Targeted Killings in Afghanistan: Kandahar, Nangarhar, Pansjir and Sar-e Pol, August 2021-November 2022*, 4 januari 2023, <https://rawadari.org/040120231174.htm/>

Schweizerische Flüchtlingshilfe (SFH)

SFH, *Afghanistan: Die aktuelle Sicherheitslage*, 2 november 2022, https://www.ecoi.net/en/file/local/2082242/221102_AFG_Sicherheitslage.pdf

Reporters Sans Frontières (RSF)

-RSF, *Afghanistan*, <https://rsf.org/en/country/afghanistan>, voor het laatst geraadpleegd op 29 januari 2023.

-RSF, *Mazar-i-Sharif bombing – “biggest attack” on Afghan journalists in months*, 11 maart 2023, <https://rsf.org/en/mazar-i-sharif-bombing-biggest-attack-afghan-journalists-months>

US House of Representatives

US House of Representatives, Committee on Homeland Security, *Katko, McCaul, Rogers Warn of Dangerous Threat Posed by Prisoners Released by Taliban*, 20 augustus 2021, <https://homeland.house.gov/katko-mccaul-rogers-warn-of-dangerous-threat-posed-by-prisoners-released-by-taliban/>

US Department of State (USDOS)

-USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Afghanistan*, mei 2023, <https://www.state.gov/reports/2022-report-on-international-religious-freedom/afghanistan/>
-USDOS, *Country Report on Human Rights 2022 – Afghanistan*, 20 maart 2023, https://www.state.gov/wp-content/uploads/2023/03/415610_AFGHANISTAN-2022-HUMAN-RIGHTS-REPORT.pdf
-USDOS, *Trafficking in persons report*, juli 2022, <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2022/10/20221020-2022-TIP-Report.pdf>

Transparency International
Transparency International, <https://www.transparency.org/en/countries/afghanistan>, voor het laatst geraadpleegd op 25 maart 2023.

Documenten en rapporten VN en internationale organisaties

IOM (International Organisation for Migration)
-IOM, *Displacement Tracking Matrix Afghanistan*, <https://dtm.iom.int/afghanistan>, geraadpleegd 23 juni 2023.
-IOM Afghanistan, *Flash Flood Situation Report, #2 - 26 August 2022*, https://afghanistan.iom.int/sites/g/files/tmzbd11071/files/documents/IOM%20Afghanistan%20flash%20flood%20situation%20report_26%20August.pdf
-IOM, *Pakistan – Flow monitoring of undocumented Afghan migrants – Summary report 2022*, 7 maart 2023, <https://dtm.iom.int/reports/pakistan-flow-monitoring-undocumented-afghan-migrants-summary-report-2022>
<https://dtm.iom.int/reports/movement-and-out-afghanistan-snapshot-16-31-dec-2022?close=true>

Office of the High Commissioner for Human Rights (OHCHR)
- OHCHR, *Taliban edicts suffocating women and girls in Afghanistan: UN experts*, 19 juni 2023, <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/06/taliban-edicts-suffocating-women-and-girls-afghanistan-un-experts>
- OHCHR, *Afghanistan: UN experts appalled by Taliban announcement on capital punishment*, 11 mei 2023, <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/05/afghanistan-un-experts-appalled-taliban-announcement-capital-punishment>
-OHCHR, *Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan, Richard Bennett*, A/HRC/52/84, OHCHR, 9 februari 2023, <https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/ahrc5284-situation-human-rights-afghanistan-report-special-rapporteur>
-OHCHR, *Situation of human rights in Afghanistan, Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in Afghanistan*, A/HRC/51/6, 9 september 2022, <https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/ahrc516-situation-human-rights-afghanistan-report-special-rapporteur>
-OHCHR, *Afghanistan: UN experts condemn Taliban decision to deny girls secondary education*, 24 maart 2022, <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2022/03/afghanistan-un-experts-condemn-taliban-decision-deny-girls-secondary>
-OHCHR, *Afghanistan: Latest Taliban treatment of women and girls may be crime against humanity, say UN experts*, 25 november 2022, [https://www.ohchr.org/en/statements/2022/11/afghanistan-latest-taliban-treatment-women-and-girls-may-be-crime-against#:~:text=Related&text=GENEVA%20\(25%20November%202022\)%20%E2%80%93,persecution%2C%20a%20crime%20against%20humanity.](https://www.ohchr.org/en/statements/2022/11/afghanistan-latest-taliban-treatment-women-and-girls-may-be-crime-against#:~:text=Related&text=GENEVA%20(25%20November%202022)%20%E2%80%93,persecution%2C%20a%20crime%20against%20humanity.)

OHCHR Special Procedures – Media Statement, *UN experts: legal professionals in Afghanistan face extreme risks, need urgent international support*, 20 januari 2023, <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/issues/ijudiciary/statements/2023-01-17/202301-stm-sr-ijl-sr-afghanistan-day-endangered-lawyer.pdf>

Rapporten van de Secretaris-Generaal van de VN

-UN, *Press release Secretary-General, Secretary-General Strongly Condemns Taliban Ban on Afghan Women Working with United Nations*, 5 april 2023,

<https://press.un.org/en/2023/sqsm21757.doc.htm#:~:text=The%20following%20statement%20was%20issued,fundamental%20human%20rights%20of%20women>.

-General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, A/77/772-S/2023/151, 27 februari 2023,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/a77772-s2023151sg_report_on_afghanistan.pdf

-General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, A/77/636-S/2022/916, 7 december 2022,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/221207_sg_report_on_afghanistan_s.2022.916.pdf

-General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, A/77/340-S/2022/692, 14 september 2022,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/220914_sg_report_on_afghanistan_s.2022.485.pdf

-General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, A/76/862-S/2022/485, 5 juni 2022. [220615 sg report on afghanistan s.2022.485.pdf](https://unmissions.org/sites/default/files/220615_sg_report_on_afghanistan_s.2022.485.pdf) (unmissions.org)

-General Assembly Security Council, *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security, Report of the Secretary-General*, A/76/667-S/2022/64, 28 januari 2022, https://unama.unmissions.org/sites/default/files/2022-01_-_sg_report_on_unama.pdf

UNAMA

- UNAMA Human Rights, *Corporal Punishment and the Death Penalty in Afghanistan*, mei 2023, <https://unama.unmissions.org/corporal-punishment-and-death-penalty-afghanistan>

- UNAMA Human Rights, *Human rights situation in Afghanistan*, Update feb – april 2023.

-UNAMA Human Rights Service (HRS), *Human Rights in Afghanistan: 15 August 2021 to 15 June 2022*, juli 2022,

https://unama.unmissions.org/sites/default/files/unama_human_rights_in_afghanistan_report_-_june_2022_english.pdf

UNHCR

-UNHCR, *GUIDANCE NOTE ON THE INTERNATIONAL PROTECTION NEEDS OF PEOPLE FLEEING AFGHANISTAN – UPDATE I*, februari 2023, Refworld | [Guidance Note on the International Protection Needs of People Fleeing Afghanistan \(Update I\)](https://www.refworld.org/docid/63e0cb714.html) <https://www.refworld.org/docid/63e0cb714.html>

-UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP), *Key Displacement Figures, External Updat: Afghanistan situation #23*, 1 februari 2023, <https://reporting.unhcr.org/afghanistan-situation-update>

-UNHCR regional bureau for Asia and Pacific (RBAP), *External update: Afghan situation nr 22*, 4 december 2022, <https://data.unhcr.org/en/documents/details/97760>

-UNHCR, *Pakistan - Overview of Refugee and Asylum-Seekers Population*, 31 december 2022, <https://reporting.unhcr.org/document/4223>

-UNHCR Regional Bureau for Asia and Pacific (RBAP), *External update: Afghanistan situation #23, 1 februari 2023*, <https://unhcr.org/6364f3f1f>

-Begrippenlijst UNHCR, <https://www.unhcr.org/nl/media/begrippenlijst/vluchtelingen/> , voor het laatst geraadpleegd op 19 maart 2023.

<https://data.unhcr.org/en/situations/afghanistan> , voor het laatst geraadpleegd op 22 april 2023.

-UNHCR, *Pakistan - Voluntary repatriation of Afghan refugees*, 31 december 2022, <https://reporting.unhcr.org/document/4224>

-UNHCR, *Factsheet Iran augustus-oktober 2022*, <https://reporting.unhcr.org/document/3791>

-UNHCR, *Refugees in Iran*, <https://www.unhcr.org/ir/refugees-in-iran/>

-UNHCR, *Proof of Registration Card (PoR)*, <https://help.unhcr.org/pakistan/proof-of-registration-card-por/> , geraadpleegd 7 maart 2023.

UNDP

UNDP, *Human Development Report 2020/2021: Uncertain times, unsettled lives, Shaping our future in a transforming world*, 2022, https://hdr.undp.org/system/files/documents/global-report-document/hdr2021-22pdf_1.pdf , geraadpleegd 9 januari 2022.

Unicef

-Unicef, *Appeal Afghanistan 2023, Humanitarian Action in Need (HAC)*, 2022, <https://www.unicef.org/media/131871/file/2023-HAC-Afghanistan.pdf>

-Unicef, *AFGHANISTAN: WASH on the Brink, ... 2022*, <https://www.unicef.org/media/118356/file/%20UNICEF%20Afghanistan%20WASH%20on%20the%20Brink%202022.pdf>

UN Women

UN Women, *Snapshot: Impact of the ban on women NGO and INGO workers in Afghanistan*, 31 december 2022, <https://reliefweb.int/report/afghanistan/snapshot-impact-ban-women-ngo-and-ingo-workers-afghanistan>

UN News

-UN News, *Afghanistan: Collapse of legal system is 'human rights catastrophe'*, 20 januari 2023, <https://news.un.org/en/story/2023/01/1132662>

-UN News, *Afghanistan still a grave humanitarian crisis, senior aid official says*, 28 februari 2023, <https://news.un.org/en/story/2023/02/1134002#:~:text=Afghanistan%20still%20a%20grave%20humanitarian%20crisis%2C%20senior%20aid%20official%20says,-28%20February%202023&text=Climate%20change%20and%20the%20economic,U%20official%20said%20on%20Tuesday.>

VN Veiligheidsraad

-VN Veiligheidsraad, *Letter dated 13 February 2023 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President*

of the Security Council, UNSC, 13 februari 2023 ,
<https://www.ecoi.net/en/file/local/2087006/N2303891.pdf>
-VN Veiligheidsraad, *Letter dated 25 May 2022 from the Chair of the Security Council, Committee established pursuant to resolution 1988 (2011) addressed to the President of the Security Council, S/2022/419*, 26 mei 2022, <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N22/333/77/PDF/N2233377.pdf?OpenElement>
-VN Veiligheidsraad, *Letter dated 11 July 2022 from the Chair of the Security Council Committee pursuant to resolutions 1267 (1999), 1989 (2011) and 2253 (2015) concerning Islamic State in Iraq and the Levant (Da'esh), Al-Qaida and associated individuals, groups, undertakings and entities addressed to the President of the Security Council, S/2022/547*, 15 juli 2022.

WereldBank (WB)

-WorldBank, *IDA19 MID-TERM REFUGEE POLICY REVIEW*, 23 september 2021,
<https://documents1.worldbank.org/curated/en/826851636575674627/pdf/IDA19-Mid-Term-Refugee-Policy-Review.pdf>
-WorldBank (WB), *World Bank Survey: Living Conditions Remain Dire for the Afghan People- PRESS RELEASE NO: SAR/2022*, 22 november 2022,
<https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2022/11/22/world-bank-survey-living-conditions-remain-dire-for-the-afghan-people#:~:text=World%20Bank%20Survey%3A%20Living%20Conditions%20Remain%20Dire%20for%20the%20Afghan%20People,-Share%20more&text=WASHINGTON%2C%20November%2022%2C%202022%E2%80%94,World%20Bank%20survey%20published%20today.>
-WorldBank, *Afghanistan Development Update*, October 2022,
<https://thedocs.worldbank.org/en/doc/d7d49962c0c44fd6bb9ba3bfe1b6de1f-0310062022/original/Afghanistan-Development-Update-October-2022.pdf>

World Food Programme (WFP) Afghanistan, *Situation Report*, 22 December 2022,
<https://reliefweb.int/report/afghanistan/wfp-afghanistan-situation-report-22-december-2022>

Rijksoverheid

Tweede Kamer

Tweede Kamer der Staten-Generaal, Vergaderjaar 2021–2022, 19 637
Vreemdelingenbeleid, Nr. 2912, Brief van de Staatsecretaris van Justitie en Veiligheid aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Den Haag, 29 juni 2022,
https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2022D27891&did=2022D27891

Instituten, denktanks, projecten etc

Brookings, *Afghanistan in 2023: Taliban internal power struggles and militancy*, 23 februari 2023, <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2023/02/03/afghanistan-in-2023-taliban-internal-power-struggles-and-militancy/>

-The Borgen Project, *NGOS RESUME PROGRAMS IN AFGHANISTAN*, 6 februari 2023,
[NGOs Resume Programs in Afghanistan - The Borgen Project](https://borgenproject.org/child-soldiers-in-afghanistan/)

-The Borgen Project, *Child soldiers in Afghanistan*, 26 september, 2022,
<https://borgenproject.org/child-soldiers-in-afghanistan/>

Chatham House, *Afghanistan: One year of Taliban rule*, 15 augustus 2022, <https://www.chathamhouse.org/2022/08/afghanistan-one-year-taliban-rule>
Chatham House

Committee to Protect Journalists (CPJ), *Afghanistan's intelligence agency emerges as new threat to independent media*, 2 maart 2022, <https://cpj.org/2022/03/afghanistans-intelligence-agency-emerges-as-new-threat-to-independent-media/>

East Asia Forum, *Taliban leaders still lack legitimacy*, 20 oktober 2022, <https://www.eastasiaforum.org/2022/10/20/taliban-leaders-still-lack-legitimacy/>

George Washington University, GW Program on Extremism, *Al-Qaeda, the Taliban, and the Future of U.S. Counterterrorism in Afghanistan*, 8 september 2022, <https://extremism.gwu.edu/our-mission>

ISAS (Institute of Asian Studies), ISAS Working Papers, *Remaking of Afghanistan: How the Taliban are Changing Afghanistan's Laws and Legal Institutions*, 26 juli 2022, <https://www.isas.nus.edu.sg/papers/remaking-of-afghanistan-how-the-taliban-are-changing-afghanistans-laws-and-legal-institutions/>

Middle East Eye

-Middle East Eye, *Dysfunctional centralization and growing fragility under Taliban rule*, 6 september 2022, <https://www.mei.edu/publications/dysfunctional-centralization-and-growing-fragility-under-taliban-rule>

-Middle East Eye, *For Tehran, Afghanistan is a problem not an opportunity*, 25 augustus 2022, <https://www.middleeasteye.net/opinion/iran-afghanistan-taliban-problem-not-opportunity>

Middle East Institute, *Pakistan-Afghan Taliban relations face mounting challenges*, 2 december 2022, <https://www.mei.edu/publications/pakistan-afghan-taliban-relations-face-mounting-challenges>

Stimson Center, *Afghanistan Under the Taliban: Findings on the Current Situation*, 20 oktober 2022, [Afghanistan Under the Taliban: Findings on the Current Situation • Stimson Center](#)

United States Institute for Peace (USIP)

-UPIS (United States Institute of Peace), *The Growing Threat of the Islamic State in Afghanistan and South Asia*, 7 juni 2023, <https://www.usip.org/publications/2023/06/growing-threat-islamic-state-afghanistan-and-south-asia>

-United States Institute of Peace (USIP), *The Taliban Continue to Tighten Their Grip on Afghan Women and Girls*, 8 december 2022, <https://www.usip.org/publications/2022/12/taliban-continue-tighten-their-grip-afghan-women-and-girls>

-United States Institute for Peace (USIP), *One Year Later: Taliban Reprise Repressive Rule, but Struggle to Build a State*, 17 augustus 2022, <https://www.usip.org/publications/2022/08/one-year-later-taliban-reprise-repressive-rule-struggle-build-state>

-United States Institute for Peace (USIP), *Iran's Response to the Taliban's Comeback in Afghanistan*, augustus 2022, https://www.usip.org/sites/default/files/Afghanistan-Peace-Process_Irans-Response-Talibans-Comeback-Afghanistan.pdf

Websites

Afghan LGBT, <https://afghanlgbt.com/en/info/about/>

Ambassade van Afghanistan in Nederland, <https://www.afghanistanembassy.nl/consular-affairs/passport/> voor het laatst geraadpleegd op 25 maart 2023.

AmordadNews, *The Taliban conflicts with the Persian language*, 16 augustus 2022, <https://en.amordadnews.com/?p=136378>

Caravanistan, *Afghanistan border crossings*, <https://caravanistan.com/border-crossings/afghanistan/#afghanistan-uzbekistan-border-crossings>, laatst geraadpleegd op 16 maart 2023.

Encyclopedia Britannica, The Editors of Encyclopaedia. "*Khorāsān*" 22 maart 2023, <https://www.britannica.com/place/Khorasan-historical-region-Asia>, geraadpleegd 22 mei 2023.

Historiek, *Salafisme – Conservatieve stroming binnen de soennitische islam*, 6 december 2019, geraadpleegd 14 januari 2023, <https://historiek.net/salafisme-wahabisme-soennitische-islam/80117/>

International Committee of the Red Cross (ICRC), *Afghanistan: A health-care system on life support*, 13 augustus 2022, <https://www.icrc.org/en/document/afghanistan-health-care-system-life-support>, geraadpleegd 8 januari 2023.

Jurist, Legal News & Commentary – Reporting the rule of law in a crisis, *Afghanistan dispatches: 'The Taliban are using only Pashtu language in their official communications'*, 18 oktober 2021, <https://www.jurist.org/news/2021/10/afghanistan-dispatches-the-taliban-are-using-only-pashtu-language-in-their-official-communications/>

Massouda Jalal, <https://www.massoudajalal.com/about> geraadpleegd op 29 juni 2023.

MSF, *Female Afghan healthcare workers hold fears for future following NGO ban*, 19 januari 2023, <https://www.msf.org/afghanistan-female-healthcare-workers-voice-their-fears-and-concerns>

NUFFIC, *Primary and secondary education in Afghanistan*, <https://www.nuffic.nl/en/education-systems/afghanistan/primary-and-secondary-education#:~:text=In%20Afghanistan%2C%20primary%20education%20is,Content%3A%20primary%20education>. Geraadpleegd 1 april 2023.

Ministry of Interior, *The Ministry Of Interior Affairs Of Afghanistan Special Forces*, 30 augustus 2022, <https://www.moi.gov.af/en/ministry-interior-affairs-afghanistan-special-forces>, geraadpleegd op 29 december 2022.

Minority Rights Directory of Minorities and Indigenous Peoples, *Afghanistan, Tajiks*, <https://minorityrights.org/minorities/tajiks/> geraadpleegd op 14 juni 2023.

Naval Postgraduate School, *Programme for Culture and Conflict Studies, Ethnic Identity and Genealogies*, geraadpleegd 20 juni 2023, [Ethnic Identity and Genealogies - Program for Culture and Conflict Studies - Naval Postgraduate School \(nps.edu\)](https://nps.edu)

World Directory of Minorities and Indigenous Peoples, *Afghanistan*, <https://minorityrights.org/country/afghanistan/> , voor het laatst geraadpleegd op 21 maart 2023.

World Directory of Minorities and Indigenous Peoples, *Afghanistan – Tajiks, Afghanistan*, <https://minorityrights.org/minorities/tajiks/> , voor het laatst geraadpleegd op 21 maart 2023.

Sociale Media

Twitter:

@Zharifa_Ghafari, 18 mei 2022,

https://twitter.com/Zarifa_Ghafari/status/1526816242031640583?ref_src=twsrc%5Etfw

@mattaikins, 9 september 2021,

<https://twitter.com/mattaikins/status/1435951875216461828>

Video's, documentaires en podcasts:

- Sinan Can, Documentaire *De laatste zoon*, https://www.2doc.nl/speel~BV_101408359~de-laatste-zoon-2doc-kort~.html#:~:text=Sinan%20Can%20gaat%20op%20zoek,taliban%20aan%20de%20macht%20komen.
- TRT World, *One year under Taliban: Forgotten interpreters in hiding*, 31 augustus 2022, <https://www.youtube.com/watch?v=OduCSJh3IIc>

6.3 Overige bijlage(n)

6.3.1 Gebruikte afkortingen en buitenlandse benamingen/termen

Afkortingen en buitenlandse termen

AAN - Afghanistan Analysts Network

ACC – Afghan Citizenship Card, vluchtelingen identiteitskaart voor Afghaanse vluchtelingen in Pakistan

AFJC - Afghanistan Journalist Centre

AIHRC - Afghanistan's Independent Human Rights Commission

ALP - Afghan Local Police

Amayesh – Vluchtelingen identiteitskaart voor Afghaanse vluchtelingen in Iran

ANA – Afghan National Army

ANCOP - Afghanistan National Civil Order Police

ANP - Afghan National Police

ANDSF - Afghan National Defense and Security Forces

EUAA - European Union Agency for Asylum

GDI - *General Directorate for Intelligence* ofwel Istikhbarat, inlichtingendienst van de Taliban

GMIC - *Government Media and Information Centre* ofwel Media en Informatie Centrum van de Taliban

Hijab – Hoofddoek die vaak het haar, de nek en de schouders bedekt

Hudud - Islamitische wetten die de door Allah verordende grenzen aangeven en de straffen voor ernstige misdaden

ICG - International Crisis Group

ICRC – International Committee of the Red Cross

IED's - Improvised Explosive Devices

ILO – International Labour Organisation

IOM - International Organisation for Migration

ISKP - Islamitische Staat Khorasan Provincie (ook wel genoemd ISIL-K en ...)

Istikhbarat - inlichtingendienst van de Taliban, zie GDI

HRC – Human Rights Council, Mensenrechtenraad

HRW - Human Rights Watch

Madrasa – Koranschool

MoU - Memorandum of Understanding

NLF - National Liberation Front

MPVPV - *Ministry for the Promotion of Virtue and Repression of Vice* ofwel Ministerie voor de Promotie van Deugd en Onderdrukking van Ondeugd of Ministerie voor Deugd en Ondeugd

NDS - National Directorate of Security

NRC – Norwegian Refugee Council

NRF - National Resistance Front

NSIA - National Statistics and Information Authority

PoR – Proof of Registration card, vluchtelingen identiteitskaart voor Afghaanse vluchtelingen in Pakistan

Qisas – Letterlijk: oog om oog-tand om tand, islamitische wetten die bepalen dat de vergelding voor een misdaad evenredig moet zijn met de misdaad

UNAMA – UN Assistance Mission in Afghanistan

SIGAR - Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction

Soefi – Aanhanger van het soefisme, een tak van de islam die is gebaseerd op het beginsel dat goddelijke liefde en kennis kunnen worden verworven door een rechtstreeks persoonlijk verbond met God.

USDOS - US Department of State

USIP - United States Institute for Peace

UXO - Unexploded Ordnance

Tazkera - Afghaanse identiteitskaart

VAE - Verenigde Arabische Emiraten

WASH - water, sanitatie en hygiëne

WB - Wereldbank

WFP - World Food Programme

WSJ - Wall Street Journal